

ሒሳብ

መምርሒ ንመምህር
1^ይ ክፍሊ

ሒሳብ መምርሒ ንመምህር 1^ይ ክፍሊ

ISBN 978-99944-2-169-5

ሒሳብ

መምርሒ ንመምህር
1^ይ ክፍሊ

0	1	2	3	4	5
6					7
8					9
10					20
30					40
50					60
70	80	90	100		

ሚኒስቴር ትምህርት
ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሲ.ት.ዮ.ድ.ዎ

MOE

ሚኒስቴር ትምህርት
ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሲ.ት.ዮ.ድ.ዎ

ዋጋ: ብር 23.80

ኪሳብ

መምርሒ ንመምህር

1^ይ ክፍሊ

ፀሓፍቲ፡

ካሳ ሚካኤል ወ/ዮሴብ

ዘነበ ደነቀ ዘረፉ

ኣስም በዩነ በርሀ

ኤዲተራት፡

ሰሰሞን ሕሱፍ ንጉስ

ደስታ ገ/ህይወት ምራጭ

ሚኒስቴር ትምህርቲ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ

ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ

እዚ መፅሓፍ ንፕሮጀክት ምምሕያሽ ፅርዮት ሓፈሻዊ ትምህርቲ (GEQIP) ተባሂሉ ብምትሕብባር ፊንድ መንግስትታት ፊንላንድ፣ ጣልያን፣ ኔዘርላንድን እንግሊዝን ከምኡውን ልቓሕ ባንኪ ዓለም ቁፅሪ (IDA Credit No) 4535 — ET ብዝተረኸበ ዝተዋደደ ሓገዝ ብሚኒስቴር ትምህርቲ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ ኣብ 2003 ዓ.ም ተሓቲሙ።

© ብሚኒስቴር ትምህርቲ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ ኣብ 2003 ዓ.ም (2011 ዓ.ም.ፊ) ተሓቲሙ። መሰል ሕትመት ብሕጊ ዝተሓለወዮ። ካብ ሚኒስቴር ትምህርቲ ኣቐዲሙ ብፅሑፍ ዝተውሃበ ፍቓድ እንተዘይሃልዩ ወይ ድማ ብመሰረት ነጋሪት ጋዜጣ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ ኣዋጅ ቁፅሪ 410/2004 መሰረት ዝተውሃበ ሕጋዊ ኣፍልጦ (Copyright and Neighbouring Rights Protection) እንተዘይሃልዩ ካብዚ መፅሓፍ ዝተወሰነ ክፋል ይኹን ወይ ድማ ብምሉእ ክራባሕ፣ ክውሰድ፣ ብዝኸነ ዓይነት ክመሓላለፍ፣ ወይ ድማ ብኤሌክትሮኒክ መልክዕ ክቕዳሕ፣ ናብ ካሊእ ግልጋሎት ክውዕል ወዘተ ኣይከኣልን።

ኣብ ምድላውን ሕትመትን እዚ መፅሓፍ ተምሃራይ ከምኡውን ነዚ ስዒቡ ተዳልዩን ተሓቲሙን ዘሎ መምርሒ ንመምህር ብቐጥታ ይኹን ብተዘዋዋሪ መንገዲ ኣበርክቶ ንዝገበርኩም ውልቀሰባት፣ ጉጅለን ዝተፈላለኹም ትካላትን ብምልእኹም ሚኒስቴር ትምህርቲ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ ኣዝዩ ዝለዓለ ምስጋና የቐርብ።

ኣእምሮአዊ ሃፍትን ንብረትን ብሰናይ ፍቓድ ሰብ ዋና ዝተውሃበዮ። ዝኸነ ይኹን በዓል ዋና ኣእምሮአዊ ሃፍትን ንብረትንዚ መፅሓፍዮ ዝብል ሰብ ብግቡእ እንተዘይተሓቢሩን እንተዘይተጠቐሱን ኣብ ከተማ ኣዲስ ኣበባ ፍሉይ መፀውዒ ኣራት ኪሎ ኣብ ዝበሃል ቦታ ንዝርከብ ዋና ቤት ፅሕፈት ሚኒስቴር ትምህርቲ (ቁ.ሳ.መ 1367) ክገልፅ ከምዝግባእ ብኸብሪ ንገልፅ።

ምድላው፣ ምስንዳእን ሕትመትን እዚ መፅሓፍ

ስታር ሓ.ዘ. መከፋፈልቲ መፃሕፍቲ ትምህርቲ

24/4800፣ ጎደና ብሃራት ራም፣ ዳርዶጋንጅ

ኒው ደልሂ - 110002፣ ህንዲ

ከምኡውን

ኣስቴር ነጋ ትካፍ መሐተሚ መፃሕፍቲ

ቁ.ሳ.መ 21073

ኣዲስ ኣበባ፣ ኢትዮጵያ

ምስ ፕሮጀክት ምምሕያሽ ፅርዮት ሓፈሻዊ ትምህርቲ (GEQIP) ዘተኣሰረ ወዕሲቁፅሪ

ET—MoE/GEQIP/IDA/ICB/G01/09

ISBN 978-99944-2-169-5

ትኩረት

ሓፈሻዊ መስተዊ.....	i
ምዕራፍ 1 መቼፀሪ ቁፅርታት ክሳብ 9	1
1.1 መቼፀሪ ቁፅርታት ክብ 1 ክሳብ 5 ን ንቕደም ሰዓቦምን	2
1.2 መቼፀሪ ቁፅርታት ክብ 6 ክሳብ 9 ን ንቕደም ሰዓቦምን.....	12
ምዕራፍ 2 ምድማርን ምጉዳልን ክሳብ 9	19
2.1 ምድማር ክሳብ 9	20
2.2 ምጉዳል ክሳብ 9	29
2.3 ምድማር ሰስስተ ተደመርቲ /ድማርም ክብ 9 ዘይበልፅ/.....	35
ምዕራፍ 3 መሱኽ ቁፅርታት ክብ 0 ክሳብ 20.....	39
3.1 ቁፅሪ “ዜሮ”	40
3.2 መሱኽ ቁፅርታት ክብ 0 ክሳብ 20ን ቅደም ሰዓቦምን.....	43
3.3 ስርዓት ዋጋ ዓድታት	48
ምዕራፍ 4 ምድማርን ምጉዳልን ክሳብ 20	52
4.1 ምድማር መሱኽ ቁፅርታት ክሳብ 20 /ድማርም ክብ 20 ዘይበልፅ/.....	53
4.2 ምጉዳል መሱኽ ቁፅርታት ክሳብ 20	59
4.3 ቃል ግድሳት ኣብ ምድማርን ምጉዳልን.....	62
ምዕራፍ 5 ባህሳዊ መዐቀንታት.....	63
5.1 መዐቀንታት ንውሓት	64
5.2 መዐቀንታት ትኩረት.....	67
5.3 መዐቀንታት ክብደት.....	64
ምዕራፍ 6 ገዚታት	71
6.1 ፍርቅታት	72
6.2 ርባዓት	74

ምዕራፍ 7	ምርባሕን ምምቃልን ክሳብ 20.....	77
7.1	ብ2 ምርባሕ ክሳብ 20	78
7.2	ብዘይተረፈ ን2 ምምቃል.....	83
ምዕራፍ 8	መስመርን ቀስልቲ ቅርፅታትን	85
8.1	ቅኑሳን ስዋይን መስመራት.....	86
8.2	ቀስልቲ ቅርፅታት.....	88
ምዕራፍ 9	መሱኽ ቁፅርታት ክሳብ 100.....	91
9.1	ርባሕ 10 ክሳብ 100	92
9.2	መሱኽ ቁፅርታት ካብ 21 ክሳብ 100	96
9.3	ኛደም ሰዓብ መሱኽ ቁፅርታት ክሳብ 100.....	98
9.4	ስርዓት ዋጋ ዓዲ ቁፅርታት ክሳብ 100	99
ምዕራፍ 10	ገንዘብ ኢትዮጵያ	101
10.1	ሳናቲምን ብርን ኢትዮጵያ	102
10.2	ርክብ ሳናቲምን ብርን.....	103
ምዕራፍ 11	ግዘ	106
11.1	ኣብ መዓልቲ ዘሎ ግዘ.....	107
11.1	ኣብ ሰሙን ዘሰጠ መዓልትታት	108
ምዕራፍ 12	ኣተሓሕዛን ክደዲ ስርዓትን መረዳኦታ	110
12.1	ቀስልቲ ስእሳዊ ግራፋት	111
12.2	ቀሲል ክደዲ ስርዓት መረዳኦታ ኣብ ሒሳብ.....	113
	ሲሰበስ ትምህርቲ ሒሳብ	116

መጽሐፍ

አብ ቀዳማይ ክፍሊ ተምሃሮ ክሕዝዎ ዝግባእ ፍልጠትን ክእለትን ወሱን እዩ። አብዚ ደረጃ ክፍሊ እዚ ተምሃሮ ካብ ከባቢኦም ሓዞምዎም ዝመጹ ወይድማ አብ መዋእለ ህፃናት ዝተምሃሮዎ ብቐዓት ሓዞም እዮም ክመሃሩ ዝግበር። ስለዝኾነ አብዝሓ እቲ ትምህርቲ ስእላዊን ብመልክዕ መዝሙር፣ ቃል ምይይጥ ወይድማ ዕዮ ወልቀን ዕዮ ጉጅለን ክመሃሩ ዝገብር እዩ። ከም ሓጋዚ ሓበሬታ ድማ አብ ሕድሕድ ገፅ መጽሓፍ ተምሃራይ እንታይ ክፍፀም ከምዝሕሰብ ንምግላፅ ተፈቲኑ እዩ። እቶም ተምሃሮ ህፃናት ምስምኛኖም ዝተፈላለዩ መምሃሪ ሓገዛት ብምድላው ድልየት ከማዕብሉን ሒሳብ ምስ ከባቢኦም ከተሓሰቡን ምሕጋዝ ኣድላዩ እዩ።

ምምሃር ምስትምሃር ሒሳብ ካብ ቀዳማይ ክፍሊ

ሒሳብ ምምሃር ማለት ከም ገዛ ምንዳኻ ይቐፀር። ነዚ ንምንዳኻ ድማ ዓብዪ መሰረት ምንፃፍ የድሊ። አብዚ ስርዓተ ትምህርቲ አብ ኣርባዕተ መደባት ምምሃር ዝተኸፋፈለ እንትኸውን ምግባ፣ ምዕቃን፣ ኣተሓሕዛ መረዳእታን ቅርፅታትን ዝሓዘ እዩ።

ንሕድሕድ ርእሲ ካብቶም ናይ መፈለምታ ነጥብታት መሰረት እናዕዞቐ ይኸይድ። ተምሃሮ ኣጠቓቕማ ፍልጠትን መሰረት ናይቲ ሒሳብን ጥራሕ እንተይኮነስ ግንዛብ ኣምር እውን ንክፈልጡ ፃዕሪ ምግባር የድሊ።

ተምሃሮ ናይ ቃል ስራሕቲ ብሒሳባዊ ቋንቋ ንክዛረቡ ካብ መምህር ጥራሕ ተፀባይቲ ክኾኑ ኣየድልን። እዚ ከይዲ አብ ቀዳማይ ክፍሊ ወሳኔይ እዩ።

ሒሳብ ንተምሃሮ ምስ ህይወቶም ክወሃድ ምግባር ግቡእ እዩ። ስለዚ ተምሃሮ ዝተፈላለዩ ዝክበቡ ነገራት ከከም ኣድላይነቱ ክጥቀሙ ምግባር የድሊ። ንኣብነት ዕንፀይትታት፣ ባሊቃታት፣ ጥራጥረታትን ካልኣት ዝተፈላለዩ ነገራትን ምምዳብ ኣድላይ ይኸውን። ምስ ህይወቶም ዝተሓሰቡ ሒሳባዊ ዕውቀታት ብምንጋርን ናይ ምሕሳብ ዕብዮቶም ብምርኣይ ናይ ምግባጥ ዓቕሞም ምዕባይ ድማ የድሊ።

ዝተፈላለዩ ኣገባባት ኣመሃህራ ምጥቃም ግድን ይኸውን። ምይይጥ፣ ሕቶን መልስን፣ ፀወታ፣ ደርፊ፣ ዘመራምሩ ሕቶታት፣ ስርዓት ከይዲ ቁፅርታት ወዘተ ካብ ቀዳማይ ክፍሊ ጀሚሩ ተምሃሮ ከይተጨነቁ ዝመሃሩሉ ኩነታት ክህሉ የድሊ። አብ መጀመሪያ ዓመታት፣ እቲ መምህር ተምሃሮ ዕባቕ ሒሳብ ክግንዘቡን ብሒሳብ እናተዘናገፁ ክመሃሩን ክሕግዝዎም ይግባእ። ተግባራት፣ ፀወታታት፣ ደርፍታት ፈተናታትን ውድድራትን ሒሳብ ንምግላፅ ወሰንቲ እዮም።

ዕላማታት ምምሃር ሒሳብ ንቀዳማይ ክፍሊ

እዚ ትምህርቲ እዚ ዝተፈላለዩ ዕላማታት ኣለዉዎ። ካብ መንጎ እዚኦም፤

ተምሃሮ ተወዳደርቲ ንክኾኑ፤

- ክእለት ኣፈታትሓ ፀገም ንክማዕብሉ፤
- ኣብ ትምህርቲ ሒሳብ ቀፃሊ ፍቕሪ ንክሕድሩን፤
- ኣብ ክፍሊ ዝተምሃሩዎ ኣብ ዕለታዊ ናብርኦም ንክጥቀሙሉን ምግባር ይርከብዎም።

እዚ ንምዕዋት ኣብ መወዳእታ ቀዳማይ ክፍሊ ቀፂሎም ዘለዉ ዕላማታት ክብፀሑ ይግባእ።

ኣብ መወዳእታ እዚ ትምህርቲ ተምሃሮ፤

- ክሳብ 100 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ይቆፅሩ፤ የንብቡን ይፅሕፉን ።
- ዋጋ ዓድታት ክሳብ 100 ይርድኡ።
- ኣብ ኣተሓሕዛ ገንዘብ መሰረታዊ ፍልጠት ይሕዙ ።
- ዝጭበጡ ነገራት ተጠቂሞም ፍርቅታትን ርባዒታትን ይገልፁ።
- ባህላዊ መዐቀንታት ተጠቂሞም ንውሓት፣ክብደትን ትሕዝቶን ይደልዩ።
- እንታይነት ሬክታንግል፣ ስለሱ ኩርናዕን ክብን ይገልፁን ይስእሉን።
- ድማሮም ካብ 100 ዘይበልፁ ቁፅርታት ብፅፈትን ብቅልጣፊን ይድምሩ።
- ክሳብ 100 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ብምጥቃም ብፅፈትን ብቅልጣፊን የጉድሉ።
- ርባሒም ካብ 100 ዘይበልፅ ብ2ን ብ10ን የራብሉ።
- ግድላት ምምቃል ብመቻሊ 2 ይፈትሉ።
- ኣብ ሞንጎ ኣርባዕቲኦም መደባት ዘሎ ርክብ ዝተወሰኑ ጠቕምቲ ነገራት ይዝርዝሩ።
- ኣርባዕቲኦም መደባት ብምጥቃም ክሳብ 100 ብዘለዉ ቁፅርታት ቀለልቲ ቃል ግድላት ይፈትሉ።
- ኣብ ሸርፊ ገንዘብ ሃገርና መሰረታዊ ፍልጠት ይሕዙ።
- ሓበሬታታት ንምሓዝን ንምንባብን ስእሊ ይጥቀሙ።
- ከይዲ ስርዓት ሕብሪ፣ ቅርፅታትን ቁፅርታትን ይመልኡ።

ካጠቻቸው መምርሒ ንመምህር

እዚ መምርሒ ንመምህር እዞም ዝሰዕቡ ቀንዲ ቁምነገራት ዝሓዘ እዩ።

1. መስተዊ

ኣብ ሕድሕድ ምዕራፍ ብዛዕባ እቲ ምዕራፍ ዝተወሰነ መግለጺ ዝህብ መስተዊ ኣለዎ እዩ።

2. ቀንዲ ዕላማታት

ኣብ ሕድሕድ ምዕራፍን ንኡስ ርእሰን ተምሃሮ ክሕዝዎም ዝግብኡ ቀንዲ ዕላማታትን ቁልፊ ቃላታትን ክወሃቡ ተገይሩ እዩ። እዚኦም ድማ ቅድሚ ምምሃርና ኣድላዪ ቅድመ ምድላው ንክንገብር ዝሕግዙ እዮም።

3. እታወታት ትምህርቲ

ኣብ ሕድሕድ ምዕራፍ ነቲ ምዕራፍ ክሕግዙ ይኸእሉ እዮም ዝበሃሉ እታወታት ትምህርትን መምህሪ ሓገዛትን ክግለፁ ተገይሩ እዩ። እንተኾነ ግን ፍፁም ነዚኦም ጥራሕ ተጠቐሙ ብዝብል ዘይኮነስ ከም መበገሲ ዝጠቐሙ እዮም ተዘርዚሮም ዘለዉ። ከከም ኩነታቱ ምስ ከባቢኹም ዝኸዱን ብቐሊሉ ክርከቡ ዝኸእሉን ኻልኣት መምህሪ ሓገዛት ምጥቃም ይከኣል እዩ።

4. በዝሒ ክፍለ ገዘ

ንሕድሕድ ምዕራፍን ንኡስ ርእሰታትን ዝተወገበ ክፍለ ገዘ ኣብ ሕድሕድ ንኡስ ርእሲ ምስ ዕላማ ክቐርብ ተገይሩ እዩ። እንተኾነ ግን ነዚ ዝሰዕብ ቁም ነገር ምጭባጥ የድሊ። ንሱ ድማ ኣብ ዓመት ዘሎ በዝሒ ክ/ገዘ 180 እንትኸውን ኣብዚ ሲለበስ እዚ 150 ክ/ገዘ ተዋሂቡ ኣሎ። እቶም ዝተረፉ ክ/ገዘታት ንፈተና፣ ዝተፈላለዩ ገምጋም ንምክያድን ከከም ትሕዝቶ እቲ ትምህርቲ ኣድላዪ ዘበለ ምስትኸኻል ንምግባርን ዝሕግዙ እዮም። ስለዝኾነ ቅድመ ምድላው ኣብ ዝገበረሉ እዋን ነዚ ሓቂ እዚ ኣብ ግምት ክኣቱ ምግባር የድሊ።

5. ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን

እዚ ክፋል እዚ ኣብ ሕድሕድ ንኡስ ምዕራፍ ክህሉ ዝግባእ ኣገባብ ኣመሃህራ ዝተሓበረሉ እዩ። እንተኾነ ግን ኣብዚ ቀሪቦም ዘለዉ ኣገባባት ሓፈሻዊን ከም መበገሲ ዝውሰዱን እዮም። ስለዝኾነ ምስ ኩነታት ከባቢኹምን ተምሃሮኹምን ክመሓየሽ ምግባር ይከኣል እዩ።እዚ እንትመሓየሽ ግን ኣብ ሲለበስ ተዋሂቦም ዘለዉ ብቐጻታት መሰረት ዝገበረ ክኸውን ግቡእ እዩ።

ምድላው ትልሚ

ኣብ ከይዲ ምምሃር ምስትምሃር ትልሚ ምድላው ካብቶም ቀንዲ ስራሕቲ እቲ ሓደ እዩ። ስለዝኾነ ድማ ዓመታዊ ትልሚ፣ ወርሓዊ፣ ሰሙናዊን ዕለታዊን ትልሚ ክዳሎ ምግባር ንኸይዲ ምምሃር ምስትምሃር ወሳኒ ግደ ኣለዎ።

ዕለታዊን ሰሙናዊን ምስ ኩነታት ኣፈፃፅማ ስራሕቲና በቢግዚኡ ምምሕያሽ ዝግበረሎም እዮም።

እዚኦም እንትስርሑ ድማ ፍሉይ ክእለት ንዘለዎምን ፍሉይ ደገፍ ዘድልዮምን ተምሃሮ ብኸመይ ክሕገዙ ከምዝከኣል ኣቐዲምካ ምድላው ንኸይዲ ስራሕቲና ዝለዓለ ጥቕሚ ዝህብ እዩ። ኣድላዩ ዘበሉ መምሃሪ ሓገዛት ንምድላውን ተምሃሮ ኣቐዲሞም ክዳለው ንምግባርን እዉን ዝለዓለ ሓገዝ ይህብ እዩ።

ኣገባብ ገምጋም

ብቐዓት ተምሃሮ ንምግምጋም ዝተፈላለዩ ሜላታት ምጥቃም ይከኣል እዩ። እቲ ቁም ነገር እቲ ገምጋም ብቐዓቶም ንምፍታሽ ጥራሕ ዘይኮነስ ተምሃሮ ክበቐፁ ንምግባር፣ ከይዲ ምምሃር ምስትምሃር ንምፍታሽን ንምምሕያሽን እውን ብዝጠቐም መንገዲ ክፍፀም ይግባእ። እዚ ድማ ተምሃሮ ኣብ ክፍሊ ብዝገብርዎ ተሳትፎ፣ ስራሕቲ ዉልቀን ዕዮ ጉጅለን ብምርኣይ፣ ዝወሃብዎም ሕቶታት፣ ዕዮታት ገዛን ሓፀርቲ ፈተናታትን ብምርኣይ፣ ከምኡውን ሓፈሻዊ ከይዲ ምምሃር ምስትምሃር ብምግምጋም በቢግዚኡ ክመሓየሽ ምግባር የድሊ።

መጻፈኛ

እዚ ምዕራፍ እዚ ተምሃሮ ንፈለማ እዋን ምስ ሒሳብ ዝላለይሉ ምዕራፍ ስለዝኾነ ኣብ ኣጀማምርኡን ኣፈፃፀምኡን ዝለገሰ ጥንቃቄ ዝሓትት ምዕራፍ እዩ። ስለዝኾነ ድማ ተምሃሮ ኣብ ትምህርቲ ሒሳብ ዝህልዎም ኣረኣጊያን ግንዛብን ኣተኣማማኒ መሰረት ዝሓዘ ንክኸውን ወሳኒ ግደ ዘለዎ ምዕራፍ ምጻኑ ምርዳእ የድሊ።

እዚ ምዕራፍ እዚ እንት-ዳሎ ተምሃሮ ንፈለማ እዋን ዝመሃሩዎ ምጻኑን ቅድሚ ሕዚ ካልእ እታወት ብዝተማለኦ መልክዑ ዘይክህልዎም ከምዝኸእልን ግንዛብ ተወሲዶ እዩ። ብምጻኑ ድማ ተምሃሮ ምንባብን ምዕሓፍን ብግቡእ ከምዘይኸእሉ ኣብ ግምት ዘእተወ ምድላው እዩ። ዝተወሰኑ ምንባብ ዝኸእሉ ተምሃሮ ክህልዉ ዝኸእሉ እኳ እንተኾኑ ኣብዘሓኩም ግን ኣብዚ እዋን እዚ ምንባብን ምዕሓፍን ክመሃሩ ዝግበኦም ከምዝኾኑ ሓፈሻዊ እምነት ተወሲዶ እዩ።

ነዞም ምንባብን ምዕሓፍን ዘይኸእሉ ተምሃሮ ክነምህር እንትንገሱብ እቶም ምንባብን ምዕሓፍን ዝኸእሉ ወይድማ ካብ መዋእለ ህፃናት ዝመጡ ተምሃሮን እዞም ሓፈሻዊ ተምሃሮን ኣብ ምንጎኦም ኣፈላላይ ክህሉ ስለዝኸእል ክልቲኦም ዓይነታት ተምሃሮ ማእኸል ዝገበረ ኣገባብ ኣመሃህራ ምጥቃም ኣገዳሲ ክኸውን እዩ። ነዚ እዩ ድማ ዝለገሰ ጥንቃቄ ዝሓትት ምጻኑ ብኣፅንኦት ዝግለፅ።

ስለዝኾነ ቅድሚ ናብ ስሩዕ ትምህርቲ ምእታውና ኩነታት ተምሃሮ ንምፍላጥን ብደረጃ ንምስራዕን ዘኸእል ዳህሳስ ብጥንቃቄ ክንወስድ ይግባእ። ብፍላይ ክእለት ተምሃሮ ኣዐርዩ ዝተረሓቑ እንተኾይኑ ብኸመይ ኣገባብ ክነምህር ከምዝግበእና ቅድመ ምድላው ንምግባር ዝተፈላለዩ ኣገባባት ኣመሃህራ ምምሃዝ ኣድላዩ እዩ። ንኣብነት ካብ መዋእለ ህፃናት ዝመጡን ምንባብን ምዕሓፍን ዝኸእሉ ተምሃሮን ብቐጥታ ሕዚ ዝጅምሩ ዘለዉ ተምሃሮን ኣብ ገለገለ ብምጥማር ኣብ ካልእ እዋን ድማ ነንበይኖም ብምውዳብን ተወሳኺ ሓገዝ ብምሃብን ክነምህር ንኸእል ኢና።

ናይዚ መዕሓፍ ተምሃራይ ምድላው መበገሲኡ ተምሃራይ ምንባብን ምዕሓፍን ኣይኸእልን ካብ ዝብል ከምዝኾነ ቅድም ክብል ገሊፅና ኢና። ብምጻኑ ድማ ኣብ ሕድሕድ ገፅ ዘለዉ ስእልታት

እንታይነቱም ዝገልፅ ዝንበብ ፅሑፍ የብሎምን። ዝተወሰነ ሓበሬታ ግን ኣብ ሕድሕድ ክወሃብ ተገይሩ እዩ። እንተኾነ ግን ተምሃራይ ነቶም ስእልታት ብምርኣይን ኣብ ክፍሊ ብሓገዝ መምህር ኣብ ዝካየድ ምይይጥን ገለፃን እቲ ተምሃራይ እኹል ግንዛብ ክወስድ እዩ ተባሂሉ ይእመን።

ውፅኢታት ምምሃር ምስትምሃር እዚ ምዕራፍ

ካብዚ ምዕራፍ ትፅቢት ዝግበረሉ ውፅኢት፡- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ

- ክሳብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት የንብቡን ይፅሕፉን።
- ክሳብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ይሰርዑ።
- ክሳብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት < ; >ን = ተጠቐሞም የወዳድሩ።

ነዚ ምዕራፍ ዘድልዩ መምሃሪ ሓገዛት

መቐፀሪ ቁፅርታት ንክመሃሩ ዝሕግዙ ዝተፈላለዩ ኣብ ከባቢ ዝርከቡ ነገራት ከም ባሊቃ፣ ዛዕጎል፣ ፀፀርን ካብ 0 - 9 ዘለዉ ቁፅርታት ዝሓዙ ፍላሽ ካርድታትን። ብተወሳኺ ድማ ካልኣት ኣብ ከባቢ ዝርከቡ ከም ለሚን፣ ኦሪንጂ፣ ሙዝ፣ ሻሓ፣ ፍንጃል ወዘተ ምጥቃም ይክኣል እዩ።

ቁልፊ ቃላት

ሓደ፣ ክልተ፣ ሰለስተ፣ ኣርባዕተ፣ ሓሙሽተ፣ ሽዱሽተ፣ ሸውዓተ፣ ሸምንተ፣ ትሸዓተ፣ ዜር/ባዶ/፣ ውሑድ፣ ብዙሕ፣ ይንእስ፣ ይዓቢ

1.1 መቐፀሪ ቁፅርታት ካብ 1 ክሳብ 5 ን ችግሮም ሰዓቦምን

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 10

ደረጃ ብቐፃት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፡-

- ⊙ ዝክበቡ ነገራትን ምስልታትን የለልዩ ቡብዓይነቶም ይምድቡን የዛምዱን።
- ⊙ ካብ 1 ክሳብ 5 ዘለዉ ኣሃዛት የንብቡ።
- ⊙ ካብ1 ክሳብ 5 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ብቐገሮም ሰዓብ ንቅድሚትን ንድሕሪትን ይፅውዑ።
- ⊙ ካብ 1 ክሳብ 5 ዘለዉ ቁፅርታት ይፅሕፉ፣
- ⊙ ምልክታት < ; > ን = የለልዩን ይጥቀሙን።

ቁልፊ ቃል፣ መቐፀሪ ቁፅሪ ፣ ሙሉእ ቁፅሪ

መምሃሪ ሓገዛት

ነዚ ንኡስ ምዕራፍ እዚ ንምምሃር፣

ካብ 1 ክሳብ 5 ዝተፅሓፈሎም ዝተፈላለዩ ሕብርታት ዘለዉዎም ፍላሽ ካርድታት፣

ከም ባሊቃ፣ ፀፀር፣ ዛዕጎል ዝኣመሰሉ ተቐፀርቲ ነገራት ምጥቃም ይክኣል እዩ።

መጠቀሚያ

አብ መነሻብሮ ደቂሰባት ነገራት ብመጠንን ብበዝሕን ዝተፈላለዩ ምዃን ካብቶም ትኸረት ዝወሃቦም እቲ ሓደ እዩ። እዚ ንምግላፅ ድማ ይበዝሕ፣ ይውሕድ፣ ይበልፅ፣ ይንእስ ዝብሉ ቃላት ምጥቃም ዝተለመደ እዩ። አብዚ ንኡስ ምዕራፍ እዚ መጠኖም ወይ በዝሒም ካብ 1 ክሳብ 5 ዝኾኑ ነገራት ክቆዕሩ፣ ድሕሪ ምቐጻር ድማ ይበዝሕ፣ ይውሕድ እናበሉ ክፈልዩን አብ መወዳእታ ድማ ምልክታት ሒሳብ ብምጥቃም ነዞም ቃላት ክገልፁን በዝሒ ከወዳድሩን እዮም።

ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን

አብዚ ምዕራፍ እዚ አብ መጀመርታ ገፅ ቀሪቡ ዘሎ ንጥፈት 1 ተምሃሮ ክሰርሑ ዕድል ብምሃብ ሕድሕድ እንስሳ በቢ ዓይነቶም ክፈልዩ ግበሩ።

ንጥፈት 1

አብ ገፅ 1 ዘሎ ንጥፈት 1 ዝተፈላለዩ ዓይነታት እንስሳታት አለዉ። ተምሃሮ ነዞም ተዋሂቦም ዘለዉ እንስሳታት ሕድሕዶም ክስተውዕሉ ግዘ ክወሃቦም ይግባእ። እንተተኻኢሉ ድማ ነቲ ስእሊ አብ ማእከል ቤት ትምህርቲ ብዓብዩ ክሰኣል ብምግባር ተምሃሮ ክርእዩዎ እንተተገበረ ዝበለፀ እዩ። ዝኣክል ግንዛብ ምስ ረኽቡ ድማ እዚ ዝስዕብ ዓይነት ሕቶ ምሕታት ይክኣል እዩ።

መነቓቓቲ ሕቶ

- እንታይ ዓይነት እንስሳ ትርእዩ አለኹም?
- ምስሊ በጊዕ አበይ አበይ አሎ?
- ምስሊ ላሕሚ አበይ አበይ አሎ?
- ምስሊ ክልበ አበይ አበይ አሎ?

ተምሃሮ ናይ ሕድሕድ ስእሊ ስምን አበይ ክምዝርከብን ምስተረድኡ በዝሒ ሕድሕድ እንስሳ ክፈልዩን በዝሒም ከወዳድሩን ይድሉ። ስለዝኾነ ድማ ነዚ ስዒቡ ተዋሂቡ ዘሎ ሕቶ ምውድዳር ክሰርሑ ይገበር። ነዚ ንምሕጋዝ ድማ መልመዲ 1 ቀሪቡ አሎ።

መልመዲ 1

ቅድም ክብል ከምዝተገለፀ ናይ ሕድሕድ እንስሳ ስምን አበይ ክምዝርከብን ምስ አስተውዕሉ በዝሒ አባጊዕ ሓሙሽተ ከምዝኾነ ይነፅሩ። ቀጺሉ ድማ ሃዕባ ኸልቢ ብምሕታት በዝሒ ኣኸላብ ክልተ ምዃኑ ይነፅሩ። ነዚ ምስ ሰርሑ እዚ ዝስዕብ ሕቶ ምሕታት ይክኣል።

መን ይበዝሕ አባጊዕ ዶ ኣኸላብ?

ነዚ ስዲቡ ድማ በዝሒ ደራሁን ደማሙን ከወዳድሩ ግበሩ። ተምሃሮ ብዝተፈላለዩ መልክቡ በዝሒ ሕድሕድ እንስሳ ከወዳድሩ ብምግባር ይበዝሕን ይውሕድን ዝብሉ ቃላት ብግቡእ ክርድኡዎም ምግባር የድሊ። ካብዚ ብምቕጻል ድማ ይበዝሕን ይውሕድን ዝብሉ ቃላት ይበልፅን ይንእስን ብዝብሉ ብምትካእ ዝተፈላለዩ ሕቶታት ብምሃብ ግንዛብን ንፅፅርን ተምሃሮን ምምዕባል ተመራጺ እዩ።

ነዚ ምስ ሰርሑ ክልተ ክነፃፀሩ ዝኸእሉ ነገራት ክነፃፀሩን ይውሕድን ይበዝሕን ብምባል ክፈልዩ ምእንቲ ኣብ ገፅ 2 ተዋሂቡ ዘሎ ንጥፊት 2 ክሰርሑ ሓገዙዎም።

ኣብዚ ንጥፊት እዚ ዝተፈላለዩ ስእልታት ብፅምዲ ተመዲቦም ተዋሂቦም ኣለዉ። ኣብ መጀመርታ መደብ ምስሊ ሓንቲ ፃዕዳ ደርሆን ክልተ ቀያሕቲ ደራሁን ተዋሂቦም ኣለዉ። ነዚ ተምሃሮ ኣስተውዒሎም ብዙሕን ውሕድን እናበሉ ክፈልዩ ክግበር ይድሉ። በዚ ኣገባብ እዚ ኩሎም ፅምዲ ስእልታት ክሰርሑ ይገበር። ዳሕራይ ካብ መጀመርታ ብምጅማር ይበልፅ፣ ይንእስ እናበሉ ክገልፁ ክግበር ይድሉ። ንኣብነት ቀያሕቲ ደራሁ ካብ ፀፅዳ ደርሆ ይበዝሓ፣ በዝሒ ቀያሕቲ ደርሆ ካብ በዝሒ ፀፃዱ ደርሆ ይበልፅ እናበሉ ይስርሑ።

ብኸምዚ እንትፈልዩን እንተወዳድሩን ከም ኣብነት በዝሒ ቢራቢሮ ብፀጋም ዘሎ ካብ ብዩማን ዘሎ ይንእስ። ብፀጋም ዘለዎ ኣላሕም ካብ ብዩማን ዘለዉ ኣብፀር ይበዝሓ ስለዚ በዝሒ ብፀጋም ዘለዎ ኣላሕም ካብ ብዩማን ዘለዉ ኣብፀር ይበልፅ። እናበሉ ክሰርሑን ኣብ ርክብ ክልተ ነገራት ይበልፅ ወይ ድማ ይንእስ ዝብሉ ሙሉእ ሓሳባት ክግንዘቡ ንምግባር ነዞም ዝሰዕቡ ዓይነት ሕቶታት ምሃብ ይከኣል እዩ።

መበገሲ ሕቶታት
ካብ በዝሒ ቀያሕቲ ደርሆን ካብ በዝሒ ፀፃዱ ደርሆን ኣየናይ ይበልፅ?
ካብ በዝሒ ኣብፀርን ካብ በዝሒ ኣላሕምን ኣየናይ ይበልፅ?

በዞም ልዕል ኢሎም ተገሊፆም ዘለዉን ካልኦት ንስኻትኩም እትጥቀሙሎምን ኣገባባት ብምጥማር ተምሃሮ ይበዝሑ፣ ይውሕድ፣ ይበልፅን ይንእስን ዝብሉ ፅንሰ ሓሳባት ክግንዘቡ እዩ ዝድለ።

ነዚ ቁምነገር እዚ ብዝግባእ ንኸጭብጡ ከምዞም ኣብ ላዕሊ ዘለዉ ሕቶታት ብምድግጋም ምሕታት ኣገዳሲ ክኸውን ይኸእል እዩ።

ኣብ ክፍሊ ውሽጢ ዝስራሕ ዕዮ ጉጅለ
ተምሃሮ በቢ ጉጅለ ኾይኖም ብዩማንን ብፀጋምን ዘለዉ ብምሓዝ ናተይ ይበልፅ፣ ናተይ ይውሕድ ዝብሉ ቁምነገራት ክግንዘቡን ስራሕቲ ምውድዳር ክሰርሑን ምግባር ይከኣል እዩ።

ነዚ ብዝገባእ ምስ ሰርሑ ንጥፊት 3 ክሰርሑ ብምግባር ካብ 1 ክሳብ 5 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ዓው እናበሉ ክፅውዑ ምግባር ይድለ።

ካብ 1 - 5 ዘለዉ ምቕግርን ኣሃዛት ምፍላይን

ንጥፊት 3

ኣብ ትሕቲ ንጥፊት 3 ዝተፈላለዩ ስእልታት ኣለዉ። ነዚ ብግቡእ ንምስራሕን ተምሃሮ ክነቓቕሩ ንምግባርን ነዞም ዝሰዕቡ ሕቶታት ምሕታት ይክኣል።

መነቓቓሕቲ ሕቶታት
ኣብዚ ገፅ ናይ ምንታይ ናይ ምንታይ ስእልታት ይረኣዩኹም ኣለዉ?
ካብ ኩሎም ዝወሓደ በዝሒ ዘለዎ ኣየናይ እዩ?

ነዞም መነቓቓሕቲ ሕቶታት ምስ ሰርሑ ተምሃሮ ብሓባር ኮይኖም ዓው እናበሉ ካብ 1 ክሳብ 5 ክቐፅሩ ብምግባር ሓልሓሊፉ ድማ ዝተወሰኑ ተምሃሮ እናተሰኡ ካብ 1 ክሳብ 5 ዘለዉ ቁፅርታት ክቐፅሩ ምግባር ተሳትፎ ተምሃሮ ክምዕብል ልዕሊ ምግባሩ ነቶም ቁፅርታት ምዕራሕ ክለማመዱ እውን ይሕግዝ እዩ።

እዚ ምስተተግበረ ሕድሕድ ተምሃራይ በዝሒ ምስልታትን ኣብ ኅኖም ዘሎ ቁፅርን ከገናዝብ ምግባር ነቶም ቁፅርታት ክፈልዩ ዝሕግዝ እዩ። እዚ ንምግባር ድማ ነዞም ዝሰዕቡ ሕቶታት ክሰርሑ ይገበር።

ሕቶታት
ክንደይ ደራሀ ኣለዎ? እዚ ሕቶ ንምምላስ ሓደ፣ ክልተ እናበሉ ክቐፅሩ ምብርቲታዕ ይድገፍ።
ክንደይ ኣኻልብ ኣለዉ?
ድሕሪ እዚ 1፣ 2፣ 3፣ 4፣ 5 እናበሉ ክቐፅሩ ኣበረታትዕዎም።

ካብ 1 - 5 ዝተፀሓፎም ፍላሽ ካርድታት ንተምሃሮ እናርኣኹም ድምፃም ዓው እናበሉ ነቶም ቁፅርታት ክፅውዑን ሕድሕድ ቁፅሪ ክፈልዩን ምግባር ነቶም ቁፅርታት ቀልጢፎም ክሕዝዎም ዝሕግዝ እዩ።

ነዞም ቁፅርታት ክፈልዩ እንትትገብሩ ሕድሕድ ቁፅሪ እንታይ ከምዝመስል ንምርዳእ ብኢደም ኣብ ኣየር ክፅሕፉ ምግባር የድሊ። እዚ ንምግባር ድማ 1፣ 2፣ 3፣ 4፣ 5 በቢሓደ ኣብ ሰሌዳ ብምፅሓፍ ተምሃሮ ንሕድሕድ ቁፅሪ ኣብ ኣየር ክፅሕፉ ምሕጋዝ። ቀጺሉ ድማ ተምሃሮ እናተሳእኹም ዝተወሰነ ቁፅሪ ኣብ ኣየር ክፅሕፉ ግበሩ። ነዚኦም ድሕሪ ምስራሕ ኣብ ትሕቲ ንጥፊት 4 ዝተፈላለዩ ቁፅርታትን ኣፃብዕቲ ኢድን ኣለዉ።

ተምሃሮ ኣብ ቀፃሊ ኣዳብሮቶም ብምጥቃም ምስላሕ ክለማመዱ ምእንቲ ነዚ ዝስዕብ ሕቶ ብምሕታት ክለማመዱ ምግባር ጠቓሚ እዩ።

ንጥፈት 4
ኣብ ክፍሊ ዝስራሕ ተወሳኺ ንጥፈት
1. ኣዳብሮቲ ብምውፃእ ሓደ ብምባል ድምፃም ዓው ኣቢሎም ይፀውዑ።
2. ኣዳብሮቲ ብምውፃእ ክልተ ብምባል ድምፃም ዓው ኣቢሎም ይፀውዑ።
እዚ ተግባር እዚ ተምሃሮ ድምፃም ዓው እናበሉ ደጋጊሞም ክሰርሑን ክለማመዱን ብምግባር ኣዳብሮቲ ኢድን ቁፅርን ከዛምዱ ምግባር ኣገዳሲ እዩ።

መነቓቓሒ ሕቶ
ተምሃሮ ሰለስተ ኣዳብሮቲ ኣውዕኑ።
በዚ ኣገባብ እዚ ካብ 1 ክሳብ 5 ዘለዉ ቁፅርታት ድምፃም ዓው ኣቢሎም ክፀውዑን ንዝፀውዕዎ ቁፅሪ ድማ ዝውክል በዝሒ ኣዳብሮቶም ከውዕኑን ይገበር።

ዕዮ ጉጅለ
ልዕል ክብል ካብ ዝተሰርሐ ብተወሳኺ 5 ተምሃሮ ናብ ቅድሚት ክወፁ ብምግባር ነቶም ተምሃሮ ናብ ክልተ ብምምቃል ኣብነት 1 ን 4 ብምግባር ኣብዚ ክንደይ ተምሃሮ ኣለዉ? ኣብዚ ኸ? ዝብሉ ሕቶታት ብምሕታት ዝተፈላለዩ ካብ 1 ክሳብ 5 ዘለዉ ቁፅርታት ክፈልዩን ክቕፅሩን ብተደጋጋሚ ክለማመዱ ምግባር ይከኣል እዩ።

ንጥፈት 5

ኣብ ሕሊፍ ትምህርቲ ተምሃሮ ብቃሎም ካብ 1 ክሳብ 5 ዘለዉ ቁፅርታት ክፀውዑ፣ ክቕፅሩን ምስ በዝሒ ኣባላት እኩብ ከዛምዱን ከምዝኸኣሉ ይግመት። ኣብዚ ትምህርቲ እዚ ድማ በዝሒ ዘለዎም ባሊቃታት /ብውሑድ 15/ ሒዞም ናብ ክፍሊ ብምምፃእ ነቶም ሒዞምዎም ዝመፁ ባሊቃታት 1፣ 2፣ 3፣ 4 ን 5ን ገይሮም ክምድቡ ግበሩ። እናዞርኩም ድማ ኣብዚ ክንደይ ባሊቃታት ኣለዉ? ኣብዚኸ? እናበልኩም ሕተቱዎም።እዚ ብምግባር ተወሳኺ ልምምድ ምግባር ይከኣል እዩ።

እዚ ስራሕ እዚ ከክንዲ ባሊቃ ድማ ፀፀር፣ ዓተር ወዘተ ብምጥቃም እናደጋገሙ ክሰርሑ ብምግባር ቁፅርታት ምስ ኣብ ከባቢ ዝርከቡ ነገራት ከተኣሳስሩዎም ምግባር ግንዛብኦም የስፍሕ እዩ ተባሂሉ ይእመን።

ተወሳኺ ተግባር
ካብ 1 ክሳብ 5 ዝተፀሓፉዎም ፍላሽ ካርድታት ኣብ ጠረጴዛ ብምቕማጥ ብኣንፃር ሕድሕድ ቁፅሪ ባሊቃታት ክድርድሩ ብምግባር ቁፅርታት ክፈልዩ ግበሩ።

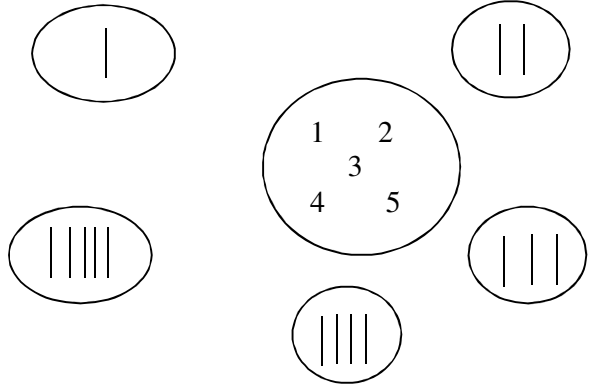
ኣብ መወዳእታ መልመዲ 2 ብጉጅለ ኮይኖም እናተመያየጡ ክሰርሑ ግበሩ።

መልመዲ 2

ኣብዚ ኣብ ሕድሕድ እኩብ ዘለዉ ኣባላት ብምቐፃር ተምሃሮ ካብ 1 ክሳብ 5 ምስ ዘለዉ ቁፅርታት ከሃምዱ ትፅቢት ይግበር። ተምሃሮ ዝጥቀሙሎም መምህሪ ማተሪያላት /Work Book/ ዘይክህልዉ ይኸእሉ እዮም። ስለዝኾነ ድማ ንዝተወሰኑ ሰሙናት መምህር ኣብ ደፍተሮም ብምፅሓፍ ወይድማ ዝተዳለወ ማቴሪያል ብምርባሕ እቲ ትፅቢት ዝግበረሉ ብቐዓት ክመፅእ ምግባር ኣገዳሲ እዩ። ዝተፈላለዩ ኣገባባትን መማረፅታትን እዉን ምጥቃም ይከኣል እዩ።

ተወሳኺ ተግባር
ክሳብ ሕዚ ኣብ ዝተፈፀመ ክይዲ ትምህርቲ ተምሃሮ ብቃሎም ብምቐፃር በዝሒ ተቐፀርቲ ክዛረቡ ይኸእሉ እዮም። ቀፃሊ ተግባር ቅርፂ ቁፅርታት ምልምማድ እዩ። ነዚ ድማ ኣብ ሕድሕድ እኩብ ዘለዉ በዝሒም እናቐፀሩ ምስ ኣብ ማእኸል ዘሎ እኩብ ቁፅርታት ምዝማድ ክሰርሑ ይገበር። እዚ ንምስራሕ ተምሃሮ ኣብ ደፍተሮም እዚ ዝስዕብ ክሰርሑ ምግባር ይከኣል እዩ።

ኣብ መፅሓፍ ተምሃራይ ዘሎ ስእሊ ተምሃሮ ብቐሊሉ ክሰርሑዎ ከፀግመሎም ስለዝኸእል ነዚ ዝስዕብ ኣብ ደፍተሮም ብምስፋር ስራሕቲ ምዝማድ ምስራሕ ይከኣል እዩ።

መተሓሳስቢ
ልዕል ክብል ከምዝተውገቡ ኣብነታት ንምስራሕ Work sheet ኣብዘይብሉ እዋን ተምሃሮ ናብ ደፍተሮም ገልቢጦም ክሰርሑ ከፀግመሎም ይኸእል ይኸውን እዩ። ኣብ ከምዚ ዝበለ እዋን ድማ መምህር ተወሳኺ ስራሕቲ ክሓተኩም ይኸእል እዩ። ሓደ ሓደ ሕቶታት ድማ ኣብ ደፍተር ምፅሓፍ ዝሓቱ ክኾኑ ይኸእሉ እዮም።

መልመዲ 3

እዚ መልመዲ እዚ ዝተፈላለዩ ነገራት ብምቐፃር ምስ ቁፅርታት ናይ ምዝማድ ስራሕ እዩ። እዚ ንምስራሕ እንትሕሰብ ተምሃሮ ኣብ መፅሓፍም ክፅሕፉ ግቡእ ስለዘይኮነ ነቲ ዝስራሕ

ልዕል ክብል ዝተገለፀ መንገዲ ብምጥቃም ኣብ ደፍተሮም ብምቕዳሕ ክሰርሑ ምግባር ይከኣል እዩ።

መልመዲ 4

ኣብዚ መልመዲ እዚ ፍሉይ ናይ ምዝማድ ስራሕ ክሰርሑ ትፅቢት ይግበር።

ኣብዚ መልመዲ እዚ ዝተፈላለዩ ምስልታት እንስሳት ተዋሂቦም ኣለዉ። ተምሃሮ በዝሒ እግሪ ሕድሕድ እንስሳ ንምቕፃር 2 እግሪ ዘለዎምን 4 እግሪ ዘለዎምን ምስ 2ን 4ን ከዛምዱ ብምግባር ቁፅርታት ብዝበለፀ ክፈልዩ ይገቡ።

ልምምድ ፅሕፈት

ቅድም ክብል ተምሃሮ ካብ 1 ክሳብ 5 ዘለዉ ቁፅርታት ክፈልዩን ዓው እናበሉ ክዛረቡን እናተገብረ ፀኒሑ እዩ። ሕዚ ድማ ነዞም ቁፅርታት ክፅሕፉን ብዝበለፀ ክፈልዩዎምን ንምግባር ምፅሓፍ ክለማመዱ ክግበር እዩ። ነዚ ክሕግዝ መልመዲ 5 ክሰርሑ ብምግባር ምጅማር ይከኣል።

መልመዲ 5

ኣብዚ ገፅ እዚ ብዘለዉ ስራሕቲ ተምሃሮ ናይ ምፅሓፍ ልምምድ ክገብሩ ይሕሰቡ። ስለዝኾነ ድማ መምህር ነዞም ዝስዕቡ ስራሕቲ ክሰርሑን ደገፍ ክገብሩን ይግባእ። መጀመሪያ ንምልምማድ ፅሕፈት ዝሕግዙ ዝተፈላለዩ መሰረታዊ ምልክታት ኣብ ናይ ተምሃሮ ደፍተር ብምፅሓፍ ገሊኦም ነጠብጣብ ብምግባር እናድመቑ ክሰርሑን ገሊኦም ድማ እናመሳሰሉ ክፅሕፉን ብምግባር ክለማመዱ ምሕጋዝ ኣድላዩ እዩ።

ነዞም ነጠብጣባት ብምድማቕን ካልኣት ተወሰኸቲ ምልክታት ብምሃብን እናምሰሉ ክፅሕፉ ብምግባር ፅሕፈት ክለማመዱ ምግባር ይከኣል እዩ። እዚ ስራሕ እዚ ሓደ ግዜ ጥራሕ ተሰሪሑ ዝጠናቐቐ ስለዘይኮነ ብመልክዕ ዕዮ ገዛ ይኹን ካልእ ኣገባብ ብምጥቃም ብተደጋጋሚ ክለማመዱ ምግባር ኣድላዩ እዩ። እዚ ደጋጊሞም ክሰርሑ ምግባር ኢድ ፅሕፈቶም ከመሓይሹን ምፅሓፍ ክኸኣሉን ዝሕግዝ እዩ። እዚ ድሕሪ ምፍፃም መልመዲ 6 ክሰርሑ ብምግባር ኣፀሓሕፍ ካብ 1 ክሳብ 5 ዘለዉ ቁፅርታት ክለማመዱ ምግባር ይከኣል።

መልመዲ 6

እዚ መልመዲ እዚ ልዕል ክብል ዝረኣዩዎም ዝተፈላለዩ ሕንፃባት ስዒቡ ካብ 1 ክሳብ 5 ዘለዉ ቁፅርታት ብመሰረት ኣብ መፅሓፍ ተምሃራይ ተዋሂቡ ዘሎ ኣብ ደፍተር ተምሃሮ

ብነጠብጣብ መልክዕ ዕሒፍኩም ተምሃሮ ከድምቕዎን ኢሉውን ብተደጋጋሚ ክፅሕፉን ብምግባር ክለማመዱ ምሕጋዝ ይከኣል እዩ።

ኩነታት ዝፈቅድ እንተኾይኑ ድማ መምህር ኣብ ወረቐት ነቶም ቁፅርታት ብነጠብጣብ ብምፅሓፍ እናተራበሐ ንተምሃሮ ክወሃብ እንተዝግበር ስራሕቲ ከሳልጥን ተምሃሮ ኣብ ገዛ እውን እንተኾነ ደጋጊሞም ክለማመዱሉ ዕድል ዝህብ እዩ። ስለዝኾነ ድማ ስራሕቲ ከይዲ ትምህርቲ ዘሳልጥ እዩ። ዝተዳለወ ሓጋዚ ማቴሪያል /Workbook/ እንተልዩ ድማ ንተምሃሮ ብምዕዳል ስራሕቲ ምስላጥ ይከኣል እዩ።

መልመዲ 7

ምቕፃርን ምፅሓፍን
ኣብ ገፅ 6 ኣብ ትሕቲ መልመዲ 7 ተዋሂቦም ዘለዉ ምስሊ ቡና እናቕፀሩ ነቲ ቁፅሪ ብምድግጋም ብምፅሓፍ ክለማመዱ ምግባር

መልመዲ 8

መልመዲ 8 ዝተፈላለዩ ስእልታት ዝሓዘ እዩ። ኣብ ሕድሕድ ስእሊ ዘለዉ ንክቕፅሩን እቲ ዝቕፀሩዎ ድማ ንተምሃሮ ክዛረቡን ብምግባር ንተምሃሮ ዕድል ይወሃቦም። እዚ ድሕሪ ምግባር በዝሒ ሕድሕድ ዝቕፀሩዎም ስእልታት ብኣሃዝ ምፅሓፍ ንክለማመዱ ነቲ ቁፅሪ ኣበይ ክፅሕፉ ከምዝግባእ ሓበሬታ ብምሃብን ብምብርታዕን ይሓግዙዎም።

ቕደም ሰዓብ ቁፅርታት፣ ንቕድሚትን ንድሕሪትን ምቕፃር

ቕደም ሰዓብ ቁፅርታት ንምምሃር ዝተፈላለዩ ኣገባባት ምጥቃም ይከኣል እዩ። ደረጃ ብምውፃእን ምውራድን፣ ንቕድሚት እናኸዱ ስጉሚ ምቕፃርን ንድሕሪት ምምላሰን ወዘተ ምጥቃም ይከኣል እዩ። እዚ እንትገብሩ ግን ንቕድሚት ካብ 1 ክሳብ 5 እናቕፀሩ እንትኸዱ ንድሕሪት እንትምለሱ ድማ ካብ 5 ክሳብ 1 ክቕፅሩ ሓገዝ ይገበረሎም። ኣብቲ መፅሓፍ ተምሃራይ ዘሎ ደረጃ ምድያብን ምውራድን ክሰርሑ ዝኸእሉሉ ዕድል እንተሃልዩ ብዝበለፀ ክለማመዱ ይኸእሉ እዮም። ነቲ ትምህርቲ ብመልክዕ ፀወታ እንተተማሂሮምዎ ድማ ድልዩት እቶም ተምሃሮ ክዓቢ ዝገብር እዩ።

ነዚ ድማ እዚ ዝስዕብ ተወሳኺ ተግባር ከም ሓጋዚ ክሰርሑ ምግባር ይከኣል እዩ።

ዕዮ ጉጅለ
10 ተምሃሮ ንቕድሚት ክወፁ ብምግባር ኣብ ክልተ ጉጅለ ይሰርዑ። ሕድሕዶም ካብ 1 ክሳብ 5 ዘለዉ ቁፅርታት ክሕዙ ብምግባር ቁፅሪ ምፍላይ፣ ሓደ ተምሃራይ ዝሓዘ ካልእ ዓው ኢሉ ክዛረብ፣ ካልእ ኣገብብ እውን ብምጥቃም ክወዳደሩ ግበሩ።

ንጥፈት 6

ልዕል ክብል ብዝተሓበረ ኣገባብ ይኹን ካልእ ምስ ኩነታትኩም ዝጠፃፃም ኣገባብ ብምጥቃም ደረጃ እናደየቡ ካብ 1 ክሳብ 5 ክቆፅሩን እንትወርዱ ድማ ካብ 5 ክሳብ 1 ክቆፅሩን ሓግዙዎም። ነዚ ምስ ሰርሑ ድማ መልመዲ 9 ክሰርሑ ግበሩ።

መልመዲ 9

ቁፅርታት ምፍላይን ቕደም ሰዓብ ምልምማድን

ተምሃሮ ካብ 1 ክሳብ 5 ዘለዉ ቁፅርታት ብቻሎም ክቆፅሩን እናቆፀሩ ድማ ኣብ መልመዲ ዝተውሃቡ ባዶ ክብታት ብግቡእ ቁፅሪ ክመልኡን ሓግዙዎም።

መልመዲ 10

ኣብዚ መልመዲ እዚ በዝሒ ሕድሕድ ስእሊ ምስ ካብ 1 ክሳብ 5 ዘለዉ ቁፅርታት ከዛመዱ እዩ ትፅቢት ዝግበር።

ንጥፈት 7

ሕድሕድ ብነጠብጣብ ዝተውሃቡ ምስልታት ስለ-ስ ኩርናዕ ብምድማቕ፣ እንተተኻኢሉ ድማ ሕብረ ብምልካይ ተምሃሮ ኢዶም ከፍታሕትሑ እናተገበረ ኣቐጻጻካ ድማ በዝሒ ሕድሕድ ስለ-ስ ኩርናዕ እናቆፀሩ ኣብ ማእኸል ተዋሂቦም ምስ ዘለዉ ካብ 1 ክሳብ 5 ዘለዉ ቁፅርታት ከዛምዱ ምግባር እዩ።

መልመዲ 11

ኣብዚ መልመዲ እዚ ሕድሕድ ስእሊ እናቆፀሩ በዝሒም ኣብቲ ምስ ስእሊ ተዋሂቡ ዘሎ ሳፀን ክፅሕፉ እዩ ዝድለ።

ተወሳኺ መልመዲ

ዝተፈላዩ ምስልታት ብምሃብ በዝሒ ሕድሕድ ምስሊ እናቆፀሩ ክፅሕፉ ግበሩ። እዚ እንትትግበር ተምሃሮ ነቶም ምስልታት ክስእሉ ከፀግመሎም ስለዝኸእል እናቆፀሩ ቁፅሮም ጥራሕ ኣብ ደፍተሮም ክፅሕፉ ምግባር ይከኣል እዩ።

ንጥፈት 8

ክሳብ ሕዚ ተምሃሮ ካብ 1 ክሳብ 5 ዘለዉ ቁፅርታት እናቆፀሩን እናፀሓፉን ፀኒሖም እዮም። ሕዚ ድማ ቁፅርታት ንምውድዳር ምልክታት < ፣ = ፣ > ክፈልጡን ቁፅርታት ከወዳድሩን እዮም። እዚ ንምፍፃም ድማ ኣብ መጀመሪያ ከምዝተምሃሩዎ ዝኾኑ ምስልታት /ኣብ ከባቢኦም ዝርከቡ ክኾኑ ይኸእሉ/ እናተጠቐሙ ይበዝሕ፣ ይውሕድ እናበሉ ዝፈልዩሉ ሕቶታት ምሃብ ይከኣል እዩ።

እዚ ብዝግባእ ንክጭብጡ ድማ ኣብ ትሕቲ ንጥፈት 8 ተዋሂቦም ዘለዉ ምስልታት ኣራንሽታት፣ ሙዛትን ኣናፁን ኣየናይ ይበዝሕ? ዝብል ብተደጋጋሚ ብምሕታት በዝሒም

ክፈልዩን ቀጺሉ ድማ ምስ ምልክታት ይዳቢ፣ ይንእስን ማዕረን ክላለዩ ምግባር ኣገዳሲ እዩ። ካብዞም ተዋሂቦም ዘለዉ ሕቶታት ብተወሳኺ ካልኦት ብቐሊሉ ክፈልዩዎም ዝኸእሉ ኣብነታት ብምሃብ ከወዳድሩ ምግባር ይክእል እዩ። ንኣብነት ተምሃሮ ናብ ቅድሚት ክወፁ ብምግባር ናብ ክልተ ጉጅለ ምምቃል። ብምቕፃል ኣየናይ ጉጅለ ዝበዝሐ ኣባል ከምዘለዎ ምሕታት ወዘተ ይርከብዎ።

እዚ እንትገብሩ በዝሒ ኣራንሺ ኣብ ፀጋማይ ገፅ ዘሎ ዝበዝሐ ከምዝኾነ ተምሃሮ ክፈልዩ ድሕሪ ምግባር ምስ ምልክት ይዳቢ > ክላለዩ ምግባር ይክእል። ኣብዚ እዋን እዚ ናይቲ ምልክት ከፋት ኣፍ ናብቲ ዝዓበየ ገፅ ከምዝኸውን ኣረድእዎም። ድሕሪ እዚ ምልክት ይንእስ < ክላለዩ ብምግባር እዚ እውን እንተኾነ ከፋት ኣፍ ናብቲ ዝዓበየ ገፅ ከምዝኸውን ክርድኡ ግበሩ። ኣብዚ እዋን እዚ እቲ ዝካየድ ምይይጥ ቀሊልን ምስ ተምሃሮ ዝኸይድን ንምግባር ዝተፈላለዩ ስእልታት /ከም ኣብነት ኣፍ ዝተኸፈተ ሓርገፅ/ ብምስኣል እቲ ዝዓበየ ቁፅሪ ኣብ ኣፍ እቲ ሓርገፅ ብምቕማጥ ምምሃር ይክእል እዩ።

ካብ ክፍሊ ወፃኢ ዝስራሕ ንጥፈት
ቅድም ክብል ስድሪ ብምጥቃም ካብ 1 ክሳብ 5 ዘለዉ ቁፅርታት ኣፅኒዖም ስለዝነበሩ እዚ ኣገባብ እዚ ብምጥቃም ምስ መስመር ቁፅሪ ክላለዩን ክለማመዱን ምግባር ይክእል። ስለዚ ካብ ክፍሊ ወፃኢ ሓደ ተምሃራይ እናሰጎመ ካብ 1 ክሳብ 5 ዝበሉ ስድሪታት ክንገዝ ብምግባር ካልኦት እቲ ተምሃራይ ዝተጓዘሉ መስመርን ዝረገፀን ቦታታትን ምልክት እናገበሩ መስመር ቁፅሪ ክለማመዱ ኣበረታትዎዎም።

ነዚ ንምጥንኻር ኣብ መፅሓፍ ተምሃራይ ዘሎ ንጥፈት 9 ብዉልቆም ክሰርሑ ብምግባር ኣብ ምውድዳር ዘለዎም ግንዛብ ክዳቢ ምግባር የድሊ። እዚ ድማ ቁፅርን ምልክት ይዳቢ፣ ይንእስን ማዕረን ብኣንሳብ ክፈልዩ ብምግባር ብዛዕባ ምውድዳር ቁፅርታት ብዝበለፀ ክለማመዱ ግበሩ።

ንጥፈት 9

ኣብዚ ኩነታት እዚ በዝሒ ከወዳድሩ ከምዝኸእሉ ስለዝእመን ምልክታት ምውድዳር < ፣ = ፣ > ክጥቀሙ ንምግባር ምስቶም ምልክታ ክላለዩ ምግባር የድሊ። እዚ ንምግባር ድማ ኣብዚ ንጥፈት እዚ ተዋሂቦም ዘለዉ ምስልታት በዝሒም እናቕፀሩ ይበዝሕ ወይድማ ይውሕድ ክብሉን ነዚ ኣበሃህልኦም ድማ ብምልክት ክገልፁን ብምግባር ግንዛብኦም ከስፍሑ ሓገዝ ግበሩሎም። ስዒብኩም ድማ መልመዲ 12 ክሰርሑ ግበሩ።

መልመዲ 12

ቅድም ክብል ኣብ ንጥፈታት 8ን 9ን ዝነበሮም ኣረዳድኣ መሰረት ብምግባር ኣብቲ ተዋሂቡ ዘሎ መልመዲ ዘለዎ ምስልታት በዝሒ ኣባላት ሕድሕድ እኩብ እናቕፀሩ ከወዳድሩን ግቡእ ምልክት ኣብ ሳፁን ከስፍሩን ግበሩ። ኣብዚ ብየማንን ብፀጋምን ዘለዉ ምስልታት እናቕፀሩ፣ በዝሒ ሕድሕድ ኣብቲ ዝተወሃበ ሳፁን ከስፍሩን ምልክታት ይዳቢ፣ ይንእስን ማዕረን

ከጥቀሙን ዝሕግዝ እዩ። እዚ ብዝግባእ ምስ ሰርሑ ድማ ቁፅርታት ብምጥቃም ብዛዕባ ምውድዳር ክለማመዱ መልመዲ 13 ኣስርሑዎም።

መልመዲ 13

ተዋሂቦም ዘለዉ ዕምዲ ቁፅርታት ብምውሳድ ብመሰረት እቲ ተዋሂቡ ዘሎ ኣብነት ከወዳድሩ ግበሩ። ኣቀማምጣ ምልክታት ይግቡ፣ ይንእስን ማዕረን ብዝግባእ ክፈልዩ ድማ ሓግዙዎም።

መልመዲ 14

ተምሃሮ ቕደም ሰዓብ ቁፅርታት ብዝበለፀ ንክለማመዱ ካብ 1 ክሳብ 5ን ካብ 5 ክሳብ 1ን ብሓባር ክፅውዑ ብምብርትታዕ ክለማመዱ ብምግባር ቅድም ክብል ዝተመሃሩዎ ክዝክሩን ሕድሕድ ሳፁን ብግቡእ ቁፅሪ ክትክኡን ሓግዙዎም።

ኣገባብ ገምጋም

ተምሃሮ ኣብዚ ንኡስ ርእሲ እዚ ዝተመሃሩዎ ቀንዲ ብቕዓት ክንደይ ዝኣክል ከምዝሓዙ ንምፍታሽ ዝተፈላለዩ ኣገባባት ምጥቃም ይከኣል እዩ። እንተኾነ ግን፡

- ተምሃሮ ኣፃብዕቲ ኢዶም ሓፍ ክብሉ ብምግባር በዝሒ እቲ ዘውዕኡዎ ኣፃብዕቲ ክንደይ ከምዝኾነ ምሕታትን መልሶም ድማ ኣብ ደፍተሮም ክፅሕፉ ምግባርን፣
- ካብ 1 ክሳብ 5 በዝሒ ዘለዎም ዝተፈላለዩ ስእልታት ኣብ ፀሊም ሰሌዳ ብምስኣል በዝሒም ተምሃሮ ብቐሎም ክህረቡ ምግባርን ሕድሕድ በዝሒ ድማ ኣብ ቅድሚ እቶም ስእልታት ክፅሕፉ ብምግባር ገምጋም ምክያድ ይከኣል እዩ።
- ካብዚ ብተወሳኺ ኣብ መልመዲ 13ን 14ን ዘለዉ ሕቶታትን ተመሳሳሊ ሕቶን ብምሃብ ካብ 1 ክሳብ 5 ዘለዉ ቁፅርታት ክፈልዩ፣ ከወዳድሩ፣ ብቕደም ሰዓብ ምስራዕን ምሕታት ይከኣል እዩ።

1.2 መቐፀሪ ቁፅርታት ካብ 6 ክሳብ 9 ን ቕደም ሰዓቦምን

ኃዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 10

ደረጃ ብቕዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፡-

- ✚ ካብ 6 ክሳብ 9 የንብቡ።
- ✚ ካብ 6 ክሳብ 9 ዘለዉ ኣሃዛት ይፅሕፉ።
- ✚ ቀዳማይን ሰዓባይን ቁፅርታት ይገልፁ።
- ✚ ካብ 1-9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ብቕደም ሰዓብ ይፅውዑ።

ቁልፊ ቻል፡ መቐፀሪ ቁፅሪ፣ ሙሉእቁፅሪ

መእተዊ

ተምሃሮ ካብ 1 ክሳብ 5 ዘለዉ ቁፅርታት ምቕፃር፣ ምንባብን ምፅሓፍን ኢሉውን ብቕደም ሰዓብ ምስራቕን ቅድም ክብል ተምሃሮም እዮም። እዚ ንኡስ ርእሲ እዚ ድማ ካልኦት ተወሰኸቲ ቁፅርታት ንምምሃር ዝተዳለወ እዩ። እዞም ቁፅርታት እዚኦም ድማ 6፣ 7፣ 8ን 9ን እዮም። ስለዝኾነ ድማ መጀመርታ ተምሃሮ ሸዱሸተ፣ ሸውዓተ፣ ሸሞንተን ትሸዓተን ዝብሉ ቃላት ድምዖም ዓው እናበሉ ክለማመዱ ምግባር ኣድላዪ እዩ። ብምቕፃል ድማ ካብ 6 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ምንባብ፣ ምፅሓፍን ምውድዳርን ክመሃሩ እዮም።

ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን

እዚ ንኡስ ርእሲ እዚ ንጥፈት 10 ክሰርሑ ብምግባር ምጅማር ይክኣል እዩ። ነዚ ድማ ሕድሕድ ተምሃራይ ኣብ መፅሓፍ ተምሃራይ ተሞሪዖም ዘለዉ ክብታት ክቐፅሩ ብምግባር ፊት ንፊቶም ምስ ዘሎ ቁፅሪ ከገናዝቡ ሓግዙዎም። ተምሃሮ ናይ ክልተ ኣእዳው ኣፃብዕቶም ብምጥቃም ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ምቕፃር ክለማመዱ ምግባር ኣድላዪ እዩ። እዚ እንትግበር ካብ 6 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ኣብ ኣየር እናፀሓፉ ክለማመዱ ምግባር ድማ ኣእዳዎም ብኣግባቡ ከንቀሳቕሱን ቅርፂ እቶም ቁፅርታት ክለማመዱን ዝሕግዝ እዩ።

ንጥፈት 10

እዚ ኣብ ላዕሊ ዘሎ ኣገባብ ድሕሪ ምፍፃምን ኣብ ንጥፈት 10 ዘለዉ ስራሕቲ ተምሃሮ ድሕሪ ምፍፃምን ካብ 6 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ንክለማመድዎም ንምግባር ኣፃብዕቲ ኢድኩም ብምውፃእ ተምሃሮ ብቃላቶም ክገልፁዎምን ድምዖም ዓው እናበሉ ክዛረቡን ምግባር፣ ቀፂሊ ድማ መልመድታት 15ን 16ን ክሰርሑ ብምግባር ክለማመዱ ምግባር ይክኣል እዩ። መልመዲ 17ን 18ን ድማ ከም ዕዮ ገዛ ብምሃብ ዝበለፀ ልምምድ ክገብሩ ዝሕግዝ እዩ።

መልመዲ 15

ሕድሕድ ምስሊ ሓዘዎ ዘሎ በዝሒ ነጠብጣብ ምስ ካብ 6 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ምዝማድ ክሰርሑ የበረታታትዎም።

መልመዲ 16

ኣብዚ መልመዲ እዚ ተምሃሮ ካብ 6 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ብግቡእ ክለማመድዎምን ኣፀሓሕፍኦም ክፈልዩን ስለዝድለ ኣብ ሕድሕድ እኩብ ዘለዉ ምስልታት ደማሙ እናቐፀሩ ፊትንፊቶም ምስ ዘለዉ ቁፅርታት ንምዝማድ እቲ ግቡእ ቁፅሪ እናመረፀ ክኸብቡ ግበሩ።

መልመዲ 17

ኣብዚ መልመዲ እዚ ተምሃሮ ካብ 6 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ምፅሓፍ ክለማመዱ እዩ ዝድለ። ስለዝኾነ ድማ ሕድሕድ ብነጠብጣብ ዝተውሃቡ ቁፅርታት ተምሃሮ ከድምቕዎምን

አብ ተዋሃቡ ዘሎ ባዶ ቦታ ድማ ደጋጊሞም ክፅሕፉን ብምግባር ክለማመዱ ዕድል ምሃብ ይከኣል እዩ።

መልመዲ 18

እዚ መልመዲ እዚ ቁፅርታት ብኸመይ ከምዘውከሉ ክለማመዱ ዝሕግዝን ንሕድሕድ ቁፅሪ ዝውከሉ በዝሒ ክብታት ፊትንፊት ሕድሕድ ቁፅሪ ክስእሉን ብምግባር ክለማመዱ ግበሩ።

ንጥፊት 11

ተምሃሮ ካብ 1 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ክፈልዩን ናይ ሕድሕድ ቁፅሪ ሰዓባይ /ተኸታሊ/ ክፈልጡን ዝኾነ ተምሃራይ ሓደ ቁፅሪ ክፅውዕ ብምግባር ካልኣት ናይቲ ቁፅሪ ሰዓባይ /ተኸታሊ/ ክሣረቡ ብምግባር ክለማመዱ ድሕሪ ምግባር ንሕድሕድ ዝሣረብዎ ቁፅሪ ክፅሕፉ ምግባር ይከኣል እዩ። ስለዝኾነ ድማ ሕድሕድ ባዶ ቦታ ቁፅሩ እናፀውዑ ነቲ ቁፅሪ ኣብቲ ባዶ ቦታ ክፅሕፉ እናገበርኩም ኣለማምድዎም።

መልመዲ 19

ቅድም ክብል ዝተምሃሩዎ ከጠናኸሩን ሃዕባ ቁፅርታት ብዝግባእ ክግንዘቡን ናይ ሕድሕድ ቁፅሪ ሰዓባይ /ተኸታሊ/ ክፈልዩን ኣብ ባዶ ቦታ ክስፍሩን ኣበረታትዕዎም። እዚ ድሕሪ ምግባር ብመልክፅ ፀወታ ሓደ ተምሃራይ ተሲኡ ዝኾነ ቁፅሪ ክፅውዕ ብምግባር ካልኣት ድማ ናይቲ ቁፅሪ ቐዳማይን ሰዓባይን ክሣረቡ ብምግባር ተወሳኺ ልምምድ ክገብሩ ይሓግዝዎም።

ንጥፊት 12

ልዕል ክብል ዝተገለፀ ሃዕባ ትምህርቲ ቁፅርታት ካብ 1 ክሳብ 9 መሰረት ብምግባር እዚ ንጥፊት እዚ ተምሃሮ ካብ 1 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ንቐሚትን ንድሕሪትን ክቆፅሩን ናይ ዝኾነ ቁፅሪ ቀዳማይ ዝብል ቃል ብግቡእ ክግንዘቡን ንምግባር ዝግለመ እዩ።

መልመዲ 20

አብ መልመዲ 19 ሃዕባ ሰዓባይ /ተኸታሊ/ ቁፅሪ ከምዝተምሃሩ ይፍለጥ። ሕዚ ድማ ተወሳኸቲ ኣብነታት ብምሃብ ንሕድሕድ ቁፅሪ ቀዳማይ ቁፅሪ ክፈልዩን ክፅሕፉን ኣበረታትዕዎም። እዚ ብምግባር ድማ ናይ ቁፅርታት ቐደም ስዓብ ብዝበለፀ ክግንዘቡ ግበሩ።

መልመዲ 21

አብዚ መልመዲ እዚ ካብ 6 ክሳብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ብዝበለፀ ክለማመዱ ሕድሕድ ምስሊ እናቐፀሩ በዝሒም ኣብ ሳፁን ክስፍሩ ብምግባር ክለማመዱ ግበሩ።

ንጥፊት 13

እዚ ንጥፊት እዚ ተምሃሮ ቅድም ክብል ዝተምሃሩዎም ቁፅርታት ናይ > < ን = ን ብምጥቃም ምውድዳር ክኸእሉ ንምሕጋዝ እዩ። ብመሰረት እዚ ድማ ኣብ ሕድሕድ ምድብ

ዘለዉ ምስልታት ብምቕጻር ብየማንን ፀጋምን ዘለዉበዝሉም ክፅሕፉን ክልቲኦም ድማ ከወዳድሩን ኣበረታትዑዎም።

ኣገባብ ገምጋም

ተምሃሮ ካብ 1 ክሳብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ምፍላዮም ንምርግጋዕን ነዞም ቁፅርታት ንምውድዳርን ክልተ ቁፅሪ ብምፅዋዕ ነቶም ቁፅርታት ክፅሕፉዎምን ከወዳድርዎምን ምግባር ይክኣል እዩ። ካብዚ ብተወሳኺ ድማ ኣብ መልመዲ 22 ዝተውገቡ ሕቶታት ብመልክዕ ዕዮ ገዛ ብምሃብ ክሰርሑ ብምግባር ክእለቶም ምፍታሽን ከይዲ ትምህርቲ ምገምጋምን ይክኣል እዩ።

1. ነዞም ዝስዕቡ ቁፅርታት ብቻልኩም ፀውዑ።

ሀ. 7 ለ. 9

2. ነዞም ዝስዕቡ ኣወዳድሩ።

ሀ. 8 _____ 7 ለ. 6 _____ 9 ሐ. 8 ____ 8

3. በዝሒ ሕድሕድ ምስሊ ብቐፅሪ ግለፁ።

ሀ. ♥♥♥♥♥♥ ለ. ♣♣♣♣♣♣♣♣ ሐ. ◇◇◇◇◇◇◇◇

4. ቀዳማይን ሰዓባይን ሕድሕድ ቁፅሪ ዕኣፉ።

ሀ. 7 ለ. 8

5. ካብ 1 ክሳብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ብቻልኩም ፀውዑ።

መልመዲ 22

ነቶም ተዋሂቦም ዘለዉፅምዲ ቁፅርታት ብምርኣይ $>$ ፣ $<$ ን $=$ ን ዝብሉ ምልክታት ብምጥቃም ከወዳድሩን እቲ ግቡእ ምክልት ኣብቲክፍቲ ቦታ ክስፍሩን ብምግባር ምምሃር ይክኣል እዩ። ነዞም ሕቶታት እዚኦም ተምሃሮ ናብ ደፍተሮም ክቐድሑ ብምግባር ንሕድሕድ ሕቶ መልሲ ክህቡ ምግባር ዝሓሸ እዩ።

ንጥፈት 14

ካብ 1 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ብዝተፈላለዩ ኣገባባት ክመሃሩ ተገይሩ እዩ። ነዚ ንምጥንኻር ድማ ኣብ መጀመሪያ ምድብ ተዋሂቦም ንዘለዉ ኣፃብዕቲ ክቐፅሩዎም ብምግባር፣ ኣብ ጎኖም ምስ ዘሎ በዝሒ ማዕረ ዝኾኑ ከዛምዱ ብምግባር፣ ከምኡውን ኣብ ምድብ ክልተን ሰለስተን ንዘለዉ በዝሒ እንስሳ ድማ እናቐፀሩ በዝሉም ኣብ ሳፁን ክስፍሩ ብምግባር ነቶም ቁፅርታት ክፅሕፉ ኣለማምዱዎም።

ተክልታት ምትካል ብኸለት ኣየር ይከላኸል እዩ!።

እዚ ኣብ ላዕሊ ዘሎ ኣበሃህላ ተምሃሮ ድምዖም ዓው እናበሉ ክዛረብዎን ክደጋግምዎን ምግባር ክንክን ተፈጥሮ ካብ ብሔዚኦም ክግንዘቡ ዝሕግዝ እዩ። እዚ ድሕሪ ምግባር ምስዚ ዝተኣሳሰረ ስራሕቲ ክሰርሑ ዕድል ምሃብ ኣገዳሲ እዩ። ስለዝኾነ >፣ < ? = ዝብሉ ኣምራት ካብ 6 ክሳብ 9 ኣብ ዘለዉ ቁፅርታት ተወሳኺ ልምምድ ክገብሩ ምግባር ዝለዓለ ጥቕሚ ኣለዎ። እዚ እንትነስርሑ ድማ ይበልፅን ይንእስን ዝብሉ ሓሳባት ንምምሃር ተምሃሮ ናብ ክልተ ጉጅለ ብምምቃል ዝበዝሑ ተኸሊ መን ተኸሊ? መንኪ ዝወሓደ ተኸሊ? ዝብሉ ሕቶታት ምሕታት በዝሒ ካብ ምውድዳር ብተወሳኺ ዛዕባ ክንክን ተፈጥሮ ክግንዘቡን ክርድኡን ዘኸእል እዩ።

ናይዞም ምልክታት ኣቀማምጣ ብትኸክል ክግንዘቡ ድማ መጀመሪያ ብፀጋምን ብየማንን ዘለዉ ፅምዲ ቁፅርታት ክዛረቡን ክፅውዑን ብምግባር ክልተ ጉጅለታት መስሪትኩም ሕድሕድ ጉጅለ ካብ 1 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ሓፍ ክብል ግበሩ። ካልኦት ተምሃሮ ድማ ነቶም ዝተዘርገሑ ቁፅራታት ክፈልዩ፣ ክፅሕፉን ንኸልቲኦም ፅምድታት ከወዳድሩን ብምግባር ብመልክፅ ፀወታ ምምሃር ይከኣል እዩ። ኣብዚ እዋን እዚ ኣብ ክልቲኦም ፅምዲ ቁፅርታት ይዓቢ፣ ይውሕድ ወይድማ ይበልፅ ይንእስ እናበሉ ከወዳድሩን ምልክታት ምውድዳር ዝኾኑ >፣ < ? = ብዝተፈላለዩ ኣገባብ /ብሓጊን፣ ብፅንፀይቲ ወዘተ/ ሰራሖም ብትኸክል ክቐምጡ እናገበርኩም ክለማመዱ ምግባር ይከኣል እዩ። ካብዚ ብተወሳኺ ክልተ ፅምዲ ቁፅርታት ኣብ ሰሌዳ ብምፅሓፍ እዞም ምልክታት ውድድር ብኸመይ ከምዝቐመጡ እናርኣኹም ክለማመዱ ምግባር ይከኣል እዩ። ኣብዚ እዋን እዚ ተምሃሮ ነቶም ምልክታት ብግቡእ ክፈልዩ ሓግዙዎም።

ነዞም ልዕል ክብል ዝተገለፁ ምስፈፀምኩም ካብ 1 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ብንፁር ንክፈልዩ ዝጎደለ ቁፅሪ ክመልኡን ዝተፈላለዩ ኣብነታ ብምሃብ ቁፅርታት ብቐደም ሰዓብ ከራኸቡን ንምግባር ንጥፈት 15ን ንጥፈት 16ን ክሰርሑ ግበሩ።

ንጥፈት 15

እዚ ንጥፈት እዚ ዝጎደለ ቁፅሪ ብምምላእ ካብ 1 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ክፈልዩ ዝሕግዝ እዩ።

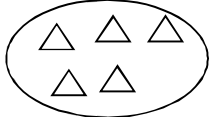
ንጥፈት 16

ንጥፈት 16 ቁፅርታት ካብ 1 ክሳብ 5 ብቐደም ሰዓብ ከራኸቡ ብምግባር ቐደም ሰዓብም ክፈልዩ ንምሕጋዝ ዝተዳለወ እዩ። ከምዚ እንትሰርሑ በቶም ቁፅርታት ዝተፈላለዩ ቅርፅታት ምስራሕ ዘኸእል እንተ-ዝግበር ድልየት እቶም ቆልዑ ሓፍ ክብል ዝሕግዝ እዩ። ንኣብነት ኮኾብ ክሰርሑ ምግባር ይከኣል።

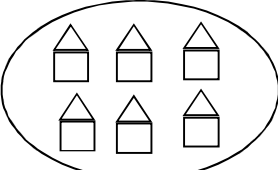
መጠቓለሊ

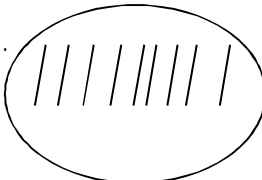
ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ተምሃሮ ካብ 1 ክሳብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ምንባብን ምፅሓፍን ክለማመዱ ዘኽእል ስራሕ ተሰሪሑ እዩ። ኣብ መፅሓፍ ተምሃራይ ገፅ 16 ን 17ን ዘለዉ ሕቶታት ድግማ ተምሃሮ ክንደዮናይ ዝኣክል ክምዘሰርሑዎም ብምርኣይ ናብ ቀፃሊ ምዕራፍ ብቐሊሉ ምስጋር ዝኣክልን ዘይኣክልን ምኾኑ ዘርእዩ እዮም። ካብዚ ብተወሳኺ ነዞም ዝሰዕቡ ኣብነታት ብምውሳድ ተምሃሮ ክሰርሑዎምን ክለማመድዎምን ብምግባር ክንደይ ዝኣክል ግንዛብ ክምዘሓዙ ምርግጋፅ ይኣክል እዩ።

ሀ/ ሕድሕድ ምስሊ ብምቐፃር በዝሓም ብኣሃዝ ምግላፅ

1. →

2. →

3. →

4. →

ዩ/ ሰዓባይ /ተኸታሊ/ ቁፅሪ ምፅሓፍ

7 →

5 →

3 →

6 →

ዘ/ ቀዳማይ ቁፅሪ ምፅሓፍ

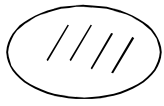
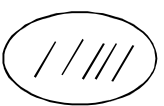
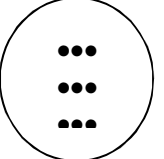
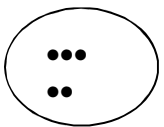
5 →

9 →

6 →

3 →

መ/ 1.ነዞም ምልክታት ብምጥቃም ኣወዳድሩ <& =&>

2. ምዕድዳር (<, =, >)

5 3

9 6

3 2

5 8

ሰ/ 1. ክፍቲ ቦታ ምልኡ

1	2	
4		6
7	8	

9	8	7
6		4
3	8	1

2. ክፍቲ ቦታ ምምላእ

1		3		5	6			9
---	--	---	--	---	---	--	--	---

አገባብ ገምጋም

አብዚ ምዕራፍ እዚ ተምሃሮ ካብ 1 ክሳብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ብዝገባእ ከምዝጨበጡ ንምግንዛብን ንቐፃሊ ምዕራፋት ቅድመ ምድላው ንምግባርን ኣድላዩ ዘበለ መስተኻኽሊ ንምፍፃምን ዝተፈላለዩ አገባባት ብምጥቃም ብቐፃት ተምሃሮ ምግምጋም ይከኣል። ሕድሕድ ንጥፈት እንትሰርሑ፣ ሕቶ እንትምልሱን ብቃል ሕቶ መልሲ ክህቡ ብምግባርን ምግምጋም ይከኣል እዩ። ከም ተወሳኺ ድማ ነዞም ዝስዕቡ ዝዳይነቶም ሕቶታት ብምሃብ ምግምጋም ይከኣል።

- ካብ 1 ክሳብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ብቃል እናፀራሕኩም ፅሓፉ።
- ካብ 1 ክሳብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ካብ ዝነኣሰ ናብ ዝዳበየ ብቐፃደም ሰዓብ ስርዑ።
- ካብ 1 ክሳብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ካብ ዝዳበየ ናብ ዝነኣሰ ብቐፃደም ሰዓብ ስርዑ።
- ምልክታት < ; > ፣ = እንታይ ከምዘመልክቱ ግለፁ።
- ምልክታት < ; > ፣ = ተጠቐምኩም ነዞም ዝስዕቡ ኣወዳድሩ።

ሀ. 5 _____ 8 ለ. 3 _____ 9 ሐ. 7 _____ 2

ምዕራፍ 2

ምድማርን ምጉዳልን

ክፋብ 9

22 ክፍለ ጊዜ

መጻገም

ልክዕ ከም ምዕራፍ ሓደ እዚ ምዕራፍ እዚ እውን እንተኾነ ተምሃሮ ብኣግባቡ ፊደላት ምንባብ ኣብ ዘይጀመሩሉን ትምህርቲ ካብ ዝጅምሩ ነዊሕ ኣብዘይተነሉን እዋን ምዃናም ኣብ ግምት ብምእታው ኣገባብ ኣመሃህራኹም ጥንቃቄ ዝተመልኦ ክኸውን ምግባር ኣድላይ እዩ።

ኣብዚ ደረጃ እዚ ዘሎ ተምሃራይ ነቲ ዝድለ ኣምር ብግቡእ ኽክውን ምእንታን ዝተፈለየ ምድላውን ፃዕርን ምግባር ግቡእ እዩ።

ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ዝድለ ብቑዓት ንምጭባጥን ዝድለ ለውጢ ንምምፃእን ኢሎውን ናብ ቀፃሊ ምዕራፍት ንምስግጋርን እቲ ትምህርቲ ብኣብዝሓ ስእላዊ ብዝኾነ ኣገባብ ክቐርብ እዩ ተመሪፁ ዘሎ። ስለዝኾነ ድማ ኣብ ሕሉፍ ምዕራፍ ዝተምሃሩዎ ሳብ ካብ 1 ክፋብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ምንባብን ምፅሓፍን ብተደጋጋሚ ክለማመዱ ምግባር ንቐፃሊ ስራሕቲ ዝለዓለ ደገፍ ኣለዎ።

ነቶም ካብ 1 ክፋብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ብግቡእ ምንባብን ምፅሓፍን ምኽኣሎም ድሕሪ ምርግጋዕ ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ሳብ ምድማርን ምጉዳልን ክፋብ 9 ክመሃሩ እዮም።

ልክዕ ከም ምዕራፍ 1 ንመምህርን ንሓጋዚ ኣባል ስድራን ከም ሓበሬታ ዝሕገዙ ዝተወሰኑ ሓሳባት ኣብ እግሪ ሕድሕድ ገፅ ተፃሒፎም እዮም።

ውፅኢታት ምምሃር ምስትምሃር እዚ ምዕራፍ

ካብዚ ምዕራፍ ትፅቢት ዝግበረሉ ውፅኢት፡- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ

- ⊖ ክፋብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ይድምሩ።
- ⊖ ክፋብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት የጉድሉ።
- ⊖ ድምርም ካብ 9 ዘይበልፅ ሰለስተ ተደመርቲ ይድምሩ።

ነዚ ምዕራፍ ዘድልዩ መምህራ ኣገዛት

ንምድማር ዝሕገዙ ዝተፈላለዩ ኣብ ከባቢ ዝርከቡ ነገራት ከም ባሊቃ፣ ዘዕገል፣ ፀፀር፣ ችርግ ችርግ፣ ዝተፈላለዩ ስእልታት፣ ካርድታት፣ ኣባከስን ሚዛንን ከም መምህራ ኣገዝ ምጥቃም ይከኣል እዩ።

ቁልፊ ቃላት

ምድማር፣ ምጉዳል

2.1 ምድማር ክሳብ 9

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 9

ደረጃ ብቕዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፦

- ☉ ድምሮም ክሳብ 5 ዝኾነ መቐፀሪ ቁፅርታት ይድምሩ።
- ☉ ድምሮም ክሳብ 9 ዝኾነ መቐፀሪ ቁፅርታት ይድምሩ።

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዘድልዩ መምህራ ኣገዛት

ንምድማር ዝሕገዙ ዝተፈላለዩ ኣብ ከባቢ ዝርከቡ ነገራት ከም ባሊቃ፣ ዘዕገል፣ ፀፀር፣ ችርግ ችርግ፣ ዝተፈላለዩ ስእልታት፣ ካርድታት፣ ኣባከስን ሚዛንን

መእተዊ

ነዚ ምዕራፍ እዚ እንትንጅምር ኣብ ሕሱፍተምሃሮ ዝተምሃሩዎ ብምድጋም እንተጠናኺርናዮ ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ዝህሉ ትሕዝቶ ትምህርቲ ዝቐለለ ክኸውን ይገብሮ። ስለዝኾነ ድማ ካብ 1 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ብዘይ ፀገም ከንብቡን ክዕሕፉን ዝክእሉ ምዃንም ምርግጋዕ ኣድላዩ እዩ። እዚ ንምግባር ድማ ዝተፈላለዩ ሕቶታት ብምሃብ ምርግጋዕ ይከኣል።

ነዚ ምዕራፍ ንምጅማር ዝሕገዙ መነቓቓቲ ሕቶታት

- ካብ 1 ክሳብ 9 ብቃሎም ክቐፅሩ ምሕታት
- ካብ 1 ክሳብ 9 ዝተፅሓፎም ፍላጎ ካርድታት ብምውፃእ ቁፅርታት ብምቅይያር ተምሃሮ ከንብቡን ነቲ ቐፀሪ ክፈልዩን ምሕታት
- ዝተወሰኑ ተምሃሮ ናብ ሰሌዳ ብምውፃእ ካብ 1 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ክዕሕፉ ምሕታት

ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን

ምድማር

እዚ ትምህርቲ እዚ ንምጅማር ንጥፈት 1 ክሰርሑ ምግባር ይከኣል።

ንጥፈት 1

ነቶም ልዕል ክብል ተዋሂቦም ዘለዉ ሕቶታት ድሕሪ ምስራሕ ክእለት ኩሎም ተምሃሮ ንምርግጋዕን ናብ ቀፃሊ ንምስጋርን ኣብ መፅሓፍ ተምሃራይ ተዋሂቡ ዘሎ ንጥፈት 1 ከም ዕዮ ክፍሊ ምሃብ ይከኣል እዩ። እንተኾነ ግን ነቲ ስእሊ ክስእሉ ኣገዳሲ ስለዘይኸውን እቶም ምስልታት ብምቕፃር መልሶም ኣብቲ ሳፁን ከስፍሩ ሕተቱዎም። ወይድማ መልሶም ኣብ ደፍተሮም ክፅሕፉ ግበሩ።

ናይ ተምሃራይ ክእለት ምንባብን ምፅሓፍን ቁፅርታት ወሳኔ ብምዃኑ ከምዚኦም ዝበሉ ሕቶታት ብተደጋጋሚ ክሰርሑ ምግባር ዝሓሸ እዩ።

ዛዕባ መደመር ንምምሃር ኣብ ከባቢኦም ብዝርከቡ ነገራት ምጅማር ስራሕትኹም ዝቐለለ ክገብሮ ይኸእል እዩ። እዞም ኣብዚ መምርሒ ንመምህር ተዘርዚሮም ዘለዉ መምህራ ሓገዛት ምርካብ ዘይከኣል ዋላኳ እንተኾነ ካልእ ኣብ ከባቢኹም ብዝርከብ ነገር መደመር ምምሃር ይከኣል እዩ። ኣብዚ እዋን እዚ ኣገዳሲ ዝኸውን ጉዳይ ተምሃሮ መደመር ምስ ዝብል ቃል ክላለዩ ምግባር እዩ። ነዚ ድማ ሰለስተ መፃወቲ ዝኾኑ ነገራት ብምሓዝ ክልተን ሓደን ብምግባር ኣብ ክልተ ቦታ ምቕማጥ። እዞም መፃወቲ ነንበይኛም እናሃለዉ ተምሃሮ ክቕፅሩዎም ምግባር። ዳሕራይ ድማ ሓዋዊስኩም ክቕፅሩዎም ምግባር። እዚ ድሕሪ ምግባር ኣብ መንጎኦም ዘሎ ርክብ ክሃረቡን ክልተን ሓደን እንትሕወሱ ክንደይ ይኾኑ? ዝብል ሕቶ ብምሕታት ሰለስተ ከምዝኸውን ክግንዘቡ ምሕጋዝ። ኣስዲብኩም ድማ ክልተን ሓደን ዝብል ኣበሃህላ ክልተ እንትድመሮ ሓደ ክንደይ ይኸውን? ዝብል ሕቶ ብምሃብ ዛዕባ ምድማር ምፍላጥ ይከኣል እዩ። እዚ ኣገባብ እዚ ዝተፈላለዩ በዝሒ ዘለዎም ነገራት ብምጥቃም ደጋጊሞም ክሰርሑ ምግባር ኣድላዪ እዩ። እንተኾነ ግን ድምሮም ካብ 9 ከይበልፅ ጥንቃቕ ምውሳድ ኣገዳሲ እዩ።

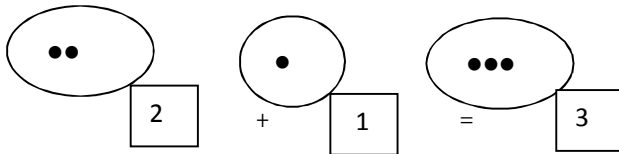
ንጥፈት 2

ኣብዚ ንጥፈት እዚ ሰለስተ ነገራት ብተኸታታሊ ክሰርሑ ከምዘለዎም ግንዛብ ክውሰድ ይግባእ። እዚኦም ድማ፤

- ሕድሕድ እኩብ ምቕፃርን በዝሒ ድማ ኣብ ሳፁን ምስፋርን
- ክልቲኦም እኩባት እንትተሓዋወሱ ክንደይ ከምዝኾኑ ምቕፃርን በዝሒ ምፅሓፍን
- ድሕሪ እዚ ድማ ናይ ምድማር ሙሉእ ሓሳብ ዝኾነ $2 + 1 = 3$ ዝብል ምስ ተምሃሮ ብሓባር ምስራሕን ምንባብን እዮም።

ነዚ ብዝግባእ ንክለማመዱ ድማ ተምሃሮ መልመዲ 1 ክሰርሑ ይገበር። ኮይኑ ግን መልመዲ 1 ንምስራሕ ተምሃሮ ኣብዚ ደረጃ እዚ ነቲ ስእሊ ክስእሉ ስለዘይከእሉ እቲ ሓሳብ ከምዘሎ ኾይኑ እቲ ሕቶ ኣብ ሰሌዳ ብነጥብታት ወይድማ ብኻልእ ብዝጥዕም መንገዲ ብምስኣል ተምሃሮ ናብ ደፍተሮም ብቐሊሉ ክቐድሑ ዝኸእልሉ ሜላ ምጥቃም ዝሓሸ እዩ። ንኣብነት 2

አራንሺ +1 አራንሺ ዘርእይ ሕቶ ኣብ ሰሌዳ በዚ ዝሰዕብ ኣገባብ ምስራሕ ይከኣል እዩ። እዚ ድማ ተምሃሮ ናብ ደፍተሮም ብቐሊሉ ክቐድሑ ዝሕግዝ እዩ።

መልመዳ 1

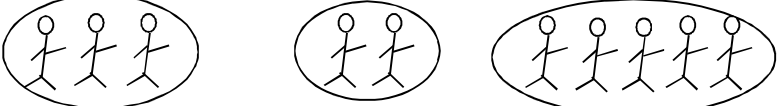
ልዕል ክብል ኣብ ዝተገለፀ ንጥፈት ተምሃሮ ብዝኾነ መልክዑ ብግቡእ ዝከታተሉ ዘለዉ ምዃናም ምርግጋዕ ኣድላዩ እዩ። እንተዘይኮይኑ ድማ ፀገሞም እንታይ ክምዝኾነ ብንፁር ምፍላይ ንኣፈፃፅም ዝለዓለ ረብሓ ኣለዎ። ኮይኑ ግን ነዚ መልመዳ እዚ እዞም ዝሰዕቡ ሕቶታት መሰረት ብምግባር ተምሃሮ ክሰርሑ ምምራሕ ይከኣል እዩ።

ሕድሕድ ነጠብጣብ ብምቐፃር እቲ ቁፅሪ ምፅሓፍ፡
 ምስ ሓዋወሱ ምቐፃር፡
 ኣፈሻዊ ውፅኢት ምፅሓፍ፡፡

ልዕል ክብል ዝተውሃበ ሓበሬታ መሰረት ብምግባር ክትትል ተምሃሮ ምግምጋም ኣድላዩ እዩ። ፀገም ኣብዝረኣየሉ እቐን ድማ ተመሳሳሊ ንጥፈት ደጋጊሞም ክሰርሑ ብምግባር ክእለቶም ከማዕብሉ ምሕጋዝ ወሳኒ ግደ ኣለዎ።

መልመዳ 2

ኣብዚ መልመዳ እዚ ትኹረት ዝተውሃቦ ነገር ኣብ ዝተፈላለዩ እኩባት ዘለዉቁፅርታት ቐፅርታት ምስ ምምስራት መድማራዊ ሙሉእ ሓሳብ ዘለዎ ርክብ ንምግላፅ እዩ። ንኣብነት

3 ተምሃሮ እንትድመሩ ምስ 2 ካልኦት ተምሃሮ 5 ተምሃሮ ይኾኑ ካብ ዝብል ኣብነት ነዚ ዝሰዕብ ናይ ምድማር ሙሉእ ሓሳብ (3 + 2 = 5) ምምስራት ከምዝከኣል ክግንዘቡ ኣድላዩ ሓገዝ ይገበረሎም። እዚ መረዳኦታ እዚ ንምሃብ ግን ተምሃሮ መልመዳ 1 ብግቡእ ክሰርሑ ምግባር ኣገዳሲ እዩ።

ብምቐፃል ድማ ተምሃሮ ብምስሊ ዝተሰርሑን ብቐፅሪ ዝተሰርሑን ሙሉእ ሓሳባት ብምውድዳር ዝጎደለ ቦታ ብኸመይ ክመልኡ ከምዝክእሉ ክለማመዱ እዩ ትዕቢት ዝግበር። ኣብ መልመዳ ዘለዉ ሕቶታት ድማ ነዚ ዝሕግዙ እዮም። ንኣብነት 3 + 2 = ዝብል ሙሉእ ሓሳብ ብኸመይ ሓቂ ክኸውን ከምዝክእል ተደመርቲ እናሓዋወሱ ክለማመዱ ምግባር ይከኣል እዩ።

ንጥፈት 3

ኣብዚ ንጥፈት እዚ ተምሃሮ ጠባይ ቅይይር፣ እንታይነቱን ስያመኡን ከይተምሃሩ ብምድማር ጥራሕ ባዕሎም ኣብ መደምደምታ ክበፅሑ እዩ ዝድለ። እዚ ንምግባር ድማ ኣብዚ ንጥፈት እዚ ተዋሂቦም ዘለዉ ሕቶታት ብምስራሕ $2 + 1$ ፣ $1 + 2$ ፣ $2 + 3$ ን $3 + 2$ ን ከምኡውን ካልኦት ተመሳስልቲ ስራሕቲ ክሰርሑ ብምግባር ኣብ መደምደምታ ክበፅሑ ሓገዝ ይገበረሎም። ጠባይ ቅይይር ዝብል ስያመ ግን ክመሃሩ ኣይምከርን። ክልተ ተምሃሮ ኣብ ቅድሚት ጠጠው ክብሉ ብምግባር ቦትኦም እናቀያየሩ ድምርም ኩሉግዝ ክልተ ከምዝኾነ ብምምሃር ምጥንኻር ይክኣል እዩ።

ኣገባብ ገምጋም

ኣብ ንጥፈት 3 ተምሃሮ ዝተምሃሩዎ ቁምነገር /ቦታ ምቅቅይያር ኣብ ድምር ለውጢ ዘየምፅእ ምዃኑ/ ክንደየናይ ከምዝተረድኦም ንምፍላጥ ዝተፈላለዩ ሕቶታት ምሕታት ይክኣል እዩ። ንኣብነት $2 + 3$ ን $3 + 2$ ን ብኣቀማምጥኦም ክመይ ከምዝፍለዩን ድምርም ክንደይ ከምዝኾነን ብመልክዕ ሕቶ ብምሕታት ምርግጋዕ ይክኣል እዩ። ብተወሳኺ ድማ ኣብ መልመዲ 3 ዘለዉ ሕቶታት ክሰርሑ ብምግባር ግንዛብኦም ምግምጋም ይክኣል እዩ።

1. እናቕፀርኩም ደምሩ።

ሀ. + =

ለ. + =

ሐ. + =

2. ባይ ቦታ ምልኡ።

ሀ. $1 + 3 =$

ለ. $2 + 1 =$

ሐ. $2 + 3 =$

መልመዲ 3

ተምሃሮ መልመዲ 3 ክሰርሑ ይገበሩ። እዚ ድሕሪ ምስራሕ ድማ ብየማንን ብፀጋምን ገፅ ናይ ዘለዉ ተደመርቲ ድምር ክንደይ ከምዝኾነን ኣብ መንጎኦም ብዛዕባ ዘሎ ርክብ እንታይ ከምዘስተውዑን ብመልክዕ ሕቶ ኣቕርቡሎም። ሕድሕድ ጎኒ ንጎኒ ዘለዉ ተደመርቲ መልሶም ሓደ ዓይነት ምዃኑ ብዝግባእ ብምግንዛብ ባዕልቶም ምቅይያር ቦታ ኣብ ምድማር ለውጢ ከምዘየምፅእ ኣብ ድምዳመ ክበፅሑ ሓገዙዎም።

ተወሳኺ ንጥፈት 3

ተምሃሮ ጭቃ ብምድቡልባል ወይድማ ዕንቁ ብምሓዝ ብመልክዕ ኣብ መፅሓፍ ተምሃራይ ገፅ 20 ዘሎ ኣብነት መጠናም እናቀያየሩ ከም ኣብነት $5 = 4 + 1$ & $5 = 1 + 4$ ዝመሳሰሉን እናሰርሑ ክለማመዱ የበረታትዮዎም።

ልዕል ክብል ድምርም ካብ 5 ዘይበልፁ ናይ ምድማር ስራሕቲ ተሰሪሖም እዮም። ሕዚ ድማ ምድማር ድምርም ካብ 9 ዘይበልፅ መቐፀሪ ቐፅርታት ክመሃሩ እዮም። እዚ ንምትግባር ድማ ነዚ ዝስዕብ ከም መነቓቓሒ ሕቶ ምሃብ ይክኣል።

መነቓቓሒ ሕቶ
 ቅድሚ ናብ ዕለታዊ ትምህርቲ ምእታዎም ልክዕ ካብ 1 ክሳብ 5 ኣፃብዕቶም ተጠቒሞም ይቐፅሩ ከምዝነበሩ፣ ካብ 6 ክሳብ 9 ድማ ኣፃብዕቲ ኣእዳዎም ብምጥቃም ክቐፅሩ ሕተቲዎም።

ንጥፈት 4

እዚ ንጥፈት እዚ ኣፃብዕቲ ኣእዳው ብምጥቃም ምድማር ከመይ ከምዝከኣል ንምምሃር ዝዓለመ ንጥፈት እዩ። ስለዝኾነ ኣፃብዕቲ ኣእዳዎም ብምቐፃር ብፍላይ ድማ ኣብ ልዕሊ 5 ዝተፈላለዩ ቐፅርታት ከም 1፣ 2፣ 3 ን 4ን ብምድማር ብዛዕባ $(5 + 1)$ & $(5 + 2)$ & $(5 + 3)$ & $(5 + 4)$ ብምሕታት ብኸመይ ከምዝሰርሑ ክመያየጡ ምግባር ዝበለፀ እዩ። ኣብዚ እዋን እዚ ኩሎም ተደመርቲ እናቀያየርካ ምሕታት ከደናግሮም ስለዝኸእል ኣብ ልዕሊ 5 ጥራሕ ተደመርቲ ዝኾኑ ብምውሳድ ክለማመዱ ምግባር ዝሓሸ እዩ።

መልመዲ 4

ልዕል ክብል ኣብ ንጥፈት 4 ዝተገለፀ ዛዕባ ምድማር ብኣግባቡ ምስርሖም ንምርግጋዕን ደጋጊሞም ክለማመዱ ንምግባርን እዚ መልመዲ እዚ ክሰርሑ ምግባሩ ዝለዓለ ረብሓ ኣለዎ። ስለዝኾነ ተምሃሮ ባዕሎም እናደመሩ መልሶም ኣብቲ ባዶ ቦታ ክፅሕፉ ግበሩ።

ንጥፈት 5

ብትኹል ምድማር

ኣብዚ ተግባር እዚ መጀመርታ ነቶም ስእልታት እናቐፀሩ ክድምሩ ብምግባር ብምቐፃል ድማ ብየማን ገፅ ተፃሒፉ ብዘሎ ኣገባብ መሰረት ብትኹል ምድማር ክለማመዱ ምግባር ኣገዳሲ እዩ። በዚ ኣገባብ ብትኹል ምድማር ንምስራሕ ኣቀማምጣ እቶም ቐፅርታት ከመይ ከምዝኾነ ክግንዘቡ ምግባር ኣብ ቀፃሊ ንዚጋጥሞም ስራሕቲ ምድማር ባይታ ምንፃፍ ስለዝኸውን ጥቕሙ ዝለዓለ እዩ። እዚ ተግባራዊ ንምግባር ድማ ዝተፈላለዩ ሜላታት ኣገላልፃ ከምዘለዉን

/ኣብነት ብስእሊ፣ ብቐዕሪ፣ ብሕንፃዕ ወዘተ/ ክግለፁ ከምዝኸእሉ ክርድኡ ሓገዝ ይገበረሎም። ከም መጠናኸሪ ድማ መልመዲ 5 ክሰርሑ ይገበር።

መልመዲ 5

እዚ መልመዲ እዚ ብትኹል ምድማር ኣፀሓሕፍኡን ምድማሩን ተምሃሮ ክለማመዱ ንምግባር ተሓሲቡ ዝተውሃበ እዩ።

ኣገባብ ገምጋም

ተምሃሮ ብትኹል ምድማር ክንደይ ዝኣክል ከምዝሓዙዎ ንምግምጋም ኣብ መፅሓፍ ተምሃራይ ካብ ዝተውሃቡ ኣብነታት ወፃኢ ካልኦት ሕቶታት /ኣብነት ካልኦት ስእልታት ብምጥቃም/ ቁልቁል ክድምሩ ምሕታትን ብተመሳሳሊ ኣገባብ ብሕንፃዕ ዝድመሩ ሕቶታት ትኹል ምድማር ብመልክዕ ዕዮ ክፍሊ ወይድማ ዕዮ ገዛ ብምሃብ ክሰርሑ ምግባር ይከኣል እዩ።

1. ብምቐፃር ብትኹል ደምሩ።

2. ሕንፃዓት ብምጥቃም ብትኹል ደምሩ።

ሀ. 4

+3

ለ. 4

+5

መልመዲ 6

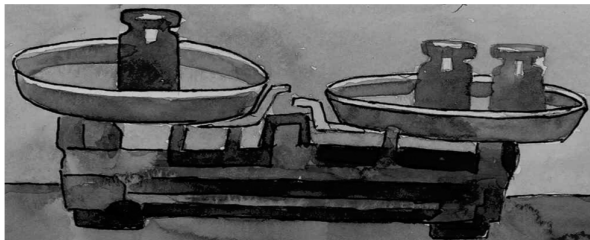
እዚ መልመዲ እዚ ካብ ዝፃበዩ ተደማሪ ቁፅሪ ብምብጋስ ንቐድሚት ብምስንገም ውዕኢት ድምር ዝርከበሉ ሜላ ንምምሃር ዝተዳለወ መልመዲ እዩ። ነዚ ድማ ኣብ መፅሓፍ ተምሃራይ ካብ 1 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ዝሓዙ ተዋሂቦም ኣለዉ።

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

እዚ ብምጥቃም 5 + 3ንምድማር መጀመሪያ ካብ 5 ንብገስ፤ ብምቕፃል ድማ 3 ንቕድሚት ብምቕፃር ኣብ ዝበፃሕናዮ ቁፅሪ ጠጠው ነብል። እቲ ጠጠው ዝበልናሉ ቁፅሪ 8 እዩ። ስለዚ እዚ ኣገባብ እዚ ብምጥቃም ከመይ ምድማር ከምዝክኣል ክለማመዱ ምግባር ግቡእ እዩ።

ንጥፊት 6

ልዕል ክብል ዛዕባታት ምድማር ብዝኣክል ኣገባብ ከምዝተምሃሩ ግንዛብ ብምውሳድ ኣብ ናይ ምድማር ሙሉእ ሓሳብ ዋጋ ዘይተፈለጠ ቁፅሪ ምርካብ ክለማመዱ ምግባር ዝፃለመ ንጥፊት እዩ። እዚ እንትመሃሩ ኣብ ሹቕ /ድንኳን ዝርከብ ሚዛን ክርእዩ እንተተገበረ ዝበለፀ እዩ።

እዚ ሚዛን እዚ ብየማንን ብፀጋምን ዘለዉክብደታት ማዕረ እንተኾይኖም ጠጠው ዝብለሉ ምኽንያት ተምሃሮ ክመያየጥሉ ምግባር ይክኣል እዩ። እዚ ምይይጥ እዚ ኣብ ሒሳብ ካብቶም መሰረታዊ ኣምራት እቲ ሓደ ዝኾነ ምዕራት መሰረት ክሕዙ ዝገብር እዩ። ስለዝኾነ ድማ እቲ ምይይጥ ብፍሉይ ትኹረትን ጥንቃቄን ክገበር ይግባእ። ነቶም ተምሃሮ ዝበለፀ ግንዛብ ክህልዎም ብሓደ ገፅ ዘሎ ሚዛን እንተደፈኡ እንታይ ከምዝኾውንን ማዕረ እንተኾይኖም ድማ ከመይ ከምዝኾውንን ብግብሪ ክርእዩ እንተዝገበር ዝሓሸ መረዳእታ ክህልዎም ይገብር እዩ። ኣብዚ ስእሊ እዚ ብየማን ገፅ ክልተ ሓፃውን ብፀጋም ገፅ ድማ 1 ሓፂን ጥራሕ ስለዘሎ እቲ ሚዛን ኣብ ማዕረ ከምዘየለ ተምሃሮ ክርድኡዎን ምኽንያቱ ክገልፁን ኣበረታትዑዎም።

እዚ ድሕሪ ምፍፃም ኣብ መፅሓፍ ተምሃራይ ንጥፊት 6 ክልተ ሸሓነታት ኣለዎ። እዞን ናይ ሚዛንሸሓነታት መጠኖም ማዕረ ዝኾኑ ኣራንሺታት ሒዞን ኣለዎ። እታ ሓንቲ 8 ማዕረ ኣራንሺታት ዘለዎ እንትኾን እታ ካልኣይቲ ድማ ክልተ ዝረኣያ ጥራሕ ኣለዎኣ። እቲ ሚዛን ማዕረ ክኾውን እንተኾይኑ ኣብታ 2 ኣራንሺ ዝሓዘት ሸሓነ ክንደይ ኣራንሺ ክውሰኽላ ይግባእ? ዝብል ሕቶ ምሕታት ይክኣል እዩ። ወይድማ ተምሃሮ ባዕልቶም ነቲ ስእሊ ክርእዩ ብምግባርን ሕድሕድ ኣራንሺ ማዕረ መጠን ከምዘለዎን ብምግላፅ ነዚ ዝሰዕብ መበገሲ ሕቶ ምሃብ ይክኣል እዩ።

መበገሲ ሕቶ

ክልቲአንሸሓነታት ማዕረ ኣራንሺታት ክሕዛ እንተኾይነን ነታ ሓንቲ ሸሓነ ክንደይ ክውሰኽላ ይግባእ? ዝብል ሕቶ ብምሕታት ተምሃሮ ባዕሎም ክመያየጥሉ ግበሩ።

መልመዲ 7

መልመዲ 7 መሰረቱ ቃል ግድል እዩ። ኾይኑ ግን እዚ ቃል ግድል እዚ ብስእሊ ዝተውሃበ ስለዝኾነ ንተምሃሮ ኣድላዩ ደገፍ ብምግባር ክሰርሑዎ ይኸእሉ እዮም። ነዚ ዝሕግዝ ድማ እዚ ዝስዕብ መግለጺ ቃል ግድል ምጥቃም ይክኣል እዩ።

1. ኣበበ 4 ኩዓሳሱ ኣለወኦ፤ ሓፍቱ ተወሰኽቲ ክልተ ኩዓሳሱ ሒዛ። ክልቲኦም ብሓፈሻ ክንደይ ኩዓሳሱ ኣለዎም?
2. 2 ኩዓሳሱን ሓደ ባዶ ባኮን ኣለዉ። ብሓፈሻ በዝሒ ኩዓሳሱ 8 እንተኾይኑ ኣብቲ ባዶ ቦታ ክንደይ ኩዓሳሱ እዮም ክቕመጡ ዝግባእ?

ተምሃሮ እዞም ልዕል ኢሎም ተዋሂቦም ዘለዉ መግለጻት ቃል ግድል ቅድሚ ምስርሖም ተመሳሳሊ ኣብነት ኣብ ሰሌዳ ይሰርሑሎም። ብምቕጻል ድማ ተምሃሮ መልመዲ 7 ክሰርሑን መልሶም ኣብ ክፍሊ ምይይጥ ክግበረሉን ምግባር ዝበለፀ ኣበርክቶ ክህልዎ ክምዝኸእል ይእመን። ስለዝኾነ ድማ እዚን ካልእ ተመሳሳሊ ምስ ከባቢኦም ዝራኹብ ቃል ግድልን ብምሃብ ዝበለፀ ግንዛብ ክሕድሩ እንተተገበረ ዝሓሸ እዩ።

ንጥፈት 7

ልዕል ክብል ኣብ ንጥፈት 6 ዝተውሃበ ቃል ግድል ከም መበገሲ ብምውሳድ ተምሃሮ በዝሒ እናቐፀሩ ዝጎደለ ከማልኡ ንምግባር ተሓሲቡ ዝተዳለወ ንጥፈት እዩ። ስለዝኾነ ድማ በዝሒ ሕድ ሕድ ሽምዓ እናቐፀሩ ኣብ ሳፁን ክኣቱ ዝግበኦ ቁፅሪ ንክፈልዩ ሓግዙዎም።

ኣገባብ ገምጋም

ተምሃሮ ኣብዚ እዋን እዚ ካብ 1 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ብምጥቃም ድምርም ካብ 9 ዘይበልፁ ተደመርቲ ክድምሩ ምክኣሎም ንምርግጋፅ ዝተፈላለዩ ኣገባባት ምጥቃም ይክኣል እዩ። ካብ መንጎ እቶም ብዙሓት መማረፅታት፤

1. ኣብ ሓደ ስድራ 2 ኣወዳትን 2 ኣዋልድን ኣለዉ። ኣብቲ ስድራ ክንደይ ኣባላት/ሰባት ኣለዉ?
2. ሓደ ገባር 3 ኣቡዕርን 2 ኣእዱግን ኣለዉዎ። ብጠቕላላ ክንደይ እንስሳት ኣለዉዎ?

ዝብሉን ካልኣት ተመሳሳሊ ትሕዝቶ ዘለዎም ሕቶታትን ምሃብ ይከኣል እዩ። ብተወሳኺ ድማ ኣብ መልመድታት 8ን 9ን ተዋሂቦም ዘለዉ ሕቶታት ብመልክዕ ዕዮ ገዛ ብምሃብ ምግምጋም ይከኣል እዩ።

መልመዲ 8

እዚ መልመዲ እዚ ቅድም ክብል ኣብ ንጥፈት 7 ምስ ዝረከቡዎ ተመሳሳሊ እዩ። ነዚ ሕቶ እዚ ንምሃብ ከም መበገሲን መነቓቓሒን እዚ ዝስዕብ ሕቶ ምቕዳም ይተባባዕ።

መነቓቓሒ ሕቶ
ክልተ ቁፅርታት ድማርም 5 እነተኾይኑ እቶም ቁፅርታት መንን መንን እዮም?

ነዚ ሕቶ እዚ ብምሕታት ተምሃሮ ዝምልስዎም ዝተፈላለዩ መልስታት ኣብ ሰሌዳ ምዕሓፍን ኩሎም መማረፅታት ክወፁ ምግባርን ዕቡቕ እዩ። ወይድማ ተምሃሮ እዚ ዝስዕብ ብመልክዕ ፀወታ ሓደ እናሓተተ ካልእ እናመለሰ ዝገወቱሉ ኩነታት ምፍጣር ይከኣል እዩ።

ፀወባ
ክልተ ተምሃሮ ናብ ቅድሚት ክወፁ ግበሩ፡ እቲ ሓደ ካብ 1 ክሳብ 4 ዘለዉ ቁፅርታት /ኣብ ፍላሽ ካርድ ዝተዕሓፉ ክኾኑ ይኸእሉ እዮም/ ይሓዝ። ድሕሪ እዚ ካብቶም ዝሓዙም ቁፅርታት እቲ ሓደ የውዕእ። እቲ ካልኣይ ድማ እቲ ዝወፀኦ ቁፅሪ ምስ መን እንትድመር 5 ከምዝኸውን ይመልስ። ብኸምዚ ዓይነት ቁፅርታት እናቀያየሩ ብሕቶን መልስን መልክዕ ክገወቱ ምግባር ይከኣል እዩ።

መልመዲ 9

ክሳብ ሕዚ ዛዕባ ምድማርን ኣገባብን ክንርኢ ፀኒሕና። ስለዝኾነ ሕቶታት ምድማር ንምጥቕላል ነዞም ኣብ መልመዲ 9 ዘለዉ ቃል ግድላት ዝውክሉ እዞም ዝስዕቡ ሰለስተ ሕቶታት ብምሕታት ተምሃሮ መልሲ ክህቡ ምግባር ይከኣል እዩ።

1. ኣነ ቁፅሪ እዩ። 2 እንትውሰኽኒ 5 ይኸውን። ኣነ መን እዩ?
2. ኣነ 6 ኣራንሸታት ኣለዉኒ። 9 ንክኾኑለይ ክንደይ ኣራንሸታት ክውሰኽ ይግበኣኒ?
3. ድምርም 7 ዝኾኑ ቁፅርታት መንን መንን እዮም?

እዞም ሕቶታት እዚኦም እንትንሓትት ብፍላይ ድማ ሕቶ ቐፅሪ 3 ዝተፈላለዩ መልስታት ክወሃብዎ ስለዝኸእል ሕድሕድ ተምሃራይ ዝህቡ መልሲ ኣብ ሰሌዳ ብምዕሓፍ ተምሃሮ ዝተፈላለዩ መልስታት ከምዘለዉዎ ክግንዘቡ ምግባር ዝሓሸ እዩ።

2.2 ምጉዳል ክሳብ 9

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 9

ደረጃ ብቕዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፦

- ☉ ክሳብ 5 ዘለዉ ቁፅርታት የጉድሉ።
- ☉ ክሳብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት የጉድሉ።
- ☉ ኣብ ሞንጎ ምድግርን ምጉዳልን ዘሎ ዝምድና ይገልፁ።
- ☉ ቀለልቲ ቃል ግድላት ይሰርሑ።

ቁልፊ ቃል፣ ምጉዳል

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዘድልዩ መምህራ ሓገዛት

ምጉዳል ንምምሃር ዝሕገዙ ዝተፈላለዩ ኣብ ከባቢ ዝርከቡ ነገራት ከም ባሊቃ፣ ዛዕባ፣ ፀፀር፣ ቕርባ ቕርባ፣ ዝተፈላለዩ ስእልታት፣ ካርድታት፣ ኣባከስን ሚዛንን

መእተዊ

ኣብ ዝሓለፉ ንኡስ ርእስታት ከምዝረከቡ ኣብዚ እውን ተምሃሮ ምስ ከባቢኦምን ምስ ዓቕሞምን ዝዝመዱ ስራሕቲ ምጉዳል ክመሃሩ እዮም። ነዚ ትምህርቲ ደረጃ ብደረጃ ምፍፃም ምእንቲ ክክእል ኣብ ሰለስተ ቦታታት ከፋፊልና ክንሪኦ ኢና። ንሓቶም ድማ መጀመርታ ክሳብ 5 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ምጉዳል፣ ብምቕፃል ክሳብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ምጉዳል፣ ኣብ መወዳእታ ድማ ናይ ምጉዳል ሙሉእ ሓሳብ ብዝብል ክመሃሩ ይድሉ።

ንጥፊታት ምምሃርን ምስትምሃርን

እዚ ንኡስ ርእሲ እዚ ብመሰረት ልዕል ክብል ዝተውሃቡ ክፋላት ከምዚ ዝስዕብ ቀሪቡ ኣሎ። መጀመርታ ክሳብ 5 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ምጉዳል ክመሃሩ ምግባ የድሉ።

ተምሃሮ ምጉዳል ንመጀመርታ ግዜ እዮም ዝመሃሩዎ ዘለዉ ወይድማ ዝፋለጥዎ ዘለዉ፣ ስለዝኾነ ድማ ምስቲ ቃል ክላለዩን እቲ ትምህርቲ ብግቡእ ክኸይድን ንምግባር ምስ ድልዮቶምን ክእለቶምን ዝተጠፃፀመ ኣገባብ ምጥቃም ወሳኔ ተራ ኣለዎ። እዚ ንምትግባር ድማ ቅድሚ ትምህርቲ ምጅማሩ ተምሃሮ ኣብ ከባቢኦም ክረኽቡዎም ዝኸእሉ መምህራ ሓገዛት ከም ባሊቃ፣ ዓተር፣ ፀፀር ወዘተ ናብ መምህራ ክፍሊ ሒዞም ንክመፁ ኣቐዲሙ ክንገሮም ይግባእ።

ዛዕባ ምጉዳል እንትነምህር ተምሃሮ ካብ ዝፈልጥዎን ኣብ ዕለታዊ መነባብርኦም ዝርእዩዎን ምጅማር ይከኣል። ንኣብነት፡ ምውሳድ፣ ምውፃእ፣ ምግዳፍ ወዘተ ካብ ዝብሉ ምጅማር ይከኣል እዩ። ነዚ ንምርዳእ 5 ባሊቃታት ኣብ ቅድሚ ተምሃሮ ነቐምጥ፣ ክንደይ ባሊቃታት ከምዘለዉ ንተምሃሮ ንሕተቶም። ቆፂሮም 5 ዝብል መልሲ ክህቡና እዮም። ብምቕፃል ሓደ ባሊቃ ነልዕል። ክንደይ ኣልዒለ? ወይድማ ወሲደ? ዝብል ሕቶ ብምሕታታን ድሕሪኡ ክንደይ ባሊቃታት ተሪፎም ዝብሉ ሕቶታት ብምቕራብ ብመልክዕ ፀወታ ምጅማር ይከኣል እዩ። ከምዚ ዝግይነቶም ዝተፈላለዩ ኣብነታት ክሰርሑ ብምግባር ዛዕባ ምጉዳል ብዝበለፀ ክርድኡ ምግባር ይከኣል። ነዚ ምስ ሰርሑ ካብ ሓሙሽተ ሓደ ምጉዳል $5 - 1 = 4$ ኢልካ ከምዝዕሓፍን “-“ ናይ ምጉዳል ምልክት ከምዝኾነን ግለፁሎም። እዚ ንምጥንኻር ድማ ክሳብ ሓዚ ዝተምሃሩዎም ምልክታት ምድማርን ምጉዳልን ኣብ ፍላሽ ካርድ፣ ኣብ ፍሊፕ ቻርት ወዘተ ብምፅሓፍ ክልጠፈሎም ደጋጊሞም ከስተውዕሉዎምን ሓግዙዎም። ድሕሪ እዚ ናብ ንጥፊት 8 ምስጋር ይከኣል እዩ።

ንጥፊት 8

ኣብዚ ንጥፊት እዚ ብዛዕባ ምጉዳል ግን ድማ ተምሃሮ ብቐሊሉ ክርድእዎ ዝኽእሉ ኢና ተጠቐምና ክነምህር። ከም ኣብነት እቲ ኣብ መጀመርታ ዘሎ ስእሊ እንተርኢና ኣብቲ ሸክና 5 ዕንቁታት ነይሮም፣ ንቐልቁል እንትዝንብል ሰለስተ ዕንቁታት ወዲቐም። ኣብቲ ሸክና ክንደይ ዕንቁታት ተሪፎም ብዝብል ሕቶን መልስን ምምሃር ይከኣል እዩ። ብምቕፃል ነዚ ዝገልፅን $5 - 3 = 2$ ዝብልን ናይ ምጉዳል ሙሉእ ሓሳብ ኣብ ሰሌዳ ብምፅሓፍ ተምሃሮ ክለማመድዎ ብምግባር ናብ ቀፀልቲ ሕቶታት እዚ ንጥፊት ምኻድ ይከኣል እዩ። ኣብቲ ካልኣይ ሕቶ እውን እንተኾነ መጀመርታ 5 ዕንቁታት ኣብ ፈትሊ ተኣሲሮም ነይሮም። ክልተ ካብቲ ፈትሊ እንተወፂኦም ኣብቲ ፈትሊ ክንደይ ይተርፉ? እናበልኩም ተምሃሮ ክመያየጡ ብምግባር ክመሃሩ ሓግዙዎም። እቲ ሳልሳይ እውን እንተኾነ ብተመሳሳሊ ኣገባብ ምምሃር ይከኣል እዩ። እንተኾነ ግን ተምሃሮ ሒሳባዊ ኣፀሓሕፋ ክለማመዱ ስለዘለዎም $4 - 1 = \square$ ን $4 - 3 = \square$ ገይርኩም ብምፅሓፍ ተምሃሮ ክምልሱ ኣበረታትዕዎም። ብምቐፃር ድማ መልሲ ክረኽቡ ከምዝኽእሉ ኣብርሁሎም። እዚ ኽእለት እዚ ብዝበለፀ ንምጥንኻር ድማ መልመዲ 10 ክሰርሑ ምግባር ይከኣል።

መልመዲ 10

እዚ መልመዲ እዚ ተምሃሮ ብሒሳባዊ ሙሉእ ሓሳብ ዝቐረቡ ምጉዳላት ክሰርሑ ንምሕጋዝ ዝተዳለወ እዩ። ብመልክዕ ዕዮ ገዛ ብምሃብ ተምሃሮ ደገፍ ረኺቦም ምጉዳል ተለማሚዶም ክመፁ ምግባር ይከኣል።

ተምሃሮ ኣብ ሕሊፍ ክግዘታት ክሳብ 5 ዘለዉ ቐፅርታት ምጉዳል ተምሃሮም እዮም። ሕዚ ድማ ብተመሳሳሊ ኣገባብ ክሳብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ምጉዳል ክመሃሩ እዮም። እዚ ንምትግባር መጀመሪያ ካብ 1 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ክቐፅሩን ክፅሑፉን ብምግባር ቅድመ ምድላው ክገብሩ እንተዝከኣል ዝሓሸ እዩ። እዚ ድሕሪ ምግባር ኣብ ሕሊፍ ክፍለ ግዘታት ዝተምሃሩዎም ኣገባባት ብምጥቃምን ንጥፈት 9 ክሰርሑ ብምግባርን ምምሃር ይከኣል እዩ።

ንጥፈት 9

ኣብዚ ንጥፈት እዚ ምልዓል፣ ምልጋስ፣ ወዘተ ዝብሉ ቃላት ብምጥቃም ምጉዳል ክመሃሩን ክለማመዱን ምግባር ይድለ። ሕድሕድ ሳፁን እናመልኡ ተምሃሮ ክመያዩጡ ብምግባር ምምሃር ይከኣል። ነዚ ስዒቡ ካልእ ኣማራጺ ኣፀሓሕፋ ምጉዳል ክመሃሩ ምግባር የድሊ። እዚ ንምግባር ግን ዝተፈላለዩ ኣገባባት ከምዘለዘዉ ይፍለጥ። እቲ ሓደ ሕንፃፅ ምጥቃም ክኸውን ይኸእል እዩ። እዚ ድማ ከም ኣብነት 7 - 2 = □ ዝብል ናይ ምጉዳል ምሉእ ሓሳብ ንምስራሕ መጀመሪያ 7 ሕንፃፃት ብምስኣል እቲ ዝነድል ኣብቲ ሕንፃፅ ብምስራዝ ምስራሕ ይከኣል እዩ። ነዚ ብግቡእ ምስራሕ ምኸኣሎም ድሕሪ ምርግጋፅ ናይ ምጉዳል ሓሳባዊ ሙሉእ ሓሳብ ብኸልእ ኣገባብ ምፅሓፍ ዝከኣል ምዃኑ ይሓብሩሎም። ከም ኣብነት

$$7 - 2 = \square \text{ ዝብል ናይ ምጉዳል ምሉእ ሓሳብ } \frac{-2}{5} \text{ ብዝብል ኣገባብ ምፅሓፍ ከምዝከኣል}$$

ተምሃሮ ክግንዘቡን ክለማመድዎን ይግበሩ። ነዚ ብግቡእ ክሰርሑ ዝኸኣሉን ዘይከኣሉን ምዃኖም ንምፍላጥ ኣብ መልመዲ 11 ዘለዉ ሕቶታት ክሰርሑ ግበሩ።

መልመዲ 11

እዚ መልመዲ ብዛዕባ ምጉዳል ንምምሃር ዝተዳለወ ኾይኑ ጉዳል ንምርካብ ካብቶም ተዋሂቦም ዘለዉ ዓይነታት ዕምበባ እቶም ዝነድሉ “X” ምልክት ብምግባር እናቐፀሩ ክሰርሑ ምግባር የድሊ።

ኣገባብ ገምጋም

ክሳብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ምጉዳል ዝኸኣሉን ዘይከኣሉን ንምፍታሽ ናይ ቃል ሕቶታትን ናይ ዕሑፍ ሕቶታትን ምጥቃም ይከኣል እዩ። ብተወሳኺ ድማ መልመድታት 12ን 13ን ክሰርሑ ብምግባር ክእሉቶም ምፍታሽ ይከኣል እዩ።

ዛዕባ ምጉዳል ብዝበለፀ ክግንዘቡ ኣብ መልመዲ 13 ዘሎ መሳልል ምጉዳል ክርድኡዎ ምግባር ዝሓሸ እዩ።

ክእለት ተምሃሮ ብምግምጋም ዝነደለ እንተሃልዩ ምምላእ ኣገዳሲ እዩ። ዝተማለኸ ክእለት ምህላው እንትረጋገፅ ድማ ተምሃሮ ንጥፈት 10 ክሰርሑ ብምግባር ምሕጋዝ ይከኣል እዩ። ነዞም ዝስዕቡ እዉን ከም ኣብነት ምርኣይ ይከኣል።

ዋጋ ሳንዱኞች ድለዩ፡፡

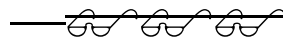

7 - 2 = □

8 - 3 = □

2. ብትኹል አጉድሉ፡፡

ንጥፈት 10

እዚ ንጥፈት እዚ ቅድም ክብል ካብ ዝረእናዮም ኣገባባት ኣሰራርሓ ካልእ ሜላ እውን ብምጥቃም ምስራሕ ከምዝክኣል ንምርኣይ ተባሂሉ ዝተዳለወ እዩ። እዚ ሜላ እዚ ድማ መስመር ቁፅሪ ብምጥቃም ምጉዳል ከመይ ከምዝስራሕ ዘርኢ እዩ። ንሱ ድማ 7 - 3 ንምስራሕ መጀመሪያ ካብ ባዶ ብምብጋስ 7 ቁፅርታት ንየማን ገፅ ምኻድ፣ ኣብ 7 ምስ በፃሕና ንድሕሪት ሰለስተ ቁፅርታት ብምምላስ ኣብ 4 ንፃልብ። 4 ድማ ናይዚ ምጉዳል ምሉእ ሓሳብ ሓቂ ዝገብር መልሲ ምኻኑ ክበርሀሎም ምግባር እዩ። ብምቕፃል 9 - 3 ተምሃሮ ባዕልቶም ክሰርሑ ብምግባር ምጥንኻር ኣድላዩ እዩ። ነዚ ክሰርሑ እንተለዉ እግረ መንገዶም ካብ 1 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ደጋጊሞም ኣብ ደፍተሮም ክፅሕፉ ብምግባር ናይ ፅሕፈት ክእለቶም ከማዕብሉ ይግበሩ። ኣብ መወዳእታ በዚ ኣገባብ እዚ ኣብ መልመዲ 14 ዘለዉ ሕቶታት ክሰርሑ ኣበረታትዑዎም።

መልመዲ 14

እዞም ሕቶታት ናብ ደፍተሮም ክቐድሑ ብምግባር ሕቶታት ምጉዳል ብጋድም ናይ ምጉዳል ሜላ ክሰርሑ ዝሕግዙ እዮም። እዚ ከከም ኩነታቱ ብዕዮ ክፍሊ ይኹን ብዕዮ ገዛ ክሰርሑ ምግባር ይከኣል እዩ። እዚ ምስ ሰርሑ ብትኹል ዝተውገቡ ሕቶታት ምጉዳል ክሰርሑ ድማ ንምግባር መልመዲ 15 ክሰርሑ ግበሩ።

መልመዲ 15

ኣብ መልመዲ 14 ብጋድም ዝተውሃቡ ሕቶታት ምጉዳል ክሰርሑ ተገይሩ እዩ። ሕዚ ድማ ብትኹል ናይ ምጉዳል ስራሕቲ ክሰርሑ እዮም። እዚ ንምጉዳል ሕንፃፅ ብምጥቃም፣ መስመር ቁፅሪ ብምጥቃም ይኹን ብምቕፃር ከጉድሉ ምግባር ይክኣል እዩ።

እዞም ናይ ምጉዳል ሕቶታት ብዝተፈላለዩ ሚላታት ክሰርሑ ድሕሪ ምኽኣሎም ቀጺሉ መልመዲ 16 ክሰርሑ ብምግባር ኣብ ምጉዳልን ምድማርን ዘሎ ርክብ ክግንዘቡ ምግባር ይክኣል እዩ።

ልዕል ክብል ተምሃሮ ዛዕባታት ምጉዳል ክራኡ ተገይሩ እዩ። ሕዚ ድማ ናይ ምጉዳል ሙሉእ ሓሳብ መበገሲ ብምግባር ርክብ ሙሉእ ሓሳባት ምጉዳልን ምድማርን ብምንፅፃር ኣብ መንጎኦም ዘሎ ርክብ ክንፅረሎም ምግባር የድሊ። እዚ ንምጅማር ድማ መልመዲ 16 ክሰርሑ ምግባር እዩ።

መልመዲ 16

ናይዚ መልመዲ እዚ ቀንዲ ዕላማ ኣብ መንጎ ምድማርን ምጉዳልን ዘሎ ርክብ ተምሃሮ ባዕልቶም እናሰርሑ ክለማመዱ ምግባር እዩ። በዚ ኣገባብ እዚ ምጉዳል ናይ ምድማር ግልባጥ ምኃኑ ኣብ መደምደምታ ንክበፅሑ ኣድላዩ ሓገዝ ይገበረሎም።

ከም ኣብነት $8 - 6 = 2$ ክሰርሑ ብምግባር $8 - 2 = 6$ ምኃኑ ድማ ክሰርሑ ግበሩ። ብምቕፃል $8 = 2 + 6$ ዝብል ክሰርሑ ግበሩ። እዚ ኣገባብ እዚ ብተደጋጋሚ ክሰርሑ ድሕሪ ምግባር ኣብ መንጎ ምጉዳልን ምድማርን ዘሎ ዝምድና ክግንዘቡ ሓገዙዎም። ነዚ ብኣግባቡ ምስ ሰርሑ ድማ ግንዛበኦም ከጠናኹሩ ምእንታን ኣብ መልመዲ 16 ተሞሪቦም ዘለዉ ተወሳኺቲ ሕቶታት ክሰርሑ ምግባር ይክኣል እዩ።

እዞም ሕቶታት እዚኦም ኣብ መንጎ ምድማርን ምጉዳልን ዘሎ ርክብ ብዝበለፀ ክርድኡ ንምሕጋዝ ተባሂሉ ዝተዳለወ እዩ። እዚ ንምምሃር ኣብ መጀመሪያ ዘሎ ስእሊ እንተወሲድና ኣብ ላዕሊ ገፅ 2 ኩዓሳሱ ኣለዎ፣ ኣብ ታሕቲ ገፅ ድማ 5 ኩዓሳሱ ኣለዎ። ኣብዚ $2 + 5 = 7$ ምኃኑ ብቐሊሉ ክግንዘቡ ይኸእሉ እዮም። እዚ ድሕሪ ምርኣይ ከብተን ዘለዎ ጠቕላላ ኩዓሳሱ እተን ኣብ ላዕሊ ዘለዎ 2 ኩዓሳሱ እንተልዒልና $7 - 2 = 5$ ከምዝኸውን፣ ከብተን ዘለዎ ጠቕላላ ኩዓሳሱ እተን ኣብ ታሕቲ ዘለዎ 5 ኩዓሳሱ እንተልዒልና $7 - 5 = 2$ ከምዝኸውን ክግንዘቡ ብምይይጥ ሓገዙዎም። ካብዚ ምይይጥ እዚ $2 + 5 = \square$ ፣ $7 - 5 = \square$ ፣ $7 - 2 = \square$ ዝብሉ ሕቶታት ክሰርሑ ብምግባር ኣብ መንጎ $2 + 5 = 7$ ፣ $7 - 5 = 2$ ን $7 - 2 = 5$ ን ዘለዉ ርክባት ክስተውዕሉ ግበሩ። ኣብዚ ምጉዳል ናይ ምድማር ግልባጥ ምኃኑ ክርድኡ ሓገዙዎም።

ግንዛበኦም ንምጥንኻር ክሕገዝ ምእንቲ $3 + 5 = \square$ ዝብል ክሰርሑ ብምግባር $8 - 3 = \square$ ን $8 - 5 = \square$ ን ከዛምዱ ብምግባር ተምሃሮ ንቐፃሊ ስራሕቲ ክዳለዉ ምግባር ይክኣል እዩ።

ተመሳሳይ ሕቶታት ብምሃብ ግንዛቤኦም ከጠናኸሩ ምግባር ድማ ዝበለፀ ክርድኡ ዝሕግዝ እዩ።

ካብ 1 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ምድማርን ምጉዳልን ምስርሖም ድሕሪ ምርግጋፅ መደመርን ምጉዳልን ነናይ ሕድሕዶም ግልባጥ ከምዝኾኑ ከምዝተረድኡን ግንዛቤኦም ንምፍታሽን ዝተፈላለዩ ሕቶታት ምሃብ ይክኣል እዩ። ብተወሳኺ ድማ ኣብ መልመዲ 17 ዝተውሃቡ ሕቶታት ክሰርሑ ምግባር ይክኣል እዩ።

መልመዲ 17

እዚ መልመዲ እዚ ነዚ ርክብ ምድማርን ምጉዳልን ብዝበለፀ ክግንዘቡ ንምግባር ተባሂሉ ዝተዳለወ ስለዝኾነ ተምሃሮ ክሰርሑዎ ግበሩ። እዚ መልመዲ እዚ ርክብ ምድማርን ምጉዳል ኣብ ልዕሊ ምጥንኻሩ ናይ ምጉዳል ሙሉእ ሓሳብ ምግላፅ ክኸኣሉ እውን ዝሕግዝ እዩ። እዚ ንምፍፃም ምስ ተምሃሮ ኣብ መልመዲ 17 እዞም ዝሰፊቡ ብመልክፅ ምይይጥ ክትሰርሑ ትኸኣሉ ኢኹም።

ኣብቲ መትሓዚ ክንደይ ክንደይ ፍረታት ቡን ኣለዉ? ኢልኩም ብሕቶ ጀምሩ። ተምሃሮ ድማ ሕድሕድ ኸቐፅሩ ግበሩ። ካብዚ ንደሓር ካብቲ መትሓዚ ክንደይ ፍረ ቡን ከምዘውፅኡ ሕተቱዎም። ነዚ ምስ መለሱ ኣብቲ መትሓዚ 8 ፍረታትቡን ከምዝነበሩ፣ 2 ድማ ከምዘውፅኡ ምስተረድኡ ኣብቲ ሕቶ ምልክት ዘለዎ ባዶ መትሓዚ ክንደይ ክህልዉ ይግባእ ዝብል ሕቶ ክመያየጡ ግበሩ። ከም ኣገባብ ኣብቲ ናይ መጀመሪያ መትሓዚ ዘለዉ 8 ፍረታት ቡን ክልቲኦም ሰረዝ ብምግባር ሰረዝ ዘይብሎም ክቐፅሩ እንተገይርና 6 ከምዝተርፉ ክግንዘቡ ሓግዙዎም። ብምቕፃል $8 - 2 = \square$ ኣብ ዝብል ሙሉእ ሓሳብ ቅድም ክብል ዝረኣዩዎ ኣገባብ ብምጥቃም ክሰርሑ ብምግባር ኣብ ክልቲኦም ኣሰራርሓታት ክመያየጡ ኣበረታትዎም። ነዚ ድሕሪ ምስራሕ ኣብ ዞም ዝቐፅሉ ሕቶታት ዘለዉ ናይ ምጉዳል ሕቶታት እናተመያየጡ ክሰርሑ ብምግባር ምጉዳል ብግቡእ ክግንዘቡ ምግባር ኣድላዩ እዩ። ነዚ ብግቡእ እንተሰሪሑም ኣቐማምጣ እቶም ቁፅርታት ብምቅይያር ክህልዉ ኣብ ዝኸኣሉ ናይ ምጉዳል ሕቶታት ተወሳኺ ምይይጥ ምግባር ሓጋዚ እዩ። እግረ መንገዶም ድማ $\square - 4 = 3$ ንዝብል ናይ ምጉዳል ሙሉእ ሓሳብ መልሱ ምስረኸቡ $7 - 4 = 3$ ን $3 + 4 = 7$ ን ምስ ዝብሉ ሙሉእ ሓሳባት ከዛምዱ ሓግዙዎም።

ብተመሳሳሊ መንገዲ እቲ ዝቐፀል ሕቶ ተምሃሮ እናተመያየጡ ክሰርሑ ብምግባር ርክብ ሒሳባዊ ሙሉእ ሓሳባት ምጉዳልን ምድማርን ከጠቓልሉ ግበሩ።

ልዕል ክብል ተምሃሮ ዛዕባታት ምጉዳል ክሪኡ ተገይሩ እዩ። ሕዚ ድማ ናይ ምጉዳል ሙሉእ ሓሳብ መበገሲ ብምግባር ርክብ ሙሉእ ሓሳባት ምጉዳልን ምድማርን ብምንፅፃር ኣብ መንጎኦም ዘሎ ርክብ ክንፅረሎም ምግባር የድሊ። እዚ ንምስፋሕ ሰለስተ ተደመርቲ ዘለዎም ምድማራት ክሰርሑ ምግባር የድሊ።

አገባብ ገምጋም

ካብ 1 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ምድማርን ምጉዳልን ምስርሖም ድሕሪ ምርግጋፅ ምድማርን ምጉዳልን ነናይ ሕድሕዶም ግልባጥ ከምዝኾኑ ከምዝተረድኡን ግንዛቤኦም ንምፍታሽን ዝተፈላለዩ ሕቶታት ምሃብ ይክኣል እዩ። ብተወሳኺ ድማ ኣብ መልመዲ 16 ዝተውሃቡ ሕቶታት ክሰርሑ ምግባር ይክኣል እዩ።

1. ምጉዳል ብምድማር ግለፁ።

ሀ. $7 - 4 = 3$ ለ. $9 - 3 = 6$ ሐ. $7 - 3 = 4$

2. ምድማር ብምጉዳል ግለፁ።

ሀ. $2 + 4 = 6$ ለ. $5 + 3 = 8$ ሐ. $3 + 4 = 7$

2.3 ድማርም ክሳብ 9 ዝኾነ ሰለስተ ተደመርቲ

ዝሊ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 4

ደረጃ ብቐዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፦

☉ ድምርም ክሳብ 9 ዝኾነ ሰለስተ መቐፀሪ ቁፅርታት ይድምሩ።

ቁልፊ ቻላት፣ ምድማር፣ ምጉዳል

መምሃሪ ሓገዝ

ብዛዕባ ምድማር ሰለስተ ተደመርቲ ንምምሃር ኣብ ከባቢ ዝርከቡ ዝተፈላለዩ መምሃሪ ሓገዛት ምጥቃም ይክኣል። ከም ኣብነት ዕንቁ፣ ቁርዕራዕ ዕንፀይቲ፣ ፀፀር፣ ባሊቃ ወዘተ

መእተዊ

ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ተምሃሮ ሰለስተ ሙሉእ ቁፅርታት ኣብ ሓደ ምድማር ክመሃሩ እዮም።

ንጥፊታት ምምሃርን ምስትምሃርን

ኣብ ሕሊፍ ትምህርትና ተምሃሮ ድምርም ካብ 9 ዘይበልፅ ክልተ ቁፅርታት ከመይ ከምዝድምሩ ሪኦም እዮም። ሕዚ ድማ ድምርም ካብ 9 ዘይበልፅ ሰለስተ ቁፅርታት ብኸመይ ከምዝድመሩ ክመሃሩን ብምድግጋም ክለማመዱን ክግበር እዩ። እዚ ትምህርቲ እዚ ንምጅማር ንጥፊት 11 ክሰርሑ ምግባር ዝሓሸ እዩ።

ንጥፊት 11

እዚ ንጥፊት እዚ ኣብ መጀመርያ ረድፊ ዘለዉ ኩዓሳሱ እናቐፀሩ ሕድሕድ ቁፅሪ ኣብቲ ሳፁን ክስፍሩ ብምግባር ክድምሩ ብምግባር ምጅማር ይክኣል እዩ።በዚ መሰረት $3 + 1 + 2 = \square$ ዝብል

ምስ በዕሉ፣ መጀመሪያ (3 + 1) ክሰርሑ ብምግባር እቲ ዝረኽብዎ ውፅኢት ምስ 2 ብምድማር ኣብቲ ሳፀን ከስፍሩ ንምግባር ተምሃሮ ክመያየጡ ግበሩ። ብምቕጻል ድማ ዝተፈላለዩ ሕብርታት ዘለውዎም ሰለስተ ዓይነት ኩዓሳሱ ኣለዉ። ነዚኦም ንምድማር ቅድም ክብል ብዝተገለፀ ኣገባብ፣ መጀመሪያ እቶም መጀመሪያ ዘለዉ ክልተ ቁፅርታት ክድምሩ ብምግባር እቲ ውፅኢት ምስቲ ሳልሳይ ቁፅሪ ክድመር ምግባር እዩ። ብተወሳኺ እዚ ስራሕቲ ምድማር ተምሃሮ ባዕልቶም እናተመያየጡ ክሰርሑ ምግባር ዝተፈላለዩ ኣቀራርባታት ክህልውዎም ስለዝኽከሉ ብዙሓት ሓሳባት ክቐርቡ የኽእል እዩ። ነዚ ብምስዓብ መልመዲ 18 ክሰርሑ ግበረሩ።

መልመዲ 18

ሰለስተ ተደመርቲ ዘለዎ ምድማር ብዝበለፀ ከጠናኽሩ ምእንቲ መልመዲ 18 ፍርቁ ከም መልክዕ ዕዮ ክፍሊ ፍርቁ ድማ ብመልክዕ ዕዮ ገዛ ክሰርሑ ግበሩ። ኣብዚ እዋን እዚ ተምሃሮ ብኣግባብ ዕሕፈት እውን ክለማመዱ ስለዝግባእ ነቲ ሕቶ ናብ ደፍተሮም ክቐድሑን ክሰርሑን ሓግዙዎም።

ልዕል ክብል ዝተውሃበ ምድማር ሰለስተ ቁፅርታት ንምስራሕ ዝተፈላለዩ ኣገባባት ምጥቃም ይከኣል እዩ። እንተኾነ ግን ኩሉግዘ ክጥቀሙሉን ናይኢድ ምንቅስቓስ ልምምድ ክግበሩን ስለዝሕገዝ ሕንፃባት ብምጥቃም ከመይ ከምዝድመር ክለማመዱ ምግባር ዝለዓለ ጥቕሚ ይህቡ። ንኣብነት $3 + 1 + 2 = \square$ ንምድማር ብኸምዚ ዝስዕብ ኣገባብ፣ ሕንፃባት ምጥቃም ምድማር ይኽእሉ እዮም።

እዞም ሕንፃባት ምስኣስፈሩ ድማ እቲ ድማር ንምርካብ ነቶም ሕንፃባት ምቐጻር ጥራሕ እኹል እዩ። ከምዚ ዓይነት ኣብነታት ደጋጊሞም ክሰርሑ ብምግባር ተምሃሮ ባዕልቶም ናብ መደምደምታ ክበዕሉሉ ሓግዙዎም። ኣብዚ ብተወሳኺ ካልእ ኣገባብ ብምጥቃም እውን ምድማር ይከኣል እዩ። እዚ ንምሕጋዝ ድማ ተምሃሮ ንጥፈት 12 ክሰርሑ ኣበረታትዕዎም።

ንጥፈት 12

እዚ ንጥፈት እዚ ኣማራጺ ኣገባብ ምድማር ዘርኢ እዩ። ንሱ ድማ መስመር ቁፅሪ ብምጥቃም ዝግበር ምድማር እዩ። እዚ ንምስራሕ መጀመሪያ ካብ 0 ብምጅማር ክንድቲ ናይ መጀመሪያ ተደማሪ ቁፅሪ ናብ የማን ገፅ ምኻድን ካብቲ ቁፅሪ ብምብጋስ ክንድቲ ካልኣይ ተደማሪ ናብ የማን ገፅ ብምኻድን ኣብ ናይ ክልቲኦም ድምር ንበዕሕ። እቲ ሳልሳይ ንምድማር ድማ ካብቲ ዝበፃሕናዮ ቁፅሪ ብምብጋስ ክንድቲ ሳልሳይ ቁፅሪ ናብ የማን ብምኻድ እንበዕሕ ቁፅሪ ናይ ሰለስቲኦም ቁፅርታት ድምር እዩ።

ልክዕ ብመስመር ቁፅሪ ተጠቐምና ዝሰራሕናዮ ኣገባብ ሰደቓ ቁፅሪ ብምጥቃም እውን ምድማር ይከኣል እዩ። እዚ ድማ ካብ 1 ክሳብ 9 ቁፅሪ ዘለዎም ሰደቓታት ብምድላው እንጥቀሞ ኣገባብ ኣደማምራ እዩ። ከም ኣብነት ኣብ መፅሓፍ ተምሃራይ ዘሎ $3 + 1 + 4 = \square$ ምጥቃም ይከኣል እዩ። ነዞም ዝተገለፁ ዝተፈላለዩ ኣገባባት ድሕሪ ምልምማድ ተምሃሮ ኣብ ምድማር ቁፅርታት ክህሉ ዝኽእል ምምርማር ክገብሩ ዝሕገዞም ንጥፈት 13 ክሰርሑ እንተትገብሩ ዝሓሸ እዩ።

ንጥፈት 13

እዚ ንጥፈት እዚ ዝተፈላለዩ ቁፅርታት ተዋሂቦም ምድማር ጥራሕ ዘይኮነስ ድምር ቁፅርታት እንትወሃብ ናብ ዝተፈላለዩ አማራጺ ተደመርቲታት ምብታን ክሰርሑን ዛዕባ ምድማር ብዝበለፀ ክርድኡን ዝሕግዝ እዩ። ነዚ ንጥፈት እዚ መጠናኸሪ ክኸውን ዝኸእል ድማ ኣብ መፅሓፍ ተምሃራይ ቀሪቡ ዘሎ እንተወሰድና ሕድሕድ 9 ኩዓሳሱ ኣብ ሰለስተ መደብ ተመቓቂሎም ኣለዉ። ስለዚ በዞም ተመቓቂሎም ዘለዉ ኩዓሳሱ 9 ናብ ሰለስተ ተደመርቲ ምብታን ክለማመዱ ዝሕግዝ እዩ። ንኣብነት 9 ኩዓሳሱ 1፣ 3 ን 5ን ገይርና እንተመቓቂልናዮም $9 = 1 + 3 + 5$ ኢልና ክንፅሕፍ ንኸእል ኢና። ተደሚሮም 9 እውን ዝሀቡና ግን እዚአም ጥራሕ ኣይኮኑን። 9 ኩዓሳሱ 3፣ 2 ን 4ን ገይርና እንተመቓቂልና $9 = 3 + 2 + 4$ ኢልና ክንፅሕፍ ንኸእል ኢና። እዞም ከምዚ ዝዓይነቶም ዝተፈላለዩ መማረፅታት ምጥቃም ተምሃሮ ዛዕባ ምድማር ክለማመዱ ዝሕግዝ እዩ። ነዚ ብዝግባእ እንተተለማሚዶም ድማ ኣብ ቀፃሊ ምዕራፍት ዝረኽብዎም ሕቶታት ምድማር ዝቐለሉ ይኸኑሎም።

አግባብ ገምጋም

ተምሃሮ ድምርም ካብ 9 ዘይበልፁ ሰለስተ ቁፅርታት ምድማር ምኸኣሎምን ዘይምኸኣሎምን ንምግምጋም ሰለስተ ቁፅርታት ኣብ ሰሌዳ ብምፅሓፍ ብዝተፈላለዩ ኣገባባት ክድምሩ ይሕተቱዎም። ብምቕፃል ኣብ መልመድታት 19ን 20 ንዘለዉ ሕቶታት ክሰርሑ ምግባር ይከኣል እዩ። ካብዚ ብተወሳኺ ነዞም ዝስዕቡ ዝመሳሰሉ ሕቶታት ምጥቃም ይከኣል።

ደምሩ።

- ሀ. $1 + 3 + 4$ ለ. $3 + 2 + 2$ ሐ. $1 + 4 + 2$ መ. $2 + 3 + 4$

መልመዲ 19

ክሳብ ሕዚ ዝተሰርሑ ስራሕቲ ንምጥንኻር እዚ መልመዲ እዚ ዝለዓለ ተራ ኣለዎ። ንሱ ድማ ተምሃሮ ብናይ ባዕልቶም ድሌት/ምርጫ ሰለስተ ቁፅርታት እናመረፁ ኣብ ሳፁን ብምስፋር ድምርም 9 ዝኾኑ ቁፅርታት ክረኽቡ ብጉጅለ ክሰርሑ ምግባር ይከኣል እዩ። ነዚ ሲዒቡ ድማ ተመሳሳሊ ሕቶ ኾይኑ ድምርም 7 ዝኾኑ ሰለስተ ቁፅርታት ክንፅሩ ብምሕታት ክለማመዱ ምግባር ይከኣል።

ንኣብነት ፣ $\square + \square + \square = 7$ እንተሂብናዮም ገሊኡም $1 + 2 + 4 = 7$ ፣ ገሊኡም ድማ $3 + 2 + 2 = 7$ ወዘተ እናበሉ ዝተፈላለዩ መማረፅታት ከምፅኡ ከምዝኸሉ ይግመት። ነዚ ክመያየጡ ብምግባር ኩሎም መማረፅታት ተደመርቲ ኣብ ሰሌዳ ብምፅሓፍ ክርድኡ ሓግዙዎም። ኣብ ሕድሕድ ምንፃር ግን ግዘ ክጠፍእ ኣይድለን፣ ኣብ ቀፃሊ ምዕራፍ ዝመሃሩዎ ስለዝኾነ።

መልመዳ 20

ክሳብ ሕዚ ዝተምሃሩዎ ዛዕባ ምድማር ሰለስተ ቁፅርታት ብምጥንኻር ዝተፈላለዩ ቃል ግድላት ክሰርሑ ክጅምሩ ይግባእ። ብርግፅ ዝኾነ ቃል ግድል ሂብና ስርሑ ምባል ምንባብ ከፀግመሎም ይኸእል ይኸውን። እንተኾነ ግን ብመልክዕ ስእሊ ዝወሃቡ ቃል ግድላት ብምሃብን ኣድላዩ ዘበለ ሓገዝ ብምግባርን ምስራሕ ክጅምሩ ምግባር ይከኣል እዩ።

ንኣብነት ኣብ መልመዳ 20 ዘሎ ናይ መጀመሪያ ሕቶ ብምርኣይ ተምሃሮ $2 + 3 + 1 = \square$ ዝብል ሕቶ ክሰርሑ ይኸእሉ እዮም።

ኣብ ካልኣይ ሕቶ ተሞሪቡ ዘሎ ድማ እቲ ሕቶ ምልክት ዋጋ ዘይፍለጥ ቁፅሪ ከምዝኾነን እንተኾነ ግን ምስ ክልተን ሰለስተን ተደሚሩ 9 ክህብ ከምዝድለን ዝሕብር እዩ። ስለዚ ክህልዉ ካብ ዝኸእሉ መማረፅታት ሓደ ቁፅሪ ጥራሕ መልሲ ዘለዎ እዩ ክኸውን። እቲ ሳልሳይ ሕቶ ግን ደሚሮም ንኸወዳድሩ ተሓሲቡ ዝተዳለወ ሕቶ እዩ።

ኣገባብ ገምጋም

ኣብዚ ብርኪ እዚ ብዛዕባ ምድማርን ምጉዳልን ዝተፈላለዩ ሕቶታት ብፍላይ በዓል ሰለስተ ደሚሮም ካብ 9 ዘይበልፅ ተደመርቲ ቁፅርታት ብምሃብ ክሰርሑ ምግባር ይከኣል። ከም ኣብነት፤

1. እናቕፀርኩም ደምሩ።

2. ደምሩ።

- ሀ. $3 + 4$ ለ. $1 + 3$ ሐ. $3 + 4$ መ. $4 + 4$
- ረ. $1 + 2 + 3$ ሰ. $2 + 2 + 4$ ሸ. $2 + 3 + 3$

3. እናቕፀርኩም ኣጉድሉ።

4. ኣጉድሉ።

- ሀ. $8 - 4$ ለ. $7 - 2$ ሐ. $8 - 3$ መ. $9 - 1$

መስተዋዊ

ኣብ ሕሊፍ ምዕራፍት ክሳብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ምንባብን ምዕራፍን ተማሂሮም እዮም። ብተወሳኺ ድማ በዞም ቁፅርታት እዚኦም ምድማርን ምጉዳልን ክመሃሩ ፀኒሖም እዮም። ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ድማ ክእለት ተምሃሮ ቀስ ብቐስ እናሰፍሖ ንኸኸይድ ክሳብ 20 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ክመሃሩ ክግበር እዩ። ብተወሳኺ ኣብ ከባቢኦም ዝርከቡ ነገራት ምስቁፅርታት ብምትእስሳር ዝሓሸ ግንዛብ ክህልዎም ንምግባር ዝተፈላለዩ ስራሕቲ ክስርሑ እዮም።

ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ከይዲ ምምሃር ምስትምሃር ብዝሓሸ ኣገባብ ክኸይድ ንምግባር እዚ ምዕራፍ ናብ ሰለስተ ቀንዲ ንኡስ ርእስታት ከፋፊልካ ክረእ እዩ። ኣብ ቀዳማይ ክፋል ብዛዕባ ዜሮ ዘለና ኣረኣእያ ክመሓየሽ ዝገብር እንትኸውን ብምቕፃል ድማ ቅድም ክብል ዝተምሃሩዎ ብምጥንኻር ካብ 11 ክሳብ 20 ዘለዉቁፅርታት ምስ ከባቢኦም ተኣሳሲሩ ክመሃሩ ኸግበር እዩ። ኣብ ሳልሳይ ክፋል ድማ ዋጋ ዓድታት ቁፅሪን ስርዓት ኣቀማምጣ ብዓድታትን ክመሃሩ ብምግባር ኣብ ቁፅርታት ዘለዎም ግንዛብ ክምዕብል ክግበር እዩ።

ውፅኢታት ምምሃር ምስትምሃር እዚ ምዕራፍ

ካብዚ ምዕራፍ ትፅቢት ዝግበረሉ ውፅኢት፡- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ፤

- ☞ ኣምር ዜሮ ይገልፁ።
- ☞ ኣሃዝ (0) ይፅሕፉ።
- ☞ ቅድም ሰዓብ ሙሉእ ቁፅርታት ክሳብ 20 ይፅውዑ፤ ኣሃዛት ይፅሕፉን የንብቡን።
- ☞ ዋጋ ዓድታት ክሳብ 20 ዘለዉ በዓል ክልተ ኣሃዛት ይፈልዩ።

ነዚ ምዕራፍ ዘድልዩ መምሃሪ ሓገዛት

- ኣባከስ
- ብዘተፈላለዩ ሕብርታት ዝተዳለዉ፤
 - ክሳብ 20 ዝተፅሓፎም ፍላሽ ካርድታት
 - ክሳብ 20 ንዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ዓዲ ሓደን ዓዲ ዓሰርተን ዘርኢ ዓብዩ ሰደቓ
 - ማርክራት፣ ዝተፈላለዩ ሕብርታት ዘለውዎም ቾካት
 - ንመቐፀሪ ቁፅርታት ዘገልግሉ መሳርሕታት ከም ባሊቃ፣ ዓተር፣ ቁርዕራዕ ዕንፀይትታት፣ ዕንፀይቲ ክርቢት
 - ፈትሊ

3.1 ቀፅሪ ዜር

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 3

ደረጃ ብቐዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፡-

- ☉ ኣምር ዜሮ ይገልፁ።
- ☉ ኣሃዝ ዜሮ የንብቡን ይዕሓፉን።
- ☉ ዜሮ ሓዊሶም ሙሉእ ቁፅርታት የወዳድሩ ይሰርዑን።
- ☉ ምስ ዜሮ ይድምሩን ዜሮ የጉድሉን

ቁልፊ ቃላት

ዜሮ፣ ማዕረ፣ ዜሮ ምድማር፣ ዜሮ ምጉዳል

መእተዊ

ኣብዚ ንኡስ ምዕራፍ እዚ ቅድም ክብል ኣብ ሕሉፍ ምዕራፍ ዝተምሃሩዎ ምፍላጥ ምስ ዜሮ ብምጥንኻር ዛዕባ ዜሮ ክመሃሩ ምግባር እዩ።

ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን

ኣብዚ ንኡስ ርእሲ እዚ ዛዕባ ዜሮ ብዝበለፀ ክግንዘቡ ብምግባር ምድማር ዜሮን ምጉዳል ዜሮን ክመሃሩ ክግበር እዩ።

ዜሮ ንምፍላጥ ተምሃሮ ቅድም ክብል ምስ ዝፈልጥዎ ስራሕቲ ምቕፃር ብምትእስሳር ምጅማሩ ዝሓሸን ዝቐለለን ይኸውን። ነዚ ድማ ንጥፈት 1 ክሰርሑ ምግባር ዝሓሸ እዩ።

ንጥፈት 1

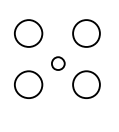
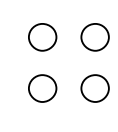
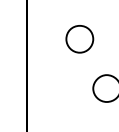
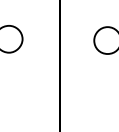
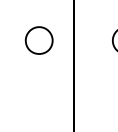
ኣብ መጀመርታ ዘለዉ ኣርባዕተ ምድባት ከስተውዕሉን ሕድሕድ ምድብ ዝሓዙ በዝሒ ኣዕዋፍ ክቐፅሩን ብምግባር ምጅማር ይክኣል እዩ። ብምዃኑ ድማ ኣብ መጀመሪያ መደብ 3

፣ ቀጺሉ 2፣ ኣብ ሳልሳይ 1 ከምኡውን ኣብ መወዳእታ ምንም ዒፍ ዘይብሉ ምዃኑ እዚ ድማ ዜሮ ከምዝበሃል ክግንዘቡ ምግባር ይከኣል እዩ። እዚ ምስገብሩ ዜሮ ኣብ ደፍተሮም ክፅሕፉ ብምግባር ከምደገፍን ንምልምማድ ክሕገዞምን ኣብ ሰሌዳ ፀሓፊኦም።

ኣብ ካልኣይ ክፋል ንጥፊት 1 ዝተፈላለዩ እንስሳት ኣለዉ። ኣብ የማን ገፅ እውን ዝተፈላለዩ እንስሳት ኣለዉ። ሕድሕድ በሕዚ ኣብ የማን ተቐሚጦም ዘለዉ እንስሳት ካብቶም ብፀጋም ዘለዉ እናቐፀሩ በዝሒም ከስፍሩ ብምግባር ምሕጋዝ ይከኣል። ከም ኣብነት ኣብቲ እኩብ እንስሳት 2 ኣኻልብ ኣለዉ፤ ስለዝኾነ ድማ ኣብቲ ብየማን ገፅ ዘሎ ቦታ 2 ኢሎም ክፅሕፉ እዩ ትፅቢት ዝግበር። እዚ እናገበሩ በዝሒ ሕድሕድ እንስሳ እንትፅሕፉ ኣብ መወዳእታ ደርሆ ኣላ። ኣብቲ እኩብ እንስሳ ደርሆ ዝበሃል ስለዘየለ በዝሒ ደርሆ ዜሮ እዩ ክኸውን። በዚ ኣገባብ ምስ ዜሮ ክላለዩ ምግባር ይከኣል እዩ።

ተምሃሮ ነዚ ክመሃሩ እንተለዉ ምይይጥ ንምክያድ ይኹን መብርሂ ንምሃብ እቲ ስእሊ ብዓብዩ ክሰኣል እንተዝግበር ተምሃሮ ብቐሊሉ ክመያየጡን በዝሒም ክፈልዩን የኸእል እዩ። ተምሃሮ እዚ ስእሊ ኣብ ደፍተሮም ክስእሉ ስለዘይኸእሉ ከምዚ ዓይነት ሕቶታት እንትህልዉ ብኻልእ ቅልል ዝበሉ ስእልታት ብምትካእ ኣብ ደፍተሮም ክፅሕፉ ምግባር ይከኣል እዩ።

ንኣብነት በዚ ዝስዕብ ኣገባብ ኣብ ደፍተሮም ክሰርሑ ምግባር ይከኣል እዩ።

					
5	?	?	?	?	?

ተምሃሮ ሕድሕድ ክበ. ብምቐፃር በዝሒ ብቐፀርዎም ክብታት ኣብቲ ክፍቲ ቦታ ክፅሕፉ ምግባር እዩ።

ንጥፊት 2

ኣብዚ ንጥፊት እዚ ዜሮ ምስ ዝኾነ ቁፅሪ እንትድመርን ዜሮ ካብ ዝኾነ ቁፅሪ እንትጎድልን ተምሃሮ ክርእዩ ምግባር እዩ። እዚ ብምግባር ዜሮ ምስ ዝኾነ ቁፅሪ እንትድመርን ዜሮ ካብ ዝኾነ ቁፅሪ እንትጎድልን ዝርከብ መልሲ እቲ ቁፅሪ ባዕሉ ከምዝኾነ ክርድኡ ይድለ። ኣብቲ መጀመሪያ ዘሎ ስእሊ መጀመሪያ 6 ኩዓሳሱ ነይሮም፤ ካብዞም ኩዓሳሱ እዚኦም 1 እንተጎዲሉ ክንደይ ከምዝተረፉ ብሕቶ መልክዕ ይቕረበሎም። እዚ ድማ ቅድም ክብል ዝተምሃሩዎ ዛዕባ ምጉዳል ተጠቐሞም ክምልሱ ይኸእሉ እዮም ኢልካ ይግመት። እዚ ኣገባብ እዚ እናደጋገሙ ክሰርሑ ብምግባር $6 - 2 = \square$ ፣ $6 - 3 = \square$ ፣ $6 - 4 = \square$ ፣ $6 - 5 = \square$ ፣ $6 - 6 = \square$ ዝብሉ ክሰርሑ ብምግባር ኣብ ካልኣይ መደብ ዘሎ ሕቶ ክሰርሑ ምግባር፤ ማለት ድማ ኣብ ሓደ መትሓዚ 6 ኩዓሳሱ ነይረን፤ እቲ መትሓዚ ስለዝተኸደነ ቁልቁል ክድፋእ እንተሎ ሞላሓደ ኩዕሶ ኣይፈሰሰን። ስለዚ ኣብቲ መትሓዚ ክንደይ ኩዓሳሱ ኣለዎ? ዝብል ሕቶ

ብምሕታት ተምሃሮ ክመያየጡ ግበሩ። ብሒሳባዊ ሙሉእ ሓሳብ $6 - 0 = \square$ ዝብል ኣብ ሰሌዳ ብምፅሓፍ ተምሃሮ መልሲ ክገብሩ ብምግባር ምምሃር ይከኣል እዩ። እዚ ድሕሪ ምፍፃም እዚ ዝስዕብ ብሕቶ መልክዕ ብምቕራብ እቲ ዝድለ ትምህርቲ ክተስርፁ ትኽእሉ ኢኹም።

$5 - 0 =$	<input type="text"/>
$4 - 0 =$	<input type="text"/>
$3 - 0 =$	<input type="text"/>
$2 - 0 =$	<input type="text"/>
$1 - 0 =$	<input type="text"/>

ልዕል ክብል ካብ ዝተምሃሩዎ ትምህርቲ ዜሮ ካብ ዝኾነ ቁፅሪ እንትጎድል እቲ ቁፅሪ ባዕሉ ምዃኑ ከም መጠቓለሊ ምሃብ ይከኣል እዩ። ነዚ ምስተምሃሩ ብተመሳሳሊ ኣገባብ ዜሮ ምስ ዝኾነ ቁፅሪ እንትድመር እንታይ ከምዝኸውን ክመሃሩ እዩ ዝድለ። እዚ ንምምሃር ድማ ቦቲ ቅድም ክብል ዝተምሃርዎ ኣገባብ ምምሃር ይከኣል። ነዚ ንምሕጋዝ ንጥፊት 2 ካልኣይን ሳልሳይን መደብ ብምጥቃም ምምሃር ይከኣል እዩ።

እዚ ንምምሃር 6 ኩዓሳሱ ኣብ ዘለዎ መትሓዚ 1 ኩዕሶ እንተወሲኸናሉ ክንደይ ይኸውን? ዝብል ሕቶ ብምሕታት ምጅማር ይከኣል እዩ። ብምቕፃል $6 + 2 = \square$

$6 + 3 = \square$ $6 + 4 = \square$ $6 + 5 = \square$ $6 + 6 = \square$ ወዘተ ብምሕታት ክመያየጡን ክመራመሩን ምግባር ይከኣል እዩ። ነዚ ምስተመያየጡ ኣብ መወዳእታ $6 + 0 = \square$ ብምሕታት ዜሮ ምስ ዝኾነ ቁፅሪ እንትድመር ክንደይ ከምዝኸውን ክሓስቡን ክመያየጡን ግበሩ። ነዚ ብኣግባቡ ምስ ሰርሑ ድማ እዚ ዝስዕብ ብሕቶ መልክዕ ይወሃቦም።

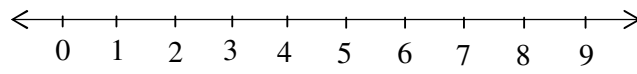
$1 + 0 =$	<input type="text"/>
$2 + 0 =$	<input type="text"/>
$3 + 0 =$	<input type="text"/>
$4 + 0 =$	<input type="text"/>
$5 + 0 =$	<input type="text"/>

ብምቕፃል ተምሃሮ ዕሕፊት ኢድ ከመሓይሹ ምእንቲ ኣብ መልመዲ 1 ዘሎ ሕቶ ብመልክዕ ዕዮ ክፍሊ ወይድማ ዕዮ ገዛ ብምሃብ ነቶም ቁፅርታት ክፅሕፉ ግበሩ። እዚ ብምግባር ብፍላይ ካብ 0 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ደጋጊሞም ክፅሕፉ ምግባር ኣገዳሲ እዩ።

መልመዲ 1

ነዚ ተኸቲሉ ድማ መልመዲ 1 እንትሰርሑ እቶም ተሞሃሮም ዘለዉ ቁፅርታት ብቕደም ሰዓብ ክቐምጡ ብምግባር ኣብ ሕድሕድ ቁፅሪ ዘሎ ርክብ ክግንዘቡ ዝሕግዝ እዩ። ስለዝኾነ ቡቲ ኣብነት መሰረት ነቶም ተሞሃሮም ዘለዉ ቁፅርታት ብቕደም ሰዓብም ኣብቲ ደረጃ ክሰርዑ ግበሩ።

ነቲ ልዕል ክብል ዝተውሃበ ትሕዝቶ እዚ ዝስዕብ ሚላ ብምጥቃም ክተምህሩ ትኸእሉ ኢኹም። መስመር ቁፅሪ ብምጥቃም ናይ ሕድሕድ ቁፅሪ ቕደም ሰዓብ ክርእዩ ብምግባር ምጅማር ይክኣል እዩ።

ነዚ መስመር ቁፅሪ እዚ ብምርኣይ ካብ ፀጋም ናብ የማን እንትንጓዓዝ ቁፅሪ እናወሰኸ ከምዝኸይድ ምዝኸኻር ግቡእ እዩ። ተምሃሮ ብመልክዕ ስጉሚ ኣብ መሬት ምስሊ መስመር ቁፅሪ ክሰርሑን ሕድሕድ ስጉሚ ቁፅሪ ክውክል ብምግባርን ኣብ ከይዲ ጉዕዞ ምስ ትምህርቲ ሒሳብ ክተኣሳሰሩ ምግባር ይክኣል እዩ። ኣብዚ መስመር ቁፅሪ እዚ ግን ንዜሮ ፍሉይ ኣትኩሮት ምሃብ ወሳኔ እዩ።

3.2 መስክ ቁፅርታት ክሳብ 20ን ቅደም ሰዓቦምን

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 6

ደረጃ ብቕፃት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፦

- ⊖ ክሳብ 20 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ንቅድሚትን ንድሕሪትን ይፅውዑ።
- ⊖ ኣብ ሞንጎ 10ን 20ን ዘለዉ ቁፅርታት ብድማር ኣሃዝን ክልተ ኣሃዛትን ይገልፁ።
- ⊖ ክሳብ 20 ዘለዉ ቀዳማይን ሰዓባይን ቁፅርታት ይፅውዑ።
- ⊖ ክሳብ 10 ዘለዉ ቁፅርታት ምልክታት = < ? >ን ብምጥቃም የወዳድሩ።

ቁልፊ ቃላት

ዓሰርተ፣ ዕስራ፣ ይበልፅ፣ ይንእስ፣ ማዕረ

መጻኑ

ተምሃሮ ኣብ ሕሉፍ ትምህርቶም ካብ 0 ክሳብ 9 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ምንባብን ምፅሓፍን ተምሃሮም እዮም። ከምኡውን በዞም ቁፅርታት እዚኦም ስልጢት ምድማርን ምጉዳልን ክኢሎም እዮም። ነዚ ክሳብ ሕዚ ዘጎልበትዎ ክእለት ንምጉልባት ካብ 10 ክሳብ 20 ንዘለዉ ቁፅርታት ምንባብን ምፅሓፍን ክለማመዱ ገዕሪ ክግበር እዮ።

ንጥፊታት ምምሃርን ምስትምሃርን

እዚ ትምህርቲ እዚ ንጥፊት 3 ክሰርሑ ብምግባር ምጅማር ይከኣል እዮ።

ንጥፊት 3

ኣብዚ ንጥፊት እዚ ቀዳማይ ዕላማ ተምሃሮ ምስ 10 ክላለዩ ምግባር እዮ። ንዚ ድማ ሕድሕድ ምድማር እዚ ንጥፊት ክሰርሑ ብምግባር ምስ 10 ክላለዩ ምግባር ይከኣል እዮ። ብተመሳሳሊ ኣገባብ ሰዓባይ /ተኸታሊ/ ንምርካብ ኣብ ሕድሕድ ቁፅሪ 1 ብምውሳኽ ተምሃሮ ክርእዩ ምግባር ኣገዳሲ እዮ። ነዚ ድማ ካብ 1 ብምጅማር $1 + 1 = 2$ $2 + 1 = 3$ $3 + 1 = 4$ $4 + 1 = 5$ $5 + 1 = 6$ $6 + 1 = 7$ $7 + 1 = 8$ $8 + 1 = 9$ ዝብሉን ክሳብ ሕዚ ዘይረኣዩዎ $9 + 1 = ?$ ዝብል ሕቶ ንተምሃሮ ብምሃብ $9 + 1 = 10$ ምኻኑ ክግንዘቡ ምግባር ይከኣል እዮ።

ብኻልእ ኣገባብ ድማ ቅድም ክብል ተምሃሮ ብኣገባብቶም ምቕጻር ብደንቢ ዝተለማመዱ ስለዝኾኑ ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት እናቐፀሩ ክኸዱ ብምግባር ኩሎም ኣገባብቶም 10 ክምዘውክሉ ብምግባር ምስ 10 ክላለዩ ምግባር ይከኣል እዮ። ብተመሳሳሊ ኣገባብ ቁርፅፅ ፅንፀይቲ ብምጥቃም ምስ 10 ክላለዩ ምግባር ይከኣል እዮ። እዚ ግን ዓሰርተ ቁርፅፅ ፅንፀይቲ ኣብ ሓደ ብምጥማር ዓሰርተን ሓደ ጥማርን ክገናዝቡ ዝሕግዝ እዮ። እዚ ድሕሪ ምግንዛብም ድማ $10 + 1 = 11$ ፣ $10 + 2 = 12$ ፣ $10 + 3 = 13$ ፣ ወዘተ ዝእመሰሉ ክፋለጡ ብምግባር ምምሃር ይከኣል እዮ። እዚ ብምስራሕ ካብ 11 ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ክላለዩ ምግባር ይከኣል። ይኹን እምበር ካብ 11 ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ንምምሃር ኣብ ክልተ መቐጻጻና እንተንሰርሕ ዝሓሸ እዮ ዝብል እምነት ኣሎ። ንሱ ድማ ልክፅ ካብ 1 ክሳብ 5ን ካብ 6 ክሳብ 9ን ኢልና ዘምህርናሉ ኣገባብ ካብ 11 ክሳብ 15 ዘሎን ካብ 16 ክሳብ 20 ዘሎን ገይርካ ምምሃር እዮ።

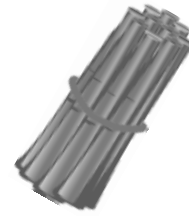
ካብ 11 ክሳብ 15 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት

ቅድም ክብል ብዝገለፀናዮ ኣገባብ ካብ 11 ክሳብ 15 ዘለዉ ቁፅርታት ንምምሃር ንጥፊት 4 ክሰርሑ ብምግባር ምጅማር ይከኣል እዮ።

ንጥፊት 4

ኣብዚ ሰዓት እዚ ዓሰርተ ቁርፅፅ ፅንፀይትታት ብሓደ እንትጥመሩ 10 ዝብል ከምዘውክሉ ተምሃሮ ተረዲኦም እዮም ዝብል እምነት ኣሎ።

እዚ ጥማር እዚ ምስ 10 ከዛምዱ እንተኸኢሎም ድማ 11 ቁርፅፅ ፅንፀይቲ ማለት 1 ጥማርን 1 ቁርፅ ፅንፀይትን ከምዝኾነ መብርሂ ይወሃቦም። በዚ ኣገባብ ድማ $10 + 1 = 11$ ክርድኡ ግበሩ። እዚ ሜላ እዚ ብምኽታል $10 + \square = 12$ & $10 + \square = 13$ & $10 + \square = 14$ ን $10 + \square = 15$ ንዝብሉ ሕቶታት ክምልሱ ምሕታት ይክኣል እዩ።

ነዞም ሕቶታት ምስ ሰርሑ ካብ 11 ክሳብ 15 ዘለዉ ቁፅርታት ኣብ ፍላሽ ካርድ ወይድማ ብዓብዩ ኣብ ወረቐት ብምፅሓፍ ተምሃሮ እናረኣዩ ክለማመድዎምን እናደጋገሙ ክፅሓፉዎምን ኣበረታትዎም።

11	12	13	14	15
----	----	----	----	----

ኣገባብ ገምጋም

ተምሃሮ ዜሮ ዝተረድኡን ካብ 11 ክሳብ 15 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ዝፈልዩ ምዃናምን ብቐደም ሰዓብ ክፅሓፉ ምኽኣሎምን ንምርግጋፅ ዝኾነ ቁፅሪ ብቐል ብምፅዋፅ ነቲ ቐፅሪ ክፅሓፉ፣ ናይቲ ቐፅሪ ቀዳማይን ሰዓባይን ክፅሓፉ ብምግባር ምፍታሽ ይክኣል እዩ። ነዚ ብምስዓብ ድማ መልመዲ 2 ክሰርሑ ምግባር ይክኣል እዩ። ከም ኣብነት፡

- ካብ 11 ክሳብ 15 ዘለዉ ቁፅርታት ፅሓፉ።
- ዝስዕቡ ቁፅርታት ካብ ዝዓበዩ ናብ ዝነኣሰ ብቐደም ሰዓብ ስርዑ።
 - ሀ. 11፣ 13፣ 12 ለ. 14፣ 12፣ 15፣ 13
3. ቀዳማይ 13 ድለዩ።
4. ሰዓባይ 14 ድለዩ።
5. ዝጎደለ ቁፅሪ ፅሓፉ።

1		3	4			7				11		13		
---	--	---	---	--	--	---	--	--	--	----	--	----	--	--

ካብ 16 ክሳብ 20 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት

ተምሃሮ ክሳብ ሕዚ ካብ 1 ክሳብ 15 ዘለዉ ቁፅርታት ፈልዮም ፈሊጦም እዮም ኢልካ ይእመን። ስለዝኾነ ድማ ሕዚ ካብ 16 ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ክመሃሩ ክግበር እዩ። እዚ ብግብሪ ንምምሃር ድማ ንጥፊት 5 ክሰርሑ ብምግባር ምጅማር ይክኣል። እዚ እንትሰርሑ $10 + 10 = 20$ ከምዝበሃል ምምሃር የድሊ።

ንጥረት 5

ካብ 16 ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ንምምሃር ኣብ ሕድሕድ ጥማር ዕንፀይቲ ቁርፅራፅ ዕንፀይቲታት ብምውሳኽ ዝርከቡ ምኽፍፍም ክርእዩ ኣገዝ ይገበረሎም። ምእንቲ እዚ ድማ $10 + \square = 16$ & $10 + \square = 17$ & $10 + \square = 18$ ን $10 + \square = 19$ ንዝብሉ ሕቶታት ክምልሱ ምሕታት ይክኣል እዩ። ኣብ መወዳእታ $10 + \square = 20$ ዝብል እንትምልሱ 10 ቁርፅራፅ ከምዝኸውን ክርእዩ ብምግባር ምስ ክልተ ጥማር ከገናዝቡ ኣግዙዎም። ኣብ መወዳእታ ነቶም ቁፅርታት ኣብ ፍላጎኻ ካርድ ወይድማ ኣብ ዓብዪ ወረቐት ብምፅሓፍ ክለማመድዎምን ክፅሓፉዎምን ኣበረታትዎም።

እዚ ዝሰዕብ ተወሳኺ ኣገባብ ኣመሃህራ ብምጥቃም ድማ ምምሃር ይክኣል እዩ። ንሱ ድማ ካብ 10 ብምጀማር ኣብ ሕድሕድ ቁፅሪ 1 እናወሰኹ ክኸዱ ብምግባር $10 + 1 = 11$ & $10 + 2 = 12$ & $10 + 3 = 13$ ፣ $10 + 4 = 14$ ፣ $10 + 5 = 15$ & $10 + 6 = 16$ & $10 + 7 = 17$ ፣ $10 + 8 = 18$ ፣ $10 + 9 = 19$ ዝብል ክሰርሑ፣ ብምቕፃል ድማ $10 + 10 = 20$ ከምዝኾነ ክርእዩ ምግባር ይክኣል እዩ። እዚ ድማ ኣብ መልመዲ 3 ቀሪቡ ዘሎ ሕቶ እዩ። እዚ ምስርሖም ነቶም ቁፅርታት ክፈልዩ የኸእሎም እዩ ጥራሕ ዘይኾነስ ቕደም ሰዓብ እቶም ቁፅርታት እዉን ብቐሊሉ ክግንዘቡ ዘኸእል እዩ። ነዚኡም ብዝበለፀ ክግንዘቡ ድማ ካም መልመዲ 4 ክሳብ መልመዲ 7 ዘለዉ ሕቶታት ክሰርሑ ግበሩ።

መልመዲ 3

ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ንምፍላይን ነዞም ቁፅርታት ምፅሓፍን ክለማመዱ ንምግባር ተሓሲቡ ዝተዳለወ መልመዲ እዩ። ስለዝኾነ ድማ ናይ ሕድሕድ ቁፅሪ ቀዳማይ ክፅሓፉ ብምግባር ክለማመዱ ምግባር ይክኣል እዩ። ነዚ ከም መጠናኸርቲ ክኾኑ ዝኸእሉን ቕደም ሰዓብ ንምልምማድ ዝሕግዙን መልመድታት 5፣ 6ን 7ን ክሰርሑ ግበሩ።

ተወሳኺ ሚላ ኣመሃህራ

መስመር ቁፅሪ ብምጥቃም ተምሃሮ ካብ 0 ክሳብ 20 ነቶም ቁፅርታት ብቕደም ሰዓብ ክሰርዑ ብምግባር ሕቶታት መልመድታት 4፣5፣6 ን 7ን ክሰርሑ ምግባር ይክኣል እዩ።

መልመዲ 4

እዚ መልመዲ እዚ ቀዳማይ ቁፅርታት ንክፈልዩን ክፅሓፉን ንምግባር እዩ።

መልመዲ 5

እዚ መልመዲ እዚ ሰዓባይ ቁፅርታት ንክፈልዩን ክፅሓፉን ንምግባር እዩ።

መልመዲ 6

እዚ መልመዲ እዚ ኣብ መንጎ ክልተ ቁፅርታት ዝርከቡ ቁፅርታት ንክፈልዩን ክፅሕፉን ንምግባር እዩ።

መልመዲ 7

እዚ መልመዲ እዚ ቀዳማይን ሰዓባይን /ተኸታሊ/ ቁፅርታት ንክፈልዩን ክፅሕፉን ንምግባር እዩ።

ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ቀዳማይ፣ ሰዓባይ ከምኡውን ኣብ መንጎ ክልተ ቁፅርታት ዝርከቡ ቁፅርታት ብግቡእ ምስፈለዩ እቲ ዝቐፅል ትምህርቲ ክልተ ቁፅርታት ከወዳድሩ ምግባር እዩ። ነዚ ድማ ንጥፊት 6 ክቐርሑ ምግባር የድሊ።

ንጥፊት 6

ክሳብ 20 ካብ ዘለዉ ቁፅርታት ክልተ ቁፅርታት ብየማንን ብፀጋምን ተዋሂቦም ኣለው። ነዞም ተዋሂቦም ዘለው ቁፅርታት ብምውድዳር ኣብቲ ተዋሂቡ ዘሎ ሳፁን ምልክታት ውድድር < ፣ = ፣ > ክቐምጡ ምግባር እዩ።

እዚ ድሕሪ ምስራሕ ክእለቶም ንምምዕባል ክበሃል እናደጋገሙ ዝሰርሑዎ ሕቶ ምሃብ ዝለዓለ ጥቕሚ ኣለዎ። ካብ መንጎ እዞም ሕቶታት ድማ መልመድታት 8፣ 9 ን 10ን ክሰርሑ ግበሩ።

ኣገባብ ገምጋም

ሀ) ተምሃሮ ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ብግቡእ ዝተረድኡ ምዃናም ንምንፃር ዝተፈላለዩ ሜላታት ምጥቃም ይክኣል እዩ። ከም እታወት ግን ክሳብ ሕዚ ዝተመሃሩዎ ንምዝኸኻርን ንምጥንኻርን፣ ኢሉውን ክእለቶም ንምፍታሽን ልዕል ክብል ካብ መልመዲ 4 ክሳብ መልመዲ 7 ዝሰርሑዎም ሕቶታት ምጥቃም ይክኣል። ከም ተወሳኺ ኣብነት ድማ እዚ ዝስዕብ ሰደቓ ብምሃብ ዝጎደለ ክመልኡ ምሕታት ይክኣል።

ባዶ ቦታ ምልኡ

ቀዳማይ ቁፅሪ	ቁፅሪ	ሰዓባይ ቁፅሪ
	13	
15		
		18
17		19

ኣብ መወዳእታ ድማ ክሳብ 20 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ብምጥቃም ከወዳድሩ ምግባር ኣድላዩ እዩ።

ለ) ተምሃሮ ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ምፍላይ ጥራሕ ዘይኮነስ ብቕደም ሰዓብ ምስራዕ ምኽኣሎም ንምንፃር ዝተፈላለዩ ሚላታት ምጥቃም ይከኣል እዩ። ከም ኣብነት እዚ ዝስዕብ ሰደቓ ብምሃብ ዝጎደለ ክመልኡ ምሕታት ይከኣል።

ለ. ብቕደም ሰዓብ እንትቐመጡ ኣብ ባዶ ቦታታት ክቐመጡ ዝግበኦም ቁፅርታት ፍለዩ።

4			7	
9		11		
	15			18

3.3 ስርዓት ሞጋ ዓድታት

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 3

ደረጃ ብቕዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፡-

☞ ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ብሞጋ ዓድታት የቐምጡ።

ቁልፊ ቃላት

ዓዲ ዓሰርተ፣ ዓዲ ሓደ

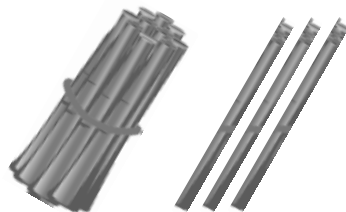
መእተዊ

እዚ ንኡስ ርእሲ እዚ ተምሃሮ ዓድታት ቐፅሪ ክፈልጡን ነዚ ፈሊጦም ድማ ክሳዕ ሕዚ ዝተምሃሩዎም ቁፅርታትን ቕደም ሰዓብምን ብዝበለፀ ከማዕብሉን ንቐፃሊ ክፋላት ትምህርቲ ዝሓሸ ባይታ ከንፅፋን ተሓሲቡ ዝተሰናደኦ እዩ።

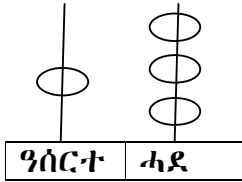
ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን

ነዚ ትምህርቲ እዚ ንምምሃር ቅድም ክብል ዝተምሃሩዎም ካብ 11 ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ብምዝኸኻር ምጅማር ይከኣል እዩ።

ንኣብነት $13 = 10 + 3$ ዝብል ሒሳባዊ ሙሉእ ሓሳብ ቁርፅራፅ ዕንፀይቲ ብምጥቃም ምግላፅ ዝቐለለ ይገብሮ። እዚ በዚ ዝስዕብ መልክዕ ብምፅሓፍ

ወይድማ ኣባክስ ብምጥቃም ነቲ ሓደ ሙሉእ ጥማር ናይ ባዕሉ ሕብሪ ብዘለዎ ኩዕሶ ብምውኅል ብኻልእ ሕብሪ ድማ ነቲ ካልእ ብምውኅል

ኢልካ ምግላፅ ይከኣል እዩ።

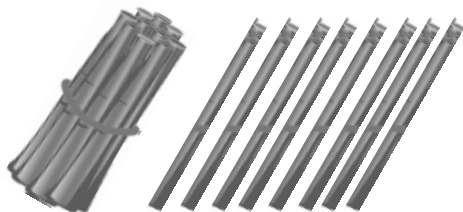
ኣብዚ ኣባከስ እዚ ዓዲ ዓረርተ ዘሎ ኩዕሶ 10 ዝውክል እንትኾን ዓዲ ሓደ ዘለዎ ሰለስተ ኩዓሳሱ ድማ ሰለስተ ይውክላ። ስለዝኾነ $10 + 3$ ዝብል ይውክል ማለት እዩ።

እዚ ብኣብነት ተደጊፉ ክመሃሩዎን ባዕልቶም ተምሃሮ ክለማመድዎን ንምግባር ንጥፊት 7 ክሰርሑ ብምግባር ክኸየድ ይከኣል እዩ።

ንጥፊት 7

ኣብ መፅሓፍ ተምሃራይ ዘሎ 13 ብመልክዕ ልዕል ክብል ዝረእናዮ ንምቕማጥ 10ን 3ን ምፍላይ የድሊ። ድሕሪ እዚነቲ 10 ብሓደ ጥማር፣ እተን ሰለስተ ድማ ምስተበተና ምግላፅ ማለት ከምዝኾነ ክርድኡ ሓግዙዎም። ተምሃሮ ኣባከስ ኣብ ደፍተሮም ክሰርሑ ከፀግመሎም ስለዝኸኣል ብሕንፃዕ ምጥቃም ይከኣል እዩ።

ንኣብነት 18 ንምፅሓፍ እቲ ሓደ ጥማር 10 ዝውክል ብምግባር ብኸምዚ ዝስዕብ ክቕመጥ ይኸኣል እዩ።

$18 = 10 + 8$ ይኸውን ኣሎ ማለት እዩ።

እዚ ድማ ብሰደቓ ዓድታት ቁፅሪ ብኸምዚ ዝስዕብ ምግላፅ ይከኣል እዩ። 1 ኣብ ዓዲ ዓረርተ፣ 8 ድማ ኣብ ዓዲ ሓደ።

ዓዲ ዓረርተ	ዓዲ ሓደ
1	8

እዚ ብግቡእ ምስተረድኡ ድማ ኣገላልፃ እቶም ቁፅርታት ክለማመዱ ንምሕጋዝ መልመዲ 11 ክሰርሑ ኣበረታትዎም።

መልመዳ 11

እዚ መልመዳ እዚ ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ኣብ ሰደቓ ዓድታት ቐፅሪ ከስፍሩ ብምግባር ዛዕባ ዓዲ ቐፅሪ ብዝበለፀ ከጠናኸሩ ንምግባር እዩ።

በዚ መሰረት ድማ ሕድሕድ ቐፅሪ ብኸምዚ ዝስዕብ ይግለፅ።

	ዓሰርተ	ሓደ
16	1	6
11	1	1
17	1	7
19	1	9
20	2	0

ብዓድታት ኣገላልፃ ክለማመዱ ንምግባር ተወሰኸቲ ቁፅርታት ብምሃብ ተምሃሮ ባዕልቶም ክሰርሑ ክትገብሩ ትኸእሉ ኢኹም።

ነዚ ምስ ሰርሑ ድማ ምድማር ቐፅርታት ብዓድታት ቐፅሪ ብምግላፅ ከምዝሰራሕ ንምርእይ ክልቲኦም ኣገባባት ክሰርሑ ብምግባር ርክብ ሕድሕድ ክመሃሩ ምግባር ተመራጺ እዩ። ስለዝኾነ ድማ ንጥፊት 8 ክሰርሑ ብምግባር ኣብ ሕድሕድ ኣገላልፃ ዘሎ ርክብ ክንፅረሎም ምግባር ይከኣል እዩ።

ንጥፊት 8

እዚ ንጥፊት እዚ ተምሃሮ ቅድም ክብል ዝተምሃሩዎም ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ብዝተፈላለዩ መንገድታት ብኸመይ ከምዝግለፁ ክለማመዱ ዝሕግዝ ንጥፊት እዩ። ብመሰረት እዚ ድማ 14 ብሰለስተ መንገዲ ኸግለፅ ከምዝኸእል ክርድኡ ምግባር የድሊ። ካብቶም ሚላታት እዞም ዝስዕቡ ምርኣይ ይከኣል።

14 በቶም ሚላታት ንምግላፅ፡

1. ካብዞም ተዋሂቦም ዘለዉ ክፋላት 10 ብላዕሊ ዘለዉ 10 እንትውክሉ ኣብ ካልኣይ መስርዕ ዘለዉ 4 ዝውክሉ እዮም።
2. $14 = 10 + 4$
3. 14 ብዓድታት ቐፅሪ

ዓዲ ዓሰርተ	ዓዲ ሓደ
1	4

ኢልካ ክግለፁ ይኸእሉ እዮም።

ብኻልእ መንገዲ ድማ ኣብ ንጥፈት 8 ካልኣይ መደብ ተገሊፁ ዘሎ ኣባከስን ዓድታት ቁፅርን ብምጥቃም ምግላፅ ይከኣል እዩ። ኣብ ሳልሳይ መደብ ተገሊፁ ብዘሎ ኣገባብ ድማ ብሕንፃፃትን ብዓድታት ቁፅሪን ምግላፅ ከም ዝከኣል ክለማመዱ ምግባር ኣድላዩ ካብ ምኃኑ ንላዕሊ ተምሃሮ ዝተፈላለዩ ኣገባባት ክበርሁሎም ዝሕግዝ እዩ።

ኣብ መወዳእታ ብልምምድ ክእለቶም ንምምዕባል መልመዲ 12 ክሰርሑ ምግባር ይከኣል እዩ።

መልመዲ 12

እዚ መልመዲ እዚ ተምሃሮ ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ብድምር 10ን ብኻልእ ቁፅርን ምግላፅ ክለማመዱ ተባሂሉ ዝተዳለወ እዩ። እዚ መልመዲ እዚ ናብ ደፍተሮም ክቐድሑ ብምግባር ንሕድሕድ ክፍቲ ቦታ ክመልኡን ትኸክለኛነት መልሶም ከረጋግፁን ይግባእ።

ንኣብነት $12 = 10 + \square$
 $12 = 10 + \boxed{2}$

መልሲ $\boxed{2}$

ኣገባብ ገምጋም

ተምሃሮ ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ብዋጋ ዓድታት ቁፅሪ ከቐምጡ ምክኣሎም ንምንፃር ኣንዚ ብርኪ እዚ ገምጋም ምክያድ ኣድላዩ እዩ። እዚ ንምግባር ዝተፈላለዩ ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ብምሃብ ነቶም ቁፅርታት ብዓድታት ቁፅሪ ክገልፁ ወይ ድማ ኣብ ሓደ ቁፅሪ ብድማር 10 ክገልፁ ብምግባር ምገምጋም ይከኣል።

ኣብነት፡

- ነዞም ዝስዕቡ ቁፅርታት ብዋጋ ዓዲ ግለፁ።

ሀ. 14	ለ. 17	ሐ. 12
-------	-------	-------
- ነዞም ዝስዕቡ ብድማር 10 ግለፁ።

ሀ. 13	ለ. 19	ሐ. 16
-------	-------	-------

ምዕራፍ 4

ምድማርን ምጉዳልን ክሳብ 20

17 ክፍለ ጊዜ

መጻገፍ

ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ተምሃሮ ክሳብ 20 ብዘለዉ ቁፅርታት ተጠቂሞም ምድማርን ምጉዳልን ክማዕብሉን ምስዚ ብዝተተሓሓዘ መልክዑ ቃል ግድላት ክፈትሑን ንምግባር ዝተፈላለዩ ሕቶታት ንክሰርሑ ምብርትታዕ ኣገዳሲ እዩ።

ስለዝኾነ ድማ ክእለት ምድማርን ምጉዳልን እንተመሓይሾም ንቐፃሊ ትምህርቶም መሰረት ስለዝኾነ ተደመርቲ፣ ብሓባር ምቕፃር፣ ብተደመርቲ ምትንታን፣ ዝርገሐ ተደመርቲ ቁፅሪን ቃል ግድልን ብምጥቃም ንክለማመዱ ዝተፈላለዩ ሕቶታት ብምሃብ ክሰርሑ ምግባር ኣድላዩ እዩ።

ውፅኢታት ምምሃር ምስትምሃር እዚ ምዕራፍ

ኣብዚ ምዕራፍ ትዕቢት ዝግበረሉ ውፅኢት፡- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ

- ⊖ ድማርም ክሳብ 20 ዝኾኑ ቁፅርታት ይደምሩ።
- ⊖ ክሳብ 20 የጉድሉ።
- ⊖ ድማርም ክሳብ 20 ዝኾኑን ክሳብ 20 ዘለዉን ሙሉእ ቁፅርታት ተጠቂሞም ቃል ግድላት ይደምሩን የጉድሉን።

ነዚ ምዕራፍ ዘድልዩ መምሃሪ ሓገዛት

እዚ ምዕራፍ እዚ ንምምሃር እዞም ዝስዕቡ መምህራ ሓገዛት ምጥቃም ይክኣል እዩ። ኣብ ከባቢ ዝርከቡ ኣቐሑ ከም እርሳስ፣ ቢሮ፣ ባሊቃ፣ ዝዕጎል፣ ፀፀር፣ ችርባ ችርባ፣ ዝተፈላለዩ ካርድታትን ኣባከስን ከም መምህራ ሓገዝ ምጥቃም ይክኣል እዩ።

ቁልፊ ቃላት

ምድግር፣ ምጉዳል

4.1 ምድግር ድምርም ካብ ግደዘበልፅ መቐፀሪ ቕፅርታት

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 7

ደረጃ ብቐዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፡-

- ☉ ክሳብ 20 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ተጠቐሞም ይድምሩ።
- ☉ ብምድግር ይጻቢ ወይ ይንእስ ዝብል ርክብ ተጠቐሞም ምኽንያት ይህቡ።

ንጥፊታት ምምሃርን ምስትምሃርን

ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ተምሃሮ ክሳብ 20 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ናይ ምድግርክእለቶም ከመሓይሽ፣

ቁፅርታት ብተደመርቲ ምትንታን ክለማመዱ፣

ዝርገሐ ተደመርቲ ቁፅርታት ክፈልዩ፣

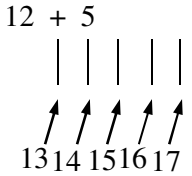
መስመር ቐፅሪ ተጠቐሞም ናይ ቁፅርታት ናይ ይንእስ ርክብ ብምድግር ምግላፅን ምኽንያት ምሃብን ክለማመዱ ስለዝድለ፣ እዞም ልዕል ክብል ዝተገለፁ ኩሎም ብኣግባቡ ክጭብጥዎም ንምግባር ንጥፊት 1ሀን ለን ክሰርሑ ብምግባር ምድግር ይክኣል እዩ።

ንጥፊት 1

ሀ) እዚ ንጥፊት እዚ ንምድግር ተምሃሮ ቅድም ክብል ዝተምሃሩዎም ቀለልቲ ናይ ምድግር ሙሉእ ሓሳባት ከም መበገሲ ምጥቃምን ብጉጅለ ክሰርሑዎ ምግባርን ኣድላዩ እዩ። ነዚ ብምስዓብ ድማ ኣብ ምዕራፍ ሰለስተ ዝተምሃሩዎም ሙሉእ ቁፅርታት ብምጥቃም ስራሕቲ ምድግር ምድግር ጠቓሚ እዩ ክኸውን። እዚ ብኣግባቡ ንምትግባር ኣብዚ ንጥፊት እዚ ዘለዉ ሕቶታት በዝሒ ሕድሕድ ምስሊ ብምቐፃር እቲ በዝሒ ኣብቲ ሳፁን ክስፍሩ ብምግባር ክሰርሑ ምግባር ይክኣል እዩ። ኣብዚ ተግባር እዚ ሕድሕድ ዋጋ ኣብቲ ባዶ ቦታ ምስኣል ንተምሃሮ ከፀግም ይኸእል ይኸውን፤ እንተኾነ ግን እቲ ቀንዲ ዝድለ ጉዳይ ምስኣል ዘይኮነስ በዝሒም ምቐፃር ስለዝኾነ ብዝተፈላለዩ ኣገባባት ክቐፀሩ ብዝኸእሉ ክስእልዎም ምግባር ይክኣል እዩ። ስለዚ ሕድሕድ ተምሃራይ መልሱ ኣብቲ ሳፁን ክስፍሩ ብምግባር እቲ መልሲ ትኽክል ምዃኑን ዘይምዃኑን ብምርግጋዕ ዝተጋገዩ እንተልዩም ዳግም ክቐፅሩ ብምግባር ጎደለኦም ክእርሙ ምግባር

ይከኣል። ክቕፅሩ እንተለዉ መጀመሪያ ብዓብዩ ቕፅፅ ክጅምሩ እንተተገይሩ ኣሰራርሐኦም ዝቐለለ ይኸውን።

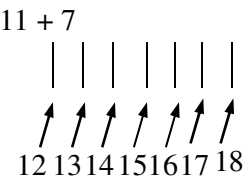
ንኣብነት $12 + 5$ ዝብል ንምድማር ሓሙሽተ ሕንፃፃት ብምቕማጥ በዚ ዝስዕብ ኣገባብ ምድማር ከምዝከኣል ምርኣይ ንክኣልኡና።

ስለዚ $12 + 5 = 17$

ለ) ተምሃሮ ቅድም ክብል ዝነበሮም ኣረዳድኣ ብዝበለፀ ንክመሓይሹን ብጉጅለ እንትሰርሑ ዝነበሮም ግንዛብ ዝሕግዝን ስለዝኾነ በቢውልቀ ክሰርሕዎ እንተተገበረ ዝሓሸ ክኸውን ይክኣል እዩ።

በዚ መሰረት ንኣብነት $7 + 11$ ዝብል ንምድማር በዚ ዝስዕብ ኣገባብ ብምጥቃም

ምድማር ክለማመዱ ምግባር ዝሓሸ እዩ። በዚ ኣገባብ እንትድመር መልስና $11 + 7 = 18$ ይኸውን ማለት እዩ።

እዚ ክሰርሑ እንትሓስቡ ኣገላቢጦም ብምፅሓፎም $7 + 11$ ን $11 + 7$ ማዕረ መልሲ እዮም ዝረኽቡ። ስለዝኾነ ድማ ከምዚ ዓይነት ተወሰኽቲ ሕቶታት ብምሃብ ቦታ ምቕይያር ኣብ መልሶም ለውጢ ከምዘየምፅእ ክርድኡ ምግባር ኣዝዩ ጠቓሚ እዩ።

ኣገባብ ገምጋም

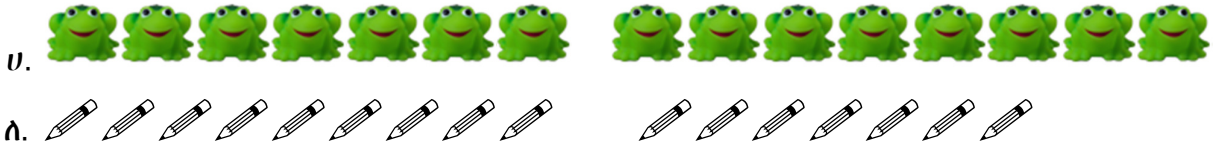
ኩነታት ትምህርቲ ተምሃሮ ንምግምጋም እዞም ዝስዕቡ ኣገባባት ክትጥቀሙ ትክእሉ ኢኹም።

ኣብ ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ዝተደረኹ ሕቶታት ምድማር ብመልክዕ ዕዮ ክፍልን ዕዮ ገዛን ምሃብ፣ ኣብነት ክልተ ጉጅለ ስእልታት ብምሃብ እናቕፀሩ ክድምሩ ምሕታት።

ሓደ ቁፅሪ ናይ ካልኦት ክልተ ቁፅርታት ድምር ገይሮም ክገልፁ ምሕታት፣ ኣብነት 18 ብድማር ክልተ ቁፅርታት ግለፁ።

ኣብ ክይዲ ምምሃር ምስትምሃር ናይ ተምሃሮ ክእለትን ምክንያታዊ ናይ ምዃን ባህሪን ምክትታል። ኣብ መልመዲ 1 ዘለዉ ሕቶታት ብምሕታት እዉን ምግምጋም ይከኣል። ካብዚ ብተወሳኺ ነዞም ዝስዕቡ ኣብነታት ምርኣይ ይከኣል።

1. እናቕፀርኩም ደምሩ።

2. ደምሩ።

ሀ. $13 + 4$ ለ. $12 + 6$ ሐ. $5 + 14$

3. 17 ብድማር ክልተ ቁፅርታት ግለፁ።

መልመዲ 1

ተምሃሮ ቅድም ክብል ኣብ ንጥፊት 13 ንጥፊት 2ን ካብ ዝተምሃሩዎም ብምብጋስ ክልተ ቁፅርታት ንምድማር ዝተፈላለዩ ምልክታት ብምጥቃም ምስራሕ ከምዝክእሉ ክበርሀሎም ኣድላዩ ደገፍ ይገበረሎም።

ንኣብነት $8 + 3$ ንምድማር 1 ብምጥቃም ከምዝስዕብ ምስራሕ ይክኣል እዩ።

$$\textcircled{11111\ 111} + \textcircled{111} = \textcircled{11111\ 11111\ 1}$$

ስለዚ $8 + 3 = 11$

መተሳሰቢ፣ ካልኦት ምልክታት ከም ሕንፃፅ፣ ስእልታት፣ ወዘተ ምጥቃም ይክኣል እዩ።

መልመዲ 2

ቀንዲ ዕላማ እዚ መልመዲ እዚ መስመር ቁፅሪ ብምጥቃም ከመይ ምድማር ከምዝክኣል ንምግላፅ እዩ። ስለዚ ተምሃሮ ኣብ ክልተ ተደመርቲ ቁፅርታት ነቲ ሓደ ቁፅሪ ሕብሪ ዝተለኸዩ መፍለዩ ብምውሳኔ እቲ ካልኣይ ተደማሪ ካብኡ ንደሓር ምልክት እናገበሩ ንዮማን ገፅ እንትቐዕሉ ኣብ መወዳእታ ዘመልክት ቁፅሪ ናይ ክልቲኦም ድምር ምዃኑ ክበርሀሎም ምግባር እዩ። እዚ ብምግባር መስመር ቁፅሪ ንምድማር ከመይ ከም ዘገልግል መብርሂ ይወሃብ።

እዚ ምስ ሰርሑ ድማ ብትኹል ንምድማር መልመዲ 3 ክሰርሑ ግበሩ።

መልመዲ 3

ቁፅርታት ጋድም ጥራሕ ዘይኮነስ ትኹል ኣገባብ ምድማር ብምጥቃም እውን ምድማር ከምዝክኣል ብኣብነት ምምሃር የድሊ። እዚ ኣገባብ ተጠቐሞም ንምድማር ዝተፈላለዩ ሜላታት ምጥቃም ይክኣል እዩ። ሕንፃፃት ብምጥቃም ከመይ ገይሮም ብትኹል ከምዝድምሩ ዘርኢ ስለዝኾነ ብመሰረት እቲ ኣብነት ተምሃሮ ባዕልቶም ክለማመዱ ብምግባር ምምሃር ይክኣል እዩ።

ኣብነት፡

+7

3 ኣብ ዝብል ሙሉእ ሐሳብ 7 ን 2ን ተደመርቲ እንትበሃሉ 10 ድማ ድምር ይበሃል። ዝድመሩ 10

ቁፅርታት ተደመርቲ እንትበሃሉ ውዕኢት እቲ ምድማር ድማ ድምር ይበሃል።

ነዚ ምስ ሰርሑ ክእለቶም ንምምዕባልን ተወሳኺ ዕድል ንምሃብን መልመዲ 4 ክሰርሑ ምግባር ይከኣል እዩ።

መልመዲ 4

ዕላማ እዚ መልመዲ እዚ ክልተ ቁፅርታት ተዋሂቦም ድምርም ምርካብ ጥራሕ ዘይኮነስ ዝኾነ ቁፅሪ ተዋሂቡ ናይ ክልተ ቁፅርታት ድምር ተገይሩ ክግለፅ ከምዝከኣል ክመሃሩ ምግባር እዩ። እዚ ንምፍጻም ከም ኣብነት 5 ተምሃሮ ንቕድሚት ክወፁ ብምግባር ሕድሕዶም ድምርም 5 ዝኾኑ ቁፅርታት ክሂረቡ ብምግባር ምጅማር ይከኣል እዩ። ነዚ ድማ እቶም ተምሃሮ ናብ ክልተ ጉጅለ ብምስራዕ 1ን 4ን፣ 2ን 3ን ኮይኖም ክምደቡ ብምግባር ምርኣይ ይከኣል። ኩዓሳሱ፣ ፀፀራት፣ ሳናቲም ወዘተ ብምጥቃም እውን ምምሃር ይከኣል እዩ።

መልመዲ 5

እዚ መልመዲ እዚ ናይ መልመዲ 4 መቐፀልታ ስለዝኾነ ንሕድሕድ ቁፅሪ ተደመርቲ ዝኾኑ እናፈለዩ ዝርገሐ ምድማር ቁፅሪ ክመልኡ ምግባር እዩ። እዚ ምስራሕ ኩሎም ተደመርቲ ብቐሊሉ ንክረኽቡ ዘክእል እዩ። ስለዚ ተምሃሮ እዚ ሜላ እዚ ክርድኡ ንምግባር ካብ 1 ብምጅማር ቁፅሪ እናወሰኹ ክሰርሑ ከምዝክእሉ ምምሃር ይከኣል እዩ።

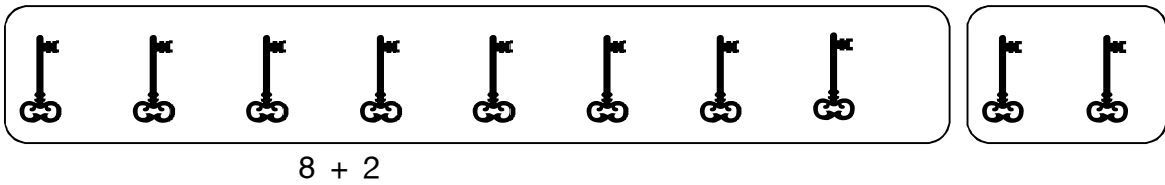
ንኣብነት

12	15
1+11	1+14
2+10	2+13
3+9	3+12
4+8	4+11
5+7	5+10
6+6	7+8
	

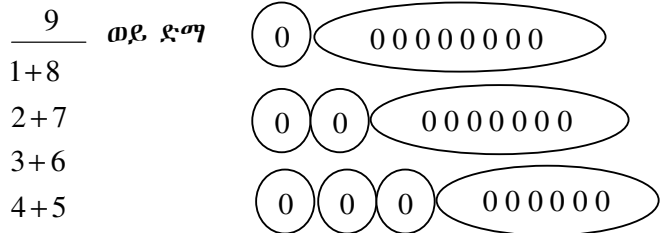
ንጥፈት 2

ቅድም ክብል ክሰርሑዎ ዝፀንሑ ናይ ተደመርቲ ምርካብ ስራሕቲ ንምጥንኻር ተባሂሉ ዝተዳለወ ንጥፈት እዩ። ኣብዚ ተደመርቲ 9 ዝኾኑ ክፈልዩ እዩ ዝድለ። ኣብዚ ንጥፈት እዚ ተምሃሮ ናይ 9 ተደመርቲ ቁፅርታት ክዝርዝሩን በቶም ቀሪቦም ዘለዉ መልስታት ናታቶም መልሲ ኣበየናይ ቦታ ከምዘሎ ሕብሩ ክሂረቡን ምግባር እዩ። ስለዝኾነ ከም ሓገዝ ክኸውን ናይ 10ን 8ን ተደመርቲ ክረኽቡ ብምሕታት ክሰርሑ ምግባር ይከኣል እዩ። ንኣብነት ኣብ ናይ 10 ተደመርቲ 8 + ንዝብል ሕቶ መልሲ ንምርካብ እቶም ሸሞንተ መፋትሕ ኣብ ቦትኡም ክሰፍሩ ብምግባር ምቕጻር።

ድሕሪኡ ድማ ምቕጻር እናቐፀለ 10 ክሳብ ዝብጻኽ ዘለዉ መፋትሕ ኣብቲ ካልኣይ ቦታ ብምቕማጥ እቲ ቁፅሪ ምርካብ ይከኣል እዩ።

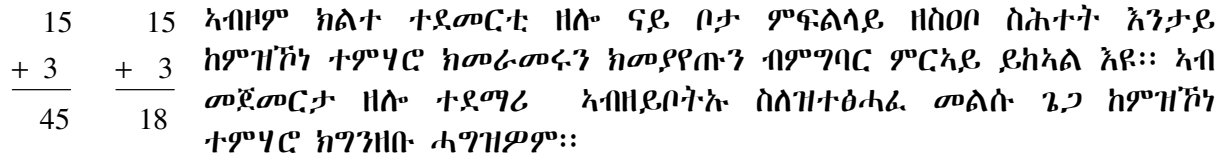
እዚ ንጥፈት 2 ቅድም ክብል ክሰርሕዎ ናይ ዝፀንሑ ምምላእ ተደመርቲ ቁፅሪ ተወሳኺ ሕቶ እዩ። እዚ ንምስራሕ ዝተፈላለዩ ሜላታት ምጥቃም ይከኣል እዩ። ከም ኣብነት

ገይሮም ክሰርሑ ይኸእሉ እዮም፡ ካልእ ኣገባብ እውን ክጥቀሙ ኣበረታትዕዎም። ነዚ ስዒቡ ድማ መልመዲ 6 ክሰርሑ ግበሩ።

መልመዲ 6

ቅድም ክብል ኣብ ሕሉፍ ምዕራፍ ቁፅርታት ብትኹል ምድማር ተማሃሮም እዮም። እዚ ኣገባብ እዚ እንትመርፁ ግን እቶም ተደመርቲ ቁፅርታት ብዓድታት ቁፅሪ ብስርዓት ክፀሓፉ ከምዝግባእ ክመሃሩ እዩ ዝድለ። ቦታ ብትኸክል ዘይምፅሓፍ ዘምፀኦ ስሕተት እውን ዘርኢ እዩ።

ስለዚትኹል /ቁልቁል/ምድማር እንትስራሕ ኣብቶም ዝድመሩ ቁፅርታት ናይ ቦታ ኣቀማምጣ ስሕተት ከይፍፀም ልዑል ጥንቃቕ ክውሰድ ከምዘለዎ ተምሃሮ ክግንዘቡ ግበሩ።

መልመዲ 7

እዚ መልመዲ እዚ ድማ ቁፅርታት እንትድመሩ ብዓድታት ቁፅሪ ምጥቃም ክንደይ ዝኣክል ስራሕቲ ዘቕልል ምዃኑ ክበርሀሎም ንምግባርን ከም ሓደ ተመራባ ሜላ ክጥቀሙሉ ንምግባርን እዩ ተዳልዩ። ስለዝኾነ እዚ ሜላ እዚ ተወሰኸቲ ሕቶታት ብምሃብ እናደጋገሙ ክሰርሑ ምግባር ዝበለፀ እዩ።

መልመዲ 8

ልዕል ክብል ኣብ ትኹል ምድማር ኣቀማምጣ ቦታ ወሳኔይ ከምዝኾነ ተገሊፁ እዩ። ቁፅርታት ብዓድታት ብምግላፅ እንትድመሩ እውን ናይ ቦታ ኣቀማምጣ ወሳኔይ ከምዝኾነ ምርኣይ ይከኣል።

ስለዚ እዚ መልመዲ እዚ ብዓድታት ዋጋ ብምግላፅ ክድምሩ ንምግባር እዩ። እግረ መንገድም ድማ ኣቀማምጣ ቦታ ክለማመዱ ዝሕግዝ እዩ።

ኣብነት

$$\begin{array}{r} 12 \\ +7 \\ \hline \square \end{array} \quad 2 + 7 = 9 \quad \begin{array}{r} 12 \\ +7 \\ \hline \square \end{array}$$

ዝዞም ኣብነታት እንትምህሩዎም ዓዲ ሓደ ዘለዉ ቛፅርታት ብምድማር ጠቕላላ ውፅኢት እዚ ምድማር ክርከብ ከምዝከኣል ክግንዘቡ ሓግዝዎም።

ንጥፈት 3

ቅድም ክብል ተምሃሮ ኣብ መስመር ቛፅሪ ካብ ፀጋም ናብ የማን እንትንጓዓዝ ቁፅሪ እናዓበየ ከምዝኸይድ ሪኦም እዮም። እዚ መሰረት ብምግባር ዝተወሰኑ ቁፅርታት ናይ ምውድዳር ስራሕቲ ክሰርሑ ፀኒሖም እዮም። ካብቶም ቁፅርታት ንምውድዳር እንጥቀመሎም ኣገባባት እቲ ሓደ ሕንፃፅ ቁፅሪ ምጥቃም እዩ። ሕዚ ድማ ቁፅርታት ንምውድዳር ብመስመር ቁፅርን፣ ቁፅርታት በቢዓዲ ቁፅሪ ብምግላፅን ምጥቃም ከምዝከኣል ክመሃሩ እዮም። ከም ኣብነት 12 ን 15 ን ንምውድዳር ፤

መስመር ቁፅሪ ብምጥቃም እንትወዳደሩ 15 ካብ 12 ብየማን ገፅ ስለዝርከብ 15 ካብ 12 ዝዓበየ እዩ ንብል። ወይድማ 12 ካብ 15 ዝነኣሰ እዩ ንብል። ብተመሳሳሊ ድማ ነቶም ቁፅርታት ብዓድታት ቁፅሪ ብምግላፅ ምውድዳር ይከኣል እዩ። ንኣብነት

12 = 10 + 2 እንትኾን 15 = 10 + 5 እዩ። ኣብ ዓዲ ዓሰርተ ዘለዉ ክልቲኦም ማዕረ ስለዝኾኑ 2 ን 5ን ጥራሕ ኢና ነወዳድር። 2 < 5 ስለዝኾነ 12 < 15 እዩ ንብል። ብዝብል ኣገባብ ክመሃሩ ብምግባር ቁፅርታት ከወዳድሩ ሓገዝ ግበሩሎም። እዚ ብዝበለፀ ክግንዘቡ ምእንቲ ተወሰኽቲ ሕቶታት ምሃብን ኣበርቲዓም ክለማመዱ ምግባርን ኣድላዩ እዩ።

መልመዲ 9

ተምሃሮ ቁፅርታት ድሕሪ ምውድዳር ሓደ ካብ ካልእ ይንእስ ይበልፅ እናበሉ ክገልፁ ክኢሎም እዮም። ነዚ መሰረት ብምግባር እዚ መልመዲ እዚ ናይ ቁፅርታት ናይ ይንእስ ዝምድና ብምድማር ምግላፅ ክክእሉን ነዚ ድማ ምክንያት ክህቡን ንምግባር እዩ።

ንኣብነት $15 = 12 + 3$ ስለዚ $12 < 15$ ወይ ድማ $15 > 12$

$11 = 9 + 2$ ስለዚ $9 < 11$ ወይ ድማ $11 > 9$

$16 = 11 + 5$ ስለዚ $11 < 16$ ወይ ድማ $16 > 11$

$12 = 8 + 4$ ስለዚ $8 < 12$ ወይ ድማ $12 > 8$ እናበሉ ምክንያት ክህቡ ኣበረታትዎም።

ኣገባብ ገምጋም

ክሳብ ሕዚ ዝተመሃሩዎም ቁም ነገራት መሰረት ብምግባር ተምሃሮ ዝሓዙዎ ብቕዓት ንምግምጋም ዝተፈለዩ ሜላታት ምጥቃም ይከኣል። ፈለማ ሰደቓ ቁፅሪ ብምጥቃም ምድማር፤

ብምቕጻል ሕንፃዕ ቁፅሪ ብምጥቃም ምድማር፣ ምክክሎም ምግምጋም የድሊ። ብምቕጻል ድማ ዝኾነ ቁፅሪ ብክልተ ተደመርቲ ቁፅርታት ክገልፁ ዝሓትት ሕቶ ብምሃብ፣ ብዓድታት ቁፅሪ ድማ ክድምሩ ብምሕታት ክድምሩ ብምሕታት ምግምጋም ይክኣል። ኣብ መወዳእታ ቁፅርታት ምውድዳር ዝሓትት ሕቶ ብምሃብ ምግምጋም ይክኣል።

- ኣብነት፡ 1. 13 + 5 ሕንፃዕ ቁፅሪ ብምጥቃም ደምሩ።
- 2. ሕንፃዕ ብምጥቃም 7 + 5 ደምሩ።
- 3. 12 ብድማር ክልተ ቁፅርታት ግለፁ።
- 4. ነዞም ዝስዕቡ ቁፅርታት ኣወዳድሩ።

ሀ. 12 _ 13 ለ. 17 ___ 14 ሐ. 15 ___ 15

4.2 ምጉዳል መሉእ ቁፅርታት ክሳብ 20

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 7

ደረጃ ብቕጻት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፡-

- ☉ ክሳብ 20 ዘለዉ መሉእ ቁፅርታት ተጠቂሚም የጉድሉ።

ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን

ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ተምሃሮ ክሳብ 20 ዘለዉ መሉእ ቁፅርታት ብምጥቃም ናይ ምጉዳል ክክለቶም ክመሓየሽ፣ ዝርገሐ ቁፅርታት ብምጉዳል ክመልኡ፣ ቁፅሪ ናይ ክልተ ቁፅርታት ኣፈላላይ ገይሮም ክገልፁ፣ ብዕምዲን ብጉጅለን እናኾኑ ናይ ምድማርን ምጉዳልን ቃል ግድላት ክፈትሑ፣ ኢሎውን ኣብ ማዕርነት መሉእ ሓሳብ ባዶ ቦታታት ብምምላእ ስራሕቲ ምስላሕ ክፍፁሙ ክግበር እዩ።

እዞም ልዕል ክብል ዝተገለፁ ኩሎም ብኣግባቡ ክጭብጥዎም ንምግባር ንጥፈት 4 ክሰርሑ ብምግባር ምጅማር ይክኣል እዩ።

ንጥፈት 4

ዛዕባ ምጉዳል ንምምሃር መጀመርያ ምጉዳል ዝብል ኣምር ምልጋስ፣ ምጥፋእ፣ ምውሳድ ወዘተ ምስ ዝብሉ ቃላት ብምትእስሳር ክመሃሩ ምግባርን ኣብ ኣፈፃፀማ ድማ ናይ “x” ምልክት ዝተገበረሎም ዝውገዱ እንተኾይኖም ዝተርፉ ክንደይ ከምዝኾኑ ክዕሓፉ ብምግባር ምጅማር ይክኣል እዩ።

እዚ ንምግባር ኣብ ከባቢኦም ዝርከቡ ነገራት ከም ባሊቃ፣ ዓተር፣ ፀፀርን ካልኦትን ምጥቃም ይክኣል እዩ። እዚ ምስራሕ ኣምር ምጉዳል ግልፅን ቀለልን ክኾውን ይገብሮ እዩ።

ንኣብነት፡ 12 ባሊቃታት እንተልዩምን ካብዚኦም ድማ ሓመሽተ እንተተወሲዶምን ክንደይ ይተርፉ?

ተምሃሮ እናቆፀሩ ክምልሱ ግበሩ። ካብ 12 ባሊቃታት 5 ባሊቃታት እንትጎድሉ 7 ባሊቃታት ከምዝተርፉ ኣረድኡዎም። እዚ ድሕሪ ምፍፃም ተምሃሮ ክለማመዱ ምእንቲ መልመዱ 10 ክሰርሑ ግበሩዎም።

መልመዳ 10

ብመሰረት ቅድም ክብል ዝተምሃሩዎ ወይድማ ሰረዝ ብምጥቃም ምጉዳል ክሰርሑ ኣበረታትዕዎም።

ንኣብነት፡

12 - 3 =

12 - 3 = 9

ኣብ ከባቢኦም ብዝርከቡ ጭቡጥ ኩነታት ተመስሪትኩምካብ ክፍሊ ተምሃራይ ብምውፃእ፣ ካብ ሰልፊ ዝተወሰኑ ተምሃሮ ክተርፉ ብምግባር፣ ክቢ ሰሪሖም እንትጎደቱ ተምሃሮ እናጉደልኩምካልኦት ኣገባባትን ብምጥቃም ሕቶታት ምጉዳል ክሰርሑ ግበሩን በይኖም ድማ ክለማመዱ ሓግዝዎምን።

ነዚ ስዒቡ ድማ መልመዳ 11 ክሰርሑ ግበሩ።

መልመዳ 11

ቅድም ክብል ሰረዝ ብምጥቃም ዝተመሃሩዎ ዛዕባ ምጉዳል ከም መበገሲ ብምውሳድ ብትኹል ምጉዳል ክመሃሩ ግበሩ። እዚኦም ድማ ሕንፃዕ ብምጥቃም ወይ ድማ ዋጋ ዓዲ ቁፅሪ ብምጥቃም ክሰርሑ ከምዝክእሉ መብርሂ ብምሃብ ሓግዙዎም።

ነዚ ክሰርሑ ኣብ ምጉዳል ዘለዎም ግንዛብ ክስፍሑ ኣብ ሕንፃዕ ቁፅሪ ንድሕሪት ብምኻድ ከመይ ምጉዳል ከምዝክእል ክመሃሩ ምግባር የድሊ። ነዚ ድማ መልመዳ 12 ክሰርሑ ግበሩ።

መልመዳ 12

እዚ መልመዳ እዚ ንድሕሪት ብምኻድ ምጉዳል ክለማመዱ ንምግባር ዝሕግዝ እዩ።

ነዚ ድሕሪ ምስርሖም ድማ ዝኾነ ቁፅሪ ብጉዳል ክልተ ቁፅርታት ምግላፅ ክክእሉን ኣብ ምጉዳል ዘለዎም ኣረዳድኣ ከጠናኸሩን ምግባር ግቡእ እዩ። ነዚ ክሕግዝ ድማ ንጥፈት 5 ብጉጅለ እናተመያየጡ ክሰርሑ ግበሩ።

ንጥፈት 5

እዚ ንጥፈት እዚ ዝተፈላለዩ ቁፅርታት ብምሃብ ከም ጉዳል ክልተ ቁፅርታት ክገልፁ ንምግባር ዓሊሙ ዝተዳለወ እዩ። እንተኾነ ግና እቲ ዝወሃብ ቁፅሪ መጀመርታ ካብ 10 ዝንእስ

እንተዘኸውን ነቶም ተምሃሮ ክቐልል ይኸእል። ነዚ ብዝግባእ ምስበረሀሎም ድማ ክሳብ 19 ዘለዉ ቁፅርታት ምሃብ ይክኣል።

ነዚ ንምጥንኻር መልመዲ 13 ን መልመዲ 14 ን እናተመያየጡ ክሰርሑ ግበሩ። እዚ ብዝግባእ ክበርሃሎም ንምሕጋዝ ድማ ብምድግር ዝተገለፀ ናብ ምጉዳል ክቐይሩን ኣብ መንጎኦም ዘሎ ርክብ ክበርሃሎምን ብምግባር ሓደ ቁፅሪ ከም ጉዳል ክልተ ቁፅርታት ብኸመይ ክሰርሑዎ ከምዝኸእሉ ክለማመዱ ምግባር የድሊ።

ንኣብነት

- 7 + 1 = 8 ስለዚ 8 - 1 = 7
- 7 + 2 = 9 ስለዚ 9 - 2 = 7
- 7 + 3 = 10 ስለዚ 10 - 3 = 7
- 7 + 4 = 11 ስለዚ 11 - 4 = 7 ወዘተ
- 12 + 1 = 13 ስለዚ 13 - 1 = 12
- 12 + 2 = 14 ስለዚ 14 - 2 = 12
- 12 + 3 = 15 ስለዚ 15 - 3 = 12
- 12 + 4 = 16 ስለዚ 16 - 4 = 12 ወዘተ

ኣገባብ ገምጋም

ክእለት ተምሃሮ ንምፍታሽ ኣብ ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ብምውሳድ ዝተወሰነ ሕቶ ምጉዳል ምሃብ ይክኣል እዩ። ኣብነት፡

1. ሕንፃፅ ቁፅሪ ብምጥቃም ነዞም ዝስዕቡ ኣጉድሉ።
 ሀ. 17 - 12 ለ. 18 - 7

2. ኣብ ሕንፃ ቁፅሪ ንድሕሪት ብምኻድ ነዞም ዝስዕቡ ኣጉድሉ።
 ሀ. 15 - 9 ለ. 12 - 7

3. ነዞም ዝስዕቡ ቁፅርታት ብምጉዳል ግለፁ።

6			
9			

4.3 ቃል ግድላት ኣብ ምድማርን ምጉዳልን

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 3

ደረጃ ብቐዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፦

- ☉ ክሳብ 20 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ተጠቐሞም ቀለልቲ ቃል ግድላት ምድማርን ምጉዳልን ይሰርሑ።
- ☉ ቀለልቲ ቃል ግድላት ይምስርቱ።

ንጥፊታት ምምሃርን ምስትምሃርን

እዚ ንኡስ ምዕራፍ እዚ ኣብ ምድማርን ምጉዳልን መሰረት ዝገበሩ ቃል ግድላት ክስርሑን ተምሃሮ ኣብ ምፍታሕ ቃል ግድላት ክለማመዱን ንምሕጋዝ ዝተዳለወ እዩ። እዚ ስለዝኾነ ድማ ተምሃሮ ብቐሊሉ ክርድእዎ ዝክእሉን ምስ ዕለታዊ መነባብርኦም ዝተተሓሓዙን ቃል ግድል ብምሃብ ዝስራሕ እዩ።

እዚ ንምትግባር መልመዲ 15 እናተመያየጡ ክሰርሑ ምግባር ይከኣል እዩ።

መልመዲ 15

ኣብዚ መልመዲ እዚ ዕሉፍ ተዋሃቡ ኣሎ።እዚ ዕሉፍ እዚ ተምሃሮ ብግድን ኣንቢቦም ክርድኡዎ ተሓሲቡ ዝቐረበ ኣይኮነን። ክንብቡ ዝክእሉ እንተሃሊዮም ዝበለፀ እዩ። ይኹን እምበር ኣብዝሓ ዘይኮነብብ ስለዝክእል ኢቲ ስእሊ መሰረት ብምግባር እዩ ሕቶታት ክቐርቡ ዘለዎም። ነቶም ሕቶታት ድማ እናቐፀሩን እናጉደሉን ክሰርሑ ብምግባር ምምሃር ይከኣል እዩ። ኣብዚ ብተወሳኺ ድማ ዝጎደለ ዋጋ ምርኻብ ክለማመዱ ዝሕግዝ እዩ።

እዚ ምስ ሰርሑ መልመዲ 16 እናተመያየጡ ክሰርሑ ምግባር ይከኣል እዩ። ተምሃሮ እንትሰርሑ መምህር እናዘርኩም ኣድላዩ ዘበለ ሓገዝ ክትገብሩ ይግባእ። ኣብ መወዳእታ ድማ መጠቓለሊ ምሃብን ግልፂ ዘይኮነ ምስራሕን ይሓትት።

መልመዲ 16

እዚ መልመዲ እዚ ምዕራታት ንምስራሕ ዓሊሙ ዝተውሃበ ኣብ ስእሊ ዝተመስረተ ቃል ግድል እዩ። ተምሃሮ ነቶም ስእልታት እናረኣዩ ማዕረ ዝኾኑ ክፈልዩን፣ ዘይኮኑ እንተሃልዮም ድማ ማዕረ ዝኾኑሉ ሙሉእ ሓሳብ ክምስርቱን እዩ። ስለዚ መምህር ሓገዝ እናገበርኩምሎም ተምሃሮ ባዕልቶም እናተመያየጡ ክሰርሑ ምግባር ዝሓሸ እዩ።

ኣገባብ ገምጋም

ብቐዓት ተምሃሮ ንምግምጋም ዝተፈላለዩ ምስ ኩነታት ከባቢኦም ዝተኣሳሰሩ ቃል ግድላት ብምሃብ ምግምጋም ይከኣል። ኣብነት፦

1. ሓሊማ 12 ደራሁ ገዚኣ 7 ደራሁ እንተሸይጣ ክንደይ ደራሁ ይተርፋ?
2. ኣብ ሓደ ዳዕሮ 18 ኣዕዋፍ ፀኒሐን እተን 13 ነፊረን ከይደን። ኣብቲ ዳዕሮ ዝተረፉ ኣዕዋፍ ክንደይ እዮን?

ምዕራፍ 5 ባህላዊ መዐቀንታት

9 ክፍለ ጊዜ

መጻኑ

ምዕቃን ምስ ዕለታዊ ህይወት ተምሃሮ ዝተካሰረን ኣብ ተግባር ዝተመስረተ ገይርካ ምምሃር ዝከኣልን ስለዝኾነ ተምሃሮ ኣብ ትምህርቲ ሒሳብ ይኹን ኣብ ተግባራዊ ጥቕሚ ሒሳብ ዝሓሸ ግንዛብ ክፈጥር ዘኽእል ዕድል ዝህብ እዩ። ስለዚ ነዚ ምዕራፍ እዚ ጥንቃቄ ብዝተመልኦ ኣገባብ ምምሃር ውዕኢቱ ዝበለፀ ክኸውን ስለዝገብሮ ነዚ ምዕራፍ ፍሉይ ትኩረት ምሃብ ዕቡቕ እዩ።

ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ምስ ተምሃሮ ዕለታዊ መነባብሮ ብዝተካሰሩ መዐቀንታት ንውሓት፣ መዐቀንታት ትሕዝቶን መዐቀንታት ክብደትን ንምምሃር ኣብ መፅሓፍ ተምሃራይ ዘለዉ ንጥፈታትን መልመድታትን ብጥንቃቄ ክወሃቡ ይግባእ።

ውዕኢታት ምምሃር ምስትምሃር እዚ ምዕራፍ

ካብዚ ምዕራፍ ትፅቢት ዝግበረሉ ውዕኢት፡- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ፤

- ☉ ኣድላይነት ምዕቃን ይገልፁ።
- ☉ እንታይነት ንውሓት፣ ትሕዝቶን ክብደትን ይገልፁ።
- ☉ ባህላዊ መዐቀንታት ብምጥቃም ንውሓት፣ ትሕዝቶን ክብደትን ይዕቅኑን ይወዳደሩን።

ነዚ ምዕራፍ ዘድልዩ መምህሪ ሓገዛት

- ፈትሊ ወይድማ ገመድ
- ዝተፈላለዩ ቁመታት ዘለዉዎም ዘንግታት
- ዝተፈላለዩ መጠን ዘለዎም ብርጭቆታትን ጠራሙዝን
- ጀግ፣ ዝተፈላለዩ መትሐዝቲ ፈሳሲ
- ዝተፈላየ መጠን ዘለዎ ጀሪካን
- ባልዲ
- እርሳስ፣ ሽምግን መስመሪን

5.1 መዐቀኒ ንውሓት

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 3

ደረጃ ብቕዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፦

- ⊖ ኣድላይነት ዓቕን ይገልፁ።
- ⊖ ባህላዊ መዐቀንታት ክም እመት፣ እግሪን፣ ገመድን፣ ተጠቂሞም ንውሓት ይዕቅኑ።
- ⊖ ትርጉም ንውሓት ይገልፁ።
- ⊖ ባህላዊ መዐቀኒ ንውሓት ተጠቂሞም የወዳድሩ።

ቁልፊ ቃላት

ኣገር፣ ስጉሚ፣ ስድሪ፣እመት፣ ዕብዒት፣ ጫማ

መእተዊ

ኣብዚ ንኡስ ርእሲ እዚ ተምሃሮ ንመጀመሪያ እዋን ምስ መዐቀንታት ዝራኸቡሉ ስለዝኾነ እዚ ትምህርቲ ምስ ኣብ ክባቢ ዝርከቡ ነገራት ብምትእስሳር ክመሃሩ ምግባርን ኣብ ክባቢ ዝርከቡ መዐቀንታት ክለማመድዎም ምግባርን ኣገዳሲ እዩ።

ንጥፊታት ምምሃርን ምስትምሃርን

እዚ ምዕራፍ እዚ ምስ ተምሃሮ ዕለታዊ ናብራ ንምትእስሳር ኣብ መምህሪ ክፍሊ ውሽጢ ዘለዉ ነገራትን መነቓቓሕቲ ሕቶታትን ብምጥቃም ምጅማር ይክኣል እዩ።

መነቓቓሕቲ ሕቶታት

- ኣብ ክፍልኹም እቲ ዝነውሐ ተምሃራይመን እዩ?
- እቲ ዝሓፀረ ኸ?
- ካብ መስኮትን ቦሪን ዝነውሐ ኣየናይ እዩ?

እዚአምን ከምዚአም ዝበሉ ካልኦት ሕቶታትን ብምሃብ ናብቲ ዝድለ ትምህርቲ ምእታው ይከኣል። ነዚ ስዒቡ ድማ ኣብ መፅሓፍ ተምሃራይ ዘሎ ንጥፊት 1 ክመያየጥሉ ምግባር ይተባባዕ።

ንጥፊት 1

ተምሃሮ ንንጥፊት 1 በዚ ዝስዕብ መንገዲ ክሰርሐዎ ምግባር ይከኣል እዩ።

ኣብ ሕድሕድ ምድብ እንታይ እንታይ ከምዘሎ ክፈልዩ ሕተቱ።

ኣብ ሕድሕድ ምድብ ዘለዉ ዓይነታት ቀለም ብትኽክል ምፍላዮም ምሕታት።

ካብ ቀይሕ እርሳስን ሰማያዊ እርሳስን ዝነውሐ ኣየናይ እዩ?

ካብ ቀይሕ ገመድን ካብ ሰማያዊ ገመድን ኣየናይ ይነውሕ?

ካብ ቀይሕ መሳልልን ሰማያዊ መሳልልን ኣየናይ ይነውሕ?

ካብ ሓምለዋይ መቐመጢን ካብ ሰማያዊ መቐመጢን ኣየናይ ይነውሕ?

እቶም ኣብ ላዕሊ ዝተውሃቡ ሕቶታት ብምቅይያር፡-

ካብ ቀይሕ እርሳስን ሰማያዊ እርሳስን ዝሓፀረ ኣየናይ እዩ?

ካብ ቀይሕ ገመድን ካብ ሰማያዊ ገመድን ኣየናይ ይሓፀር?

ካብ ቀይሕ መሳልልን ሰማያዊ መሳልልን ኣየናይ ይሓፀር?

ካብ ሓምለዋይ ጠረጴዛን ካብ ሰማያዊ ጠረጴዛን ኣየናይ ይሓፀር?

ነቶም ኣብ ላዕሊ ተዘርዚሮም ዘለዉ ሕቶታትን ኣብ ውሽጢ መምህሪ ክፍሊ ዘለዉ ኣቐሓትን ብምጥቃም ነዊሕን ሓፂርን ዝበሉ ቃላት ክለማመዱ ምግባር የድሊ።

ኣብዚ ንጥፊት እዚ ዘለዉ ሕቶታት ብፍላይ ዝተፈላለዩ ቁመታት ዘለዉዎም ስለዝኾኑ ኣየናይ ነዊሕን ሓፂርን ከምዝኾነ ክፈልዩ ኣብ ምግባር ዝለዓለ ትኽረት ክወሃብ ኣለዎ።

ተወሳኺ ሕቶ /ዕዮ ጉጅለ/
ተምሃሮ ኣብ ከባቢአም ካብ ዝርከብ ፃውናታት ወይድማ ቁርፅፅ-ፅ ፅንፀይትታት ብምሓዝ እናተመያየጡ ኣየናይ ነዊሕ ኣየናይ ድማ ሓፂር ከምዝኾነ ክፈልዩ ምግባር ይከኣል

ንጥፊት 2

ኣብ ንጥፊት 1 ዝተፈላለዩ ዓቕናት ንውሓት ዘለዎም ብምውድዳር ኣየናይ ይነውሕ ኣየናይ ይሓፀር እናበሉ ክርእዩ ፀኒሖም እዮም። ይኹን እምበር ናይ ሓደ ነገር ንውሓት ብኸመይ ይዕቀን ዝበል ሕቶ ኣይተርአየን። ስለዚ ኣብዚ ንጥፊት እዚ ኣብ ከባቢና ዝዝውተሩን ብባህሊ ደረጃ ከም ልሙዳት መዐቀኒ ዘገልግሉን ዝተፈላለዩ ባህላዊ መዐቀንታት ክፈልጡን ነዞም መዐቀንታት እዚአም ብምጥቃም ድማ እናዓቀኑ ከወዳድሩን ንምግባር እዩ።

ስድሪ

ቀዳማይ ባህላዊ መዐቀኒ ካብ ዝኾኑ እቲ ሓደ ስድሪ እዩ። ስድሪ እንታይ ማለት ከምዝኾነ ብምሕታትን ክርእዩ ብምግባርን ስድሪ ተጠቐሞም ከመይ ከምዝዕቅኑን ክመሃሩ ኣበረታትዎም። ነዚ ድማ ንውሓት እቲ ሰሌዳ ብስድሪ እናዓቀኑ ንውሓቱ ክፈልዩ እዚ ዝስዕብ መነቓቓሒ ሕቶ ምሃብ ይከኣል እዩ።

መነቓቓሒ ሕቶ

- ጎኒ ኮፍ መበሊ ዴስክኹም ክንደይ ስድሪ እዩ?
- ቁመቱኽ ክንደይ እዩ?

ነዚ ምስዓቀኑ መልሶም ንተምሃሮ ክዛረቡ ብምግባርን ካልኣት ተመሳሳልቲ ነገራት ብምውሳድ እናዓቀኑ ክለማመዱን ብምግባር ዓቕን ብስድሪ ብኣግባቡ ክፈልጡን ክእለት ከማዕብሉን ግበሩ።

ዓቕን ብጫማ

ጫማ እውን ካብቶም ባህላዊ መዐቀንታት እቲ ሓደ እዩ። ስለዝኾነ ድማ ዝተፈላለዩ ዓቕናት ብጫማ ከመይ ከምዝዕቀኑ ብሕቶ መልክዕ ኣቕርቡሎም። ብምቕፃል ድማ ብጫማ ክዕቅኑን ዓቕን ክዛረቡን ሓግዙዎም።

እመት

ኣብዚ እዋን ልክዕ ከም ስድሪ ተምሃሮ እናዓቀኑ ክለማመዱ ምግባር የድሊ። ኣብ ከባቢና ብእመት ምዕቃን ዝተለመደ ከምዝኾነ ክግንዘቡ ብምግባር ናብ ገዝኦም ምስተመለሱ ዝተፈላለዩ ብእመት ዝዕቀኑ ክሓቱን ብዝበለፀ ክለማመዱን ዝገብር ዕዮ ዝህ ምሃብ ይከኣል እዩ።

ስጉሚ

እዚ ንጥፈት እዚ መጀመሪያ ስጉሚ ብምጥቃም ዓቕን ሰሌዳ ክዕቅኑ ዘለማምድ ስእሊ እዩ። እዚ ንምስራሕ መምህር መጀመሪያ ከመይ ከምዝዕቅኑ እናርኣኹም ዝተወሰኑ ተምሃሮ እናውፃእኹም ክዕቅኑ ብምግባር ክለማመዱ ሓግዝዎም። እዚ ብምግባር ንውሓት ሰሌዳ 3 ስጉሚ፣ 4 ስጉሚ ወዘተ እናበሉ ክዛረቡ ድማ ግበሩ። ብምቕፃል ናይቲ መምህሪ ክፍሊ ካብ ሓደ ነፀላ መንደቕ ናብ ፊት ንፊት ዘሎ መንደቕ ዘሎ ንውሓት ክዕቅኑ ግበሩ። ነዚ ዓቕን እዚ ድማ ካብ ንውሓት እቲ ሰሌዳ ኣየናይ ይነውሕ ኣየናይክ ይሓዕር እናበሉ ከወዳድሩ ግበሩ።

ብገመድ ምዕቃን

ሓደ ገመድ /ካብ 1 ሜትር ዘይበልፀ/ ኣዳልዉ። እዚ ገመድ ብምጥቃም ወርዲ መምህሪ ክፍሎም፣ ዴስክ ወዘተ ክዕቅኑ ምግባር ይከኣል። እዚ ድማ ብዕዮ ጉጅለ ክሰርሑ ግበሩ።

ካብ ክፍሊ ወፃኢ ዝስራሕ ንጥፈት

ተምሃሮ ካብ ክፍሊ ወፃኢ ብውልቀ ይኹን ብጉጅለ እናተወደቡ ካብ ደገ ዝርከቡ ነገራት ከም ወርዲ መፃውዒ ሜዳ ኩዕሶ እግሪ ክንደይ ከምዝኾነ ይጻቅኑ። እዚ ንምስራሕ መዐቀኒ ምፍላይ ኣየድልን። ግን ገመድን ስድሪን ምጥቃም ከምዝክእሉ ሓበሬታ ይወሃቦም። ዓቂኖም ምስመፁ ድማ ዝጻቀንዎ ንተምሃሮ ክሃረቡ ብምግባር ዝተፈላለዩ ነገራት ምዕቃን ከምዝክኣል ይገንዘቡ።

መተሓሳስቢ

ተምሃሮ ክሳብ ሕዚ ዝተምሃሩዎም ቁፅርታት ክሳብ 20 ጥራሕ ስለዝኾኑ ኣብዚ ንጥፈት እዚ ንውሓት ዝዕቀኑ ነገራት ካብ 20 ክበልፅ የብሉን።

አገባብ ገምጋም

ብቕዓት ተምሃሮ ንምግምጋም ኣብ ከባቢኦም ዝርከቡ ነገራት ብምሃብ ንውሓቶም ከወዳድሩ ምሕታት ይክኣል። ከምኡውን ኣብ ክፍሊ ዝረኽቡዎም ከም ዴስክ፣ መፅሓፍ ወዘተ ባህላዊ መዐቀኒ ተጠቂሞም ከወዳድሩ ብምግባር ምግምጋም ይክኣል።

5.2 መዐቀንታት ትሕዝቶ

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 3

ደረጃ ብቕዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፦

- ⊖ ባህላዊ መዐቀንታት ትሕዝቶ ከምኒ ኩባያ ወይ ጥርሙዝ ተጠቂሞም ትሕዝቶ ይዕቅኑ።
- ⊖ ናይ ዝተፈላለዩ መትሓዚ ፈሳሲ ነገራት ትሕዝቶ ይገልፁ።
- ⊖ ናይ ዝተፈላለዩ መትሓዚ ፈሳሲ ነገራት ትሕዝቶ የወዳድሩ።

ቁልፊ ቃላት

ባዶ፣ ሙሉእ፣ ኩባያ፣ ብርጭቆ፣ ይንእስ፣ ይዓቢ

መእተዊ

ቅድም ክብል ባህላዊ መዐቀንታት ንውሓት ርእና ኢና። ሓዚ ድማ ዝተፈላለዩ ባህላዊ መዐቀንታት ትሕዝቶ ክንርኢ ኢና። እዚ ንምምሃር ኣብ ቤት ትምህርቲ እንተልዩ ኣቕዲምካ ምድላው እንተዘየልዩ ድማ ተምሃሮ ዝተፈላለዩ ፈሳሲ እንከዘሉም ኣቕዲሑ ሒዞም ንክመፁ ኣቕዲምካ ምንጋር የድሉ። ከከም ኩነታት ከባቢኹም ተምሃሮ ዝተፈላለዩ መዐቀንታት ትሕዝቶ ከምዕኡ ስለዝክእሉ ኣብዞም ዝስዕቡ ኣትኩሮት ምሃብ ከድሊ ይክእል እዩ። ብርጭቆ፣ ዝተፈላለዩ

መጠን ዘለዎም ታኒካታት፣ ጠራሙዝ፣ ጆግ፣ ጀሪካን፣ ንእሽተይ ዕትሮ ይርከብዎም። ነዚአም ብምጥቃም ምምሃር ተምሃር ብቐሊሉ ክርድኦም ኣብ ምግባር ደገፎም ዝለዓለ እዩ።

ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን

ዝተፈላለዩ መዐቀንታት ትሕዝቶ ብዝተፈላለዩ መልክዑ ንጥቀመሎም ኢና፣ ኣብነት ሓደ ዕትሮ ክንደይ ታኒካ ማይ ይሕዝ? ሓደ ጆግ መትሐዚ ማይ ክንደይ ብርጭቆ ይኸውን? ወዘተ ዝብሉ ሕቶታት ንተምሃሮ ሓደሽቲ ኣይኮኑን። ስለዚ ነዚ ትምህርቲ ንምምሃር ዝተፈላለዩ ግን ድማ ተምሃሮ ብቐሊሉ ክርድኦም ዝክእሉ ኣገባባት ምጥቃም ዝበለፀ እዩ። በዚ ደረጃ እዚ ግን መዐቀንታት ትሕዝቶ ንምምሃር መጀመሪያ ንጥፈት 3 ክሰርሑ ብምግባር ምጅማር ይከኣል እዩ።

ንጥፈት 3

እዚ ንጥፈት እዚ ንምምሃር መጀመርያ ተምሃሮ ጎደሎን ሙሉእን እናበሉ ነቶም ቃላት ክለማመዱ ብምግባር ምጅማር ይከኣል። ስለዝኾነ ድማ ኣብዚ ንጥፈት ቀዳማይ ረድፊ ዘለዉ ምስልታት እናወሰዱ ጎደሎ፣ ሙሉእ እናበሉ ክመያየጡ ግበሩ። ኣብ ቀዳማይ መስርዕ ዘለዉ በራጩቆ ብምውሳድ እቲ ናይ መጀመሪያ ብርጭቆ ሙሉእ እንትኾን እቲ ካልኣይ ድማ ጎደሎ እዩ። ብተመሳሳሊ ኣገባብ ኣብ ካልኣይ መስርዕ ዘለዉ በራጩቆ ብምውሳድ ድማ እቲ ቀዳማይ ሙሉእ፣ እቲ ካልኣይ ጎደሎ፣ እቲ ሳልሳይ ድማ ባዶ እዩም። ስለዚ ተምሃሮ ነዞም ቃላት እዚአም ክለማመድዎም ምግባር ኣገዳሲ እዩ። ነዚአም ምስተምሃሩ ድማ ናብ ክፍሊ ሒዞምዎም ዝመፁ ኣቐሑ /መዐቀንታት ትሕዝቶ/ ብምጥቃም ፍርቁ ማይ ብምምላእ፣ ፍርቁ ድማ ዝተወሰነ ማይ ብምምላእ፣ ገሊአም ባዶ ክኾኑ ብምግባር ሰለስቲአም ቃላት ክለማመድዎም ግበሩ። እዚ ምስተምሃሩ ግን ናብ ንጥፈት 4ን ንጥፈት 5ን ምስጋር ይከኣል እዩ።

ንጥፈት 4

ኣብ ሕሉፍ ንጥፈታት ዝተፈላዩ መትሐዚታት ፈሳሲ ብምጥቃም ሓደ መትሐዚ ክንደይ ጆግ ማይ ይሕዝ? ወዘተ ዝብሉ ሕቶታት እናመለሱ ፀኒሖም እዮም። ሓዚ ድማ በዚ ኣገባብ እዚ ክልተ መትሐዚ ፈሳሲ ብምውሳድ ሓደ ዓይነት ጆግ ወይድማ ካልእ መምልኪ ብምጥቃም ክልቲአም መትሐዚ ኣየናይ ዝበዝሐ ይሕዝ? ኣየናይ ዝወሓደ ይሕዝ? ዝብሉ ሕቶታት እናሓተትካ ከወዳድሩ ምግባር እዩ። ብተወሳኺ ድማ ካልኦት መዐቀንታት ብምውሳድ ማይ እንትምላእ ኣየናይ ቀዳሙ ይመልእ? ዝብል ናይ ምንፅባር ሕቶ ክለማመዱ ምግባር ይከኣል።

ንጥፈት 5

ክልተ ዝተፈላለዩ መጠን ዘለዎም መትሐዚታት ብምውሳድ ኣብ ሓደ መጠን ማይ ዘፍሰሱ ክልተ ቡምቧታት ብምቕማጥ ኣየናይ ቀልጢፉ ከምዝመልእ ከነፃፅሩ ሓግዙዎም። ከምዚ ዓይነት ሕቶ ዋላኳ ኩሎም ተምሃሮ ብቐሊሉ ከነፃፅሩ ከፀገም ዝክእል እንተኾነ ዝተወሰኑ ተምሃሮ ስራሕቲ ንፅፅር ከማዕብሉ ክሕግዝ ይክእል እዩ።

አገባብ ገምጋም

ብቕዓት ተምሃሮ ንምግምጋም ኣብ ከባቢኦም ዝርከቡ መትሓዚ ፈሳሲ ዝሕዝዎ መጠን ፈሳሲ /ትሕዝቶ/ ከወዳድሩ ብምሕታት ምግምጋም ይከኣል።

- ኣብነት
1. ሓደ ሻንኬሎን ሓደ ዕትሮን ዝበዝሐ ትሕዝቶ ዘለዎ ኣየናይ እዩ?
 2. ሓደ ቦርሜልን ሓደ ገንኢን መን ዝበዝሐ ፈሳሲ ይሕዝ?

5.3 መዐቀንታት ክብደት

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 3

ደረጃ ብቕዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፡-

- ☉ ክብደት ዝተፈላለዩ ነገራት የወዳድሩ።
- ☉ ክብደት ዝተፈላለዩ ነገራት ይገልፁ።

ቁልፊ ቃላት

ከቢድ፣ ፎኪስ፣ ይበልፅ፣ ይንእስ

መእተዊ

ልክዕ ኣብ ሕሉፍ ንኡስ ርእስታት ከምዝረእናዮም ኣብዚ ድማ ክልተ ዝተፈላለዩ ክብደታት ዘለዎም ነገራት ብምሃብ ከወዳድሩ ብምግባር ዛዕባ ምውድዳርን ኢሎውን ኣብ ዓቕነ ክብደት ዘለዎም ኣረዳድኦ ክምዕብልን ምግባር ይከኣል እዩ።

ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን

እዚ ንኡስ ርእሲ እዚ ንምምሃር ንጥፈት 7 ክሰርሑ ብምግባር ምጅማር ይከኣል እዩ።

ንጥፈት 6

ኣብዚ ንጥፈት እዚ ተምሃሮ ኣብ ሕድሕድ መደብ ዘለዉ ዕምዲ ኣቕሑ ብመጠን ክብደቶም ከወዳድሩ እዩ ዝድሉ። ነዞም ተዋሂቦም ዘለዉ ድሕሪ ምውድዳር ካልእ ተወሳኺ ዕዮ ጉጅለ ምሃብ ይከኣል።

ተምሃሮ ኣብ ከባቢኦም ዝርከቡ ዝተፈላለዩ ነገራት ብክልተ ኢዶም ብምሓዝ ኣየናይ ከምዝኸብድ ክፈልዩ ብምግባር ከቢድ/ረዚን፣ ፎኪስ/ቐሊል ወዘተ ምስ ዝብሉ ቃላት ክለማመዱን ዛዕባ ክብደት ብዝበለፀ ክግንዘቡን ምግባር ይከኣል እዩ።

ነዚ ንምጥንኻር ድማ ንጥፈት 7 ይሰርሑ።

ንጥፈት 7

ቅድም ክብል ተምሃሮ ብዝተወሰነ ደረጃ ክብደታት ከወዳድሩ ፀኒሖም እዮም። ኣብዚ ንጥፈት እዚ እውን ነቶም ብፅምዲ ተሞሂሮም ዘለዉ ምስልታት ብኸብደቶም ከወዳድሩ እዩ ዝድለ። እዚ ምስ ሰርሖ ድማ ኣብ ከባቢኦም ዝርከቡ ነገራት ብምውሳድ ዛዕባ ኸብደት ብዝበለፀ ክሰርሖ ምግባር ይክእል እዩ።

ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ሰለስተ ቀንዲ ርእስታት መዐቀኒ ክመሃሩ ተገይሩ እዩ። ንሶምዑን መዐቀንታት ንውሓት፣ መዐቀንታት ትሕዝቶን መዐቀንታት ክብደትን እዮም። ስለዚ ነዚኦም ጠሚርካ ምርእይ ምእንቲ ክከእል መልመዲ 1 ክሰርሖ ምግባር ዝለዓለ ረብሓ ኣለዎ።

መልመዲ 1

ኣብዚ መልመዲ እዚ ኣብ ቁፅሪ 1 ዓይነታት መዐቀንታት ክፈልዩ እንትድለ ኣብ ቁፅሪ 2 ድማ ይነውሕ፣ ይሓፅር እናበሉ ከወዳድሩ እዩ ዝድለ። ኣብ ቁፅሪ 3 ሓደ ሻንኬሎ ክንደይ ጆግ ከምዝሕዝ እናገባኑ ክሳብ ኣብ ቁፅሪ 4 ድማ ኣየናይ ይኸብድ፣ ይፎክስ እናበሉ ከወዳድሩን እዩ። ስለዚ በዞም ሕቶታት እዚኦምን ካልኦት ኣብ ከባቢኦም ዝርከቡን ብምጥቃም ኣብ ዛዕባታት ንውሓት፣ ትሕዝቶን ክብደትን ተወሳኺ ምልምማድ ክገብሩ ኣበረታትዎም።

ኣገባብ ገምጋም

ተምሃሮ ነቲ ዝድለ ብቕዓት ክንደይ ዝኣክል በጊሖምዎ ዝብል ንምፍታሽን ሓፈሻዊ ክእለቶም ንምግምጋምን ዝተፈላለዩ ሚላታት ምጥቃም ይክእል እዩ። እንተኾነ ግን ኣብ ቁፅሪ ቤት ትምህርትን ኣብ ከባቢኦምን ዝርከቡ ዝተፈላለዩ መዐቀንታት ክዝርዝሩን ኣየናይ መዐቀኒ ንውሓት፣ ትሕዝቶን ክብደትን ከምዝኾነ ክፈልዩን፣ ዝተወሰኑ መዐቀንታት ከወዳድሩ ዝገብሩ ሕቶታት ብምሃብ ምግምጋም ይክእል እዩ።

ኣብነት፡

1. ክብደት መዕሓፍ ተምሃራይን ክብደት ደፍተርኩምን መን ይኸብድ?
2. ብሎኬትን ወንበርን መን ይኸብድ?
3. ሓደ ማይ ዝሓዘ ሻንኬሎን ጥርሖ ጀሪካንን መን ይኸብድ? ብጉጅለ እናተመያየጥኩም መልሲ ሃቡ።

ምዕራፍ 6

ጉዢታት

9 ክፍለ ግዘ

መጽተዊ

ኣብ ዕለታዊ መነባብርና ዝተፈላለዩ ነገራት ብዝተፈላለዩ መጠን ምምቕቓል ይከኣል እዩ። ንኣብነት፣ ኣደታት ንደቀን ሕምባሻ መቐቐለን ይህባ፣ ቆልዑ ኣራንሺ ቆሪዖም ይመቐቐሉ፣ ጋንታታት ስፖርት ኣብ ክልተ ጋንታ ተመቐሎም ይፃወቱ፣ ወዘተ ኣለዉ። ከምዚኣም ዝኣመሰሉ ድማ ብጉዢ ዝግለፁ እዮም። ስለዚ ዛዕባ ጉዢ ምስ ዕለታዊ ኩነታትን ጭቡጥ ምስ ዝኾነ መረዳኢታን ኣተኣሳሲርካ ክመሃሩ ምግባር ወሳኔ ተራ ኣለዎ። ስለዝኾነ ድማ ተምሃሮ ፍርቂ ($\frac{1}{2}$)፣ ርብዒ ($\frac{1}{4}$) ንሰለስተ ሲሶ /ሰለስተ ርባዕ/ ን ($\frac{3}{4}$) ምስ ዝብሉ ጉዢታት ክፋለጡ ንምግባር እዚ ምዕራፍ እዚ ክልተ ንኡስ ርእስታት ኣጣሚሩ ክቐርብ ተገይሩ ኣሎ።

ውፅኢታት ምምሃር ምስትምሃር እዚ ምዕራፍ

ካብዚ ምዕራፍ ትፅቢት ዝግበረሉ ውፅኢት፡- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ፣

- ☉ ኣምር ፍርቂ ዝጭበጡ ነገራት ኣብ ክልተ ማዕረ ብምምቓል ይግንዘቡ።
- ☉ ኣምር ርባዕ ነገራት ኣብ 4 (ኣርባዕተ) ማዕረ ብምምቓል ይግንዘቡ፣ ብተወሳኺ እውን ሰለስተ ርባዕ ዝኾኑ ይፈልዩ።

ነዚ ምዕራፍ ዘድልዩ መምሃሪ ሓገዛት

- ኣራንሺ
- ቆዕሊ፣ ሽኮር ኣገዳ
- ካብ ወረቐት ተቐራሪፆም ዝሰርሑ ምስልታት ሰለስተ ጎሊ፣ ኣርባዕተ ጎሊ፣ ትርብዒት
- ዝተፈላለዩ ሕብርታት ዘለዉዎም ማርከራት
- ዝተፈላለዩ ሕብርታት ዘለዉዎም ቶካት

6.1 ፍርቅታት

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 3

ደረጃ ብቐዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፦

- ☉ ኣምር ፍርቂታት ይገልፁ።
- ☉ ናይ ነገራት ፍርቅታት ይገልፁ።
- ☉ ናይ ሙሉእ ነገር 2 ክፋላት ፍርቅታት ጥራሕ ዘይምዃኖም የርእዩ።

ቁልፊ ቃላት

ፍርቂ፣ ርብዒ፣ ሰለስተ ርብዒ

መእተዊ

ኣብዚ ንኡስ ምዕራፍ እዚ ነገራት ናብ ክልተ ቦታ ብምቃል እቶም ምቃላት ማዕረ ምዃኖምን ዘይምዃኖምን ተምሃሮ እናሰርሑ ከርእዩን ክግንዘቡን ክግበር ይድለ። ካብ ዝሰርሑዎም ብምብጋስ ድማ ፍርቂ ምስ ሓደ ሙሉእ ነገርን ምስ ክልተ ምቃላትን ብኸመይ ከምዝተኣሳሰር ከርእ ብዘኸእል ኣገባብ ተዳልዩ እዩ።

ንጥፊታት ምምሃርን ምስትምሃርን

ነዚ ንኡስ ምዕራፍ እዚ ንምምሃር ዝተፈላለዩ ንጥፊታት በዚ ዝስዕብ መልክዑ ቀሪቦም ኣለዉ። ኣብዚ ተምሃሮ ነዚ ርእሲ እዚ ጀመርቲ ከም ምዃኖም እቲ ትምህርቲ ምስ ዕለታዊ ናብርኦም ብምትእስሳር ክመሃሩ ምግባሩ ኣድላዪ እዩ። ነዚ ድማ ንጥፊት 1 ክሰርሑ ብምግባር ምጅማር ይከኣል።

ንጥፊት 1

እዚ ንጥፊት እዚ ነቲ ሕምባሻ ከመይ ከምዝተመቐለ ብምርኣይ ኣየናይ ምቃል ፍርቂ ንምውካል ዝሓሸ ከምዝኾነ ምፍላይ እዩ። ዝሓሸ ኣመቓቕቓ ዝብልዎ ምስ መረፁ ንምንታይ ዝሓሸ ከምዝብልዎ ምኸንያት ክሣረቡ እናገበርኩም ኣድላዪ ሓገዝ ግበሩሎም። እዚ ስራሕ እዚ

ብጉጅለ ክሰርሑ ምግባር ይከኣል እዩ። ነዚ ምስተመያየጡ መምሃሪ ሓገዝ ብምጥቃም ወይድማ ኣብ ሰሌዳ ብምስኣል ብማዕረ እንትምቀል ዝሓሸ ዝበሃል ክርእዩ ምግባር ይከኣል እዩ።

ብምቕፃል ንጥፊት 2 ክሰርሑ ይገበር።

ንጥፊት 2

ኣብዚ ንጥፊት እዚ ዝተፈላለዩ ምቃላት ዘርእዩ ስእልታት ኣለዉ። ስለዝኾነ ድማ ካብዞም ስእልታት እዚኦም ብትኽክል ኣብ ክልተ ማዕረ ቦታ ዝተመቐለ ክፈልዩን ብመሰረት እቲ ተዋሂቡ ዘሎ ኣብነት ብጨረር ክርእዩ ብምግባር ፍርቂ ናይ ምፍላይ ክእለቶም ከማዕብሉን ምግባር ይከኣል እዩ። እዚ ንምስራሕ እንትሕሰብ ተምሃሮ ምስኣል ክለማመዱን ፍርቂ ባዕልቶም እናሰርሑ ክፈልዩን ምግባር ዝለዓለ ጥቕሚ ስለዘለዎ ነቶም ስእልታት ኣብ ደፍተሮም ክቐድሑ ኣድላዩ ሓገዝ ግበሩሎም። ነዚ ምስተምሃሩ ድማ ፍርቂ ብግቡእ ክፈልጥዎ ንምግባር ምስ ዕለታዊ ናብራ ከተሓሕዝዎ እንትንገብር ስለዝኾነውን ምስዚ ዝተኣሳሰር ስራሕ ክሰርሑ ምግባር ኣድላዩ እዩ።

ስለዝኾነ ድማ መጀመሪያ መልመዲ 1 ክሰርሑ ብምግባር ንጥፊት 3 ብጉጅለ ክመያየጡ ምግባር ይከኣል እዩ።

መልመዲ 1

እዚ መልመዲ እዚ እቶም ስእልታት ኣብ ደፍተሮም ክስእሉን ነቲ ፍርቂ ድማ ብሕብሪ ክለኽዩን ብምግባር ክለማመዱ ዝሕግዝ እዩ።

ንጥፊት 3

እዚ ንጥፊት እዚ እውን ተምሃሮ ኣብ ከባቢኦም ዝርከቡ ነገራት ብምትእኽኻብ ናብ ክፍሊ ከምዕኡን ሕድሕድ እናፈለዩ ፍርቂ ኣየናይ ከምዝኾነ ክርእዩ ብምግባርን ዝስራሕ እዩ። ስለዚ ተምሃሮ ኣቐዲሞም ፈሊጦም ነቶም ኣብ ከባቢኦም ዝረኽቡዎም ነገራት ናብ ክፍሊ ሒዞም ክመጡ ክንገሮም ይግባእ። እዚ ንምስራሕ ኣራንሺ፣ ቃንጫ ሸኮር፣ ወረቐት ወዘተ ሒዞም ክመጡ ምግባር ይከኣል እዩ። ዛዕባ ፍርቂ ምስተዘራረቡ ድማ ከም ወረቐት ዝዓይነቶም ብምውሳድ ፍርቂ ማለት እቲ ወረቐት ብምዕፃፍ ክልቲኦም ክፋላት ማዕረ ምዃናም ክርእዩ ምግባር ይከኣል እዩ።

ኣገባብ ገምጋም

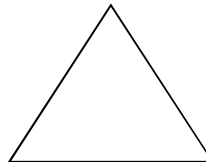
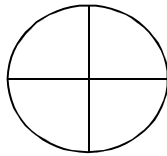
ኣብ ከይዲ ትምህርቲ ተምሃሮ ፍርቂ ንምርኣይ እንትፍትኑ ዝሰርሕዎም ስሕተታት ምእራም ከምዘሎ ኾይኑ ኣብ ሰሌዳ ከም ኣብነት ክቢ ብምስኣል ተምሃራይ ወፂኡ ፍርቂ ክፈልን ነታ ሓንቲ ፍርቂ ሕብሪ ክለኽዩን ብምግባር ምግምጋም ይከኣል። ካብዚ ብተወሳኺ ድማ ዝተፈላለዩ ስእልታት ብምሃብ ፍርቂ ክፈልዩ ብምግባር ምግምጋም ይከኣል እዩ።

አብነት፡

1. ነዚ ዝስዕብ ምስሊ ኣብ ክልተ ማዕረ ቦታ ምቕላ።

2. ካብዚ ዝስዕብ ምስሊታት ፍርቂ ፈሊኹም ኣቕልሙ።

3. ኣብ ከባቢኹም ካብ ዝርከቡ ነገራት ኣብነታት ፍርቂ ሃቡ።

6.2 ርባዓት

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 3

ደረጃ ብቕዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፡-

- ☉ ኣምር ርባዓት ይገልፁ።
- ☉ ርባዕን ሰለስተ ርባዕን የብራህርሁ።
- ☉ ኣብ ሙሉእ ነገር ክንደይ ርባዕን ፍርቅታትን ክምዘለዉ የብራህርሁ።

ቁልፊ ቃላት

ፍርቂ፣ ርብዓ፣ ሰለስተ ርብዓ

መእተዊ

ቅድም ክብል ተምሃሮ ዛዕባ ፍርቂ ክመሃሩ ተገይሩ እዩ። ኣብዚ ንኡስ ምዕራፍ እዚ ድማ ዛዕባ ርብዓ /ናይ ፍርቂ ፍርቂ/፣ ሰለስተ ርብዓ ክመሃሩ ክግበር እዩ።

ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን

ነዚ ትምህርቲ እዚ ካብ ሕሉፍ ንኡስ ምዕራፍ ብምብጋስ ምጅማር ይከኣል እዩ። ናይ ፍርቂ ፍርቂ ኣርእዩ ዝብል ሕቶ ምሕታት ይከኣል እዩ። እዚ ናይ ፍርቂ ፍርቂ ምስ ሰርሑ ብሕብሪ ክለኽዩ ብምግባር ዛዕባ ርብዓ ምምሃር ይከኣል እዩ። እቲ ናይ ፍርቂ ፍርቂ ድማ ርብዓ ክምዘበሃል ይግለፁሎም።

እዚ ሙሉእ ነገር ናይ ምምቃል ክእለት ብምጥቃም ንጥፊት 4 ክሰርሑ እንተገይርኩም ተምሃሮ ክመቓቕሉን ካብትም ዝተመቓቕሉ ድማ ርብዒ ክፈልዩን ዘኽእል እዩ። እዚ ንክሰርሑ ድማ እቶም ኣብ ንጥፊት 4 ኣብ ፀጋም ገፅ ዘለዉ ስእልታት ናብ ደፍተሮም ክቐድሑ ብምግባር መጀመርያ ናይቶም ሙሉኣት ነገራት ርባዓት ክሰርሑ ግብሩ። ብምቕፃል ድማ እቶም በዩማን ገፅ ዘለዉ እናረኣዩ ንሶም ዝሰርሑም ርብዒ ከነፃፅሩ ምግባር ይክኣል እዩ። ኣብ መወዳእታ ኣብ ሰሌዳ ክቢ ወይድማ ትርብዒት ብምስኣል ርብዒ ብሕብሪ እናለኸኹም ክርድኡ ሓግዙዎም።

ብምቕፃል ድማ ኣብ ወረቐት ብምስኣል ይኹን ዝኾነ ኣቕሓ /ከም ዕንፀይቲ፣ ቃንጫ ሽኩር ወዘተ/ ብምሓዝ እናቐራረፀኩም ርብዒን ሰለስተ ርብዒን ክርእዩ ግብሩ። እዚ ንምስራሕ መጀመሪያ እቲ ሙሉእ ነገር ኣብ ክልተ ማዕረ ቦታ ብምምቃል ማዕረ ምኃኖም ክርእዩ ምግባር፣ ቀዲልኩም ድማ ነተን ቁራዓት ኣብ ክልተ ማዕረ ቦታ ብምምቃል ኩለን ቁራዓት ማዕረ ምኃነን ክርእዩ ብምግባር ርብዒ ምምሃር ትኽእሉ ኢኹም።

እዞን ቁርፅራዓት ብምሓዝ እታ ሓንቲ ርብዒ፣ ክልቲኣን እንተደራራብናየን ድማ ፍርቂ፣ ሰለስቲኣን እንተወሲድና ድማ ሰለስተ ርብዒ ምኃኽን ክግንዘቡ ምግባር ኣድላዩ እዩ። ምእንቲዚ መልመዲ 2 ክሰርሑ ብምግባር ዝተቐለሙ ምስልታት ምስ ጉዚታት ከዛምዱ ግብሩ። ነዚ ንምጥንኻርን ርባዕ፣ ፍርቅን ሰለስተ ርባዕን ንክፈልዩ ዝሕግዝ መልመዲ 3 ክሰርሑ ግብሩ። ኣብ መወዳእታ ድማ ንጉዚታት ዝውክሉ ምስልታት ክቐልሙ ብምግባር ብዛዕባ ጉዚ ዘለዎም ግንዛብ ክስፍሑ መልመዲ 4 ክሰርሑ ምግባር ይክኣል።

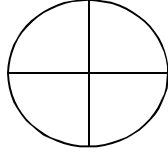
ኣገባብ ገምጋም

ከይዲ ምምሃር ምስትምሃርን ኢሉውን እቲ ትምህርቲ ተምሃሮ ብግቡእ ዝተረድኡዎ ምኃኖምን ንምፍታሽ ገምጋም ምክያድ መሰረታዊ እዩ። ስለዝኾነ ኩሉግዝ ስራሕትናን ተምሃሮናን ምግምጋም ኣድላዩ እዩ። ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ተምሃሮ ዝተምሃሩዎ ክንደየናይ ከምዝተገንዘቡ ንምፍታሽ ዝተፈላለዩ ሜላታት ምጥቃም ይክኣል እዩ። ይኹን እምበር ብመሰረት መፅሓፍ ተምሃራይ፣ መልመዲ 2ን መልመዲ 4ን ክሰርሑ ብምግባር ምግምጋም ይክኣል እዩ። ኣብ መልመዲ 2 ከዛምዱ ዝገብር ሕቶ እንትኾን ኣብ መልመዲ 4 ድማ ባዕሎም ብሕብሪ እናለኸዩ ፍርቂ፣ ርብዒን ሰለስተ ርብዒን ክፈልዩ ምክኣሎም ንምፍታሽ ዘኽእል እዩ። እዚ ሕቶ እዚ ብዕዮ ገዛ ምሃብውን ሓደ መማረዒ እዩ። ካብዚ ብተወሳኺ እዞም ዝስዕቡ ዝግይነቶም ሕቶታት ብምሃብ እዉን ምግምጋም ይክኣል።

- 1. ነዚ ዝስዕብ ምስሊ ኣብ ኣርባዕተ ማዕረ ቦታ ምቐሉ። ኣብቲ ምቃል ዝተፈላለዩ ሕብሪ ብምጥቃም ርባዕን ሰለስተ ርባዕን ኣቐልሙ።

2. ካብዞም ዝስዕቡ ምስልታት ርባዕ ፈሊኻኹም ኣቐልሙ።

3. ኣብ ከባቢኹም ካብ ዝርከቡ ነገራት ኣብነታት ፍርቂ፣ ርባዕን ሰለስተ ርባዕን ሃቡ።

ምዕራፍ 7 ምርባሕን ምምቃልን ክሳብ 20

22 ክፍለ ግዘ

መጻኢት

ኣብ ሕሉፍ ምዕራፍት ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታትን በዞም ቁፅርታት እዚኦም ምድማርን ምጉዳልን ተማሂሮም እዮም። ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ድማ ምርባሕን ምምቃልን ንምምሃር ርብሐም ካብ 20 ዘይበልፀ ቁፅርታት ብ2 ምርባሕን ክሳብ 20 ዘለዉ ብ2 ተመቀልቲ ዝኾኑ ቁፅርታት ምምቃልን ክመሃሩ እዮም።

ውፅኢታት ምምሃር ምስትምሃር እዚ ምዕራፍ

ካብዚ ምዕራፍ ትፅቢት ዝግበረሉ ውፅኢት፡- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ፡

- ⊖ ክሳብ 10 ዘለዉ ሙሉ-እቁፅርታት-ብ2 የርብሑ።
- ⊖ "(x)" ምልክት-ምርባሕ-ምኛኑ የለልዩ።
- ⊖ ክሳብ 20 ዘለዉ ሙሉ-እ ቁፅርታት ብዘይተረፍ 72 ይመኛሉ።
- ⊖ "÷" ምልክት ምምቃል ምኛኑ የለልዩ።

ነዚ ምዕራፍ ዘድልዩ መምህሪ ሓገዛት

ነዚ ምዕራፍ እዚ ንምምሃር ካብ ዘድልዩ መምህሪ ሓገዛት ንምቕጻር ዘገልግሉ ባሊቃታት፣ ዓተራት፣ ፀፀራት፣ ካብ 0 ክሳብ 20 ዝተፀሓፎም ፍላጎ ካርድታት፣ ዛዕጎላትን ካልኦት ተቐፀርቲ ነገራትን ይርከቡዎም።

7.1 ርበሖም ካብ 20 ዘይበልፁ ሙሉእ ቁፅርታት ብ2 ምርባሕ

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 10

ደረጃ ብቕዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፡-

- ⊖ ምርባሕ ብምድግጋም ምድማር ከምዝኾን ይገልፁ።
- ⊖ ናይ ምርባሕ ምልክት “x” ይጥቀሙ።
- ⊖ ግዘ፣ ምርባሕ፣ መራብሕቲ፣ ርባሕ ዝብሉ ቃላት ይጥቀሙ።
- ⊖ ክሳብ 10 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ብ2 የራብሉ።
- ⊖ ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ብ2 ይቐፅሩ።
- ⊖ ተቐያይሮ ጠባይ ምርባሕ የርእዩን ይጥቀሙን።
- ⊖ ብ2 ብምርባሕ ቃል ግድል ይፈትሉ።

ቁልፊ ቃላት

ርባሕ፣ መራብሕቲ፣ መቓሊ፣ ተመቃሊ

መእተዊ

እዚ ንኡስ ርእሲ እዚ ርበሖም ካብ 20 ዘይበልፁ ሙሉእ ቁፅርታት ብ2 ምርባሕን እዚ ማለት ድማ 2 ብተደጋጋሚ ምድማር ከምዝኾነ ክግንዘቡን መራብሕቲ፣ ርባሕ ዝብሉ ቃላት ክለማመዱን ንምግባር እዩ።

ንጥፊታት ምምሃርን ምስትምሃርን

እዚ ትምህርቲ እዚ ንጥፊት 1 ክሰርሑ ብምግባር ምጅማር ይክኣል እዩ።

ንጥፊት 1

እዚ ንጥፊት እዚ መጀመሪያ ሰለስተ ኣባላት ዝሓዙ ክልተ ጉጅለታት ናብ ቅድሚት ክወፁ ብምግባር ምጅማር ይክኣል። እዞም ተምሃሮ ክወፁ ምስገባርኩም ድማ፣

ተምሃሮ ክንደይ ጉጅለታት ኣብ ቅድሚታም ጠጠው ኢሎም ከምዘለዉ ክሳብ ምግባር፣

ኣብ ሕድሕድ ጉጅለ ክንደይ ኣባላት ከምዘለዉ ክሳብ ምግባር፣

ብምቕጻል 2 ግዘ ሰለስተ ክንደይ ከምዝኾውን ክሳብ ምግባር፣

2 ግዘ ሰለስተ ማለት $3 + 3 = 6$ ማለት ከምዝኾነ ክርድኡ ብምግባር ትምህርቲ ምርባሕ ምጅማር ይክኣል እዩ።

ድሕሪ እዚ ድማ ንጥፊት 2 ክሰርሑ ብምግባር ምምሃር ይክኣል።

ንጥፊት 2

እዚ ንጥፊት እዚ ኩሎም ተምሃሮ ዝሳተፉሉ ኣገባብ ብምኽታል ምምሃር ግቡእ እዩ ክኸውን። ነዚ ድማ ሕድሕድ ተምሃራይ ዝሳተፈሎም 8 ኣባላት ዘለውዎም ጉጅለታት ብምስራሕ እዞም ኣብ ሕድሕድ ጉጅለ ዘለዉ 8 ተምሃሮ ኣብ ክልተ እናተመቐሉ 2 ግዘ 4 ክንደይ ይኸውን ዝብል ክመያየጡ ምግባር ይክኣል። እዚ ብምግባር 2 ግዘ 4 ብኻልእ መልክዑ 4 ክድመር 4 ስለዝኾነ መልሱ 8 ከምዝኾነ ክበርሀሎም ሓግዝዎም። እዚ ምስተገንዘቡ $2 \times 4 = 8$ ምዃኑን “ \times ” ናይ ምርባሕ ምልክት ከምዝኾነን ክፈልጡ ግበሩ።

እዚ ምስተምሃሩ ድማ ሓሙሽተ ሓሙሽተ ተምሃሮ ክወፁ ብምግባር $2 \times 5 = 10$ ምዃኑ ክርድኡ ብምግባር ካብዚ ብተወሳኺ ካልኣት መለማመዲ ሕቶታት ይሃብዎም። ብምቐፃር ምስራሕ ንክኸእሉ ድማ ባሊቃታት፣ ዓተር፣ ፀፀራትን ካልኣት መምህራ ሓገዛትን ብምጥቃም እውን ክሰርሑ ሓግዝዎም።

በዚ ንጥፊት እዚ ዝረኣይዎም ናይ ምርባሕ ሕቶታት ብምድማር ምግላፅ ክኸእሉ ድማ ነዚ ዝስዕብ ኣብነትን ካልኣት ተመሳሳልቲ ኣብነታትን ሃብዎም።

ኣብነት፡

$2 \times 4 = 8$ ማለት $4 + 4 = 8$ ፣ $2 \times 5 = 10$ ማለት ድማ $5 + 5 = 10$ ማለት ከምዝኾነ ክግንዘቡ ግበሩ።

ኣገባብ ገምጋም

ተምሃሮ ብ2 ምርባሕ ብምድግጋም ምድማር እናገለፁ ክሰርሑ ምኽኣሎም ንምርግጋፅ ዝተፈላለዩ ሜላታት ምጥቃም ይክኣል እዩ። ኮይኑ ግን ናይ ቃል ሕቶ ብምሃብ ኣብ ዝህቡዎ መልሲ ተደራኽኩም ክትግምግሙ ትኸእሉ ኢኹም።

- ኣብነት1. 2 ኣላሕም ክንደይ እግሪ ኣለወን? ግን ኩለን ጥዑያት እንተኾይነን።
- 2. 3 ደራሁ ክንደይ እግሪ ኣለወን?

ካብዚ ብተወሳኺ ኣብ መልመዲ 1 ዘለዉ ሕቶታት ብዕዮ ክፍልን ብዕዮ ገዛን ክሰርሑ ብምግባር ምግምጋም ይክኣል እዩ።

መልመዲ 1

ኣብዚ መልመዲ እዚ ንዝተውሃቡ ሕቶታት ንምምላስ ተምሃሮ ባኮ ክርቢት ወይ ድማ ጡብብምጥቃም ክሰርሑ ክትገብሩ ትኸእሉ ኢኹም።

ንጥፈት 3

ኣብ ንጥፈት 3 ዘለዉ ሕቶታት ኣብ ሕድሕድ ዘለዉ በሕዚ ኩዕሾ እናቐፀሩ ባዶ ቦታ ክመልኡን ነዚውን ብ2 ተራቢሑ ከምዝግለፅ ክርእዩ ንምግባርን፣ መልሶም ድማ ኣብቲ ባዶ ቦታ ምምላእን እዩ። ተመሳሳልቲ ኣብነታት ብምሃብ ድማ ኣብ ክፍሊ ብዘለዉ መምህራ ሓገዛት ተደጊፎም ክለማመዱ ምግባር እዩ። ነዚ ስዒቡ መልመዲ 2 ክሰርሑ ምግባር ይከኣል እዩ።

መልመዲ 2

ቅድም ክብል ብምድማር ዝግለፁ ብኸመይ ብምርባሕ ከምዝገልፅዎም ክርእዩ ተገይሩ እዩ። ኣብዚ መልመዲ እዚ ድማ ነቶም ተዋሂቦም ዘለዉ ተደመርቲ ብምርባሕ ክገልፁን መልሶም ኣብቲ ባዶ ቦታ ክመልኡን ብምግባር ምስ መራባሕቲ፣ ርባሕ ዝብሉ ቃላት ክለማመዱ ምግባር እዩ።

መልመዲ 3

ኣብ መልመዲ 2 ተደመርቲ ብምሃብ ብምርባሕ ክገልፁን መልሲ ክህቡን ብምግባር መራባሕትን ርባሓትን ምስ ዝብሉ ቃላት ክለማመዱ እዩ ተገይሩ። ኣብዚ መልመዲ እዚ ድማ ነቲ ምስሊ ተኸሊ በቢ መደቦም እናቐፀሩ ብምድማርን ብምርባሕን ክገልፁን መልሶም ኣብ ባዶ ቦታ ክመልኡን ይድሉ።

ንጥፈት 4

ልዕል ክብል ካብ ዝተምሃሩዎ ብ2 ዝተመደቡ ማዕረ በዝሒ ዘለዎም ነገራት ብምቐፃር በዝሒም ምፍላጥን ብምርባሕ ምግላፅን ተማሂሮም እዮም። ኣብዚ ንጥፈት እዚ ድማ ብፀጋም ገፅ ዘለዉ ምስልታት ክልተ ክልተ እናተገበሩ ክምደቡ ዝከኣልን ዘይከኣልን ምኽፋት ንምርኣይ እዩ። እቶም ኣብ ቀዳማይን ካልኣይን መስርዕ ዘለዉ በቢ 2 ክምደቡ ዝኸኣሉ እንትኾኑ ኣብ ሳልሳይ መስርዕ ዘሎ ግን ኣይከኣልን። ከምዚኦም ዝበሉ ዝተፈላለዩ ተቐፀርቲ ነገራት ብምጥቃም ብ2 ምምዳብ ዝከኣልን ዘይከኣልን ምፍላይ ክለማመዱ ግበሩ። ኣብዚ ድማ እቶም በቢ 2 ክምደቡ ዝኸኣሉ ብተደጋጋሚ ምድማርን ብ2 ብምርባሕን ክገልፁዎምን ብዛዕባ ብ2 ምርባሕ ብዝበለፀ ክለማመዱን ምግባር የድሉ። እዚ ምግባርም ኣብ ቀፃሊ ንዝመሃሩዎ ዛዕባ ብ2 ምምቃል ከም መሰረት ክገልግል ይኸኣል። ስለዝኾነ እናደጋገሙ ክሰርሑ ኣበረታትዎም።

ንጥፈት 5

እዚ ንጥፈት እዚ ከም መቐፀልታ ንጥፈት 4 ገይርካ ምውሳድ ይከኣል እዩ። በዚ መሰረት ድማ እቶም ኣብ ፀጋም ገፅ ተዋሂቦም ዘለዉ ምስልታት ኣብ ክልተ ክምደቡ ዝኸኣሉን ዘይኸኣሉን እናፈለዩ እቶም በቢ 2 ክምደቡ ዝኸኣሉ ናይ “✓” ምልክት፣ እቶም ክምደቡ ዘይኸኣሉ ድማ ናይ “x” ምልክት ክገብሩ ብምግባር እቶም በቢ 2 ክምደቡ ዝኸኣሉ ብ2 ብምርባሕ ክገልፁዎም ግበሩ። ብመሰረት እዚ በቢ 2 ክቐፀሩ ዝኸኣሉ ኩሉ ግዜ ብ2 ብምርባሕ ክግለፁ ከምዝኸኣሉ ሓብሩሎም። እዚ መሰረት ብምግባር ድማ መልመዲ 4 ክሰርሑ ዕድል ብምሃብ ቁፅርታት በቢ 2 ክምደቡ ዝኸኣሉን ዘይኸኣሉን ክፈልዩ ግበሩ።

አገባብ ገምጋም

ኣብ ንጥፈታት 4ን 5ን ብ2 ማዕረ በዝሒ ዝምቀሉን ዘይምቀሉን ምፍላይ ክኢሎም እዮም። እዚ ብዝተፈላለዩ ሜላላት ምፍታሽ ይክኣል እዩ። እቲ ሓደ ዝቐፀሩ ነገራት ብምሃብ እናቐፀሩ ኣብ ክልተ ክምደቡ ብምግባር ዝምቀልን ዘይምቀልን ምፍላዮም ብሕቶ መልክዕ ብምሃብ ምፍታሽ እንትኾን ነቶም በዝሒ ዝውክሉ ቁዕርታት ብምውሳድ ድማ እቶም ብ2 ዝምቀሉ ክፈልዩ ብምግባር ምገምጋም ይክኣል እዩ። እዚ ድማ መልመዲ 4 ክሰርሑ ብምግባር ክፍፀም ይክኣል። ኣብነት፤

1. ብ2 ክምደቡ ዝክእሉን ዘይክእሉን ወስኑ።

2. ብ2 ክምደቡ ዝክእሉ ፍለዩ።

ሀ. 8 ለ. 7 ሐ. 5

መልመዲ 4

ኣብዚ መልመዲ እዚ ካብቶም ዝተውሃቡ ቁዕርታት በቢ 2 ክምደቡ ዝክእሉ እናፈለዩ ኣብ የማን ገፅ ዘሎ ባዶ ቦታ ከስፍሩ ምግባር እዩ። እዚ ንምትግባር ባሊቃታት፣ ፀፀራት፣ ዓተራትን ካልኣት ተቐፀርቲ ነገራትን ብምጥቃም ክሰርሑ ምግባር ይክኣል እዩ።

ንጥፈት 6

ኣብዚ መልመዲ እዚ ብክልተ ዓይነት ኣቀማምጣ ዝተሰርዑ ወናብር ኣለዉ። ተምሃሮ እዚ ኣቀማምጣ ወናብር ከስተውዕሉ ግበሩ። ድኡሪ እዚ ድማ 6 ወናብር ብሓደ ገፅ በቢ 3 ኣብ ክልተ እንትቐመጡ ኣብ ካልኣይ ገፅ ድማ በቢ 2 ኣብ ሰለስተ ቦታ ተቐማጢም ኣለዉ። ካብዚ ብምብጋስ ነቲ ኣቀማምጣብምርባሕ ብኸምዚ ዝስዕብ $2 \times 3 = 3 \times 2 = 6$ ክዕሕፉ ከምዝክእሉ ኣረድኡዎም።

ካብ $2 \times 3 = 3 \times 2 = 6$ ተምሃሮ ሓደ ነገር ክግንዘቡ ትዕቢት ይግበር። ንሱ ድማ ኣብ እዋን ምርባሕ ምቅይያር ኣቀማምጣ መራብሕቲ ኣብ ውዕኢት መልሲ ለውጢ ከምዘየምዕእ ክርእዩ ምግባር እዩ። ኣብ መወዳእታ ድማ ናይ ምርባሕ ጠባይ ምቅይያር ሓቂ ምዃኑ ክርድኡ ምግባር የድሊ። እንተኾነ ግን እናራብሑ ባዕልቶም ናብ መደምደምታ ክበዕሑ እምበር ጠባይ ምቅይያር ኣብ ምርባሕ ዝበል ክመሃሩዎ ኣግባብ ኣይኸውንን።

አገባብ ምጋም

ተምሃሮ ጠባይ ምቅይያር ኣብ ምርባሕ /ማለት ቦታ ብምቅይያር ኣብ ውዕኢት ለውጢ የብሉን/ ዝተረደኡምን ዘይተረደኡምን ንምግምጋም ዝተፈላለዩ ፀፀራት፣ ባሊቃታትን ካልኦት ተቐፀርቲ ነገራትን እናተጠቐሙ ብዝተፈላለዩ አገባባት ክቐምጥዎምን ብምርባሕ ድማ ክገልፅዎምን ምሕታት ይክኣል እዩ። ካብዚ ብተወሳኺ መልመድታት 5 ን 6ን ክሰርሑ ብምግባር ምግምጋም ይክኣል።

1. ነዞም ዝስዕቡ ብምርባሕ ግለፁ።

2. ዋጋ ሳንዱቕ ድለዩ።

2 × □

መልመዳ 5

እዚ መልመዳ እዚ ባሊቃ፣ ዛዕጎል፣ ወይድማ ካልእ ዝቐፀር ነገር ብምጥቃም ሕድሕድ ኣብ ገመድ ዘለዉ ብምርባሕ ክገልፁ ምግባር እዩ። ብምቕፃል ጠባይ ምቅይያር ኣብ ምርባሕ ብምጥቃም ነቶም ባዶ ቦታታት ምምላእ እዩ። ነዚ ስዒቦም መልመዳ 6 ክሰርሑ ይገበር።

መልመዳ 6

መስመር ቁፅሪ ብምጥቃምን ከምኣድላይነቱ ካልእ ሜላውን እንተኾነ ብምጥቃምን ውዕኢታት ምርባሕ ክረኽቡ፣ ባዶ ቦታ ክመልኡን ድምፃም ዓው እናበሉ ከንብቡን ንምግባር ዝተዳለዉ መልመዳ እዩ።

መልመዳ 7

ምርባሕ ብአግባቡ ምክኣሎም ንምርግጋዕን ናይ ምርባሕ ቃል ግድላት ንምፍታሕን እዚ መልመዳ እዚ ክሰርሑ ግበሩ። እዚ መልመዳ ግን ብስእሊ ዝተገለፀ ቃል ግድል ስለዝኾነ እንታይ ከምዝተደለየ ብቃል ግለፁሎም።

- 1. ኣበበን ለታይን ሕድሕዶም 7 ሙዛት ክቐርቡ እንተተገይሩ ብጠቐላላ ክንደይ ሙዛት ኣለዉ?
- 2. ኣይተ ሃይላይ ዘለወኡም ኣባጊዕ 72 ደቆም ብማዕረ መቐሎምዎም ንሕድሕዶም 4 ኣባጊዕ ሂሮምዎም። ብሓፈሻ ኣይተ ሃይላይ ክንደይ ኣባጊዕ ነይሮምዎም።

እዞም ቃል ግድላት ብምፍታሕ ተምሃሮ ብምርባሕን ብምድማርን ክገልፁዎም ብምግባር ነቶም ባዶ ቦታታት ከማልኡ ኣበረታትዕዎም።

7.2 ክፍለ 20 ዘለዉ ተገመስቲ መሰኦ ቁፅርታት ን2 ምምቃል

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፤ 12

ደረጃ ብቕዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፡-

- ⊖ ምምቃል ብ2 ማለት ኣብክልተ ማዕረ ምክፋል ከምዝኾነ ይገልፁ፡፡
- ⊖ ናይ ምምቃል ምልክት ይጥቀሙ፡፡ ቃላት ምምቃልን እንትምቀልን ይጥቀሙ፡፡
- ⊖ ኣብ ሞንጎ ብ2 ምምቃልን ምርባሕን ዘሎ ርክብ ይገልፁ፡፡
- ⊖ ብ2 ብምምቃል ዝሰርሑ ቃል ግድላት ይፈትሑ፡፡

ቁልፊ ቃላት፡- ተገማሲ፣ መቓሊ፣ ተመቃሊ

መእተዊ

እዚ ንኡስ ርእሲ እዚ ክፍለ 20 ዘለዉ ክምቀሉ ዝክእሉ ቁፅርታት ን2 ምምቃልን ምርባሕ ናይ ምምቃል ግልባጥ ስልጢት ምዃኑን ዝመሃሩሉ እዩ፡፡ ካብዚ ብተወሳኺ ድማ ን2 ክምቀሉ ዝክእሉ ቁፅርታት ተገመስቲ ቁፅርታት ጥራሕ ምዃኖም እዞም ቁፅርታት እዚኦም ኣብ ዓዲ 1 ብዘሎ ቁፅሪ ጥራሕ ብምርኣይ ምፍላጥ ከምዝከኣል ክግንዘቡ ምግባር እዩ፡፡

ንጥፊታት ምምሃርን ምስትምሃርን

እዚ ትምህርቲ እዚ ንጥፊት 7 ክሰርሑ ብምግባር ምጅማር ይከኣል እዩ፡፡

ንጥፊት 7

እዚ ንጥፊት እዚ ብ2 ናይ ምምቃል መሰረተ ሓሳባት ክግንዘቡ ንምግባር እዩ፡፡ እዚ ንምምሃር መጀመሪያ 6 ተምሃሮ ናብ ቅድሚት ክመፁ ብምግባር ብማዕረ በዝሒ ናብ የማንን ፀጋምን ክምቀሉ ግበሩ፡፡ ድሕሪ እዚ ኣብ ሓደ ወገን ክንደይ ተምሃሮ ኣለዉ ዝብል ሕቶ ሕተቲዎም፡፡ መልሶም 3 ከምዝኾውን ተምሃሮ ክግንዘቡ ግበሩ፡፡

ከም መጠናኸሪ እቶም ኣብ ክልተ መደብ ዘለዉ ተምሃሮ ብሓፈሻ $3 + 3 = 6$ ን $2 \times 3 = 6$ ን ምዃኑን ክግንዘቡ ይገበር፡፡ ብመሰረት እዚ ድማ 6 ን 2 እንትምቀል 3 ከምዝኾውንን እዚ እንትፀሓፍ ድማ $6 \div 2 = 3$ ከምዝኾውንን ተምሃሮ ክግንዘቡ ምግባር ኣገዳሲ እዩ፡፡ በዚ ኣገባብ እዚ ድማ ነቶም ካልኣት ሕቶታት ክሰርሑ ሓግዙዎም፡፡

ንጥፊት 8

ኣብ ንጥፊት 8 ዘለዉ ሕቶታት ንምምላስ ነቶም ተቐፀርቲ እናቐፀሩ ባዶ ቦታ ክመልኡ ምግባር ይከኣል፡፡ ካብዚ ብምብጋስ ድማ ተመቃላይ፣ መቓላይን ብፅሒትን ክፈልዩን ኣብ አፀሓሕፋ ቦትኦም ክነፅሩን ግበሩ፡፡

አገባብ ገምጋም

ተምሃሮ ብ2 ናይ ምምቃል ክእለቶም ንምፍታሽ ዝተፈላለዩ ሜላታት ምጥቃም ዝከኣል እኳ እንተኾነ ኣብ ከባቢኦም ካብ ዝርከቡ ነገራት ከም ኣብነት ብምሃብ ክመቐሉ ብምግባርን ነዚ ዝመቐልዎ ድማ ተመቃሊ፣ መቐሊን ብፅሒትን እናበሉ ክፈልዩን ብምሕታት ምግምጋም ይከኣል እዩ። መልመዲ 8 ክሰርሑ ብምግባር እውን ምግምጋም ይከኣል እዩ። ከም ኣብነት እዞም ዝስዕቡ ምርኣይ ይከኣል።

1. ነዞም ዝስዕቡ ምቐሉ።
 - ሀ. $6 \div 2 = \underline{\hspace{2cm}}$ ለ. $16 \div 2 = \underline{\hspace{2cm}}$ ሐ. $18 \div 2 = \underline{\hspace{2cm}}$
 - መ. $14 \div 2$ ፈ. $16 \div 2$
2. ባዶ ቦታ ምልኡ።
 - ሀ. $12 \div 2 = \underline{\hspace{2cm}}$ ለ. $6 \times 2 = \underline{\hspace{2cm}}$
3. ኣብ $8 \div 2 = 4$ መቐላይ $\underline{\hspace{1cm}}$ ፣ ብፅሒት $\underline{\hspace{2cm}}$
4. ዝስዕቡ ብምርባሕ ግለፁ።
 - ሀ. $8 \div 2 = 4$ ለ. $14 \div 2 = 7$ ሐ. $18 \div 2 = 9$

መልመዲ 8

ኣብ መልመዲ 8 ዘለዉ ሕቶታት ን2 ብምምቃል መልሶም ኣብ ባዶ ቦታ ክመልኡ ምግባር እንተኾነ እዚ ንምስራሕ ተቐፀርቲ ነገራት ከም ባሊቃ፣ ፀፀር ወዘተ ምጥቃም ከምዝከኣል ኣብነት ብምሃብ ተምሃሮ ክሰርሑ ግበሩ። መቐሎም መልሲ ምስ ሃቡ ድማ ምምቃል ናይ ምርባሕ ግልባጥ ስልሒት ከምዝኾነ ክርድኡ፣ ነዞም ናይ ምምቃል ሕቶታት ናብ ምርባሕ ቀይሮም ክፅሕፉን መልሶም ኣብቲ ባዶ ቦታ ክመልኡን ኣበረታትዕዎም።

መልመዲ 9

መልመዲ 9 ብስእሊ ዝተውሃበ ቃል ግድል ስለዝኾነ ተምሃሮ ክርድእዎ ብዝኾነኹም ኣገባብ ደገፍ እናገበርኩም ክሰርሑ ግበሩ። እቶም ሕቶታት ድማ

1. 16 እርሳሳትን2 ተምሃሮክክንደይ ይበዕሑዎም?
2. ኣብ ሓደ መስፈሪ ደራሁ 14 ናይ ደራሁ ኣእጋር ዝረኣዩ እንተኾይኖም ኣብቲ መስፈሪ ክንደይ ደራሁ ኣለዎ?
3. ኣነ ቁፅሪ እዩ።ብ2 እንትራባሕ 18 ይኸውን። ኣነ መን እየ?ዝብሉ እዮም።

መስመርን ቀለልቲ ቅርፅታትን

10 ክፍለ ግዘ

መጻሕፍት

መስመራት ናይ ዝተፈላለዩ ምስልታት መሰረት እዮም። ንኣብነት ኣብ ከባቢና እንርእዮም ዓበይቲ ህንፃታት ቅድሚ ምስረሖም ኣብ ወረቐት ካርታ ይስረሖሎም እዮ። እዚ ካርታ ድማ ብመስመርን ቀለልቲ ቅርፅታትን ዝተሰርሖ እዮ። ስለዝኾነ ተምሃሮ ካብ ህፃንነቶም ጀሚሮም ዛዕባ መስመራትን ቀለልቲ ቅርፅታትን ክመሃሩ ምግባር ንደሓር ወሳኛይ ተራ ኣለዎ።

ስለዚ እዚ ምዕራፍ እዚ ቀጥታን ልዋይ መስመርን፣ ቀለልቲ ምስልታት ከም ስሉስ ኩርናዕን ክቢን፣ እንታይነቶምን ኣሰኣእለኦምን ኣብ ከባቢኦም ምስ ዝርከቡ ነገራት እናተኣሳሰሩ ክመሃሩ ብዘኽእል ኣገባብ እዩ ተዳልዮ።

ውፅኢታት ምምሃር ምስትምሃር እዚ ምዕራፍ

ካብዚ ምዕራፍ ትፅቢት ዝግበረሉ ውፅኢት፡- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ፡

- ☉ ቅኑ ዕመስመርን ልዋይ መስመርን የለልዩ፣ ይስእሉ (ይሕንፅፁ)፡፡
- ☉ ቀለልቲ ዝኾኑ ቅርፅታት ጂኦሜትሪ ከምኒ ፊክታንግልን፣ ስሉስ ኩርናዕትን፣ የለልዩን ይስእሉን፡፡

ነዚ ምዕራፍ ዘድልዩ መምሃሪ ሓገዛት

ገመድ፣ መስመሪ፣ ኮምፓስ፣ ካብ ወረቓት ዝተሰርሑ ስሉስ ኩርናዕ፣ ርቡዕ ኩርናዕን ክቢን፣ ሳናቲም፣ ዝተፈላለዩ ሕብርታት ዘለዉዎም ማርክራት፣ ዝተፈላለዩ ሕብርታት ዘለዉዎም ቸካት እዮም።

8.1 ቅኑዕን ልዋይን መስመር

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዝ፣ 4

ደረጃ ብቕዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፡-

- ☉ ኣብ ከባቢኡም ዘለዉ ቅኑዕ መስመርን ልዋይ መስመርን የለልዩ።
- ☉ ቅኑዕ መስመርን ልዋይ መስመርን ይስእሉ።

ቁልፊ ቃላት

መስመር፣ ቅኑዕ መስመር፣ ልዋይ መስመር

መእተዊ

ኣብዚ ንኡስ ርእሲ እዚ ተምሃሮ ኣብ ከባቢኡም ዝርከቡ ቅኑዕን ልዋይን መስመራት ክፈልዩ ይድሉ። ዛዕባ ቅኑዕን ልዋይን ምስተረድኡ ድማ መስመራት ብኸመይ ከምዝስርሑ ክርእዩ ብዘኸእሉም መንገዲ ተዳልዩ ኣሎ።

ንጥፊታት ምምሃርን ምስትምሃርን

እዚ ንኡስ ምዕራፍ ንምምሃር ዝተፈላለዩ ኣገባባት ብኸምዚ ዝስዕብ ቀሪቦም ኣለዉ። እንተኾነ ግን ንጥፊት 1 ክሰርሑ ብምግባር ምጅማር ይከኣል እዩ።

ንጥፊት 1

ኣብ መፅሓፍ ተምሃራይ ንጥፊት 1 ምስሊ ክልተ ሰባት ኣሎ። እዞም ክልተ ሰባት እቲ ሓደ ነቲ ገመድ ወጢሩ ዝሓዘ እንትኾን እቲ ካልኣይ ድማ ኣላሕሊሑ ዝሓዘ እዩ። ካብዞም ክልተ ኣየናይ ቅኑዕ መስመር ሰሪሑ? ኣየናይከ ልዋይ ሒዙ? ዝብሉ ሕቶታት ብምሕታት ዕለታዊ ትምህርቲ ምጅማር ይከኣል እዩ። እቲ ወጢሩ ዝሓዘ ቅኑዕ መስመር እንትውክል እቲ ካልኣይ ድማ ልዋይ መስመር እዩ ዝውክል።

እዚ ንምጥንኻር ኣርባዕተ ተምሃሮ ንቕድሚት ክመፁ ብምግባር እቶም ክልተ ሓደ ገመድ ወጢሮም ክሕዙ፣ እቶም ካልኣት ክልተ ድማ ኣላሕሊሑም ክሕዙ ብምግባር ቅኑዕ መስመርን ልዋይ መስመርን ክርእዩ ምግባር ይከኣል እዩ።

እዚ ድሕሪ ምፍፃም ኣብ ንጥፊት 1 “ሀ” ክሳብ “ሰ” ዘለዉ መስመራት ኣየናይ ቅኑዕ፣ ኣየናይከ ልዋይ ዝብል ሕቶ ብምልዓል ባዕልቶም ክፈልዩ ሓገዝ ይገበረሎም። በዚ መሰረት ሀ፣ ለ፣ ሐ ቅኑዕ መስመራት እንትውክሉ መን ሰን ድማ ልዋያት እዮም። ተምሃሮ ኢዶም ከፍታሕትሑን ምስማር ክለማመዱን ድማ ነዞም ምስልታት ናብ ደፍተሮም ክቐድሑ ግበሩ። ነዚ ብምስጋብ ድማ ንጥፊት 2 ክሰርሑ ኣበረታትዎም።

ንጥፊት 2

ቅድም ክብል ተምሃሮ ገመድ ብምሓዝ ዛዕባ ቅኑዕን ልዋይን መስመራት ንምምሃር ፈተነ ተገይሩ እዩ። እዚ ንጥፊት እዚ ኣብ ከባቢኦም ዘንገገዎምን ኩሉግዝ ብዝረአዩዎ ቁፅሪ ንክዝክሩ ዝሕግዞምን ዝተፈላለዩ እንስሳት ክጓዱዎ እንተለዉ ዝሰርሑ መስመር ብምርኣይ ቅኑዕን ልዋይን መስመራት ክፈልዩ ንምግባር እዩ ተደልዩ። በዚ መንገዲ እዚ ነቶም መስመራት ንክፈልዩ ድማ ከክልተ ኾይኖም እቲ ሓደ ነቲ ኻልእ መልሲ ክነግሩ ብምግባር ክመያየጡ ዕድል ሃብዎም። ዒፍ እንትትበርርን ጭንቁራዕ እናዘለለት ናብ ማይ እንትትኣቱን ዘርኢ ስእሊ ልዋይ መስመር ዝውክል እንትኾን ኣውሮፕላን ክትኸይድ እንተላን ካብ ዘኾነ ቦታ ናብ መሬት ዝወድቕ ነገርን ድማ ቅኑዕ መስመር ዘርእዩ እዮም።

እዚ ምስረአዩ በቢጉጅለ ብምስራዕ ኣብ ከባቢኦም ዝርከቡ ልዋይን ቅኑዕን መስመራት ክፈልዩ ብምግባር ንመማህርቶም ክገልፁ ግበሩ። ኣብ ቅኑዕን ልዋይን መስመር ዘለዎም ኣረዳድኣ ሓፍ ንምባል መልመዲ 1 ክሰርሑ ግበሩ።

መልመዲ 1

እዚ መልመዲ እዚ ካብቶም ተዋሂቦም ዘለዉ ስእልታት ቅኑዕን ልዋይን እናበሉ ክፈልዩን መልሶም ድማ ኣብ ትሕቲ እቲ ምስሊ ተዋሂቡ ዘሎ ባዶ ቦታ ክፅሕፉን ብምግባር ብዛዕባ ቅኑዕ መስመርን ልዋይ መስመርን ክግንዘቡ ንምግባር ዝሕግዝ እዩ።

ኣገባብ ገምጋም

ኣብ ከይዲ ምምሃር ምስትምሃር እናሃለዉ ተምሃሮ መስመር እንትሰርሑ ቅኑዕን ልዋይን ፈልዮም ክሰርሑ ምክኣሎም ምግምጋም እኳ ዝክኣል እንተኾነ ተምሃሮ ኣብ ሰሌዳ እናወፁ ቅኑዕን ልዋይን መስመራት ክስእሉ ብምግባር ምግምጋም ይክኣል እዩ። ካብዚ ብተወሳኺ ድማ መልመዲ 1 ክሰርሑ ብምግባር ምግምጋም ይክኣል እዩ።

ድሕሪ እዚ ድማ ንጥፈት 3 ክሰርሑ ብምግባር መስመር ናይ ምስራሕ ክእለቱም ከመሓይሹ ምግባር እውን ይበረታታዕ እዩ።

ኣብነት፡ 1. ዝተፈላለዩ መስመራት ስኢልኩም ቅነዕን ለዋይን እናበሉ ክፈልዩ ሕተቱዎም።

2. ለዋይን ቅነዕን መስመር ስኣሉ።

ኣብ መወዳእታ ኣብ ዛዕባታት ቅነዕን ለዋይን መስመራት ብዝበለፀ ንክለማመዱ መልመዱ 2 ክሰርሑ ምግባር ይክኣል።

መልመዱ 2

እዚ መልመዱ እዚ ነቲ ብፀጋም ገፅ ተዋሂቡ ዘሎ ምስሊ ኣምሲሎም ኣብ የማን ገፅ ዘለዉ ነጥብታት ብምርኻብ ክሰርሑ ንምግባር እዩ። እዚ ስለዝኾነ ድማ ተምሃሮ ናይ ኢይም ምንቅስቃስ ኣብ ግዘ ናብ ግዘ እናተመሓየሹ ክኸይድ ዝገብር እዩ።

8.2 ቀሰልቲ ቅርፅታት

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፤ 6

ደረጃ ብቐዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፡-

- ☉ ኣብ ከባቢኦም ዝርከቡ ቀለልቲ ቅርፅታት፣ ስሉስ ኩርናዕ፣ ሬክታንግልን ክቢን የለልዩ።

ቁልፊ ቃላት

ስሉስ ኩርናዕ፣ ርቡዕ ኩርናዕ፣ ክቢ

መእተዊ

ኣብዚ ንኡስ ርእሲ እዚ ተምሃሮ ኣብ ከባቢኦም ኣብ ዝርከቡ ነገራት መስመራት ስሉስ ኩርናዕ፣ ሬክታንግልን ክቢን ክፈልዩ ምሕጋዝ የድሊ። ነዚኦም እናተጠቐሙ ድማ ቀለልቲ ቅርፅታት ክፈልዩን ምስኣል ክኸእሉን ይድለ። እዚ ንኡስ ምዕራፍ እዚ ድማ እዞም መሰረታዊ ነገራት ከስርሕ ብዝኸእል ኣገባብ ቀሪቡ ኣሎ።

ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን

እዚ ንኡስ ምዕራፍ ንምምሃር ኣብ መምሃሪ ክፍሎም ኣብ ዝርከቡ ነገራት ማለት ዴስክ፣ ጠረጴዛ፣ ሰሌዳ ወዘተ ብምብጋስ ሕድሕድ ዘለዎም ቅርጺ ክሃረቡ ብምግባር ምጅማር ይክኣል

እዩ። ብምቕጻል ድማ ኣብ ከባቢኡም ዝርከቡ ካልኦት ነገራት ብምጥቃም ቅርፅታት ክፈልዩ ምምሃር እውን ዝበረታታዕ እዩ። እዚ ንምትግባር ንጥፊት 3 ክሰርሑ ግበሩ።

ንጥፊት 3

ኣብ ንጥፊት 3 ዘለዉ ምስልታት ብምውሳድ ናይ ሕድሕድ ቅርጺ ክፈልዩ ምግባር ይክኣል እዩ። ስለዝኾነ ድማ ስለ-ስ ኩርናዕ፣ ሬክታንግልን ክቢን ብቐሊሉ ክፈልዩ ይሕግዞም። እዚ ምስ ፈለዩ ድማ ንጥፊት 4 ክሰርሑ ግበሩ።

ንጥፊት 4

እዚ ንጥፊት እዚ ተምሃሮ ኣብ ከባቢኡም ካብ ዝርከቡ ነገራት ቅርፅታት ስለ-ስ ኩርናዕ፣ ሬክታንግልን ክቢን ክሰርሑ ዝሕግዝ እዩ። ነዚ ስዒቡ መልመዲ 3 ክሰርሑ ግበሩዎም።

መልመዲ 3

ብመሰረቱ እዚ መልመዲ እዚ ነቶም ቅድም ክብል ክሰርሑዎም ዝፀንሑ ዘጠናኽርን ናይ ተምሃሮ ናይ ምስራሕ ክኣለት ዘማዕብልን እዩ። እዚ ድማ ነቶም ብነጠብጣብ ተሞሪፎም ዘለዉ ቅርፅታት እናድመቹ ክስእሉን ብሕብሪ ክለኽዩን ብምግባር ቅርጺ ከመይ ከምዝስራሕ ክለማመዱን ዝተፈላለዩ ቅርፅታት ክፈልዩን ዝሕግዝ እዩ። ሃዕባ ቅርጺ ዘለዎም ኣረዳድኣ ንምስፋሕ ኣፃብዕቶም ተጠቓሞም ዝተፈላለዩ ቅርፅታት ክሰርሑን ኣስማቶም ክፀርሑን ንምግባር ንጥፊት 5 ኣሰርሑዎም።

ንጥፊት 5

እዞም ልዕል ኢሎም ዝተውሃቡ ንጥፊታት ድሕሪ ምስራሕ ተምሃሮ ኣፃብዕቲ ኣእዳዎም ብምጥቃም ዝተፈላለዩ ቅርፅታት ከመይ ክሰርሑ ከምዝኽእሉ ክርእዩ ምግባር ድልዩቶም ክለፃፃል ስለዝገብር ንጥፊት 5 ክሰርሑ ምግባር ኣድላዩ እዩ። ተምሃሮ ብናይ ባዕሎም ፈጠራ ዝተፈላለዩ ቅርፅታት ክሰርሑን ስሙ ክፅውዑን ብምግባር ክለማመዱ ግበሩ። ብምስግብ ድማ ንጥፊት 6 ክሰርሑ ግበሩ።

ንጥፊት 6

በዞም ቅድም ክብል ዝተሰርሑ ንጥፊታት ጥራሕ ኩሎም ምስልታት ምፍላይ ቀሊል ዘይክኸውን ይኽእል እዩ። ስለዝኾነ ድማ ንጥፊት 6 ክሰርሑን ናይዞም ዝተውሃቡ ምስልታት ስም ኣብቲ ባዶ ቦታ ክመልኡን ብምግባር ቅርጾምን ስሞምን ከተኣሳስሩ ሓግዙዎም። ነዚ ስዒቦም ድማ መልመዲ 4 ክሰርሑ ግበሩ።

መልመዳ 4

እዚ መልምዳ እዚ ዝተፈላለዩ ምስልታት ስለ-ስ ኩርናዕ፣ ሬክታንግልን ክቢን ክስእሉ ዝሕገዝ እዩ።

ኣብ መወዳእታ ንጥፊት 7 ክሰርሑ ብምግባር ዝተፈላለዩ ቅርፅታት ናይ ምፍላይ ክእለቶም ክገዝዝ ምግባር ይከኣል እዩ።

ንጥፊት 7

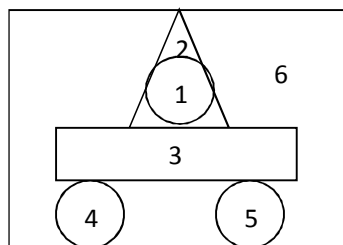
እዚ ንጥፊት እዚ ዝተፈላለዩ ቅርፅታት ብምውሳድ ስሞም ምዕራሕን ምዕሓፍን ክለማመዱ ዝገብርን ነዚ ብምስርሖም ድማ ኣብ ከባቢኦም ዝርከቡ ነገራት (ንኣብነት ገዛ) ብዙሓትን ዝተፈላለዩ ቅርፅታትን ከምዘለዉዎም ምፍላይ ክኸእሉን ንምሕጋዝ እዩ። ነዚ ብዝግባእ ምስ ሰርሑ ድማ መልመዳ 5 ክሰርሑ ብምግባር ኣብቶም ተዋሂቦም ዘለዉ ስእልታት ምስልታት ስለ-ስ ኩርናዕ፣ ሬክታንግልን ክቢን ክፈልዩን ሽም ሕድሕድ እናደጋገሙ ክፅሕፉን ምግባር ይከኣል።

ኣገባብ ገምጋም

ተምሃሮ ኣብ ከይዱ ምምሃር ምስትምሃር እናሃለዉ ዝተፈላለዩ ቅርፅታት ምፍላይ ምኸኣሎም ንምግምጋም ዝተፈላለዩ ሜላታት ምጥቃም ይከኣል ይኸውን እዩ። ይኹን እምበር መልመዳ 5 ክሰርሑ ብምግባር ዝተፈላለዩ ቅርፅታት ክፈልዩ፣ በዝሓም ክቆፅሩን ስሞም ክፅሕፉን ይኸእሉ እዮም።

ኣብነት፡

1. ኣብዚ ዝሰዕብ ምስሊ ስለ-ስ ኩርናዕ፣ ሬክታንግልን ክቢን ፍለዩ፣ በዝሓም ድማ ግለፁ።

2. ኣብ ከባቢኹም ካብ ዝርከቡ ነገራት ኣብነታት ስለ-ስ ኩርናዕ፣ ሬክታንግልን ክቢን ዘርዝሩ።

መእተዊ

ቅድም ክብል ክሳብ 20 ብዘለዉ ቁፅርታት ተምሃሮ ከንብቡ፣ ክፅሕፉ፣ ክፈልዩ፣ ክድምሩን ከጉድሉን፣ ክመቐሉን ከራብሉን ብዘክእል መንገዱ ተምሃሮም እዮም። ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ድማ ክሳብ 100 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ብምጥቃም ቁፅርታት ከንብቡን ክፅሕፉን ክግበር እዩ። ነዚ ስዒቡ ድማ ቁፅርታት ክድምሩ፣ ከጉድሉ፣ ከራብሉን ከወዳድሩን ብዘክእል ኣገባብ ክመሃሩ እዮም።

ውፅኢታት ምምሃር ምስትምሃር እዚ ምዕራፍ

ኣብዚ ምዕራፍ ትፅቢት ዝግበረሉ ውፅኢት፡- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ፣

- ⊕ ክሳብ 100 በቢ ዓሰርተ ይቐፅሩ።
- ⊕ ኣብ 100 ዝንእ ርባሕ 10 ዝኾኑ ቐፅርታት ይድምሩን የጉድሉን።
- ⊕ ክሳብ 100 ዘለዉ ቁፅርታት የንብቡን ይፅሕፉን።
- ⊕ ብምልክታት '>' ፣ '<' ን '='ን ሙሉእ ቁፅርታት የወዳድሩ።
- ⊕ ዋጋ ዓድታት ዓዲ ዓሰርተን ዓዲ ሓደን የለልዩ።

ነዚ ምዕራፍ ዘድልዩ መምሃሪ ሓገዛት

ነዚ ምዕራፍ እዚ ንምምሃር በቢ.10 ዝተጠመሩ ቁርዕራዕ ዕንፀይትታት፣ ኣባክስ፣ ክሳብ 100 ዘለዉ ርባሓት 10 ዝተፅሓፈሎም ፍላሽ ካርድታትን ካልኦት ነገራትን ምጥቃም ይከኣል እዩ።

9.1 ክሳብ 100 ዘለዉ ርባሓት 10

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 6

ደረጃ ብቐዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፡-

- ⊖ ክሳብ 100 ዘለዉ ርባሓት 10 ይፈልዩ።
- ⊖ ክሳብ 100 ዘለዉ ርባሓት 10 የንብቡ፣ ይፅሕፉን ይቐፅሩን።
- ⊖ ክሳብ 100 ዘለዉ ርባሓት 10 ይትንትኑ።
- ⊖ ክሳብ 100 ዘለዉ ርባሓት 10 ብምልክታት '>' ፣ '<' ን '='ን የወዳድሩ።
- ⊖ ክሳብ 100 ዘለዉ ርባሓት 10 ይድምሩ፣ የጉድሉ።
- ⊖ ብርባሓት 10 ዝሰርሑ ቃል ግድላት ይፈትሑ።

መእተዊ

ኣብዚ ንኡስ ምዕራፍ እዚ ክሳብ 100 ንዘለዉ ርባሓት 10 ፍሉይ ጠመተ ብምሃብ ክመሃሩ ክግበር እዩ። ኣብዚ ብተወሳኺ ድማ ክሳብ 100 ዘለዉ ቁርባታት ምንባብን፣ ምዕራፍን ክመሃሩ ብምግባር ኣብ መወዳእታ ከወዳድሩ ክግበር እዩ።

ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን

ኣብ ሕሉፍ ምዕራፋት ዝተምሃሩሉ ኣገባባት ብምዝኸኸር ክሳብ 100 ዘለዉ ርባሓት 10 ንምምሃር ንጥፈት 1 ብምጥቃም ምጅማር ይከኣል እዩ።

ንጥፈት 1

ንጥፈት 1 ብምስራሕ ክሳብ 100 ዘለዉ ርባሓት 10 ክፈልዩን ነዚ ድማ በቢ 10 ተፈልዮም ዝተቐመጡ ዕንፀይትታት ክብሪት ብምቐፃር ምፍላይ ከምዝከኣል ክርእዩ ምግባር ይከኣል እዩ። ሓደ መደብ ዘለዉ ዕንፀይትታት ክብሪት ን10 ዝውክሉ ስለዝኾነ 2 መደብ ማለት 20 ከምዝውክል ክርድኡ ምግባር የድሊ። እዚ ማለት ድማ $10 + 10 = 10 \times 2 = 20$ ማለት ከምዝኾነ ግልፂ ምግባር ይግባእ ማለት እዩ። ነዚ ከም መበገሲ ብምውሳድ ካልኦት ርባሓት 10 ምርካብ ከምዝከኣል መብርሂ ብምሃብ ከም ኣብ ንጥፈት 1 ዘለዉ ሕቶታት ብምሃብ ክሰርሑ ምግባር ይከኣል እዩ።

ኣገባብ ገምጋም

ተምሃሮ ክሳብ 100 ዘለዉ ርባሓት 10 ክፈልዩ ምኽኣሎም ንምርግጋፅ ናይ 10 ርባሓት ዝኾኑ ከም 20፣ 30፣ 40፣ 50፣ 60፣ 70፣ 80፣ 90 ብምሕታት ኣብ ሰሌዳ እናወፀ ክፅሕፉ ምግባር ይከኣል እዩ። ኣብዚ ብተወሳኺ ድማ መልመዳ 1 ክሰርሑን ባዶ ቦታ ክመልኡን ብምግባር ምገምጋም ይከኣል። ከም ኣብነት፣

1. ባዶ ቦታ ምልኩ።
 10 _____ 30 _____ 50 _____ 70 _____ 90
2. ከዞም ዝስዕቡ ቁፅርታት ብቃል ኣንብቡ።
 ሀ. 30 ለ. 50 ሐ. 70 መ. 90

መልመዲ 1

ኣብዚ መልመዲ እዚ ኣብቶም ባዶ ቦታታት እዞም ዝስዕቡ ክመልኩ ግበሩ።

$3 \times 10 = 30$

$4 \times 10 = 40$

ብምቕፃል ንጥፈት 2 ክሰርሑ ግበሩ።

ንጥፈት 2

ኣብ ንጥፈት 2 ዋላኳ ዕንፀይቲ ክብራት እንተተዋሃበ ተምሃሮ ርባሓት 10 ንከወዳድሩ በቢ 10 ዝተጠመሩ ቁርፅራፅ ዕንፀይትታት ምጥቃም ዝክኣል ኾይኑ እዚ ንጥፈት እዚ ርባሓት 10 ንምውድዳር ክጥቀሙዎ ዝክእሉ ዝቐለለ ኣገባብ ክርድኡ ዝሕግዝ እዩ። ብመሰረት እዚ ድማ 20ን 30ን ንምውድዳር 20 ክልተ ጥማር፣ 30 ድማ ሰለስተ ጥማራት ስለዝኾኑ፣ 20 ማለት $2 \times 10 = 20$ ፣ 30 ድማ $3 \times 10 = 30$ እዩ። ብተወሳኺ $2 < 3$ ስለዝኾነ $20 < 30$ ምዃኑ ክርድኡ ምግባር የድሊ። ብተመሳሳሊ መንገዲ 40 ን 50 ን ንምውድዳር 40 ማለት $4 \times 10 = 40$ ፣ 50 ድማ $5 \times 10 = 50$ ስለዝኾነውን $4 < 5$ ስለዝኾነን $40 < 50$ ምዃኑ ክበርሀሎም ሓገዝ ይገበረሎም።

ኣገባብ ገምጋም

ክሳብ 100 ዘለዉ ርባሓት 10 ምፍላይ ድሕሪ ምክኣሎም ከወዳድሩዎም ምክኣል ድማ ወሳናይ እዩ። መልመዲ 2 ክሰርሑ ምግባር ብዝተወሰነ ደረጃ ገምጋም ንምግባር ክሕግዝ ይክእል እዩ። ካብኡ ብተወሳኺ እዞም ዝስዕቡ ከም ኣብነት ምርኣይ ይክኣል።

1. $>$ ፣ $<$ ፣ $=$ እናተጠቐምኩም ኣወዳድሩ።

ሀ. 30 _____ 50 ለ. 60 _____ 20 ሐ. 90 _____ 70

2. ኣወዳድሩ።

ሀ. 3×10 _ 4×10 ለ. 7×10 _ 6×10

መልመዲ 2

እዚ መልመዲ እዚ ክሳብ 100 ዘለዉ ርባሓት 10 ንምውድዳር ተባሂሉ ዝቐረበ ስለዝኾነ ተምሃሮ ክሰርሑ ብምግባር ብሓደ ገፅ ተምሃሮ ባዕልቶም ከወዳድሩ ዕድል ዝህብ፣ ብኻልእ ገፅ ድማ ኣረዳድኣ ትምህርቶም ንምግምጋም ክሕግዝ ዝክእል እዩ። ኣብ መልመዲ 2 /ለ/ ብፀጋም ገፅ ዘለዉ ጥማራት ሕድሕድ 10 ቁርፅራፅ ዕንፀይቲ ዝሓዙ እዮም።

እዞም ቅድም ክብል ዝተሓበሩ ስራሕቲ ድሕሪ ምፍፃም ድማ ተምሃሮ ክሳብ 100 ምስ ዘለዉ ርባሓት 10 ብግቡእ ክፋለጡ ምግባር ኣድላይ ስለዝኾነ መልመዲ 3 ክሰርሑ ምግባር ኣገዳሊ እዩ።

መልመዳ 3

እዚ መልመዳ እዚ ተምሃሮ ምስ ርባሓት 10 ብዝበለፀ ክለማመዱን ብዝተፈላለዩ መንገድታት ክርድኡዎምን ዝሕግዝ እዩ። እዚ ድማ ክሳብ 100 ዘለዉ ርባሓት 10 ማለት ካብ 1 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ምስ 10 ብምርባሕ እንረክቦም ቁፅርታት ምዃኖም ክርድኡ ግበሩ። ብተወሳኺ ድማ ኣብ ርባሓት 10 ዓዲ ዓሰርተ ዝርከቡ ቁፅርታት ካብ 1 ክሳብ 9 ምዃኖም፣ ዓዲ ሓደ ድማ ኩሉግዘ 0 ክምዝኾነ ክበርሀሎም ይግባእ። እዚ ብምግባር ኣብ መልመዳ 3 ዘለዉ ባዶ ቦታታት ክመልኡ ሓግዘዎም። ኣብ መወዳእታ ድማ ክሳብ 100 ዘለዉ ርባሓት 100 ክዝርዝሩ ብምግባር ግንዛብኦም ኣጠናክሩሎም።

ቅድም ክብል ዝተፈላለዩ ኣገባባት ብምጥቃም ርባሓት 10 ንምርኣይ ተፈቲኑ እዩ። ሕዚ ድማ ካልእ መማረቢ ምጥቃም ክምዝክኣል ንምምሃር ንጥፈት 3 ክሰርሑ ብምግባር ክትምህሩዎም ትክእሉ ኢኹም።

ንጥፈት 3

ንጥፈት 3 ልክዕ ከምቶም ቀዳሞት ሜላታት ካልእ ተወሳኺ መማረቢ ክመሃሩ ንምሕጋዝ ዝተዳለወ ንጥፈት እዩ። ብፍላይ ድማ ኣባከስ ወይ ሰደቓ ዓዲ ቁፅርታት ብምጥቃም ኣብ ምምሃር ዝጥምት እዩ።

መጀመርታ ምስ እዞም ኣገባባት እዚኦም ክለማመዱ ንምግባር፡

1. ኣባከስ ብምጥቃም ንምድማር

30 + 10 ንምስላሕ ከክንዲ 30 ኣብቲ ኣባከስ መጀመርታ 3 ኩዕሾ ኣብ ዓዲ ዓሰርተ ምቕማጥ፣ ብምቕፃል ድማ ሓንቲ ኩዕሾ ከክንዲ 10 ኣብቲ ኣባከስ ብምቕማጥ ኣብ ዓዲ ዓሰርተ ዘሎ በዝሒ ኩዕሾ ምቕፃር። 4 ኩዕሾ ማለት 4 ዓሰርተታት ማለት ስለዝኾነ 30 + 10 ማለት 40 ምዃኑ ክርድኡ ምሕጋዝ የድሊ።

2. ሰደቓ ብምጥቃም ንምድማር

40 + 20 ንምድማር መጀመርታ ዋጋ ዓዲ ቁፅሪ ዝገልፅ ሰደቓ ብምስራሕን ኣብ ሕድሕድ ዓዲ ቕፅሪ ግቡእ ቁፅሪ ብምፅሓፍን ኣብ ሕድሕድ ዓዲ ዘለዉ ቁፅርታት ምድማር ክምዝክኣል ግለፁሎም። በዚ መሰረት ኣብ በዓዲ 10 ዘለዉ 4ን 2ን እንትድመሩ 6፣ ኣብ ዓዲ ሓደ ዘለዉ 0ን 0ን እንትድመሩ ድማ 0 ክምዝኾኑን ክልቲኦም ከም ሓደ ቁፅሪ እንትወሰዱ 60 ክምዝህቡን ተምሃሮ ክግንዘቡ ግበሩ።

በዞም ልዕል ክብሉ ዝተገለፁ ኣገባባት ንምስራሕ መልመዳ 4 ከም ዕዮ ክፍሊ ወይ ዕዮ ገዛ ምሃብ ይከኣል።

መልመዳ 4

እዚ መልመዳ እዚ ኣብ ንጥፈት 3 ዝረኣዩዎም ኣገባባት ምድማር ክለምመዱ ንምግባር ዝዓለመ መልመዳ ኮይኑ ብመልክዕ ዕዮ ገዛ ክሰርሑ ግበሩ።

30 + 40 = 70

60 + 20 = 80

20 + 70 = 90

90 + 10 = 100

ቅድም ክብል ዛዕባ ርባሓት 10ን ምድማር ኣብ ርባሓት 10ን ርኢና ኢና። ሕዚ ድማ ምጉዳል ክመሃሩ ክግበር እዩ። ስራሕቲ ምጉዳል ንምስራሕ መጀመርታ ንጥፈት 4 ክሰርሑ ምግባር ይምረፅ።

ንጥፈት 4

እቶም ንምድማር ርባሓት 10 ዝተጠቐምናሎም ሜላታት ብምጥቃም ምጉዳል ርባሓት 10 ክነምህር ንክእል ኢና። ነዚ ድማ ተምሃሮ ኣብ ንጥፈት 4 ተዋሂቦም ዘለዉ ሕቶታት ክሰርሑ ብምግባር ኣባክስ ወይ ሰደቓ ዓድታት ቁፅሪ ምምሃር ይክኣል እዩ።

እዚ ንምጥንኻር ድማ ተምሃሮ መልመዲ 5 ክሰርሑ ግበሩ።

መልመዲ 5

እዚ መልመዲ እዚ ኣብ ርባሓት 10 ዘተኩሩ ሕቶታት ምጉዳል ክሰርሑን ኣብ ምጉዳል ርባሓት 10 ኣብ ዓዲ ዓሰርተ ዘለዉ ቁፅርታት ጥራሕ ብምጉዳል ኣብ መወዳእታ ዜሮ ምወሳኽ እኹል ከምዝኾነ ክግንዘቡን ንምግባር ዝዓለመ እዩ። ስለዝኾነ ተምሃሮ ባዕሎም እናተመደዩ ክሰርሑ ብምግባር ኣድላዩ ደገፍ ግበሩሎም።

ኣገባብ ገምጋም

ምስላሕ ኣብ ርባሓት 10 ብኣባክስን ብሰደቓ ዓድታት ቁፅርን ርኢና ነይርና። ስለዝኾነ ድማ ተምሃሮ ነዞም ሜላታት እዚኦም ክንደይ ዝኣክል ከምዝተገንዘብዎም ንምግምጋም ዝተፈላለዩ ሕቶታት ምሃብ ይክኣል እዩ። ነዚ ንክሕገዝ ድማ ምስ ኣብ መልመዲ 5 ዘለዉ ሕቶታት ዝመሳሰሉ ሕቶታት ክትህቡ ትክእሉ ኢኹም። ከም ኣብነት፤

1. ነዞም ዝስዕቡ ደምሩ።

ሀ. 20 + 50 = _____ ለ. 40 + 40 = _____ ሐ. 30 + 60 = _____

2. ሰደቓ ተጠቐምኩም ደምሩ።

ሀ. 10 + 30 = _____ ለ. 30 + 40 = _____ ሐ. 40 + 50 = _____

3. ኣባክስ ተጠቐምኩም ደምሩ።

ሀ. 20 + 10 = _____ ለ. 20 + 30 = _____ ሐ. 40 + 20 = _____

ነዚ ስዒቡ ግን ዝተፈላለዩ ቃል ግድላት ብምሃብ ተምሃሮ ነዞም ዝተምሃሩዎም ቁምነገራት ኣብ ምፍታሕ ቃል ግድላት ክጥቀሙሎም ምግባር ዓብዩ ሓገዝ እዩ ዝገብር። ከም ኣብነት፤

- 1. ኣባይ መሓመድ 20 እንቋቕሖ ንሃፍቱ 40 እንቋቕሖ ድማ ንለታይ ሸይጦም። ብሓፈሻ ክንደይ እንቋቕሖ ሸይጦም?
- 2. ኣብ ሓደ መምሃሪ ክፍሊ 40፣ ኣብ ካልእ መምሃሪ ክፍሊ ድማ 50 ተምሃሮ ኣለው። ብሓፈሻ ክንደይ ተምሃሮ ኣለው?

መልመዲ 6

እዚ መልመዲ እዚ ዝተፈላለዩ ቃል ግድላት ዝሓዘን ኣብ ምድማር ርባሓት 10 ዘትኩርን እዩ። ሕድሕድ ሕቶ ኣብ መፅሓፍ ተምሃራይ ተፃሒፉ እዩ። እንተኾነ ግን ኩሎም ተምሃሮ ኣብ ምንባብ ዘለዎም ክእለት ሓደ ዘይክኸውን ስለዝክእል ኣብቶም ስእልታት መሰረት ገይርኩም ኢኹም ክትምህሩ ዝግባእ።

9.2 ካብ 21 ክሳብ 100 ዘለዉ መሰኒ ቁፅርታት

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 6

ደረጃ ብቐዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፡-

- ☉ ካብ 21 ክሳብ 100 ዘለዉ መሰኒ ቁፅርታት የንብቡ።
- ☉ ክሳብ 100 ዘለዉ መሰኒ ቁፅርታት ይፅሕፉ።
- ☉ በዓል ክልተ ኣሃዛት ዝኾነ ቐፅሪ ብ 13 ብርባሓት 10ን ይትንትኑ።

መእተዊ

ኣብ ሕሉፍ ንኡስ ርእሲ ክሳብ 100 ዘለዉ ርባሓት 10 ክመሃሩ ተገይሩ እዩ። ኣብዚ ንኡስ ርእሲ እዚ ድማ ካብ 21 ክሳብ 100 ዘለዉ ኩሎም በዓል ክልተ ኣሃዝ ቁፅርታት ክመሃሩ ክግበር እዩ።

ንጥፊታት ምምሃርን ምስትምሃርን

ቅድም ክብል በቢ 10 ዝተጠመሩ ቁርፅራፅ ዕንፀይትታት ብምጥቃም ኣብ ምርካብ ርባሓት 10 ተጠቐምናሉ ኢና። ሕዚ ድማ በቢ 1 ዝተጠመሩ ዕንፀይትታትን 9 ዘይተጠመሩ ቁርፅራፅ ዕንፀይትታትን ብምጥቃም ካብ 21 ክሳብ 100 ዘለዉ መሰኒ ቁፅርታት ክመሃሩ ክግበር እዩ። እዚ ንምፍፃም ድማ ተምሃሮ ንጥፊት 5 ክሰርሑ ብምግባር ምጅማር ይክእል እዩ።

ንጥፊት 5

ልዕል ክብል በቢ 1 ዝተጠመሩ ዕንፀይትታትን 9 ዘይተጠመሩ ቁርፅራፅ ዕንፀይትታትን ብምጥቃም ካብ 21 ክሳብ 100 ዘለዉ መሰኒ ቁፅርታት ምምሃር ከምዝክእል ተሓቢሩ እዩ። ንኣብነት፣ 1 ጥማርን 1 ዘይጥማርን እንተወሲድና $10 + 1 = 11$ ከምዝኾነ ብምግላፅ ካልኦት እውን ብተመሳሳሊ መንገዲ ክረኽቡ ከምዝክእሉ ምግላፅ የድሊ። ኣብዚ ብዝተፈለየ ድማ ዓድታት ቁፅሪ ብምጥቃም በዓል 2 ኣሃዝ ቁፅርታት ምምሃር ከምዝክእል ካብ ንጥፊት 5 ንተግዘብ።

እገባብ ገምጋም

ቅድሚ ናብ ቀፃላይ ርእሲ ምስጋርኩም ተምሃሮ ቅድም ክብል ዝተምሃሩ ምግምጋም ተመራፂ እዩ። ነዚ ድማ ካብ 21 ክሳብ 100 ዘለዉ በዓል ክልተ ኣሃዝ ቁፅርታት ክንብቡ

ዝኸእሉን ዘይኸእሉን፣ ከምኡውን ሓደ ቁፅሪ ምስ ርባሓት 10 ክድምሩን ብምሕታት ምግምጋም ይከኣል እዩ። ከም ኣብነት፣

1. ዝስዕቡ ቁፅርታት ኣንብቡ፡፡

ሀ. 23 ለ. 37 ሐ. 56 መ. 79 ረ. 92

2. ባዶ ቦታ ምልኡ፡፡

ሀ. $20 + 7 = \underline{\hspace{2cm}}$ ለ. $40 + 3 = \underline{\hspace{2cm}}$ ሐ. $70 + 5 = \underline{\hspace{2cm}}$

ካብዚ ብተወሳኺ መልመዲ 7 ክሰርሑ ምግባር እውን ሓጋዚ እዩ።

መልመዲ 7

እዚ መልመዲ እዚ ተምሃሮ ርባሕ 10ን ካልእ ካብ 1 ክሳብ 9 ዘሎ ቁፅርን ብምድማር ክእለቶም ከማዕብሉ ንምግባር ዝሕግዝ እዩ። ክእለቶም ንምዕቃን እውን ይጠቅም።

ነዚ ድሕሪ ምርግጋዕ ተምሃሮ ንጥፊት 6 ክሰርሑ ብምግባር በዓል ክልተ ኣሃዝ ቁፅርታት ናይ ምፍላይ ክእለቶም ከምዕብል ምግባር ይከኣል።

ንጥፊት 6

ኣብ ሕሉፍ ትምህርቲ በዓል ክልተ ኣሃዝ ቁፅሪ ምስ ርባሓት 10 ብኸመይ ከምዝተሓሓዝ ንምግላፅ ፈተነ ተገይሩ እዩ። ኮይኑ ግን ወይ እቲ ርባሕ 10 ተዋሂቡ ወይድማ እቲ ካብ 1 ክሳብ 9 ዘሎ ቁፅሪ ተዋሂቡ እዩም በዓል ክልተ ኣሃዝ ቁፅሪ ብድማር ርባሕ 10ን ካልእ ካብ 1 ክሳብ 9 ዘሎ ቁፅርን ክገልፁ ዝፀንሑ። ሕዚ ግን በዓል ክልተ ኣሃዝ ቁፅሪ ተዋሂቡ ተምሃሮ ባዕልቶም ብድምር ርባሕ 10ን ካልእ ካብ 1 ክሳብ 9 ዘሎ ቁፅርን ክገልፁ ክፍትኑ እዮም። እዚ ድማ ምስቶም ካብ 21 ክሳብ 100 ዘለው ቁፅርታት ዝግበር ናይ ምልላይ ጉዕዞ ቀሊል ይገብሮ።

ተምሃሮ ዘለዎም ክእለት ንከማዕብሉ ድማ መልመዲ 8 ብመልክዕ ዕዮ ክፍሊ ወይ ዕዮ ገዛ ክሰርሑ ግበሩዎም።

መልመዲ 8

እዚ መልመዲ እዚ ልዕል ክብል ከምዝተሓበረ ተምሃሮ ርባሕ 10ን ካልእ ካብ 1 ክሳብ 9 ዘሎ ቁፅርን ብምድማር ክእለቶም ከማዕብሉ ንምግባር ዝሕግዝን ብዝተፈላለዩ ኣንፊት ክሪኡዎ ዝድግፍን እዩ። ስለዝኾነ ብመልክዕ ዕዮ ገዛ ተምሃሮ ባዕሎም ክሰርሑ ግበሩ። እንተተኻኢሉ ተወሳኺቲ ሕቶታት ብምሃብ ብዝበለፀ ክለማመዱ ሓግዙዎም።

9.3 ቸደም ሰዓብ መሱኝ ቁፅርታት ክሳብ 100

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 3

ደረጃ ብቸዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፡-

- ⊖ ክሳብ 100 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት የወዳድሩ።
- ⊖ ክሳብ 100 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ብቸደም ሰዓብ ይሰርፁ።
- ⊖ ተርታዊ ቁፅርን በዝሒ ኣባላት እኩብ ክሳብ 100ን ይፈልዩ።

መእተዊ

ኣብ ሕሉፍ ንኡስ ርእሲ ክሳብ 100 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ክፈልዩን ከንብቡን ተገይሩ እዩ። ሕዚ ድማ ክሳብ 100 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ምውድዳርን ብቸደዳርን ብቸደም ሰዓብ ምቕማጥን ክመሃሩ እዮም።

ንጥፊታት ምምሃርን ምስትምሃርን

ኣብ ሕሉፍ ምዕራፋት ዛዕባ ምውድዳር ቁፅርታት ክመሃሩ ፀኒሖም እዮም። ሕዚ ድማ ክሳብ 100 ዘለዉ ቁፅርታት ክወዳድሩ እዮም። እዚ ድማ መልመዲ 9 ክሰርሑ ብምግባር ምጅማር ይከኣል እዩ።

መልመዲ 9

እዚ መልመዲ እዚ ነቶም ዝተውሃቡ ቁፅርታት ብቸደም ሰዓብ ከቐምጡ ብምግባር ኣብ ምውድዳር ቁፅርታት ዘለዎም ግንዛብ ምፍታሽን ንዕለታዊ ትምህርቲ ከም መእተዊን ዝሕግዝ እዩ። ነዚ ብምስዓብ ድማ ቁፅርታት ብቸደም ሰዓብ ክሰርሑ ንምግባር መልመዲ 10 ክሰርሑ ምግባር ይከኣል።

መልመዲ 10

ብመሰረት እዚ መልመዲ ዝተወሰኑ ቁፅርታት ክወዳድሩን ብቸደም ሰዓብ ምስራዕን ምስ ተገንዘቡ ክሳብ 100 ዘለዉ ቁፅርታት ክፈልዩን ካብ 1 ክሳብ 100 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ክዝርዝሩ፣ ከንብቡን ክፅሕፉን ንምግባር ንጥፊት 7 ክሰርሑ ምግባር ይከኣል እዩ።

ንጥፊት 7

ኣብ ንጥፊት 7 ኩሎም ካብ 1 ክሳብ 100 ዘለዉ ቁፅርታት ብምዝርዝር ኣብ ሕድሕድም ዘሎ ርክብ ምዕናዕን ሕድሕድ ቁፅሪ ምንባብን ምዕሓፍን ክኸእሉ ዝገብር እዩ። ካብዚ ብተወሳኺ እውን ኣብ ሕድሕድ ቁፅሪ ዘሎ ቸደም ሰዓብ ክፈልጡ ዝሕግዝ እዩ። እዚ ምስ ፀሓፊ ድምፃም ዓው እናበሉ ሕድሕድ ቁፅሪ ክቐፅሩ ምግባር ኣብ ኣፀዋውዓ እቶም ቁፅርታት ምምሕያሽ ክመፅእ ካብ ምግባር ንላዕሊ ነቶም ቁፅርታት ክፈልዩዎም እውን ይሕግዝ እዩ። ኣብ መፅሓፍ ተምሃራይ ፍሉይ ሕብሪ ዝተገበረሎም ቁፅርታት ድማ ፈልዮም ክፅወዑ

ብሕቶን መልስን ክለማመዱ ምግባር ይክኣል። ነዚ ብምስጋብ ድማ ቁፅርታት ብቕደም ሰዓብ ምስራዕ ብዝግባእ ክለማመዱ ንምግባር መልመዲ 11 ብመልክዕ ዕዮ ክፍሊ እናተመያየጡ ክሰርሑ ግቡሩ።

መልመዲ 11

እዚ መልመዲ እዚ ቁፅርታት ብቕደም ሰዓብ ካብ ዝኣከሩ ናብ ዝገበዩ ክሰረዑ ንምሕጋዝ ዝተዳለወ እዩ። እዚ ድማ ከምዚ ዝስዕብ ክሰርዑ ሓግዙዎም። ኣብ መጀመርታ ዘሎ 12፣ 28፣ 31፣ 46፣ 59 እንትኸውን ኣብ ካልኣይ ዘሎ ድማ 12፣ 22፣ 39፣ 54፣ 87፣ 98 ይኸውን።

ኣገባብ ገምጋም

ተምሃሮ ቅደም ሰዓብ ቁፅርታት ብትኸክል ከቐምጡ ምኽኣሎምን ዘይምኽኣሎምን ንምንፃር ዝተወሰኑ ቁፅርታት ብምሃብ ብቕደም ሰዓብ ከቐምጡ ምሕታት ይክኣል እዩ። ከም ኣብነት፡

- 1. ባዶ ቦታታት ብቕደም ሰዓብ ቁፅርታት ምልኡ።

31		33			36			39
----	--	----	--	--	----	--	--	----

- 2. ዝስዕቡ ቁፅርታት ካብ ዝኣከሩ ናብ ዝገበዩ ብቕደም ሰዓብ ስርዑ።

ሀ. 18፣ 24፣ 56፣ 34፣ 41 ለ. 38፣ 13፣ 46፣ 27፣ 53

ተምሃሮ ቅድመ ክብል ካብ ዝተመሃሩዎ ተበጊሶም ንዝተወገበ ቁፅሪ ቀዳማይን ሰዓባይን ቁፅሪ ክፈልዩን ክዕሓፉን ንምሕጋዝ መልመዲ 12 ክሰርሑ ምግባር ይክኣል።

መልመዲ 12

እዚ መልመዲ እዚ ብዝገበዩ ነቶም ዝተምሃሩዎም ቁም ነገራት ከም መጠቓለሊ ኸይኑ ክገልግል ዝኽእል እዩ። ስለዝኾነ እውን ብመልክዕ ዕዮ ክፍሊ ወይ ድማ ዕዮዝ ሰራሕም ምስ መፀብገጥ ክመያየጡሉ ምግባር ይክኣል። ድሕሪቲ ምይይጥ ጉጅለ በቢውልቁም ንጥፈት 8ን መልመዲ 13ን ክሰርሑ ምግባር ድማ ይምረፅ።

9.4 ዋጋ ዓድታት ክሳብ 100 ዘለዉ ቁፅርታት

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዝ፣ 3

ደረጃ ብቕዳት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፡-

- ✚ ዋጋ ዓድታት ባዓል ክልተ ኣሃዛት ቁፅሪ ይገልፁ።

መእተዊ

ዋጋ ዓዲ ቁፅሪ ምፍላይ ንዝተፈላለዩ ስራሕቲ ዝለዓለ ጥቕሚ ዝሁብ እዩ። ንኣብነት ቁፅርታት ንምድማር፣ ንምጉዳል፣ ንምርባሕን ንምምቃልን። ካብዚ ብተወሳኺ ቁፅርታት ብቕደም ሰዓብ

ንምቕማጥ እውን ምፍለጥ ዋጋ ዓድታት ቁፅሪ ዝለዓለ ኣበርክቶ ኣለዎ። ስለዚ ኣብዚ ንኡስ ምዕራፍ እዚ ተምሃሮ ዋጋ ዓድታት ቁፅሪ ክፈልጡን ምፍላይ ክኸእሉን ክግበር እዩ።

ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን

ቅድም ክብል ዓድታት ቁፅሪ ብምጥቃም ቁፅርታት ምውድዳር ክሰርሑ ፀኒሖም እዮም። ሕዚ ግን ኣብ ሕድሕድ ቁፅሪ ዝህልዉ ዋጋ ዓድታት ቁፅሪ ክመሃሩን ዋጋ ዓዲ ቁፅሪ እንትለዎዎጥ እንታይ ማለት ከምዝኸውን ክርድኡን ምግባር ኣድላዩ እዩ። ነዚ ድማ ንጥፈት 9 ክሰርሑ ብምግባር ምጅማር ይከኣል እዩ።

ንጥፈት 9

ኣብ ንጥፈት 9 ኣባከስ ብምጥቃም ኣብ ዓዲ 10ን ዓዲ 1ን ዘሎ ቁፅሪ እንትቀያየር እንታይ ዓይነት ለውጢ ከምዘምዕእን ብምቅይያር ሕድሕድ ዋጋ ዓዲ ኣብቲ ቁፅሪ ዝመዕእ ለውጥን ምርኣይ ይከኣል እዩ። ዋጋ ዓዲ 10 እናወሰኸ እንትኸይድ እቲ ቁፅሪ ድማ እናዓበዩ እዩ ዝኸይድ። ከም ካልኣይ መማረቂ እውን እቲ ቁፅሪተንቲንካ ብምግላፅ ዋጋ ዓድታት ቁፅሪ ምርካብ ይከኣል እዩ። ንኣብነት፣ $25 = 2 \times 10 + 5$ ኣብ ዝብል ትንታኑ 2 ዋጋ ዓዲ 10 እንትኸውን 5 ድማ ዋጋ ዓዲ 1 እዩ።

እዚ ተሞክሮ እዚ ንምምዕባል መልመዲ 14 ክሰርሑ ምግባር ይከኣል።

ኣገባብ ገምጋም

ተምሃሮ ብዛዕባ ዋጋ ዓድታት ቁፅሪ ንክመሃሩ ተገይሩ እዮ። ከይዲ እዚ ምምሃር ምስትምሃርን ምዕባል እቶም ተምሃሮን ምገምጋም ኣድላዩ እዩ ክኸውን። ስለዝኾነ ድማ ዝተፈላለዩ ሜላታት ብምጥቃም ምገምጋም ይከኣል። ንኣብነት ክሳብ 100 ዘለዉ ቁፅርታት ብምጥቃስ ዋጋ ዓዲ ቁፅሮም ክዛረቡ ብምሕታት ምገምጋም ይከኣል እዩ። ካልኣት ሕቶታት ብምሃብን ክሰርሑ ብምግባርን ምገምጋም ይከኣል። ከም ኣብነት፣

1. እዞም ዝስዕቡ ቁፅርታት ብኣባከስ ግለፁ።

- ሀ. 23 ለ. 34 ሐ. 64 መ. 97

2. ነዞም ዝስዕቡ ቁፅርታት ብምትንታን ብዓድታት ቁፅሪ ግለፁ።

- ሀ. 27 ለ. 36 ሐ. 68

3. ነዚ ዝስዕብ ሰደቓ ምልኡ።

ቁፅሪ	ዓዲ 10	ዓዲ 1
35		
59		
61		
78		

ኣብዚ ብተወሳኺ መልመዲ 14 ክሰርሑ ብምግባር እውን ምገምጋም ይከኣል እዩ።

ምዕራፍ 10 ገንዘብ ኢትዮጵያ

5 ክፍለ ግዘ

መጻጠያ

ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ተምሃሮ ዛዕባ ገንዘብ ኢትዮጵያን ኣብ ሕድሕድም ዘሎ ርክብን ክፈልዩ ንምግባር ክፍተን እዩ።

ውዕኢታት ምምሃር ምስተምሃር እዚ ምዕራፍ

ካብዚ ምዕራፍ ትዕቢት ዝግበረሉ ውዕኢት፡- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ፤

- ⊖ ብዛዕባ ሳናቲምን ብርን ይግንዘቡ።
- ⊖ ኣብ ሞንጎ 10 ሳንቲምን 1 ብርን ዘሎ ርክብ ይገልፁ።
- ⊖ ገንዘብ ብምሓዝ ምሻጥን ምግዛእን ይለማመዱ።

ነዚ ምዕራፍ ዘድልዩ መምሃሪ ሓገዛት

ዝተፈላለዩ ሳናቲም /5ሳ፣ 10ሳ፣ 25ሳ፣ 50ሳ፣ 1ብር ብሳንቲም/
ዝተፈላለዩ ኣቕራብ /1ብር፣ 5ብር፣ 10ብር፣ 50ብር፣ 100ብር/
ቻርት ወረቐት

10.1 ሳናቲምን ብርን

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዝ፣ 3

ደረጃ ብቕዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፡-

✚ ዝተፈላለዩ ሳናቲም የለልዩ።

✚ ዝተፈላለዩ ኣቕራብ (ብብር) የለልዩ።

መእተዊ

ኣብዚ ንኡስ ምዕራፍ እዚ ኣብ ኢትዮጵያ ዘለዉ ሳናቲምን /ኣቕራብን/ ክመሃሩ ክግበር እዩ።

ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን

ተምሃሮ ኣብ ከባቢኦም ካብ ዝርእዩዎም ነገራት ብዛዕባ ሳናቲምን ብርን ዝተወሰነ መረዳእታ ክህልዎም ይኸእል እዩ። ስለዝኾነ ድማ ነዚ ርእሲ እዚ ንምጅማር ንጥፈት 1 ክሰርሑ ብምግባር ምጅማር ይከኣል እዩ።

ንጥፈት 1

ተምሃሮ ብዛዕባ ሳናቲምን ብርን ዝተወሰነ ሓበሬታ ክህልዎም ስለዝኸእል ብመሰረት ኣብ መፅሓፍ ተምሃራይ ንጥፈት 1 ተገሊፁ ዘሎ ናይ ምዝማድ ሕቶ ብጉጅል ክሰርሑ ይገበር።

እዚ ንጥፈት እዚ እንትሰርሑ እናዞርኩም ተዓዘቡን ኣድላዩ እንትኾን ድማ ደገፍ ግበሩሎምን።

ብምቕፃል ኣብነታት ሳናቲምን 1 ብርን ክርእዩ እንተኸእሎም ዝበለፀ እዩ። እዚ ብምግባር ጥራሕ ዘብቕዕ ስለዘይኮነ ግልፂ ዘይኮነ ነገራት እንተልዩም ድማ ምይይጥ ብምግባር ብዝበለፀ ክበርህሎም ንምግባር ምፍታን ኣድላዩ እዩ። ኣብ መወዳእታ ድማ ከም ዕዮ ዝህ ኣብ ገዝኦም ከይዶም ብዛዕባ ገንዘብ ኢትዮጵያ ምስ ስድረኦም ክመያየጡን ሕድሕድ ዓይነት ብር ብቕድሚትን ብድሕሪትን እናረኣዩ ክፈልዩዎም ኣብ ምግባር ክለማመዱን ይነገር።

ኣገባብ ገምጋም

እዚ ንመጀመሪያ ግዜ ዝወሃብ ትምህርቲ ስለዝኾነ ቅድሚ ናብ ካልእ ስራሕቲ ምስጋር ተምሃሮ ብግቡእ ዝተረደኦምን ዘይተረደኦምን ነገር ምግምጋም ኣድላዩ እዩ። ስለዝኾነ ድማ ዝተወሰኑ ሳናቲም ክርእዩ ብምግባር እንታይነቶም ክፈልዩ ምክኣሎም ንግምጋም ፈትኑ።

አብነት፡ ሞዴላት ሳናቲም ኢትዮጵያ ብምቕራብ ስም ሕድሕድ ሳናቲም ክፈልዩ ምሕታት ይክኣል። ሳናቲም ብምርኣይ እዉን ብቃል ክንደይ ሳናቲም ከምዝኾነ ብምሕታት ምግምጋም ይክኣል።

10.2 ርክብ ሳናቲምን ብርን

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 2

ደረጃ ብቕዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፡-

- ☉ ርክብ 1 ብርን ሳናቲምን ይጥቀሙ።
- ☉ ገንዘብ ሒዞም ብመልክዕ ድራማ ይገዝኡን ይሸጡን።

መእተዊ

ኣብ ሕሉፍ ክፍለ ግዘታት ተምሃሮ ዛዕባ ሳናቲምን ብርን ከምኡውን ዝተፈላለዩ ዓይነታት ብር ፈልዮም እዮም ዝብል እምነት ይውሰድ። እዚ ምስኮነ ድማ ኣብዚ ንኡስ ምዕራፍ እዚ ኣብ ሕድሕድ ናይ ኢትዮጵያ ገንዘብ ዘሎ ርክብ ክርእዩ ክግበር እዩ። ብፍላይ ኣብ ሳናቲምን ብርን ዘለዉ ርክባት ክርእዩ እዮም።

ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን

ቀንዲ ኣቀራርባ እዚ ትምህርቲ ኣብ ንዕዕር ሳናቲምን ብርን ጠመተ ዝገብር እዩ። እንተኾነ ግን ተምሃሮ ናይ ባዕልቶም ኣፍልጦን ምስ ስድረኦም ዝገበርዎ ምይይጥን ብምጥቃም ዝተወሰነ ርክብ ክገልፁ ዝኽእሉ እንተኾይኖም ንምፍታሽ መልመድታት 1ን 2ን ክሰርሑ ብምግባር ምጅማር ይክኣል እዩ።

መልመዲ 1

እዚ መልመዲ እዚ ሳናቲም ብምጥቃም ምድማር ክለማመዱ ንምግባር እዩ።

መልመዲ 2

እዚ መልመዲ እዚ ድማ ሳናቲም ብዝህልዎም ማዕረጎት ከዛምዱ ንምግባር እዩ።

ነዞም መልመድታት ምስ ሰርሑ ዛዕባ ሸርፊ ብጉጅለ ክመያየጡ ብምግባር ተምሃሮ ኣብ ርክብ ሳናቲምን ብርን ዘለዎም ኣረዳድኣ ክገልፁ ምግባር ይክኣል እዩ። ነዚ ብምስግብ ኣብ ክፍሊ እውን እንተኾነ ገሊኦም ሸየጥቲ ገሊኦም ድማ ገዛእቲ ኾይኖም ብመልክዕ ድራማ እናተዋገዩ ኣብ ሳናቲምን ብርን ዘሎ ርክብ ክመያየጡ ይኽእሉ እዮም። ኣብ ርክብ ሳናቲምን ብርን ዝተፈላለዩ መልስታት ስለዝህልዉ ሓደ ተምሃራይ ኩሎም መማረዕታት ክፈልጥ ክግደድ ኣይኽእልን፤ ኮይኑ ግን ዝተወሰኑ ክፈልጥ ኣለዎ።

አብነት 1 ብር 20 5ሳ፣ 10ብርን 10ሳ፣ 4 ብርን 25ሳ፣ 2 ብርን 50ሳ፣ 1ብርን 50ሳን 5 10ሳ ወዘተ ክኸውን ይኸእል እዩ። እዚ ተሞክሮ እዚ ድማ ተምሃሮ እናቀያየሩ ክለማመድዎ ምግባር ኣድላዩ እዩ።

እዞም ኣብ ላዕሊ ዝተገለፁ ስራሕቲ ምስ ፈፀምኩም እቶም ተምሃሮ ህፃናት ምስ ምዃናም ዝተወሰኑ ነገራት ክደጋገሙ ምግባር ዝጎድእ ኣይኮነን። ስለዚ ንጥፊት 2 ክሰርሑ ብምግባር ዓይነታት ብር ብቐድሚትን ብድሕሪትን ክፈልዩ ሓግዙዎም።

ንጥፊት 2

ተምሃሮ ዝተፈላለዩ ዓይነታት ብር ክፈልዩን ኣብ ሕድሕዶም ዘለዉ ርክባት ክገልፁን ብምግባር ክተስርሑዎም ትኸእሉ ኢኹም።

ካብዚ ብምቕፃል መልመዲ 3 ክሰርሑ ብምግባር ኣብ መጠን ሳናቲምን ኦቕራሽን ዘሎ ርክብን ኣፈላላይን ክግንዘቡ፣ መጠን ገንዘብ ድማ ከወዳድሩ ግበሩ።

መልመዲ 3

ኣብዚ መልመዲ እዚ ኣርባዕተ ተምሃሮ ዝተፈላለዩ መጠን ገንዘብ ኣለዎም። ስለዚ ሕድሕድ ተምሃራይ ዝሓዘዎ መጠን ሳናቲም ከስተወዕሉ ግበሩ። እዚ ድሕሪ ምግባር ኣብ መፅሓፍ ተምሃራይ ተሞሪፎም ዘለዉ መራሕቲ ሕቶታት ብምሕታት ተምሃሮ በቢሕድሕድ ዓይነት ሳናቲምን ብሓፈሻ ዝሓዘዎ መጠን ገንዘብን ከወዳድሩ ብምግባር ዛዕባ ሳናቲምን ብርን ብዝበለፀ ክፈልጡ ሓግዘዎም።

ካልኦት ተወሰኸቲ ሓቶታት ምሃብ ይከኣል እዩ።

ኣብ መወዳእታ ድማ ገንዘብ ተጠቐሞም ዝተፈላለዩ ዋጋታት ክፈልዩን ክድምሩን ንምግባር መልመዲ 4 ክሰርሑ ምግባር ይከኣል እዩ።

መልመዲ 4

እዚ መልመዲ እዚ ኣብ ዕለታዊ መነባብሮ ተምሃሮ ዘጓጎፍ፣ ተምሃሮ ክፈልጥዎ ዝግባእን መሰረታዊ ትሕዝቶ ዘለዎ ናይ ምውጋይ ሕቶ ክለማመዱ ዝገብርን እዩ።

ኣብዚ መልመዲ እዚ ዋጋ ሕድሕድ ዓይነት ኣቕሓ ኣብ ጎኑ ተፃሒፉ እዩ። ስለዝኾነ ዋጋታት ዝተፈላለዩ ኣቕሓ ክንደይ ከምዝኸውን ብምሕታት ተምሃሮ ዋጋ ክፈልዩን እግረ መንገዶም ድማ ገንዘብ ክድምሩን ንምግባር ዝሕግዙ ዝተፈላለዩ ሜላታት ብምጥቃም ክትግበር ይከኣል እዩ። ንኣብነት ጉጅለ ብምምስራት ገሊኦም ሸየጥቲ ገሊኦም ድማ ዝእቲ ኮይኖም ክሰርሑ ድሕሪ ምግባር ኩሎም ብምጥማር ድማ ብመልክዕ ድራማ ዝተፈላለዩ ተምሃሮ ዝተፈላለዩ ምርጫታት ኣቕሓ እናሓተቱ ኣብ ሕድሕድ ዋጋ ክመያዩጡ ብምግባር ምምሃር ይከኣል እዩ።

አገባብ ገምጋም

አብ ሕሉፍ ትምህርቶም ሕድሕድ ዓይነት ሳንቲም ምፍላይ ከምዝክእሉ ይእመን። ስለዚ ነዚ መበገሲ ብምጥቃም ዝተፈላለዩ ሕቶታት ብምሃብ ብቅዓቶም ምግምጋም ይከኣል።

አብነት፡ 1. 25 ሳንቲም ብድማር 5 ሳንቲምን 10 ሳንቲምን ግለፁ።

2. ነዞም ዝስዕቡ አዛምዱ።

20 ሳንቲም	50 ሳንቲም + 25 ሳንቲም + 25 ሳንቲም
50 ሳንቲም	5 ሳንቲም + 5 ሳንቲም
10 ሳንቲም	ክልተ 10 ሳንቲም
ብር 1	ክልተ 25 ሳንቲም

3. ዋጋ ሓደ እርሳስ ብር 1፣ ዋጋ ሓደ ከረሜላ ድማ 50 ሳንቲም እንተኾይኑ ዋጋ ክልተ እርሳስን ክልተ ከረሜላን ክንደይ እዩ?

መጻኑዊ

ወዲሱብ ኣብ ዕለታዊ መነባብርኡ ዝፍፅሞም ነገራት ኩሎም ምስ ግዘ ዝተኣሳሰሩ እዮም። ስለዝኾነ ዛዕባ ግዘ ምምሃር ወሳኔይ ተራ እዩ ዝህልዎ። ንኣብነት ተምሃሮ ንጎሆ ይትስኡ፣ ናብ ቤት ትምህርቲ ይኸዱ፣ ክመሃሩ ይውዕሉ፣ ናብ ገዝኦም ይምለሱ፣ ምስ መሰዩ ድማ ይድቅሱ። እዚ ዑደት እዚ ብኣግባቡ ክጥቀሙሉ ንምግባር ዛዕባ ግዘ ክግንዘቡ ምግባር ኣድላዩ እዩ።

እዚ ምዕራፍ እዚ እንትመሃሩ እቲ ናይ ትምህርቲ እዋን እውን ናብ መወዳእታ ገፁ ዝፅገዓሉ ስለዝኾነውን ተምሃሮ ዝበለፀ ናይ ግንዛብ ደረጃ ኣለዎም ተባሂሉ ይእመን። ስለዝኾነ ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ንጎሆ፣ ቀትሪ፣ ምሽት፣ መዓልቲታትን ሰሙናትን ክፈልጡን ዝተፈላለዩ ዓይነታት ሰዓት ምንግብ ክኸእሉን ንምግባር ዝተዳለወ እዩ።

በዚ መሰረት ተግባራዊ ዝኾነ ኣገባብ ኣመሃህራ ብምጥቃም ዛዕባ ግዘ ክፈልጡ ምግባር ኣገዳሲ እዩ።

ውፅኢታት ምምሃር ምስትምሃር እዚ ምዕራፍ

ካብዚ ምዕራፍ ትፅቢት ዝግበረሉ ውፅኢት፡- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ፣

- ☉ ብመሰረት መዓልታዊ ግዘ፣ ንጎሆ፣ ቀትሪ፣ ኢጋምሸት እናበሉ ይጠቐሱ።
- ☉ ኣብ ሰሙን ዝርከቡ ኣስማት መዓልቲታት ይፀርሑ።
- ☉ ማንዋል ሰዓት ብምርኣይ ብሰዓታት ይሃረቡ።

ነዚ ምዕራፍ ዘድልዩ መምህራ ሓገዛት

ነዚ ምዕራፍ እዚ ንምምሃር እዞም ዝስዕቡ መምህራ ሓገዛት ምጥቃም ይከኣል እዩ።

ዝተፈላለዩ ዓይነታት ሰዓታት፣ ናይ ሰዓት ሞዴል፣ ኣብ ቻርት ወረቐት ዝተስኣሉ ናይ ሰዓታት ምስልታትን ኣብ ሰሙን ዘለዉ መዓልታት ዘርኢ ቻርትን

11.1 ኣብ መዓልቲ ዘሱ ግዘ

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 3

ደረጃ ብቕዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፡-

- ✚ ኣብ መዓልቲ ዘለዉ ዝተፈላለዩ ግዚያት ይጠቕሱ።
- ✚ ኣብ መዓልቲ ዝሰርሑዎ ስራሕታት ይዘርዘሩ።
- ✚ ኣብ ማንኛዎ ሰዓት ብምርኣይ ሰዓታት የንብቡ።

መእተዊ

ተምሃሮ ዋላ ህፃናት እንተኾኑ ንጎሆ፣ ምሽት፣ ቀትሪን ለይቲን ብዝተወሰነ ደረጃ ክፈልጡ ከምዝክእሉ ይግመት። ስለዝኾነ ድማ ኣብ ናይ ተምሃሮ ፍልጠት ብምብጋስ ክመሃሩን እቲ ከይዲ ትምህርቲ ኣሳታፋይ ክኸውንን ፃዕሪ ምግባር ኣድላዩ እዩ።

ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን

እዚ ትምህርቲ እዚ ንምምሃር ዝተፈላለዩ ኣገባባት ክህልዉ ዝክእሉ እኳ እንተኾነ፣

- ተምሃሮ ባዕልቶም ኣብ መዓልቲ ውሽጢ ዝጥቀሱ ግዘታት ክገልፁ እንተዝግበር፣ ንኣብነት፣ ንጎሆ፣ ቀትሪ፣ ምሽት፣ ለይቲ፣
- ተምሃሮ ኣብ መዓልቲ እንታይ እንታይ ከምዝሰርሑ እንተዝሳሩ፣
- ተምሃሮ ዝተዳለዉ መዝሙራት ክዝምሩን፣
- ምስሊ ሰዓት ብምጥቃም ኣብ ኣደ መዓልቲ ዘለዉ ሰዓታት ክሳሩን እንተዝግበር ብዙሕ ረብሓ ክረኽቡሉ ይክእሉ እዮም። እዚ ንምትግባር ድማ ንጥፈት 1 ብምስራሕ ምጅማር ይከኣል እዩ።

ንጥፈት 1

ንጥፈት ኣደ ተምሃሮ ኣብ መዓልቲ ዘለዉ ግዘታት ክገልፁ ንምግባር ዝሕግዝ እዩ። ካብዞም ኣብ መፅሓፍ ተምሃራይ ዘለዉ ስእልታት ዝተፈለዩ ኻልኣት መግለፅታት ብምጥቃም ዝበለፀ ግንዛብ ክሕድሩ ምግባር እውን ዝበረታታዕ እዩ።

ነዚ ስዒቡ ድማ እንታይነትን ጥቕምን ግዘ ብዝግባእ ክግንዘቡ ምእንቲ ኣብ ሕድሕድ ክፋል ግዘ እንታይ ከምዝሰርሑ ብምሕታት ክመደዩ ምግባር ብዙሕ ነገር ክለዋወጡ ይሕግዝ እዩ።

ተምሃሮ በቢጉጅለ ተኸፋፊውም ካርቶንን ወረቆትን ብምጥቃም ዝተፈላለዩ ሞዴላት ሰዓት ከሰርሑ ምግባር ግንዘበኣም ከምዘማዕብሉሎም ይኸመን።

ነዚ ኣኸተልኩም ዝተወሰነ ሰዓት እናረገዱ ክንደይ ከምዝኾነ ክዛረቡ ግበሩ። ኣብዚ ደረጃ እዚ ቅድሚ ናብ ቀላይ ርእሲ ምስጋርኩም እቲ ቀንዲ ርእሲ ግዜ ስለዝኾነ ተምሃሮ ክንደይ ዝኣክል ከምዝጨበጥዎ ምርግጋዕ ኣገዳሲ እዩ። ስለዝኾነ እውን ገምጋም ክካየድ ይግባእ።

ኣገባብ ገምጋም

ተምሃሮ ዘለዎም ግንዛብ ምግምጋም ንቐፃሊ ስራሕቲ ዓብዩ ግደ ስለዘለዎ ኣብዚ ደረጃ እዚ ገምጋም ምክያድ ተመራፂ እዩ። እዚ ድማ ናይ ቃል ሕቶታት ብምሃብ ንኣብነት ከፍቲ ናብ ደንበ ዝምለሳሉ ክፋል ግዜ ኣየናይ እዩ? ትምህርቲ እትጅምሩሉ ሰዓት ከ? ወዘተ ዝብሉ ሕቶታት ብምሕታት ክምልሱ ብምግባር ምግምጋም ይከኣል። ብተወሳኺ መልመዲ 1ን መልመዲ 2ን ክሰርሑ ብምግባር ምግምጋም ይከኣል እዩ። መልመዲ 1 ሰዓት ምንባብ እንትኾን መልመዲ 2 ድማ ሰዓት ምስኣል እዩ።

- ኣብነት፡ 1. ምስሊ ሰዓት ብምስኣል ሰዓት ክንደይ ከምዝኾነ ሕተቱዎም።
- 2. ብስእሊ ነዚ ዝስዕብ ሰዓት ግለፁ።
 - ሀ. ሰዓት 2
 - ለ. ሰዓት 7
- 3. ፍርቂ መዓልቲ/ቐትሪ/ ክንደይ ሰዓት እዩ?

11.2 ኣብ ሰሙን ዘለዉ መዓልታታት

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዜ፡ 2

ደረጃ ብቐዓት

ኣብ መዓልታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፡-

- ☉ ኣብ ሰሙን ዘለዉ መዓልታታት ይቐፅሩን ይፅውዑን።
- ☉ ኣብ ሰሙን ዝሰርሑዎም ስራሕታታት ይዝርዝሩ።

መእተዊ

ቅድም ክብል ብዛዕባ መዓልትን ኣብ መዓልቲ ዘለዉ ግዜታትን ክርእዩ ተገይሩ እዩ። ሕዚ ድማ ሰሙንን ኣብ ሰሙን ዘለዉ መዓልታታትን ክርእዩ ክግበር እዩ። እዚ ድሕሪ ምግባር ጥቕሚ ግዜ ንምንባር ኣብ ሰሙን ዝሰርሑዎም ስራሕቲ ክዝርዝሩ ምግባር ክለማመዱ ክግበር እዩ።

ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን

እዚ ትምህርቲ እዚ ንምምሃር ዝተፈላለዩ ኣገባባት ዋላኳ እንተሃለዉ፡

- ካብ ሰኑይ ክሳብ ሰንበት ዝተዕሓፉሉ ቻርት ብምስራሕ ሕድሕድ መዓልቲ ክፈልዩ እንተ-ዝግበር
- ዕለታት ሰሙን ኣመልኪቱ መዝሙር ክዝምሩ እንተ-ዝግበር
- ተምሃሮ ምስ መሓዙቶም መዓልታት ሰሙን ክዛረቡን ኣብ ሕድሕድ መዓልቲ እንታይ ክምዝሰርሉ ክመያየጡን እንተ-ዝግበር ዝሓሸ እዩ እዚ ንምትግባር ድማ ንጥፊት 2 ብምስራሕ ምጅማር ይከኣል።

ንጥፊት 2

ኣብዚ ንጥፊት እዚ ኩሎም ኣብ ሰሙን ዘለዉ መዓልታት ተነጻሮም ተዋሂቦም ኣለዉ። ነዞም መዓልታት ብምውሳክ ዝተፈላለዩ ሕቶታት ብምሕታት ተምሃሮ መልሲ ክህቡ ምግባር ይከኣል እዩ። ንኣብነት፣ ትምህርቲ ዝጅመረሉ ዕለት መን/ኣየናይ እዩ? ናይ ዕረፍቲ መዓልቲኸ? ወዘተ ዝብሉ ሕቶታት ብምሃብ ተምሃሮ ክመያየጡ ምግባር ይከኣል።

ድሕሪዚ መልመዲ 3 ክሰርሉ ብምግባር ኣብ ሰሙን ዘለዉ መዓልታት ቅደም ሰዓቦም ክፈልዩ ሓገዙዎም። ነዞም መዓልታት ብቐደም ሰዓብ ምስ ኣቐመጡ ድማ ሽም ሕድሕድ መዓልቲ ዓው ኢሎም እናፀውዑ ክለማመዱ ምግባር የድሊ።

ዝተፈላለዩ ካልኦት ሕቶታት ብምሃብ ብዛዕባ ቐደም ሰዓብ መዓልታት ግንዛብ ክሕድሩ ምግባር ትኸእሉ ኢኹም። ንኣብነት ዝተወሰኑ ተምሃሮ ንቐድሚት ክወፁን ዝተወለዱሉ ዕለት ክዛረቡን ብምግባር ብዕለቶም ቐደም ሰዓብ ምቕማጥ።

ኣብ መወዳእታ ገምጋም ምግባር ኣድላዩ እዩ።

ኣገባብ ገምጋም

ተምሃሮ ብዛዕባ ግዘ ዘሕደሩዎ ግንዛብ ንምፍታሽ ካብ ብዝተፈላለዩ ኣገባባት ምግምጋም ይከኣል እዩ። ናይ ቃል ሕቶታት ብምሃብን ዛዕባ ዕለት ክምልሱ ብምግባርን ምግምጋም ይከኣል። ብተወሳኺ ድማ ኣብ ሰሙን ዘለዉ መዓልታት ብምዝብርራቕ ክሰርዑ ብምግባር ምግምጋም ይከኣል እዩ።

- ኣብነት፡
1. ኣብ ሰሙን ክንደይ መዓልታት ኣለዉ?
 2. ድሕሪ ረቡዕ ዝመዕኦ መዓልቲ መን እዩ
 3. ኣብ ሰሙን ዘለዉ መዓልታት ዘርዝሩ።
 4. ንቐዳም ቀዳማይ ዝኾነ መዓልቲ መን እዩ?
 5. ትምህርቲ ዝትመሃሩሎም መዓልታት እንመን እዮም? ዘርዝሩዎም።

ኣተሓሕዛን ከይዲ ስርዓትን መረዳእታ

5 ክፍለ ግዘ

መእተዊ

ከምዝፍለጥ ኣብ ከባቢና ብዙሓት መረዳእታታትን ሓበሬታታትን ስለዉ። እዞም መረዳእታትን ሓበሬታትን ድማ ብስሩዕ ክተሓዙን ክደራጀዉን ይግባእ። ብመልክዕ ብምድርጃው ንውሳነ ይኹን ንኻልእ ስራሕቲ ክውዕሉ ምግባር ይክኣል እዩ።

ስለዝኾነ ኣተሓሕዛን ከይዲ ስርዓትን መረዳእታ ብስሩዕ ምምሃር ዓብዪ ግደ ኣለዎ። ብምኻሕ ውን ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ኣካል ኣተሓሕዛ መረዳእታ ካብ ዝኾነ ከም ግራፍ ዝኣመሰሉ ቀለልቲ ምስልታትና ክመሃሩ እዮም። እዚኦም ብምጥቃም ዝተኣከበ መረዳእታ ንስራሕ ክውዕል ብዝክእል ኣገባብ ብስእላዊ ግራፍ ምግባርን ግራፍ ምንባብን ድማ ክመሃሩ እዮም። ስለዝኾነ እዚ ምዕራፍ እዚ ተግባራዊ መሰረት ዘለዎ ኣብ ጨንፈር ትምህርቲ ጠመተ ገይሩ ዝቐርብ ምዕራፍ እዩ።

ዝኾነ ነገር እንትደጋገም ዘስዕቦ ባህሪ ምትንባይ ይክኣል እዩ። ስለዝኾነ ድማ ዛዕባ ፓተርን እውን ክመሃሩ ክግበር እዩ።

ውፅኢታት ምምሃር ምስትምሃር እዚ ምዕራፍ

ካብዚ ምዕራፍ ትፅቢት ዝግበረሉ ውፅኢት፡- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ፤

- ☉ ቀሊል ምስሊ ብምጥቃም መረዳእታ ይምዝግቡ።
- ☉ ካብ ቀሊል ናብ ምስሊ ግራፍ መረዳእታ የንብቡ።
- ☉ ኣብ ቅርፅታት፣ ሕብርታት፣ ቁፅርታት ከይዲ ስርዓት ይምልኡን ይምስርቱን።

ነዚ ምዕራፍ ዘድልዩ መምሃሪ ሓገዛት

ከም ፀሐይ፣ ደበና፣ ዝናብ ወዘተ ዝኣመሰሉ ዕለታዊ ኩነታት ዝገልፁን ብቻርት ዝተሰርሑን ምስልታት

- ከም ባር ግራፍን ካልኦትን ዝበሉ ስእላዊ ግራፋት
- ዝተፈላለዩ ሕብርታት ዘለዉዎም ማርከራት ወይ ድማ ፈሰስቲ ቀለማት
- ዝተፈላለዩ ሕብርታት ዘለዉዎም ሠካት
- ቻርት ወረቐት

12.1 ቀሊል ምስሊ ግራፍ

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 3

ደረጃ ብቕዓት

ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፡-

- ⊕ ምስሊ ብምጥቃም ዕለታዊ መረዳኛታ ይምዝግቡ፡፡
- ⊕ ኣብ ምስሊ ግራፍ መረዳኛታ የንብቡ፡፡

መእተዊ

ኣብዚ ንኡስ ምዕራፍ እዚ ተምሃሮ መረዳኛታ እንታይ ማለት ከምዝኾነ ክርድኡ ምግባርን ነዚ ፈሊጦም ድማ ኣብ ዕለታዊ መነባብርኦም ኣብ ዘጋጥምዎም ተጓጓዪታት ምምዝጋብን ከም ልምዲ ከማዕብሉ ንምግባር እዩ፡፡

ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን

እዚ ትምህርቲ እዚ ንምጅማር መጀመሪያ ዛዕባ እንታይነት መረዳኛታ/ሓበሬታ ምምሃር ስለዝኾነውን ኣብ መፅሓፍ ተምሃራይ ተዋሂቡ ዘሎ ንጥፈት 1 ክርእዩን ዕለታዊ ኩነታት ኣየር ክፈልዩን ብምግባር ምጅማር ይክኣል እዩ፡፡

ንጥፈት 1

ንጥፈት 1 ኣርባዕተ ኩነታት ኣየር ዝሓዘ ስእሊ እዩ ዘለዎ፡፡ ንሶም ድማ ፀሓይ፣ ሓውሲ ደበና፣ ደበናን ዝናብን እዮም፡፡ ተምሃሮ ብባዕሎም ነዚ ሪኦም መረዳኛታ ክረኽቡን ክዛረቡን ብምግባር እዩ እቲ ንጥፈት ክስራሕ፡፡ ነዚ እንትምልሱ ዝተፈላለዩ መልስታት ክህቡ ስለዝኽእሉ ኣብ መወዳእታ መብርሂ ምሃብ ኣድላዩ እዩ፡፡እዚ ንጥፈት እዚ ብዙሕ ነገር እዩ ዘምህር ዘሎ፡፡ እቲ ሓደ መረዳኛታ ኣብ ስእሊ ምርካብ ከምዝከኣል እዩ፡፡ ስለዚ እዚ ብዝግባእ ምስ ፈፀሙ ንጥፈት 2 ብጉጅለ ክሰርሑ ምግባር ይክኣል እዩ፡፡

ንጥፈት 2

ቅድም ክብል ኣብ ንጥፈት 1 ሓፈሻዊ ሓበሬታ ወይ ድማ መረዳኢታ እዩ ቀሪቡ ነይሩ። ሓዚ ድማ ብቑዕ ክግለፅ ዝክእል መረዳኢታ ቀሪቡ ኣሎ። እዚ ንጥፈት እዚ ተምሃሮ ብጉጅለ ኸይኖም ሕድሕድ ዓይነት እንስሳ እናቐፀሩ በዝሓም ከስፍሩ ምግባር እዩ። በዚ ኣገባብ ሰሪሖም ምስወድኡ ዝተፈላለዩ ሕቶታት ብምሃብ ጥሙር መረዳኢታ ብኸመይ ከምዝጠቅም ኣርእይዎም/ኣረድኡዎም።

ንኣብነት፤ ዝበዝሐ ዓይነት እንስሳ መን እዩ? ዝወሓደኸ? ክንደይ እንስሳት ዘቤት ኣለዉ?

ዝብሉ ሕቶታት ብምሕታት ተምሃሮ ክመያየጡ ምግባር ይከኣል እዩ። እዚ እንትገብሩ ኣተሓሕዞ መረዳኢታ ስርዓት ክህልዎ ከምዝግባእ ክግንዘቡ ሓግዝዎም።

ብምቕፃል ንጥፈት 3 ክሰርሑ ብምግባር ኣብ መረዳኢታን ኣተሓሕዝኡን ዘለዎም ኣረዳድኣ ከማዕብሉ ግበሩ።

ንጥፈት 3

ኣብ ዝሓለፉ ንጥፈታት ተምሃሮ ክሰርሑዎም ዝተገበሩ ብዝተፋላለዩ መልክዓት ዝቐረቡ መረዳኢታታት እዮም ነይሮም። ኣብዚ ንጥፈት እዚ ድማ በዝሒ ቀዳማይ ክፍሊ ዘርኢ ስእላዊ ግራፍ እዩ ተዋሃቡ ዘሎ። ቀንዲ ዓላማ እዚ ንጥፈት ተምሃሮ ነቲ ግራፍ ብምርኣይ ኣብ ትሕቲኡ ዘሎ ሰደቓ ክመልኡ ምግባርን ዝተወሰነ ሓበሬታ/መረዳኢታ ካብ ግራፍ ብኸመይ ከምዝርከብ ክመሃሩን እዩ።

ተምሃሮ ነዚ ግራፍ እዚ ብምርኣይ እዞም ዝስዕቡ ሕቶታት ክምልሱ ክትገብሩ ትክእሉ ኢኹም።

ዝወሓደ በዝሒ ተምሃራይ ዘሎ ኣበዮናይ ዕድመ እዩ?

ዝበዝሑ ተምሃሮ ዕድመኦም ክንደይ እዩ?

ብጠቕላላ ኣብቲ ቀዳማይ ክፍሊ ክንደይ ተምሃሮ ኣለዉ?

ኣገባብ ገምጋም

ተምሃሮ ክሳብ ሓዚ ዝተምሃሩዎ ምግምጋም ሓደ ኣገዳሲ ዛዕባ ስለዝኾነ ብዛዕባ ኣተኣኻኽባን ኣተሓሕዛን መረዳኢታ ዝፈለጡን ዘይፈለጡን ንምግምጋም እዞም ዝስዕቡ ዓይነት ሕቶታት ምሃብ ይከኣል እዩ።

1. ኣብ መምህሪ ክፍልኹም ክንደይ ኣወዳትን ክንደይ ኣዋልድን ከምዘለዉ ብሰደቓ ኣርእዩ።
2. ኣብ ክፍልኹም ዘለዉ ተምሃሮ ዕድመኦም ክሃረቡ ብምግባር ነቲ ዝረኹቡኩም መረዳኢታ ብሰደቓ ኣርእዩ።

12.2 ቀሊል ከይዲ ስርዓት መረዳኛታ ኅብ ሒሳብ

ነዚ ንኡስ ርእሲ ዝተመደበ ክ/ግዘ፣ 2

ደረጃ ብቕዓት

ኅብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ፡-

- ☉ ከይዲ ስርዓት ቅርፅታት፣ ሕብርታትን ቁፅርታትን ይምልኡ፡፡
- ☉ ከይዲ ስርዓት ቅርፅታት ይምስርቱ፡፡

መእተዊ

ተምሃሮ ቅድም ክብል ክሳብ 100 ዘለዉ ቁፅርታትን ቕደም ሰዓቦምን ተምሃሮም እዮም፡፡ ኅብ ሕሉፍ ንኡስ ርእሲ ድማ ብዛዕባ ቀለልቲ ምስልታት ተምሃሮም እዮም፡፡ ነዚኦም ብምሓዝ ኅብዚ ምዕራፍ እዚ ብኸመይ ካብቶም ቁፅርታትን ምስልታትን ዝተወሰኑ ብዝተፈላለዩ ኣገላልፃታት ምምዳብን ምቕማጥን ከምዝክእሉ ክመሃሩ እዮም፡፡

ንጥፊታት ምምሃርን ምስትምሃርን

ኅብዚ ዝተፈላለዩ ኣገላልፃታት ብምጥቃም ስርዓት ኅብ ሒሳብ እንታይ ማለት ከምዝኾነ ምግላፅ ኣድላዪ እዩ፡፡ ንኣብነት

1. ተገመስቲ ዝኾኑ ቁፅርታት በዚ ስዕብ ኣገባብ ምዝርዛር ይክኣል እዩ፡፡
2፣ 4፣ 6፣ 8፣ 10፣
2. ን2 ብማዕረ ዘይምቀሉ ቁፅርታት በዚ ስዕብ ኣገባብ ምዝርዛር ይክኣል እዩ፡፡
1፣ 3፣ 5፣ 7፣ 9፣
3. 1 ስሉስ ኩርናዕን 1 ርቡዕ ኩርናዕን በቢተራ ከምዚ ዝስዕብ ምቕማጥ ይክኣል፡፡

ካብዞም ኣቀማምጣታት እዚኦም ተምሃሮ ቀዲሉ እንታይ ከምዝመፅእ ክፈልጡ ከምዝክእሉ መግለፂ ክወሃቦም ይግባእ፡፡ በዚ ኣገባብ ድማ ብዙሕ ነገር ብውሑድ ግን ድማ ስሩዕ ኣቀማምጣ ብዘለዎ ነገር እንትውክል ነቲ ኩነታት ንምክትታል ይኹን ንምፍላጥ ቀሊል ከምዝኾነ ክግንዘቡ ግበሩ፡፡

ነዚ ንምጥንኻር ኅብ መዕሓፍ ተምሃራይ ዘሎ ንጥፊት 4 ክሰርሑ ግበሩ፡፡ ተምሃሮ ክሰርሑ እንተለዉ ድማ እናዘርኩም ተኸታተልዎምን ኣድላዪ ደገፍ ግበሩሎምን፡፡

ንጥፈት 4

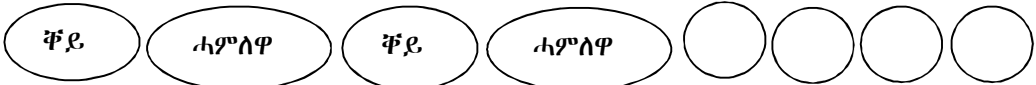
አብዚ ንጥፈት እዚ ብስሩዕ ከይዲ ዝተቐመጡ ኣለዉ። ተምሃሮ ነዞም ብስሩዕ ዝተቐመጡ ብምርኣይ ነቲ ቀጺሉ ዝመፅእ ክፈልጡ ንምትብባዕ እዩ እቲ ሕቶ። ስለዚ ነዚ ምስረኣዩ ጥቕሚን ግቡእነትን ከይዲ ስርዓት ኣብ ሒሳብ ክበርህሎም መግለጺ ይወገቦም።

ኣገባብ ገምጋም

ተምሃሮ ብዛዕባ ከይዲ ስርዓት ኣብ ሒሳብ ዘለዎም ኣረዳድኣ ንምግምጋም ዝተፈላለዩ ሕቶታት ምሃብ ይከኣል እዩ።

ንኣብነት

1. ኣብ ክፍሊ መጀመሪያ ዓል፣ ቀጺሉ ወዲ፣ ቀጺሉ ዓል፣ ቀጺሉ ወዲ እናበሉ ናብቲ ክፍሊ ክኣትዉ እንተተገይሩ ቀጺሉ ዝኣቱ መን እዩ? ዝብል ሕቶ ምሃብ ይከኣል።
2. ኣብዞም ዝስዕቡ ምስልታት/ስእልታት ዝተፈላለዩ ሕብርታት ብምልካይ መጀመሪያ ቀይሕ ቀጺሉ ሓምለዎይ እናበለ ዝቕፅል እንተኾይኑ መን ይስዕብ?

3. እዞም ዝስዕቡ ቁፅርታት 10፣ 20፣ 30፣ 40፣ _____ እንተተዋሂቦም ድሕሪ 40 ዝመፅእ ቁፅሪ መን እዩ?

ተወሳኝ ፍልፍል ነዚ ምዕራፍ

ከከም ከባቢኡ ዝተፈላለዩ መጻሕፍቲ እንተሃልዮም ምጥቃም ይከኣል እዩ። ከም ኣብነት ንህፃናት ተባሂሎም ዝዳለዉ ዝተፈላለዩ ስእልታት ዝሓዙ መጻሕፍቲ ኣለዉ። ቁፅርታት ንምምሃር ነዞም መጻሕፍቲ እዚኦም ከም ተወሳኝ ምጥቃም ይከኣል እዩ። ከም ሓበሬታ ዝኣክል Navnet Publications Numbers 0 - 9, Vikas numbers, ወዘተ ምጥቃም ይከኣል እዩ።

ኣብ ቤት ትምህርቲ ኮምፒዩተር ዝርከብ እንተኾይኑ ድማ ካብ 0 - 9 ዘለዉ ቁፅርታት ብዝተፈላለዩ መጠናትን ሕብርታትን ብምፅሓፍ ተምሃሮ ክርእዩዎን ኣብ Encarta ዝርከቡን መቐፀሪ ቁፅርታት ንምምሃር ዝሕግዙ ዝተፈላለዩ ስእልታትን ተምሃሮ ክርእዩዎም ምግባር ናይ ተምሃሮ ናይ ምምሃር ድልዎት ክግዝዝ ዝገብር እዩ።

ካብዚ ብተወሳኝ www.primaryresources.org.yk ኣብ ዝበሃል ድረ-ገፅ ንህፃናት ዝኾኑ ዝተፈላለዩ ኣቀራርባታትን መምህራ ሓገዛትን ስለዘሎ ምጥቃም ይከኣል እዩ።

ሲሰበስ ትምህርቲ ሒሳብ

1^ይ ክፍሊ

ምምሃር ምስትምሃር ሒሳብ ኣብ ቀዳማይ ክፍሊ

ሒሳብ ምምሃር ማለት ከም ገዛ ምንዳኛ ይቐጥር። ነዚ ንምንዳኛ ዓብይ መሰረት የድሊ። ኣብዚ ስርዓተ ትምህርቲ ኣብ ኣርባዕተ መደባት ምምሃር ዝተኸፋፈለ እንትኸውን ምግባ፣ ምዕቃን፣ ኣተሓሕዛ መረዳእታን ቅርፅታትን ዝሓዘ እዩ።

ንሕድሕድ ርእሲ ካብቲ ናይ መፈለጻዎታ ነጥብታት መሰረት እናዕጥቐ ይኸይድ። ተምሃሮ ኣብ ኣጠቓቕማ ፍልጠትን መሰረት ናይቲ ሒሳብ ከይኮነስ ኣብ ግንዛብ ኣምር እውን ንክፈልጡ ጻዕሪ ምግባር የድሊ።

- ናይ ቃል ስራሕቲ ተምሃሮ ብሒሳባዊ ቋንቋ ንክዛረቡ ካብ መምህር ጥራሕ ተፀባይቲ ክኾኑ ኣየድልን። እዚ ከይዲ ኣብ ቀዳማይ ክፍሊ ወሳኔይ እዩ።
- ሒሳብ ንተምሃሮ ምስ ህይወቶም ክወሃሃድ ይግባእ። ስለዚህ ተምሃሮ ዝተፈላለዩ ዝተጨበጡ ነገራት ከከም ኣድላይነቱ ምጥቃም የድሊ። ንኣብነት እንጨይቲታት፣ ቆርኪታት፣ ጥራጥረታት ነገራትን ምምዳብ ኣድለይቲ ይኾኑ። ሒሳባዊ ዕውዕዎያት ምስ ህይወቶም ዝተኣሳሰሩን ምስቶም ተምህሮ ናይ ምሕሳብ ዕብየቶም ብምርኣይ ናይ ምግባጥ ዓቕሞም ምዕባይ የድሊ።
- ዝተፈላለዩ ኣገባብ ኣመሃህራ ምጥቃም ግድን ይኸውን። ምይይጥ፣ ሕቶን መልስን ፀወታ፣ ደርፊ፣ መመራመሪ ሕቶታት፣ ስርዓት ከይዲ ቁፅርታት ካብ ቀዳማይ ክፍሊ ጀሚሩ ተምሃሮ ከይተጨነቑ ዝመሃርሉ ኩነታት ክህሉ የድሊ። ኣብ መጀመሪያ ዓመታት ናይቲ መምህር ተግባር ተምሃሮ ግንዛብ ዕባቕ ሒሳብን ከመይጌሩ ከምመዝናነዩ ኮይኑ ክመሃሩ ከምዘለዎም ክሕገዎም ኣለዎ። ተግባራት፣ ፀወታታት፣ ደርፊታት ፈተናታት ውድድራት ሒሳብ ንምግላፅ ወሳኒ እዩ።

ዕላማታት ምምሃር ንቀዳማይ ክፍሊ

ተምሃሮ ተወዳደርቲ ንክኾኑ ብተወሳኸ ድማ

- ክእለት ኣፈታትሓ ፀገም የማዕብሉ፤
- ቀፃሊ ፍቕሪ ኣብ ትምህርቲ ሒሳብ ንክሓድሮም የተባባዕ፤
- ኣብ ክፍሊ ዝተምሃርዎ ኣብ ደገ ወፂኦም ንክጥቀሙ የክእሎም።

እዚ ንምዕባቕ ቀፂሎም ዘለዉ ዕላማታት ድሕሪ ምውዳእ ቀዳማይ ክፍሊ ክብፃሕ ይግባእ።

ተምሃሮ

- ክሳብ 100 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ይቐጥሩ፣ የንብቡ፣ ይዕሓፉን ።
- ዋጋ ዓድታት ክሳብ 100 ይርድኡ።
- ኣብ ኣተሓሕዛ ገንዘብ መሰረታዊ ፍልጠት ይሕዙ ።
- ዝጭበጡ ነገራት ተጠቂሞም ፍርቅታትን ርባዓትን ይገልፁ።
- ባህላዊ መዕቀንታት ተጠቂሞም ንውሓት፣ክብደትን ትሕዝቶን ይደልዩ።
- እንታይነት ሬክታንግልን ስለብ ኩርናዕን ክብን ይገልፁን ይስእሉን።
- ድምርም ካብ 100 ዘይበልፁ ቁፅርታት ብፅሬትን ብቅልጣፊን ይድምሩ።

- ክሳብ 100 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ብምጥቃም ብፅጊትን ብቅልጣፊን የጉድሉ።።
- ርባሖም ካብ 100 ዘይበልፅ ብ2ን ብ10ን የራብሉ።።
- ግድላት ምምቃል ብመቻሊ 2 ይፈትሉ።።
- ኣብ ሞንጎ ኣርባዕቲኦም መደባት ዘሎ ርክብ ዝተወሰኑ ጠቐምቲ ነገራት ይዝርዝሩ።።
- ቀለልቲ ቃል ግድላት ኣርባዕቲኦም መደባት ብምጥቃም ክሳብ 100 ይፈትሉ።።
- መሰረታዊ ፍልጠት ኣብ ሸርፊ ገንዘብ ሃገርና ይሕዙ።።
- ሓበሬታታት ንምሓዝን ንምንባብን ስእሊ ይጥቀሙ።።
- ከይዲ ስርዓት ሕብሪ፣ ቅርፅታትን ቁፅርታትን ይመልኡ።።

በዝሒ ክፍለ ግዘ ቀዳማይ ክፍሊ

150 ክፍለ ግዘ ንክውዳእ ትፅቢት ይግበር።። ካብዚ ወፃኢ ዝተረፉ ቦቲ መምህር ፕሮግራም መሰረት ንፈተናታት፣ ንመጠቓለልን ንኻልኦት ተግባራትን መውሃቢ ይኸውን።።

ምዕራፍ 1:- ሙሉእ ቁፅርታት ክሳብ 9

ክፍለ ግዘ 20

ካብዚ ምዕራፍ ትፅቢት ዝገበረሉ ውፅኢት:- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ

- ክሳብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት የንብቡን ይፅሕፉን።
- ክሳብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ይሰርዑ።
- ክሳብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት < ፣ >ን = ተጠቒሞም የወዳድሩ።

ደረጃ ብቕዓት	ትሕዝቶ	ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን መምሃሪ ሓገዛትን	አገባብ ገምጋም
<p>አብ መወዳታ ንኡስ ርእሲ እዙይ ተምሃሮ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ዝኮበሉ ነገራትን ምስልታትን 	<p>1. መቐፀሪ ቁፅርታት</p> <p>1.1 መቐፀሪ ቁፅርታት ካብ 1-5 ን ቕደም ሰዓቦምን</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ተምሃሮ ብሓባር ብምኃን ቆርኪታ፣ ፀፀራት፣ ጥረምረ ምስልታት እኩባት ብምጥቃም ብዓይነት ይምድቡ፣ የዛምዱ፣ የወዳድሩ፣ 	<ul style="list-style-type: none"> - ተምሃሮ ዝኮበሉ ነገራትን ምስልታትን ብምጥቃም ንክወዳድሩ ብብዓይነቶም ክምድቡን ከዛምዱን ምሕታት - ካብ 1-5 ዘለዉ
<p>ደረጃ ብቕዓት</p> <p>አብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ ተምሃሮ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ካብ 6 ክሳብ 9 የንብቡ። - ካብ 6 ክሳብ 9 ዘለዉ አሃዛት ይፅሕፉ። - ቀዳማይን ሰዓባይን ቁፅርታት ይገልፁ። - ካብ 1-9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ብቕደምሰዓብ ይፅውዑ። 	<p>1.2 መቐፀሪ ቁፅርታት ካብ 6-9ን ቕደም ሰዓቦምን (10 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ብዝኮበሉ እኩብ ነገራት ወይድማ ስእልታት ብምጥቃም መቐፀሪ ቁፅርታት 6፣ 7፣ 8፣ 9ን ምፍላጥ - ተምሃሮ አሃዛት 6፣7፣8፣9 ምንባብን ምፅሓፍን ይለማመዱ፣ - ተምሃሮ እኩብ ነገራትን ምስልታትን ምስ ስም ቁፅርታትን አሃዛትን የዛምዱ፣ - ተምሃሮ ብፅምዲ ብምኃን ቀዳማይ ሰዓባይን ቁፅሪ ይፅውዑ፣ - ካብ 1-9 ዘለዉ ቁፅርታት ብቕደምሰዓብ ይሰርዑን የወዳድሩን፣ - ዝኮበሉ እኩብ ነገራት ምልክታት < ፣ >ን = ብምጥቃም የወዳድሩ። 	<ul style="list-style-type: none"> - ካብ 6-9 ዘለዉ አሃዛት ንክንብቡ ምሕታት፣ - ካብ 6-9 ዘለዉ አሃዛት ንክፅሕፉ ዕዮ ክፍሊ ምሃብ፣ - ካብ 1-9 ዘለዉ ቁፅርታት ዝተወሰኑ ቁፅርታት ብቕደም ሰዓብ ንክሰርዑ ምሕታት፣ - ካብ 6-9 ዘለዉ ቁፅርታት ቀዳማይን ሰዓባይን ንክቐምጡ ምሕታት።

ምዕራፍ 2:- ምድማርን ምጉዳልን ክሳብ 9

ክፍለ ግዘ 22

ካብዚ ምዕራፍ ትፅቢት ዝግበረሉ ውፅኢት:- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ

- ክሳብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት ::
- ክሳብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት የጉድሉ::
- ድምሮም ካብ 9 ዘይበልፅ ሰለስተ ተደመርቲ ይድምሩ::

ደረጃ ብቕዓት	ትሕዝቶ	ንጥፊታት ምምሃርን ምስትምሃርን መምሃሪ ሓገዛትን	ኣገባብ ገምጋም
<p>ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ድማሮም ክሳብ 5 መቐፀሪ ቁፅርታት ይድምሩ:: - ድማሮም ክሳብ 9 ይድምሩ:: 	<p>2. ምድማርን ምጉዳልን ክሳብ 9</p> <p>2.1 ምድማር መቐፀሪ ቁፅርታት ድማሮም ካብ 9 ዘይበልፅ (9 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ተምሃሮ ድማሮም ክሳብ 5 ዝኾኑ ክልተ መቐፀሪ ቁፅርታት ይድምሩ፤ ብዝኾበጡ ነገራት ምስልታት ኣባከስ ብምጥቃም ምልክታት +ን =ን ምፍላጥን በዞም ምልክታት ብምጥቃም ተምሃሮ ንኅኒ ተጠቐሞም ክልተ መቐፀሪ ቁፅራታት ንክድምሩ ምሕታት፤ - ምውሳኽን ምድማር ዝብሉ ኣምራት ምፍላጥን ተምሃሮ <ul style="list-style-type: none"> - ብቃል ንክብልዎ ምግባር፤ - ተቐያይሪ ጠባይ ምድማር ብነገራት ብምጥቃም ተምሃሮ ንክመራመሩ ምግባር፤ ኣብዚ ብርኪ እዙይ ተቐያይሪ ጠባይ ምድማር ዝብል ቃል ምልዓል ኣድላዩ ኣይኮነን። - ተምሃሮ ኣምር ምድማር ንክዕብዩ ድማሮም ካብ 9 ዘይበልፅ ክልተ ቁፅርታት ብምድማር ብቃልን ብፅሑፍን ንክለማመዱ ምግባር፤ - ተምሃሮ ምልክት ምድማር ብምጥቃም ንኅንን ንትኹልን ንክድምሩ ምግባር፤ - ተምሃሮ ቃል ግድላት ይፈትሑን ባዕልቶም ቃል ግድል ንክሰርሑ ምትብባዕ፡፡ ኣብነት ሓደ ዘይተፈለጠ ቁፅሪ እዩ፡፡ 5 እንተተወሲኹሉ 8 ይኸውን፡፡ እቲ ቁፅሪ መን እዩ? 	<ul style="list-style-type: none"> - ድማሮም ክሳብ 5 ዝኾነ ሰለስተ መቐፀሪ ቁፅርታት ብቃል ምሕታት፤ - ዕዮ ክፍሊ ወይ ድማ ዕዮ ገዛ ኣብ ምድማር ክልተ መቐፀሪ ቁፅርታት - ቃል ሕቶ ድማሮም ካብ 9 ዘይበለፀ ቁፅርታት (ኣብነትናብ 3 ክንደይ እንተደመርናሉ ኢና 5 ዝመፅእ ኢልና ምሕታት፡፡)

ደረጃ ብቸኛት	ትሕዝቶ	ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን መምሃሪ ሓገዛትን	አገባብ ገምጋም
<p>ድሕሪ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ክሳብ 5 ዘለዉ ቁፅርታት የጉድሉ። - ክሳብ 9 ዘለዉ መቐፀሪ ቁፅርታት የጉድሉ። - ኣብ ሞንጎ ምድማርን ምጉዳልን ዘሎ ዝምድና ይገልፁ። - ቀለልቲ ቃል ግድላት ይሰርሑ። 	<p>2.2 ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ምጉዳል (9 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ተምሃሮ ክሳብ 5 ዘለዉ ቁፅርታት ምጉዳል ብትርጉም ምልዓል ዝብል ብምትካእ ብዝጭበጡ ነገራት ኣባከስ፣ ምስልታት ወይ ፍላሽ ካርድታት ብምጥቃም ኣምር ምጉዳል የዕብዩ፤ - ምጉዳል ዝብል ቃልን ምልክትን (-)ምፍላጥ ንጎኒ ንክጉድሉ ክለማመዱ ምግባር፤ - ተምሃሮ ክሳብ 9 ዘለዉ ቁፅርታት ብምጥቃም ንክጉድሉ ምግባር ንጎኒን ንትኹልን ከጉድሉ ምግባር፤ - ኣብ ሞንጎ ምድማርን ምጉዳልን ዘሎ ርክብ ንክረኽቡ ምግባር። ምጉዳል ተቃራኒ ምድማር ከምዝኾነ ብእኩብ ነገራት ተጠቒምካ ምግባፅ። ኣብነት፡- 8-2=6 ማለት 2+6=8 <p>ተምሃሮ ቃል ግድል ምጉዳል ይምስርቱን ይፈትሑን።</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ቃል ሕቶ ክሳብ 5 ምጉዳል ምሃብ፤ - ክሳብ 5 ዘለዉ ቁፅርታት ተጠቒሞም ንክጉድሉ ምግባር። ኣብነት፡- 5-2=?
<p>ተምሃሮ ነዚ ንኡስ ርእሲ ምስተምሃሩ፡-</p> <ul style="list-style-type: none"> - ድማርም ክሳብ 9 ዝኾኑ ሰለስተ መቐፀሪ ቁፅርታት ይድምሩ። 	<p>2.3 ድማርም ክሳብ 9 ዝኾነ ሰለስተ ተደመርቲ (4 ክ/ግዘ)</p>	<p>ብዝጭበጡ ነገራት ሰለስተ ተደመርቲ ይድምሩ። ብተወሳኺ ድማርም ክሳብ 9 ዝኾኑ ሰለስተ ተደመርቲ ብዕሑፍ ይድምሩ። ኣብነት 1+3+5 ን 2+3+4</p> <ul style="list-style-type: none"> - ድማርም ክሳብ 9 ዝኾኑ ቀለልቲ ቃል ግድላት ብሰለስተ ተደመርቲ ይሰርሑን ይምስርቱን። 	<ul style="list-style-type: none"> - ዕዮ ክፍልን ዕዮ ገዛን ኣብ ሰለስተ ተደመርቲ ምሃብ፤

ምዕራፍ 3:-ሙሉእ ቁፅርታት ካብ 0 ክሳብ 20

ክፍለ ግዘ 12

ካብዚ ምዕራፍ ትፅቢት ዝግበረሉ ውፅኢት:- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ

- ኣምር ዜሮ ይገልፁ።
- ኣሃዝ (0) ይፅሕፉ።
- ቅደም ሰዓብ ሙሉእ ቁፅርታት ክሳብ 20 ይፅውዑ፤ ኣሃዛት ይፅሕፉን የንብቡን።
- ዋጋ ዓድታት ክሳብ 20 ዘለዉ በዓል ክልተ ሆሂያት ይፈልዩ።

ደረጃ ብቕዓት	ትሕዝቶ	ንጥፊታት ምምሃርን ምስትምሃርን መምሃሪ ሓገዛትን	ኣገባብ ገምጋም
<p>ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ኣምር ዜሮ ይገልፁ። - ኣሃዝ ዜሮ የንብቡን ይፅሕፉን። - ዜሮ ሓዊሶም ሙሉእ ቁፅርታት የወዳድሩ ይሰርዑን። - ምስ ዜሮ ይድምሩን የጉድሉን። 	<p>3. ሙሉእ ቁፅርታት ካብ 0 ክሳብ 20 3.1 ቁፅሪ 0 (3 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ባዶ እኩብ ምጥቃም (ኣብነት 5 ርእሲ ዘለዎን እኩብ ሓሰማታት) ዓምር ዜሮ ንምርዳእ ሕንፃፅ ቁፅሪ ምጥቃም፤ - ኣሃዝ ዜሮ (0) ደጋጊሞም ንክፅሕፉ ምግባር፤ - ተምሃሮ ዜሮ ሓዊሶም ቁፅርታት ከወዳድሩን ክሰርዑን ምግባር፤ - ተምሃሮ ምስ ዜሮ ይድምሩ፤ የጎድሉ፤ 	<ul style="list-style-type: none"> - ተምሃሮ ምስ ዜሮ ንክድምሩን ንክጉድሉን መልመድታት ምሃብ፤ ኣብነት:- $5+0=$ _____ $5-0=?$
<p>ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ክሳብ 20 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ንቅድሚትን ንድሕሪትን ይፅውዑ። - ኣብ ሞንጎ 10ን 20ን ዘለዉ ቁፅርታት ብድማር ሆሂን ክልተ ሆሂን ይገልፁ። - ክሳብ 20 ዘለዉ ቀዳማይ ሰዓባይን ቁፅርታት ይፅውዑ። - ክሳብ 10 ዘለዉ ቁፅርታት ብምልታት $= < ? >$ ብምጥቃም የወዳድሩ። 	<p>3.2 ሙሉእ ቁፅርታት ክሳብ 20ን ቅደም ሰዓባይን (6 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ኣብ ሙሉእ ቁፅርታት ካብ 0-9 ብዝተምሃርዎ መሰረት ብቃል ምሕታት - ካብ 10 ክሳብ 20 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ብድማሮታት $10+1 = 11$ $10+3=13$ $10+2=12$ $10+10=20$ ዝብሉ ዝጭበጡ ነገራት ንክድምሩ ምግባር፤ - ካብ 0-20 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ምዕሓፍ ይለማመዱ፤ - በዓል ክልተ ሆሂያት ዝኾነ ቁፅሪ ብበዓል ዓሰርተን በዓል ሓደን ንክቕምጡ ምግባር፤ 	<ul style="list-style-type: none"> - ክሳብ 20 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ክቕፅሩ ምሕታት፤ - ኣብ ሞንጎ 10ን 20ን ዘለዉ ቁፅርታት ብድምር 10ን በዓል ሓደ ሆሂ ንክፅሕፉ ምሕታት፤ - ኣብ ሞንጎ ክልተ ሙሉእ ቁፅርታት ብምልክታት $< ? >$ ወይ ድማ = ብምጥቃም ከወዳድሩ ምሕታት።

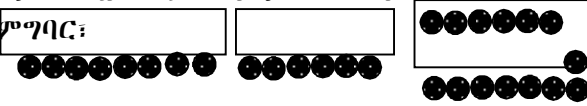
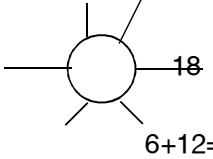
ደረጃ ብቅዓት	ትኩረት	ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን መምሃሪ ሓገዛትን	አገባብ ገምጋም
-		<p>አብነት:- $17=10+7$ (ከከም አድላይነቱ አባከስ ምጥቃም)</p> <p>- ተምሃሮ = ፣ < ወይ > ብምጥቃም ንከወዳድሩ ወይ ብቃልን ብሕንፃፅ ቁፅሪን የወዳድሩ፡፡</p>	
<p>አብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ - ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ዋጋ ዓድታት ይጥቀሙ፡፡</p>	<p>3.3 ስርዓት ዋጋ ዓድታት (3 ክ/ግዘ)</p>	<p>- ተምሃሮ ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ብዓሰርተታትን ሓደታትን የቕምጡ፡፡ አብ ዋጋ ዓድታት (አባከስ ወይ ጥግር 10 ዕንጨይትታትን ሓደታት ዕንጨይትታት ምጥቃም)</p>	<p>ካብ 1 ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ዋጋ ዓድታት ንክህረቡ ምግባር</p>

ምዕራፍ 4:- ሙሉእ ቁፅርታት ክሳብ 20

ክፍለ ግዜ 17

ካብዚ ምዕራፍ ትፅቢት ዝግበረሉ ውፅኢት:- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ:-

- ድማሮም ክሳብ 20 ይድምሩ።
- ክሳብ 20 የጉድሉ።
- ድማሮም ክሳብ 20 ዝኾኑን ክሳብ 20 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ተጠቒሞም ቃል ግድሳት ይድምሩን የጉድሉን።

ደረጃ ብቕጥት	ትሕዝቶ	ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን መምሃሪ ሓገዛትን	ኣገባብ ገምጋም
<p>ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ክሳብ 20 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ተጠቒሚ ም ይድምሩ። - ብምድማር ይጻቢ ወይ ይንእስ ዝብል ርክብ ተጠቒሞ ም ክኸንያት ይህቡ። 	<p>4. ክሳብ 20 ብዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ምድማርን ምጉዳልን</p> <p>4.1 ምድማር ክሳብ 20 (7 ክ/ግዜ)</p>	<p>- ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ብምጥቃም ዝኖቦጠጡ ነገራት ብምውሳድ ተምሃሮ ንክድምሩን ከጉድሉን ምግባር፤</p> <div style="text-align: center;"> <p>8 + 6 = 14</p> </div> <p>- ተምሃሮ ቁፅርታት ብኸልተ ተደመርቲ ንክቕምጡ ምግባር ኣብነት 5=3+2, 7=4+3</p> <p>- እግሪ ሳሬት ብምጥቃም ዝጎደለ ክመልኡ ምግባር።</p> <p>ኣብነት:- 12+6=18</p> <div style="text-align: center;"> <p>6+12=18</p> </div> <p>- ምድማር ብምጥቃም ርክብ ይንእስ ዝብል ምክንያት ንክህቡ ምሕታት። ኣብነት 6 < 8 ምክንያቱ 8=6+2 9 < 13 ምክንያቱ 13 = 10+3 እዚ ንምርኣይ ሕንፃፅ ቁፅሪ ምጥቃም።</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ክፍሊ ዕዮን - ዝህ ዕዮን ድማሮም ክሳብ 20 ዝኾነ ቁፅርታት ምሃብ - ክሳብ 10 ዘለዉ ቁፅርታት ተምሃሮ ብዝተፈላለ የ መንገዲ ብምትንታን ን ንከረጋግፁ ምግባር፤ - ተምሃሮ ኣብ ምክንያት ኣወሃብባኦ ም ክንደየናይ ከምዝኾነ ምክትታል፤

ደረጃ ብቅዓት	ትሕዝቶ	ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን መምሃሪ ሓገዛትን	አገባብ ገምጋም
<p>- ክሳብ 20 ዘለዉ ሙሉ-እ ቁፅርታት ተጠቂሞም የጉድሉ።</p>	<p>4.2 ክሳብ 20 ዘለዉ ሙሉ-እ ቁፅርታት ተጠቂምካ ምጉዳል። (7 ክ/ግዘ)</p>	<p>- ክሳብ 20 ዘለዉ ሙሉ-እ ቁፅርታት ተምሃሮ ክእለት ምጉዳል ንክዕብዩ፤ ምግባር - ከምቲ ዝሓለፈ ዝተጠቐሰ ናይ ሳሬት እግሪ ኣብ ምጉዳል ንክመልኡ ምግባር፤ - ተምሃሮ ምጉዳል ምትንታን ይለማመዱ፤ ኣብነት፡-16-4=12</p>	<p>- ክሳብ 20 ዘለዉ ሙሉ-እ ቁፅርታት ንክጉድሉ ዕዮ ክፍልን ዕዮ ገዛን ምሃብ፤ - ተምሃሮ ብፅምዲ ኮይኖም ናይ ሳሬት እግሪ ንክምስርቱ ዕዮ ገዛ ምሃብ፤</p>
<p>ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ ተምሃሮ - ክሳብ 20 ዘለዉ ሙሉ-እ ቁፅርታት ተጠቂሞም ቀለልቲ ቃል ግድል ምድማርን ምጉዳልን ይሰርሑ።</p> <p>- ቀለልቲ ቃል ግድላት ይምስርቱ።</p>	<p>4.3 ግድላት ምድማርን ምጉዳልን ብምጥቃም (3 ክ/ግዘ)</p>	<p>- ብፅምዲ ብምዃን ቃል ግድል ምድማርን ምጉዳልን ንክፈትሑ ምግባር ኣብነት፡- 15 ሙዝ ኣለኒ ክልተ እንተወሲኽለን ብጠቕላላ ክንደይ ይኸናለይ? - ተምሃሮ ዘይተፈለጠ ቁፅሪ ይረኽቡ። ኣብነት፡- 5+? = 12ን 18-? =4 - ተምሃሮ ብፅምዲ ብምዃን ተመሳሳሊ ሕቶታት ይምስርቱ፤ ኣብ ጥቕኡምን ዘሎ ይሓትዎ። - ተምሃሮ ቀለልቲ ሕቶታት ብቃላትን ብቑፅርን ይፈትሑ፤ ኣብነት ዘይተፈለጠ ቁፅሪ ምርካብ 14+? =19 - ተምሃሮ ኣብ ላዕሊ ዘለዉ ተመሳሰልቲ ሕቶታት ይምስርቱ፤ ነንባዕልቶም ይተሓታተቱ።</p>	<p>- ቃል ግድላት ንክፈትሑን ክምስርቱን ምሕታት፤ - ተምሃሮ ሕቶታት ከመይ ከምዝፈትሑም ንክገልፁ ምሕታት፤</p>

ምዕራፍ 5:- ባህላዊ መዐቀንታት

ክፍለ ግዘ 9

ካብዚ ምዕራፍ ትፅቢት ዝግበረሉ ውፅኢት፡- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ፡-

- ኣድላይነት ምዕቃን ይገልፁ፡፡
- እንታይነት ንውሓት፣ ትሕዝቶን ክብደትን ይገልፁ፡፡
- ባህላዊ መዐቀንታት ብምጥቃም ንውሓት፣ ትሕዝቶ፣ ክብደትን ይዕቅኑን የወዳድሩን፡፡

ደረጃ ብቕዓት	ትሕዝቶ	ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን መምሃሪ ኣገዛትን	ኣገባብ ገምጋም
<p>ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ ተምሃሮ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ኣድላይነት ዓቕን ይገልፁ፡፡ - ባህላዊ መዐቀንታት ብምጥቃም ከም እመት፣ እግሪ፣ ገመድ፣ ንውሓት ተጠቒሞም ይዕቅኑ፡፡ - ትርጉም ንውሓት ይገልፁ፡፡ - ባህላዊ መዐቀን ንውሓት ተጠቒሞም የወዳድሩ፡፡ 	<p>5. ባህላዊ መዐቀንታት</p> <p>5.1 መዐቀኒ ንውሓት</p> <p>(3 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ተምሃሮ ኣብ ህይወቶም ኣድላይነት ዓቕን ንውሓት ይመያየጡ፤ - ተምሃሮ ንውሓት ዝተፈላለዩ ነገራት የወዳድሩ፤ ኣብነት እርሳስ ወይ በትሪ ጎናኒን ብምቕማጥ ይነውሕ ወይ ይሓፅር ብምባል የወዳድሩ፤ - ተምሃሮ ናይ ነገራት ምስሊ ብንውሓቶም የወዳድሩ፤ - ተምሃሮ ኣብ ክፍሎም ይኹን ኣብ ደገ ዝርከቡ ኣቑሑት ከምኒ እመት፣ ገመድ፣ ዕንጨይቲ ብምጥቃም ይዕቅኑ፤ - ብዛዕባ ንውሓት ሕቶታት ምሕታት <p>ኣብነት፡- መን እዩ ብጣዕሚ ነዊሕ?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ንውሓት ዴስክ ክፍሎም ብምዕቃን ሪፖርት ንክቕርቡ ምግባር፤ - ተምሃሮ ብፅምዲ ብምኃን ናይ ቤት ትምህርቶም መፃውዒ ሜዳታት ብገመድ ንክዕቅኑ ምሕታት፤
<p>ተምሃሮ ነዚ ንኡስ ርእሲ ምስተምሃሩ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ባህላዊ መዐቀንታት ትሕዝቶ ከምኒ ኩባያወይ ጠርሙዝ ተጠቒሞም ትሕዝቶ ይዕቅኑ፡፡ 	<p>5.2 መዐቀኒ ትሕዝቶ</p> <p>(3 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ተምሃሮ መትሐዚ ፈሳሲ ናብ ቤት ትምህርቲ ንከምዕኡ ምግባር፤ - ዝተፈላለዩ መትሐዚ ፈሳሲ ብምምፃእ ማይ ምስመላእና ተምሃሮ ሙሉእ፣ ጎደሎ፣ ባዶ ኢሎም ንክገልፁ ምግባር፤ - ተምሃሮ ብፅምዲ ብምኃን 	<ul style="list-style-type: none"> - ተምሃሮ ዝተፈላለዩ መትሐዚ ፈሳሲታት ትሕዝቶኦም ንከወዳድሩ ምሕታትን ሪፖርት ንክቕርቡ ምግባር፤

<p>- ናይ ዝተፈላለዩ መትሓዚ ፈሳሲ ነገራት ትሕዝቶ ይገልፁ።</p> <p>- ናይ ዝተፈላለዩ መትሓዚ ፈሳሲ ነገራት ትሕዝቶ የወዳድሩ።</p>		<p>ዝተፈላለዩ መትሓዝታት የነፃፅሩ፤</p> <p>ኣብነት፡- ሼንኬሎን ጆግን ንምምላእ ክንደይ ኩባያ ማይ የድሊ</p>	
<p>ተምሃሮ ነዚ ንኡስ ርእሲ ምስተምሃሩ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ክብደት ዝተፈላለዩ ነገራት የወዳድሩ። - ክብደት ዝተፈላለዩ ነገራት ይገልፁ። 	<p>5.3 ምዕቃን ክብደት (3 ክ/ግዘ)</p>	<p>- ተምሃሮ ናይ ዝተፈላለዩ ነገራት ክብደት የወዳድሩ።</p> <p>ብተወሳኺ “እዚ ጠረጴዛ ካብቲ ወንበር ይኸብድ” “እዚ ወንበር ምድፋእ ካብቲ ጠረጴዛ ምድፋእ ይቐልል” እንዳበሉ ንክገልፁ ምግባር።</p>	<p>- ተምሃሮ ናይ ክልተ ነገራት ክብደት ከወዳድሩ ምሕታት፤ ሪፖርት ንክቐርቡ ምግባር፤</p>

ምዕራፍ 6:- መእተዊ ጉዚታት

ክፍለ ግዘ 9

ካብዚ ምዕራፍ ትፅቢት ዝግበረሉ ውፅኢት:- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ:-

- ኣምር ፍርቂ ብዝጭበጡ ነገራት ኣብ ክልተ ማዕረ ብምምቃል ይግንዘቡ፡፡
- ኣምር ርባዕ ነገራት ኣብ 4 (ኣርባዕተ) ማዕረ ብምምቃል ይግንዘቡ፤ ብተወሳኺ እውን ሰለስተ ርባዕ ዝኾኑ ይፈልዩ፡፡

ደረጃ ብቕዓት	ትሕዝቶ	ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን መምሃሪ ሓገዛትን	ኣገባብ ገምጋም
<p>ተምሃሮ ነዚ ንኡስ ርእሲ ምስተምሃሩ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ኣመር ፍርቅታት ይገልፁ፡፡ - ናይ ነገራት ፍርቂታት ይገልፁ፡፡ - ናይ ሙሉእ ነገር 2 ክፋላት ፍርቅታት ዘይምጻኖም የርእዩ፡፡ 	<p>6. መእተዊ ኣብ ጉዚታት</p> <p>6.1 ፍርቂታት</p> <p>(3 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ኣራንሽታት ብምምቃል ወይ ካልእ ነገራት ብምምቃል ጉዚታት ምፍላጥ፤ - እዚ ኣካል ግማስ ወይ ፍርቂ ኢልካ ምፅዋዕ በዚ መሰረት እዚ ቃል ኣብ ህይወቶም ዝጥቀሙ ምጻኖም ምሕታት፤ - ተምሃሮ ዝኾኑ ነገር ኣብ ክልተ ንክመቐሉ ምግባር ንኣብነት ወረቐት - ሓደ ወረቐት ኣብ ክልተ ማዕረ ዘይኮነ ምምቃል ንምንታይ ፍርቂ ከምዘይኮነ ተምሃሮ ንክብራህርሁ ምግባር፤ 	<ul style="list-style-type: none"> - ናይ ትርብዒት ፍርቂታት ንክስእሉ ምሕታት፤
<p>ተምሃሮ ነዚ ንኡስ ርእሲ ምስተምሃሩ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ኣምር ርባዓት ይገልፁ፡፡ - ርባዕን ሰለስተ ርባዕን የብራህርሁ፡፡ - ኣብ ሙሉእ ነገር ክንደይ ርባዕን ፍርቅታትን ከምዘለዎ የብራህርሁ፡፡ 	<p>6.2 ርባዓት</p> <p>(3 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ነገራት ኣብ ኣርባዕተ ማዕረ ብምቐራፅ ወይ ብምስኣል ርባዕን ሰለስተ ርባዕን ምርኣይ፤ - ተምሃሮ ነገራት ኣብ ኣርባዕተ ንክመቐሉ ምግባር ኣብነት:- ወረቐት - ተምሃሮ ብፅምዲ ብምጻኑ ኣብ ሙሉእ ነገር ክንደይ ርባዕን ክንደይ ፍርቅታት ከምዘሎ ይመያየጡ፡፡ 	<ul style="list-style-type: none"> - ተምሃሮ ናይ ክቢ ርባዕን ሰለስተ ርባዕትን ብስእሉ ንክገልፁ ምሕታት፡፡

ምዕራፍ 7:- ምርባሕን ምምቃልን ክሳብ 20

ክፍለ ግዘ 22

ካብዚ ምዕራፍ ትፅቢት ዝግበረሉ ውፅኢት:- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ

- ክሳብ 10 ሙሉእ ቁፅርታት ብ2 የርብሉ።
- ምልክት ምርባሕ “(x)” ምዃኑ የለልዩ።
- ክሳብ 20 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ብዘይተረፍ ን2 ይመቐሉ።
- ምልክት ምምቃል “÷” ምዃኑ የለልዩ።

ደረጃ ብቕዓት	ትሕዝቶ	ንጥፊታት ምምሃርን ምስትምሃርን መምሃሪ ሓገዛትን	ኣገባብ ገምጋም
<p>ተምሃሮ ነዚ ንኡስ ርእሲ ምስተምሃሩ:-</p> <ul style="list-style-type: none"> - ምርባሕ ብምድግጋም ምድማር ምዝኸኑ ይገልፁ። - ናይ ምርባሕ ምልክት “x” ይጥቀሙ። - ጊዜ፣ ምርባሕ፣ መራብሕቲ፣ ርባሕ ዝብሉ ቃላት ይጥቀሙ። - ሙሉእ ቁፅርታት ክሳብ 10 ብ2 የርብሉ። - ክሳብ 20 ዘለዉ ቁፅርታት ብ2 ይቐፁ። - ተቐያይሪ ጠባይ ምርባሕ የርእዩን ይጥቀሙን። - ብ2 ምርባሕ ቃል ግድል ይፈትሉ። 	<p>7. ብ2 ምርባሕን ምምቃልን</p> <p>7.1 ርባሕም ክሳብ 20 ዝመፁ ሙሉእ ቁፅርታት ብ2 ምርባሕ (10 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ክሳብ 9 ማዕረ ኣባላት ዝሓዙ እኩባት ወይም ስእልታት ብምድግጋም ምድማር ብምጥቃም ብ2 ምርባሕ ምፍላጥ። ኣብነት:- $2 \times 3 =$ / / $2 + 2 + 2 = 6$ $2 \times 3 = 6$ - ተምሃሮ ብፅምዲ ኮይኖም ብ2 ምርባሕ ክሳብ 2×10 ፍላሽ ካርድታት ብምጥቃምን ብምድግጋም ምድማርን፣ - ቃላታት ምርባሕ፣ ጊዜ፣ መራብሕቲን ርባሕን ምልክት “x” ምፍላጥ፣ - ተምሃሮ ብ2 ምርባሕ ዝገልፅ ሰደቓ ይሰርሉን ብቃሎም ይምልሱን፣ - ዝኮበሉ ነገራት ብምሓዝ ተምሃሮ ተቐያይሪ ጠባይ ምርባሕ ይፈልዩ፣ $2 \times 3 = 3 \times 2$ - ተምሃሮ ብ2 ምርባሕ ዝጠልቡ ቃል ግድላት ይፈትሉ። ኣብነት “ሰለስተ ክረሚላ ንኸልተ ኣሕዋተይ ክህብ ደልዩ። ብጠቐላ ክንደይ ክረሚላ የድልየኒ?” 	<ul style="list-style-type: none"> - ናይ ምርባሕ ምልክት ንክገልፁ ምሕታት፣ - ምርባሕ ዝገልፁ ምዕራታትን ንክንብቡ ምሕታት፣ - ኣብነት $3 \times 2 = 6$ - ክሳብ 9 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ብ2 እንዳራብሉ ርባሕም ክዝርዝርዎም ምሕታት፣

ደረጃ ብቅዓት	ትሕዝቶ	ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን መምሃሪ ሓገዛትን	አገባብ ገምጋም
<p>ተምሃሮ ነዚ ርእሲ ምስተምሃሩ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ምምቃል ብ2 ማለት አብክልተ ማዕረ ምክፋል ከምዝኾነ ይገልፁ። - ናይ ምምቃል ምልክት ይጥቀሙ። ቃላታታት ምምቃልን እንትምቀልን ዝብል ይጥቀሙ። - አብ ሞንጎ ብ2 ምምቃልን ምርባሕን ዘሎ ርክብ ይገልፁ። - ብ2 ምምቃል ዝሰርሑ ቃል ግድላት ይፈትሑ። 	<p>7.2 ተገመስቲ ሙሉእ ቁፅርታት ክሳብ20 ን2 ምምቃል (12 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ተገመስቲ ዝኾኑ እኩባት ከም እኒ 6 ፀፀራት፣ 10 ቆርኪታት፣ አብ 2 ማዕረ ብምምቃል አምር ብ2 ምምቃል ምፍላጥ፣ - ተምሃሮ ብፅምዲ ብምዃን ተመሳሳሊ ስራሕቲ ይሰርሑ፣ - ተምሃሮ ምልክት ምምቃል፣ ተጠቐሞም ብ2 ምምቃል ይለማመዱ፣ - ተምሃሮ ብፅምዲ ኮይኖም አብ መንጎ ምርባሕን ምምቃልን ብ2 ዘሎ ርክብ ብምርዳእ ዝኖብጡ ነገራት ተጠቐሞም ይመያዩ፣ - ተምሃሮ ናይ ምርባሕን ምምቃልን ዘሎ ርክብ ብምጥቃም ሕቶታት ንምስራሕ ይጥቀሙሎም፣ አብነት $3 \times 2 = 6$ ማለት $6 \div 2 = 3$ ን $6 \div 3 = 2$ - ተምሃሮ ብ2 ምምቃል ዝሰርሑ ቃል ግድላት ይሰርሑ፣ አብ ናይ ባዕልቶም ሕቶታት እውን ይምስርቱ። አብነት ዘይተፈለጠ ቁፅሪ ብ2 ተራቢሑ ውፅኢቱ 16 እንተኾይኑ እቲ ዘይተፈለጠ ቁፅሪ ክንደይ እዩ? 	<ul style="list-style-type: none"> - ክሳብ 20 ዘለዉ አባላት ዘለዎም እኩባት ን2 ማዕረ ንክመቐሉ ምሕታት፣ - ተምሃሮ መልመድታት ምምቃል ንክሰርሑ ዕዮ ዝህምሃቡ፣ - ተምሃሮ ናይ ምምቃል ምልክት ካብ ካልኦት ምልክታት ንክፈልዩ ምሕታት፣

ምዕራፍ 8:- ምርባሕን ምምቃልን ክሳብ 20

ክፍለ ግዘ 10

ካብዚ ምዕራፍ ትፅቢት ዝግበረሉ ውፅኢት:- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ:-

- ቅነዕ መስመርን ልዋይ መስመርን የለልዩ፣ ይስእሉ (ይሕንፅፁ)።
- ቀለልቲ ዝኾኑ ቅርፅታት ጂኦሜትሪ ከምኒ ሬክታንግል፣ ስሉስ ኩርናዓት፣ የለልዩን ይስእሉን።

ደረጃ ብቕዓት	ትሕዝቶ	ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን መምሃሪ ሓገዛትን	አገባብ ገምጋም
<p>ተምሃሮ ነዚ ንኡስ ርእሲ ምስተምሃሩ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ኣብ ከባቢኦም ዘለዉ ቅነዕ መስመርን ልዋይ መስመርን የለልዩ። - ቅነዕ መስመርን ልዋይ መስመርን ይስእሉ። 	<p>8. መስመርን ቀለልቲ ቅርፅታትን</p> <p>8.1 ቅነዕን ልዋይ መስመርን (4 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ተምሃሮ ብፅምዲ ብም'ኳን ኣብ ከባቢኦም ዘለዉ ቅነዕ መስመራት ልዋይ መስመራት ብምርኣይ ንክፍሉ ሪፖርት ይገብሩ። - ተምሃሮ ቅነዕን ልዋይን መስመራት ብቅነዕ ነገራት ከምእምኒ እስክርቢቶ ወይ ዕንጨይቲ ወይ ድማ ነጥብታት እንዳረኽቡ ብእርሳስን ንክስእሉ ምግባር። 	<ul style="list-style-type: none"> - ተምሃሮ ልዋይን ቅነዕን መስመራት ንክፈልዩ ምሕታት። - ቅነዕን ልዋይን መስመር ንክስእሉ ምሕታት።
<p>ተምሃሮ ነዚ ንኡስ ርእሲ ምስተምሃሩ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ኣብ ከባቢኦም ዝርከቡ ቀለልቲ ቅርፅታት፣ ስሉስ ኩርናዕ፣ ሬክታንግልን ክቢን የለልዩ። 	<p>8.2 ቀለልቲ ቅርፅታት (6 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ተምሃሮ ሬክታንግል፣ ክቢ፣ ስሉስ ኩርናዕ እንዳበሉ ንክፈልዩን ንክፅወዑን ምግባር። - ብኣፃብዕቲ ኢዶምን ብክንዶምን እዞም ቅርፅታት የርእዩ። - እዞም ቅርፅታት ንክስእሉ ዘይተመልኡ 	<ul style="list-style-type: none"> - ተምሃሮ ዝተፈላለዩ ቅርፅታት ሸሞም ንክፈልዩ ምሕታት። - እዞም ቅርፅታትን ንክስእሉ ብውልቀን ብጉጅለን ምሃብ - በዞም ቅርፅታት መሰረት ብምቁርራፅ ምስልታት ክሰርሑ ምሕታት።

		<p>ቅርፅታት ነጠብጣብ ምሃብ፤</p> <ul style="list-style-type: none"> - ተምሃሮ ብጠርዚ መፅሓፍ ወይ ሳንቲም ክቢ፤ ሬክታንግልን ስለ-ስ ኩርናዕን ይስእሉ፤ - ተምሃሮ ብጉጅለ ሽይናም ዝተውሃበ ቅርፅታት ካብ ትርብዒትን ስለ-ስ ኩርናዕን እናቆራረፁ ምስሊ ገዛ ይሰርሑ፤ - ተምሃሮ ብዘይ መሳርሒ ቅርፅታት ይስእሉ፡፡ 	
--	--	---	--

ምዕራፍ 9:- ሙሉ-እ ቁፅርታት ክሳብ 100

ክፍለ ግዘ 18

ካብዚ ምዕራፍ ትፅቢት ዝግበረሉ ውፅኢት:- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ:-

- ክሳብ 100 ብዓሰርተ ይቆፅሩ።
- ካብ 100 ዝንእስ ርባሕ 10ን ይድምሩን የጉድሉን።
- ክሳብ 100 ዘለዉ ቁፅርታትን የንብቡን ይፅሕፉን።
- ብምልክታት $>$ ፣ $<$ ን $=$ ሙሉ-እ ቁፅርታት የወዳድሩ።
- ዋጋ ዓድታት ዓዲ ዓሰርተን ዓዲ ሓደን ኢሎም የለልዩ።

ደረጃ ብቕዓት	ትሕዝቶ	ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን መምሃሪ ሓገዛትን	አገባብ ገምጋም
<ul style="list-style-type: none"> - ኣብ መወዳእታ እዚ ንኡስ ርእሲ ተምሃሮ - ክሳብ 100 ዘለዉ ርባሓት 10 ይፈልዩ። - ክሳብ 100 ዘለዉ ርባሓት 10 ይቆፅሩ። - የንብቡን ይፅሕፉን። - ርባሓት 10 ይትንትኑ። - ርባሕ 10 ክሳብ 100 ብምልክታት $>$፣ $<$ ን $=$ የወዳድሩ። - ክሳብ 100 ዘለዉ ርባሕ 10 ይድምሩ፣ የጉድሉ። - ብርባሕ 10 ዝስርሑ ቃል ግድላት ይፈትሑ። 	<p>9. ክሳብ 100 ዘለዉ ሙሉ-እ ቁፅርታት</p> <p>9.1 ክሳብ 100 ዝርከቡ ርባሕ 10 (6 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ተምሃሮ ብጥማር ዓሰርተ ኣባላት ዝሓዙ እንጨይትታት 10 ካብ 1 ክሳብ 10 ዘለዉ ቁፅርታት ብምርባሕ ብምድግጋም ምድማር ርባሕ 10 ንክፈልጡ ምግባር፣ - ተምሃሮ ርባሕ 10 ክሳብ 100 ይቆፅሩ፣የንብቡ፣ ይፅሕፉ፣ ይትንትኑ። ኣብነት $40=4 \times 10$ - ተምሃሮ ርባሕ 10 የወዳድሩ። ኣብነት $70 > 40$ ምኽንያቱ $7 > 4$ ከምኡ እውን $20 > 30$ ምኽንያቱ $20+10=30$ - ተምሃሮ ቃል ግድላት ኣብ ምድማር፣ ምጉዳልን ምርባሕን ብ10 ይሰርሑ። ኣብነት:- ኣብዝሓለፈ ወርሒ 30 ብስማም ኤችኣይቪ ዝተትሓዙ ተመዝጊቦም ኣብዚ ወርሒ ድማ 60 ብስማም ኤችኣይቪ ዝተትሓዙ እንተተመዝጊቦም ብጠቕላላ ኣብ ኸልቲኡ ወርሒታት ዝተመዝገቡ ሕመማት ኤችኣይቪ ክንደይ እዮም? 	<ul style="list-style-type: none"> - ካብ 100 ዝንእስ ርባሕ 10 ክዝርዝርዎም ምሕታት፣ - ክሳብ 100 ዘለዉ ርባሕ 10 ንክፅውዕዎም ምግባር፣ - ንተምሃሮ ዝተፈላለዩ ርባሕ 10 ምሃብ፣ ድምሮምን ጉዳላቶምን ብምርኻብ ንክገልፁ ምግባር፣ - ርባሕ 10 ንክወዳድሩ ምግባር፣

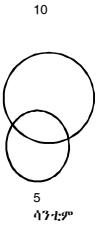
ደረጃ ብቅዓት	ትሕዝቶ	ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን መምሃሪ ሓገዛትን	አገባብ ገምጋም
<p>ተምሃሮ ነዚ ንኡስ ርእሲ ምስተምሃሩ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ካብ 21 ክሳብ 100 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት የንብቡ። - ክሳብ 100 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ይፅሕፉ። - በዓል ክልተ ሆሂያት ዝኾነ ብርባሕ 10ን ሓደን ይትንትኑ። 	<p>9.2 ካብ 21 ክሳብ 100 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት (6 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ኣባክስ ወይ ምስልታት ወይ ብ10፣ 20፣ ...90፣ ዝተመቐሉ ሰደቓ ብምጥቃም ወይ ካብ 10 ንታሕቲ ዝተመቐለ ሰደቓ ብምውሳድ ርባሕ 10ን በዓል ሓደ ሆሂ ብምድማር ምፍላይ፣ ኣብነት 20+3=23 - ተምሃሮ በዓልክልተ ሆሂያት ዝኾኑ ሙሉእ ቁፅርታት ብርባሕ 10ን በዓል ሓደ ሆሂ ብዝኾነ ይትንትኑ፣ ኣብነት 45=40+5 = 4x10+5 	<ul style="list-style-type: none"> - ክሳብ 90 ዘለዉ ቁፅርታት ክንብቡ ምሕታት፣ - ክሳብ 90 ዘለዉ ዝተወሰኑ ሙሉእ ቁፅርታት ንክፅሕፉ ምሕታት፣ - ዕባቕ ኣፀሓሕፋኦም ምክትታል
<p>ተምሃሮ ነዚ ንኡስ ርእሲ ምስተምሃሩ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ክሳብ 100 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት የወዳድሩ። - ክሳብ 100 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ብቅደም ሰዓብ ይስርዑ። - ተርታዊ ቁፅርን በዝሒ ኣባላት እኩብ ክሳብ 100 ይፈልዩ። 	<p>9.3 ቅደምሰዓብ ሙሉእ ቁፅርታት ክሳብ 100 (3 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ክሳብ 100 ዝተፅሓፎ ቻርት ብምጥቃም ተምሃሮ የወዳድሩን ብቅደም ሰዓብ ይስርዑን፣ - ክሳብ 90 ዝተውሃቡ ሙሉእ ቁፅርታት ካብ 5 ዘይውሕዱ ቁፅርታት ይስርዑ፣ - ተምሃሮ ኣብ ሞንጎ ክልተ ሙሉእ ቁፅርታት ዝርከቡ ኩሎም ሙሉእ ቁፅርታት ይዝርዝሩ፣ - ተምሃሮ ኣብ ህይወቶም ደረጃዊ ቁፅሪ ይጥቀሙ።፣ ኣብነት ዓለ ካብ ክፍሉ 5^ይ ወዲኡ።፣ 	<ul style="list-style-type: none"> - ብቅደም ሰዓብ ቁፅርታት ክሳብ 100 ንክፅሕፉ መልመድታትን ዕዮ ገዛን ምሃብ፣ - ክሳብ 100 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ንክወዳድሩ ምሕታት፣
<p>ተምሃሮ ነዚ ንኡስ ርእሲ ምስተምሃሩ</p> <ul style="list-style-type: none"> - በዓል ክልተ ሆሂያት ዋጋ ዓድታት ይገልፁ። 	<p>9.4 ክሳብ 100 ዘለዉ ቁፅርታት ዋጋ ዓድታት (3 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ክሳብ 99 ዘለዉ ሙሉእ ቁፅርታት ዋጋ ዓዲ ሓደን ዓዲ ዓሰርተን ንክገልፁ ብምግባር ፍልጠት ዋጋ ዓድታት ንክፅብዩ ምግባር፣ 	<ul style="list-style-type: none"> - ክሳብ 99 ዘለዉ ቁፅርታት ዋጋ ዓድታት ንክጠቕሱ ምሕታት፣

ምዕራፍ 10:- ገንዘብ

ክፍለ ግዘ 5

ካብዚ ምዕራፍ ትፅቢት ዝግበረሉ ውፅኢት:- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ:-

- ብዛዕባ ሳናቲምን ብርን ይግንዘቡ።
- ኣብ ሞንጎ 10 ሳንቲምን ብርን ዘሎ ርክብ ይገልፁ።
- ገንዘብ ብምሓዝ ምሻጥን ምግዛን ይለማመዱ።

ደረጃ ብቕዓት	ትሕዝቶ	ንጥፊታት ምምሃርን ምስትምሃርን መምሃሪ ሓገዛትን	ኣገባብ ገምጋም
<p>ተምሃሮ ነዚ ንኡስ ርእሲ ምስተምሃሩ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ዝተፈላለዩ ሳናቲም የለልዩ። - ዝተፈላለዩ ብርታት የለልዩ። 	<p>10. ገንዘብ 10.1 ሳናቲምን ብርን (3 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ዝተፈላለዩ ዓይነታት ሳናቲም (1 ሳንቲም፣ 5 ሳንቲም፣ 10 ሳንቲም፣ 25 ሳንቲም፣ 50 ሳንቲምን ብርታትን ብኣካል ብምሓዝ ወይ ምስልታቶም ብምርኣይ ምፍላጥ - ኣብ ሞንጎ 10 ሳንቲምን ብርን ዘሎ ርክብ ምምይያጥ፣ - ተምሃሮ ዝተፈላለዩ ዓይነታት ሳናቲምን ብርን ንክፈልዩ ብተደጋጋሚ ይለማመዱ። 	<ul style="list-style-type: none"> - ዝተፈላለዩ ብርን ሳናቲምን ብምርኣይ ንክፈልዩዎም ምግባር <div style="display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 20px;">1 ብር</div> </div>
<p>ተምሃሮ ነዚ ንኡስ ርእሲ ምስተምሃሩ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ርክብ 1 ብርን ሳናቲምን ይጥቀሙ። - ግደኻ ፍለ ፀዋታ (Role play) ገንዘብ ሒዞም ይገዝኡ ይሸጡ። 	<p>10.2 ርክብ ሳንቲምን ብርን (2 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ተምሃሮ ርክብ ዝተፈላለዩ ብርን ሳናቲምን የርእዩ፣ - ተምሃሮ ብጉጅለ ኮይኖም ግደኻ ፍለ ፀዋታ (Role play) ኣቐሑት ይሸጡን ይገዝኡን። ኣብነት ሙዝ 	<ul style="list-style-type: none"> - ኣብ ሓደ ብር ክንደይ ዓሰርተ ሳናቲም ከምዝርከብ ምሕታት

ምዕራፍ 11:- ግዘ

ክፍለ ግዘ 5

ካብዚ ምዕራፍ ትፅቢት ዝግበረሉ ውፅኢት:- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ:-

- ብመሰረት መዓልታዊ ግዘ፣ ንጉሆ፣ ቀትሪ፣ ኢጋምሸት እንዳበሉ ይጠቕሱ።
- ኣብ ሰሙን ዝርከቡ ኣስማት መዓልታታት ይፀርሑ።
- ማንዋል ሰዓት ብምርኣይ ብሰዓታት ይሃረቡ።

ደረጃ ብቕዓት	ትሕዝቶ	ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን መምሃሪ ኣገዛትን	ኣገባብ ገምጋም
<p>ተምሃሮ ነዚ ንኡስ ርእሲ ምስተምሃሩ:-</p> <ul style="list-style-type: none"> - ኣብ መዓልቲ ዘለዉ ዝተፈላለዩ ግዚያት ይጠቕሱ። - ኣብ መዓልቲ ዝሰርሕዎ ስራሕታታት ይዝርዝሩ። - ካብ ማንዋል ሰዓት ብምርኣይ ሰዓታት የንብቡ። 	<p>11. ግዘ 11.1 ኣብ መዓልቲ ዘሎ ግዘ (3 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ተምሃሮ ኣብ መዓልቲ ዘለዉ ግዘታት ንጉሆ፣ ቀትሪ፣ ኢጋምሸት፣ ለይቲ ብምባል ይዝርዝሩ። - ተምሃሮ ኣብ መዓልቲ ዝሰርሕዎ ስራሕታታት ንክፍሉ ብዎቶም ይሃረቡ፣ ብስእላዊ መግለጺ ብምድጋፍ ይገልፁ፣ ኣብነት ናብ ቤት ትምህርቲ ምኻድ፣ ፀዋታ ምፅዋት ወዘተ. - ተምሃሮ ብኣባር ብምኻን ብዛዕባ ግዘ ይዝምሩ። - ማንዋል ሰዓት ብምጥቃም ዝተፈላለዩ ሰዓታት የርእዩ። - ተምሃሮ ገፅ ማንዋል ሰዓት ብምስኣል ዝተፈላለዩ ሰዓታት የቕምጡ። 	<ul style="list-style-type: none"> - ተምሃሮ ብስሩዕ ሰዓት ዝተፈላለዩ ሰዓታት ንክርእዩ ምግባር። - ተምሃሮ ካብ ማንዋል ሰዓት ብምርኣይ ክንደይ ሰዓት ከምዝኾነ ንክገልፁ ምግባር።
<p>ተምሃሮ ነዚ ንኡስ ርእሲ ምስተምሃሩ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ኣብ ሰሙን ዘለዉ መዓልታታት ይቕፅሩን ይፅውዑን። - ኣብ ሰሙን ዝሰርሕዎ ስራሕታታት ይዝርዝሩ። 	<p>11.2 ኣብ ሰሙን ዘለዉ መዓልታታት (2 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ኣብ ቻርት ኣብ ሰሙን ዝርከቡ መዓልታታት ብምፅሓፍ ደጋጊሞም ክንብቡ ምግባር። - ተምሃሮ ብዛዕባ ኣብ ሰሙን ዝሰርሕዎ ስራሕታታት ንክፍሉ ብዎቶም ይዝርዝሩ። 	<ul style="list-style-type: none"> - ተምሃሮ ኣብ ሰሙን ዘለዉ መዓልታታት ንክዝርዝሩ ምግባር።

ምዕራፍ 12:- አተሓሕዛ መረዳኢታን ከይዲ ስርዓትን

ክፍለ ግዘ 5

ካብዚ ምዕራፍ ትፅቢት ዝግበረሉ ውፅኢት:- ተምሃሮ ነዚ ምዕራፍ ምስተምሃሩ:-

- ቀሊል ምስሊ ብምጥቃም መረዳኢታ ይምዝግቡ፡፡
- ካብ ቀሊል ናብ ምስሊ ግራፍ መረዳኢታ የንብቡ፡፡
- ኣብ ቅርፅታት፣ ሕብርታት፣ ቁፅርታት ከይዲ ስርዓት ይምልኡን ይምስርቱን፡፡

ደረጃ ብቕዓት	ትሕዝቶ	ንጥፈታት ምምሃርን ምስትምሃርን መምሃሪ ኣገዛትን	ኣገባብ ገምጋም
<p>ተምሃሮ ነዚ ንኡስ ርእሲ ምስተምሃሩ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ምስሊ ብምጥቃም ዕለታዊ መረዳኢታ ይምዝግቡ፡፡ - ካብ ምስሊ ግራፍ መረዳኢታ የንብቡ፡፡ 	<p>12 አተሓሕዛን ቀለልቲ ስርዓትን መረዳኢታ</p> <p>12.1 ቀሊል ምስሊ ግራፍ (3 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ተምሃሮ ቀሊል ዕለታዊ ምስሊ ናይ ኣየር ኩነታት ብምምዝጋብ ኣብ መንደቕ ኩሉ ግዘ የቕምጡ፤ - ካብ ቀሊል ምስሊ ግራፍ ብምርኣይ ተምሃሮ እንታይ ከምዝሕብር ንክሳረቡ ምግባር፡፡ 	<ul style="list-style-type: none"> - ኣብ መዓልቲ ዝገጠሞም ነገራት ብምስሊ ክገልፅዎ ምሕታት፤
<p>ተምሃሮ ነዚ ንኡ ርእሲ ምስተምሃሩ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ከይዲ ስርዓት ቅርፅታት፣ ሕብርታት፣ ቁፅርታት ይምልኡ፡፡ - ከይዲ ስርዓት ቅርፅታት ይምስርቱ፡፡ 	<p>12.2 ከይዲ ስርዓት ኣብ ሒሳብ (2 ክ/ግዘ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - መምህር ዘዳለዎ ሙሉእ ስርዓት ሒሳብ ዝገልፅ ኣብነት $0 + 0 \dots 31 \div 0 \div 0 \div 1 \div 0 \div 0 \div 1 \div 0 \div 0 \dots$ ንክምልእዎ ምግባር፤ - ተምሃሮ ብፅምዲ ኾይኖም ስርዓት መረዳኢታ ዝሕብሩ ፀወታታት ንክፃወቱ ብምግባር ነንባዕልቶም ክምልእዎ ምሕታት፡፡ 	<ul style="list-style-type: none"> - ዝተዳለወ ስርዓት መረዳኢታ ንክምልእዎ ምሕታት